

KOMITET REDAKCYJNY
GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

Przewodniczący:

Dyrektor Gł. U. St. Edward Szturm de Sztrem

Członkowie:

Stefan Szulc — *Redaktor główny*

Jan Piekalkiewicz — *Zastępca redaktora głównego*

Ignacy Kräutler, Aleksander K. Ivánka

10333 (4)

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Mały Rocznik Statystyczny

Rok wydawnictwa II

1931

W a r s z a w a

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego

PRZEDMOWA

Całkowite wyczerpanie zapoczątkowanego w roku ubiegłym wydawnictwa MAŁEGO ROCZNIKA STATYSTYCZNEGO w ciągu paru miesięcy po jego ukazaniu się uznać należy za wymowny dowód, jak dalece odczuwały szerokie koła społeczeństwa potrzebę podręcznego informatora, w którym byłyby zgrupowane najbardziej ogólne, ale zarazem najistotniejsze dane liczbowe o Polsce.

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY, jako publikacja typu odmiennego od ROCZNIKA STATYSTYKI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, został ujęty zarówno pod względem treści jak i układu w sposób różniący się od innych publikacyj Urzędu, odpowiednio do zadań, które ma spełnić.

Dążąc do zgrupowania w MAŁYM ROCZNIKU STATYSTYCZNYM możliwie wszechstronnych informacji, Główny Urząd Statystyczny nie ograniczył się do podania jedynie liczb zaczerpniętych ze źródeł urzędowych, lecz korzystał w wielu przypadkach z danych, które zostały ogłoszone przez poszczególne instytucje lub autorów, o ile były opracowane w granicach możliwej ścisłości. Tak samo, licząc się z potrzebami, dla których zaspokojenia wydawnictwo zostało podjęte, Główny Urząd Statystyczny zwrócił szczególną uwagę na rozwinięcie działu porównań międzynarodowych; nie dążył przytem do tego, aby dać wyczerpujący obraz stosunków światowych, ale poprzestał na umieszczeniu tych tylko liczb, które pozwalają na zorientowanie się co do miejsca, jakie Polska zajmuje wśród innych narodów.

Materiał liczbowy, zawarty w MAŁYM ROCZNIKU STATYSTYCZNYM, w wielu przypadkach nie został wyjaśniony uwagami i odnośnikami, które normalnie

umieszczane bywają w wydawnictwach Głównego Urzędu Statystycznego, o ile mogą się nasunąć jakiekolwiek wątpliwości. W MAŁYM ROCZNIKU umieszczano uwagi tylko tam, gdzie ich brak mógłby wywołać u czytelnika zasadniczo błędne pojęcie o istocie zjawiska. W szczególności nie zaznaczono tymczasowego charakteru niektórych liczb.

O ile chodzi o pochodzenie danych, umieszczonych w MAŁYM ROCZNIKU STATYSTYCZNYM, to jako zasadę przyjęto podawanie źródeł w tych jedynie przypadkach, kiedy liczby zostały wzięte z wydawnictwa o charakterze nieurzędowym albo też o ile ze specjalnych względów chodziło o zwrócenie uwagi na źródło.

W układzie wydania MAŁEGO ROCZNIKA STATYSTYCZNEGO na 1931 r. nie wprowadzono żadnych istotnych zmian w porównaniu z wydaniem na r. 1930. Treść została wzbogacona przez dodanie nowych tablic, przyczem objętość wydawnictwa nie powiększyła się dzięki zastosowaniu oszczędniejszego układu.

Dane liczbowe ogłoszone w wydaniu na rok 1930 zostały szczegółowo sprawdzone i we wszystkich przypadkach, kiedy to było konieczne, poprawione, głównie przez zastąpienie obliczeń tymczasowych ostatecznymi.

Poprzestając na tych paru uwagach, pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że w bieżącym roku MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY znajdzie równie życzliwe przyjęcie jak w roku ubiegłym i przyczyni się do spopularyzowania, pogłębienia i utrwalenia wiadomości o tem, czem jest istotnie dzisiejsza Polska.

Przewodniczący

Komitetu Redakcyjnego

EDWARD SZTUM DE SZTREM

Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

Warszawa, w maju 1931 r.

ZNAKI KONWENCJONALNE

w zestawieniach tabelarycznych, przyjęte w wydawnictwach
Głównego Urzędu Statystycznego :

K r e s k a (—) oznacza stwierdzenie, że danego zjawiska nie
zaobserwowano.

Z e r o (0) oznacza, że zjawisko istnieje, jednakże w ilościach
mniejszych od tych liczb, które mogły być wyrażone uwidocznionymi
w tablicy znakami cyfrowymi: np. jeżeli produkcja wyrażona
jest w tysiącach tonn, znak 0 oznacza, że produkcja w danym
wypadku nie osiąga 0,5 tys. tonn.

K r o p k a (.) oznacza zupełny brak informacji albo brak
informacji wiarogodnych.

SPIS RZECZY

	Str.
Dział I. Meteorologia	
Tabl. 1. Temperatura i opady	1
Dział II. Położenie geograficzne, powierzchnia, podział admi- nistracyjny, ludność	
Tabl. 1. Położenie geograficzne Polski	2
„ 2. Granice Polski	2
„ 3. Granice niektórych państw europejskich	3
„ 4. Powierzchnia i podział administracyjny Polski w dn. 1. IV 1931 r.	3
„ 5. Powierzchnia niektórych państw	4
„ 6. Ludność Polski w latach 1921, 1931	4
„ 7. Ludność niektórych państw	4
„ 8. Gęstość zaludnienia niektórych państw	5
„ 9. Powierzchnia i ludność państw posiadających ko- lonje, protektoraty, mandaty i t. p.	5
„ 10. Posiadłości państw europejskich w innych częściach świata	5
„ 11. Ludność większych miast w Polsce w latach 1900, 1910, 1921, 1926, 1930, 1931	6
„ 12. Miasta liczące powyżej miliona mieszkańców	6
„ 13. Liczba większych miast oraz ich ludność w nie- których państwach w 1920 r.	7
„ 14. Ludność Polski według wieku i płci w latach 1921, 1929	7
„ 15. Ludność niektórych państw według grup wieku	8
„ 16. Ludność według płci i wieku w niektórych pań- stwach	8
„ 17. Ludność Polski według wyznań w latach 1921, 1930	9
„ 18. Ludność niektórych państw według języka lub narodowości w odsetkach	9
„ 19. Skład zawodowy ludności Polski według danych 1921 r.	10

	Str
Tabl. 20—22. Ludność poszczególnych zawodów w niektórych państwach	
„ 20. Ludność zatrudniona w rolnictwie, leśnictwie i rybactwie	10
„ 21. Ludność zatrudniona w przemyśle i górnictwie	10
„ 22. Ludność zatrudniona w handlu i ubezpieczeniach	10

Dział III. Ruch ludności

Tabl. 1. Ruch naturalny ludności w Polsce w latach 1921—1930	11
„ 2. Ruch naturalny ludności w niektórych państwach w 1909—1912, 1929	11
„ 3. Wychodztwo, powrót wychodźców i repatriacja w Polsce w latach 1919—1930	12
„ 4. Wychodztwo w niektórych państwach w latach 1920—1929	12
„ 5. Polska tablica wymieralności w 1927 r.	13
„ 6. Przeciętne dalsze trwanie życia w niektórych krajach	13

Dział IV. Własność nieruchoma

Tabl. 1. Gospodarstwa wiejskie w Polsce według wielkości i użytków	14
„ 2. Gospodarstwa rolne według wielkości w niektórych państwach	15
„ 3. Reforma rolna w Polsce w latach 1919—1930	16
„ 4. Jednostki gospodarcze nowoutworzone i powiększone w wyniku parcelacji w Polsce w latach 1919—1930	17
„ 5. Kapitał, koszty produkcji i dochody mniejszych gospodarstw rolnych w 1928/29 r.	18

Dział V. Rolnictwo, leśnictwo, hodowla, rybołówstwo

Tabl. 1. Użytkowanie gruntów w Polsce w 1930 r.	19
„ 2. Użytkowanie gruntów w niektórych państwach	19
„ 3. Zasiwy ważniejszych ziemiopłodów w Polsce w latach 1909—1913, 1926—1930	19
„ 4. Zbiory ważniejszych ziemiopłodów w Polsce w latach 1909—1913, 1923—1930	20
„ 5. Zasiwy i zbiory niektórych innych ziemiopłodów w Polsce w latach 1926—1930	21
„ 6. Ogólne zbiory światowe niektórych ziemiopłodów	21
„ 7. Zbiory z <i>ha</i> w niektórych państwach	23
„ 8. Powierzchnia lasów według rodzaju własności	24
„ 9. Drzewostan według rodzaju drzew	24
„ 10. Zwierzęta gospodarskie w Polsce w latach 1929, 1930	25
„ 11. Zwierzęta gospodarskie w niektórych państwach europejskich	26
„ 12. Rybołówstwo morskie w Polsce	26

Dział VI. Zrzeszenia gospodarcze

Tabl. 1. Stan i ruch krajowych spółek akcyjnych w Polsce w 1930 r.	27
„ 2. Ruch krajowych spółek akcyjnych w Polsce w latach 1928—1930	28

Tabl.	3. Zyski i straty krajowych spółek akcyjnych rolniczych, górniczych i przemysłowych w Polsce 1928 r.	28
„	4. Udział kapitałów zagranicznych w polskich spółkach akcyjnych	29
„	5. Spółki akcyjne zagraniczne działające w Polsce według siedziby zarządu	29
„	6. Emisje kapitałów akcyjnych w niektórych państwach w latach 1928—1930	29
„	7. Spółdzielnie w Polsce w latach 1929, 1930	30
„	8. Członkowie spółdzielni spożywczych, należących do związków rewizyjnych w niektórych państwach w 1928 r.	31
„	9. Upadłości w Polsce ogłoszone w latach 1929, 1930	31
„	10. Liczba upadłości w niektórych państwach w latach 1925—1930	31

Dział VII. Górnictwo i przemysł

Tabl.	1. Zapasy kopalin w Polsce	32
„	2. Szacunki zapasów węgla kamiennego w niektórych państwach	32
„	3. Siły wodne Polski	32
„	4. Siły wodne w niektórych państwach	32
„	5. Elektrownie w Polsce	33
„	6. Produkcja energii elektrycznej w niektórych państwach w latach 1927, 1928	33
„	7. Liczba zakładów oraz robotników w górnictwie i hutnictwie w Polsce w latach 1913, 1925, 1930	33
„	8. Produkcja górnictwo-hutnicza w Polsce w latach 1913, 1925—1930	34
„	9. Produkcja węgla kamiennego w Polsce według zagłębi w latach 1913, 1925—1930	34
„	10. Produkcja węgla w niektórych państwach w 1929 r.	34
„	11. Produkcja ropy naftowej w Polsce w latach 1913, 1924—1930	34
„	12. Produkcja światowa ropy naftowej w latach 1928, 1929	35
„	13. Produkcja soli w niektórych państwach w 1928 r.	35
„	14. Produkcja soli potasowych w niektórych państwach w latach 1928, 1929	35
„	15. Wytwórczość hut żelaza i stali oraz walcowni w Polsce w latach 1925—1930	35
„	16. Produkcja światowa surowca żelaza w latach 1928, 1929	36
„	17. Produkcja stali w niektórych państwach w latach 1928, 1929	36
„	18. Produkcja światowa cynku w latach 1928, 1929	36
„	19. Produkcja światowa ołowiu w latach 1928, 1929	36
„	20. Wytwórczość produktów dystalacji ropy w Polsce w latach 1925—1930	36
„	21. Zakłady przemysłowe od I do VII kategorii świadectw przemysłowych w Polsce	37
„	22. Liczba przepracowanych robotniko-godzin w przemyśle przetwórczym w Polsce w latach 1925—1930	38
„	23. Produkcja przemysłu mineralnego w latach 1927—1929	38
„	24. Produkcja przemysłu metalowego w Polsce w 1929 r.	39

	Str.
Tabl. 25. Produkcja przemysłu chemicznego w Polsce w 1929 r.	40
„ 26. Fabryki zapalek w Polsce w latach 1928, 1929	41
„ 27. Wytwórczość fabryk gazoliny w Polsce w latach 1925—1930	41
„ 28. Przędzalnie i tkalnie w Polsce według rodzajów produkcji oraz zainstalowanych wrzecion i krosien w 1929 r.	41
„ 29. Liczba wrzecion w przemyśle bawełnianym w niektórych państwach w latach 1928, 1929	42
„ 30. Produkcja przemysłu włókienniczego w latach 1927—1929	42
„ 31. Produkcja przemysłu papierniczego w latach 1927—1929	43
„ 32. Produkcja skór oraz szczeciny w latach 1927—1929	43
„ 33. Produkcja przemysłu drzewnego w latach 1927—1929	43
„ 34. Produkcja przemysłu spożywczego w latach 1927—1929	43
„ 35. Cukrownie i produkcja cukru w Polsce w latach 1913/14, 1925/26—1929/30	44
„ 36. Produkcja światowa cukru	44
„ 37. Gorzelnie w Polsce w latach 1909/10, 1925/26—1929/30	45
„ 38. Produkcja spirytusu w niektórych państwach w tysiącach hektolitrów spirytusu 100°	45
„ 39. Fabryki cygar, papierosów i tytoniu w Polsce w latach 1928/29, 1929/30	45
„ 40. Produkcja obuwia mechanicznego	46
„ 41. Rzemieślnicy w Polsce w 1930 r.	46
„ 42. Prywatny ruch budowlany w miastach liczących ponad 25 000 mieszkańców w latach 1925—1930	47

Dział VIII. Komunikacja

Tabl. 1—4. Koleje normalnotorowe w Polsce	
„ 1. Długość linii i tabor w latach 1923—1930	48
„ 2. Przebieg parowozów, wagonów i pociągów w latach 1923—1930	48
„ 3. Przewóz pasażerów i towarów w latach 1923—1929	48
„ 4. Średni dzienny naładunek na kolejach normalnotorowych w latach 1926—1930	49
„ 5. Koleje wąskotorowe w Polsce w latach 1923—1930	50
„ 6. Koleje w niektórych państwach w 1928 r.	50
„ 7. Przewozy towarów na kolejach w niektórych państwach w latach 1927, 1928	51
„ 8. Drogi bite w Polsce w latach 1925—1930	51
„ 9. Samochody w Polsce w latach 1926—1931	52
„ 10. Samochody w niektórych państwach według stanu na 1. I 1929, 1930 r.	52
„ 11. Pasażerska międzymiastowa komunikacja autobusowa w Polsce w latach 1927—1930	52
„ 12. Ruch statków w portach morskich Gdańska i Gdyni w latach 1913, 1925—1930	53
„ 13. Obrót statków (weszło i wyszło) w Gdańsku i Gdyni według bandery w latach 1925, 1930	53
„ 14. Ruch statków handlowych w niektórych portach światowych w latach 1913, 1928—1930	54
„ 15. Ruch statków handlowych w portach bałtyckich w latach 1913, 1928, 1929 i 1930	54

Tabl. 16.	Polska flota handlowa morska i rzeczna w latach 1927—1931	tr 54
„ 17.	Światowa flota handlowa morska w latach 1914, 1929, 1930	55
„ 18.	Drogi wodne w Polsce	55
„ 19.	Drogi wodne śródlądowe w niektórych państwach	55
„ 20.	Lotnictwo na liniach pasażerskich w Polsce w latach 1926—1930	56
„ 21.	Lotnictwo na liniach pasażerskich w niektórych państwach w latach 1927—1929	56
„ 22.	Instytucje pocztowo-telegraficzne w Polsce w dn. 1. I 1931 r.	56
„ 23.	Ruch pocztowo-telegraficzny w Polsce w latach 1925—1929	57
„ 24.	Telegraf w Polsce w latach 1925—1929	57
„ 25.	Telefony w Polsce w latach 1925—1929	57
„ 26.	Przesyłki pocztowe w niektórych państwach w 1928 r.	57
„ 27.	Obrót telegramów w niektórych państwach w 1928 r.	58
„ 28.	Telefony w niektórych państwach na 1. I 1928, 1929	58

Dział IX. Handel zagraniczny

Tabl. 1.	Bilans handlu zagranicznego Polski w latach 1923—1930	59
„ 2.	Przegląd ogólny handlu zagranicznego Polski według grup klasyfikacji międzynarodowej w latach 1925—1930	59
„ 3.	Handel Polski z uwzględnieniem handlu przez Gdańsk i Gdynię w latach 1928—1930	60
„ 4.	Handel Polski. Przywóz i wywóz najważniejszych towarów w latach 1928—1930	62
„ 5.	Handel Polski wytworami rolniczymi i wyrobami przemysłu rolnego strefy umiarkowanej w latach 1928/29—1929/30	63
„ 6.	Handel zagraniczny Polski według zasadniczych dziedzin przemysłu w latach 1928—1930	63
„ 7.	Handel Polski z poszczególnymi krajami w latach 1924 i 1930	64
„ 8.	Obrót handlu zagranicznego niektórych państw na głowę ludności w 1929 r.	64
„ 9.	Handel zagraniczny niektórych państw w latach 1925—1930	65
„ 10.	Struktura handlu zagranicznego niektórych państw w 1927 r.	65

Dział X. Handel wewnętrzny i spożycie

Tabl. 1.	Liczba i obroty przedsiębiorstw handlowych	66
„ 2.	Zbyt węgla kamiennego z kopalń Polski wewnątrz kraju w latach 1924—1930	67
„ 3.	Zbyt żelaza walcowanego w latach 1927—1930	68
„ 4.	Sprzedaż wyrobów Państwowego Monopoli Tytoniowego w latach 1925—1930	68
„ 5.	Sprzedaż wyrobów Państwowego Monopoli Spirytusowego w latach 1925—1930	68
„ 6.	Sprzedaż soli przez Państwowy Monopol Solny w latach 1925—1930	69

	Str.
Tabl. 7. Sprzedaż cukru w Polsce w latach 1927—1929 . . .	69
„ 8. Zbyt krajowych nawozów sztucznych w latach 1928—1930 . . .	70
„ 9. Zbyt niektórych towarów na 1 mieszkańca w latach 1929, 1930 . . .	70
„ 10. Powszechna Wystawa Krajowa w 1929 r.	71
„ 11. Wystawcy na międzynarodowych Targach Wschodnich i Poznańskich w latach 1925—1930	71
„ 12. Targi zwierzęce w Polsce w 1928 r.	72
„ 13. Przeciętne spożycie ważniejszych artykułów w Polsce w latach 1924—1930	72
„ 14. Spożycie ważniejszych artykułów w niektórych państwach w 1929 r.	73
„ 15. Ubój zwierząt gospodarskich w Polsce w latach 1928—1930	74

Dział XI. Kredyt

Tabl. 1. Główne pozycje bilansów Banku Polskiego w latach 1926—1930	75
„ 2. Główne pozycje bilansów w bankach emisyjnych niektórych państw	75
„ 3. Obieg pieniężny w Polsce w latach 1926, 1929, 1930	76
„ 4. Główne pozycje bilansów Banku Gospodarstwa Krajowego w latach 1926—1930	76
„ 5. Główne pozycje bilansów Państwowego Banku Rolnego w latach 1926—1930	77
„ 6. Główne pozycje bilansów Pocztovej Kasy Oszczędności w latach 1926—1930	78
„ 7. Kredyty krótkoterminowe, udzielone poszczególnym dziedzinom życia gospodarczego	78
„ 8. Bilanse banków akcyjnych kredytu krótkoterminowego w latach 1926—1930	79
„ 9. Liczba zarządów i oddziałów banków kredytu krótkoterminowego w latach 1924—1930	79
„ 10. Kredyty zagraniczne, otrzymane przez polskie instytucje kredytu krótkoterminowego w latach 1928—1930	80
„ 11. Wkłady w instytucjach kredytowych oraz kredyty krótkoterminowe, udzielone przez te instytucje w latach 1927—1930	80
„ 12. Wkłady w kasach oszczędności w niektórych państwach w latach 1926—1930	81
„ 13. Stopa procentowa od dyskonta i od wkładów w Polsce w latach 1926—1930	81
„ 14. Stopy dyskontowe banków emisyjnych w niektórych państwach w latach 1913, 1927—1930	81
„ 15. Protesty weksli w Polsce w latach 1929, 1930	82
„ 16. Kredyt długoterminowy w Polsce w latach 1927—1930	82
„ 17. Kursy walut obcych (dewiz) w Polsce w latach 1926—1930	83
„ 18. Kursy papierów procentowych na giełdach pieniężnych w latach 1926—1930	84
„ 19. Wskaźniki kursów 45 akcji w Polsce w latach 1926—1930	85
„ 20. Wahanie kursów akcji przemysłowych w niektórych państwach w latach 1926—1930	85

	Str.
Tabl. 21. Kursy polskich pożyczek na giełdzie w Nowym Yorku w latach 1926—1930	85
„ 22. Pożyczki niektórych państw na giełdzie w Nowym Yorku w latach 1927—1930	86
„ 23. Obroty na giełdach pieniężnych w Polsce w latach 1926—1930	86
„ 24. Obroty izb rozrachunkowych w Polsce w latach 1926—1930	87
„ 25. Obroty izb rozrachunkowych w niektórych państwach w latach 1926—1930	87
„ 26. Bilans płatniczy niektórych państw	87
„ 27. Bilans płatniczy Polski w latach 1927—1929	88
„ 28. Stan zadłużenia i wierzytelności Polski wobec zagranicy 31. XII 1929 r.	89

Dział XII. Ceny

Tabl. 1. Rozwój cen w Polsce w latach 1922—1930	90
„ 2. Wahania cen w niektórych państwach w latach 1927—1930	90
„ 3. Ceny giełdowe zbóż w latach 1926—1930	91
„ 4. Ceny miejscowe płacone producentom w latach 1925—1930	92
„ 5. Ceny artykułów pierwszej potrzeby w handlu detalicznym w Polsce w latach 1927—1930	93
„ 6. Ceny detaliczne niektórych artykułów przemysłowych w Polsce, wyrażone w kilogramach żyta i wieprza żywej wagi oraz w płacy robotnika rolnego	94

Dział XIII. Statystyka społeczna

Tabl. 1. Stan rynku pracy w Polsce w latach 1927—1931	95
„ 2. Pracownicy umysłowi w dn. 1. I 1930 r.	96
„ 3. Robotnicy zatrudnieni w zakładach od I do VII kategorii świadectw przemysłowych w dniu 1. I 1929 r.	96
„ 4. Robotnicy zatrudnieni w górnictwie, hutnictwie, przemyśle przetwórczym oraz na robotach publicznych w Polsce w latach 1925—1930	97
„ 5. Wskaźniki stanu zatrudnienia w niektórych państwach w latach 1926—1930	98
„ 6. Odsetek robotników częściowo bezrobotnych w poszczególnych gałęziach przemysłu przetwórczego w Polsce w latach 1925—1930	98
„ 7. Robotnicy pracujący cały tydzień, oraz robotnicy częściowo bezrobotni w przemyśle przetwórczym w Polsce w latach 1925—1930	99
„ 8. Bezrobocie w Polsce w latach 1924—1930	99
„ 9. Bezrobotni zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy w latach 1926—1930	100
„ 10. Bezrobocie w niektórych państwach europejskich w latach 1925—1930	101
„ 11. Przeciętne zarobki robotników przemysłowych	102
„ 12. Przeciętny całkowity zarobek robotnika na dniówkę w górnictwie i hutnictwie	103
„ 13. Płace miesięczne etatowych funkcjonariuszów państwowych w Warszawie w 1931 r.	103
„ 14. Uposażenia urzędników administracji ogólnej w niektórych państwach w 1930 r.	103
„ 15. Wskaźniki umownych stawek płac robotników przemysłowych w Polsce w latach 1924—1930	104

Tabl.		Str.
16.	Wskaźniki płac urzędników państwowych w Polsce w latach 1924—1930	104
„ 17.	Wahania nominalnych płac robotniczych w niektórych państwach w latach 1924—1930	104
„ 18.	Wydajność pracy w kopalniach węgla kamiennego w Polsce w latach 1913, 1922—1930	105
„ 19.	Wydajność pracy w kopalniach węgla kamiennego w niektórych państwach w 1927 r.	105
„ 20.	Płace roczne stałych robotników rolnych w Polsce w latach 1926/27—1929/30	105
„ 21.	Budżety rodzin robotniczych w Polsce w latach 1927, 1928	106
„ 22.	Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów w rodzinach robotniczych w Polsce na jednostkę konsumcyjną w latach 1927, 1928	107
„ 23.	Wartość odżywcza i ciepła dziennych norm spożycia na jednostkę konsumcyjną w 1928 r.	107
„ 24.	Struktura budżetów rodzin robotniczych w niektórych państwach	108
„ 25.	Strajki w Polsce w latach 1921—1930	108
„ 26.	Strajkujący w ważniejszych gałęziach pracy w Polsce w latach 1921—1930	109
„ 27.	Lokauty w Polsce w latach 1921—1930	109
„ 28.	Zatargi pracy w niektórych państwach w latach 1927—1929	109
„ 29.	Ubezpieczenia społeczne i doraźna akcja państwa w pomocy dla bezrobotnych w Polsce w 1928 r.	110
„ 30.	Dochody i wydatki instytucji ubezpieczeń społecznych w Polsce i Niemczech w 1928 r.	110
„ 31.	Kasy Chorych w Polsce w latach 1923—1931	111
„ 32.	Zgony, chorzy, pociąg oraz dni zasiłkowe wśród ubezpieczonych w Kasach Chorych w Polsce w latach 1925—1928	111
„ 33.	Rachunek działalności Kas Chorych w Polsce za 1928 r.	112
„ 34.	Bezrobotni pobierający zasiłki z funduszu bezrobocia i Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Polsce 1925—1930	112
„ 35.	Osoby pobierające renty z zakładów ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków oraz na wypadek inwalidztwa, starości i śmierci w Polsce w latach 1926—1928	113
„ 36.	Nieszczęśliwe wypadki odszkodowane przez Zakłady Ubezpieczeń w Polsce w latach 1925—1928	114
„ 37.	Przyczyny nieszczęśliwych wypadków odszkodowanych przez Zakłady Ubezpieczeń w Polsce w latach 1926—1928	114
„ 38.	Czynności Inspekcji Pracy w Polsce w 1929 r.	115
„ 39.	Związki zawodowe w Polsce w latach 1925—1929	115
„ 40.	Związki zawodowe w niektórych państwach w 1928 r.	116
„ 41.	Zakłady opieki społecznej w Polsce w 1927 r.	116
„ 42.	Instytucje ochrony macierzyństwa przy zakładach pracy urządzone na zasadzie ustawodawstwa pracy	117
„ 43.	Kolonje i półkolonje dziecięce w latach 1922—1929	117
„ 44.	Zarejestrowani inwalidzi wojenni w Polsce według przyczyn inwalidztwa	117
„ 45.	Zarejestrowani inwalidzi wojenni w Polsce według stopnia utraty zdolności zarobkowej	118

Tabl. 46.	Wydatki Skarbu Państwa na zaopatrzenie inwalidów wojennych i osób uprawnionych do zaopatrzenia z ustawy 18. III 1921 r.	Str. 118
„ 47.	Osoby pobierające renty inwalidzkie w dniu 31. III 1929 r.	118

Dział XIV. Ubezpieczenia. Pożary

Tabl. 1.	Zakłady i działy ubezpieczeń w Polsce w latach 1926—1928	119
„ 2.	Ważniejsze pozycje bilansów zakładów ubezpieczeń w latach 1927 i 1928	119
„ 3.	Stan ubezpieczeń, zbiór składek, odszkodowania wypłacone w latach 1927, 1928	120
„ 4.	Pożary nieruchomości zabudowanych w 1928 r.	120

Dział XV. Szkolnictwo i wychowanie

Tabl. 1.	Sieć szkolna w Polsce w roku szkolnym 1929/30	121
„ 2.	Rozwój nauczania początkowego w Polsce w latach szkol. 1922/23—1929/30	122
„ 3.	Szkolnictwo elementarne w niektórych państwach w roku szkol. 1926/27	122
„ 4.	Szkolnictwo w Polsce w latach szkol. 1922/23, 1929/30	123
„ 5.	Szkoły męskie, żeńskie i koedukacyjne w Polsce w roku szkol. 1929/30	124
„ 6.	Szkoły w Polsce według właścicieli w roku szkolnym 1928/29	124
„ 7.	Uczniowie według poziomu nauki w Polsce	125
„ 8.	Wiek uczniów	125
„ 9.	Wyznanie uczniów	126
„ 10.	Język nauczania w szkołach w 1929/30 roku szkolnym	126
„ 11.	Uczniowie według zawodu rodziców	127
„ 12.	Nauczyciele	127
„ 13.	Absolwenci szkół w Polsce w 1928 r.	128

Dział XVI. Oświata pozaszkolna, życie umysłowe i kulturalne

Tabl. 1.	Oświata pozaszkolna w roku szkolnym 1927/28	129
„ 2.	Biblioteki w Polsce w latach 1927—1929	129
„ 3.	Wielkie biblioteki w niektórych państwach w 1924 r.	129
„ 4.	Druki nieperjodyczne i czasopisma w Polsce w 1929 r.	130
„ 5.	Liczba druków nieperjodycznych w niektórych państwach w 1928 r.	131
„ 6.	Liczba czasopism w niektórych państwach w 1928 r.	131
„ 7.	Domy ludowe w Polsce w 1928 r.	131
„ 8.	Muzea i archiwa w Polsce	131
„ 9.	Ulgowe paszporty zagraniczne wydane w Polsce w celach naukowych w 1929 r.	131
„ 10.	Kinematografy w Polsce w latach 1923, 1928, 1929	132
„ 11.	Kinematografy w niektórych państwach w 1929 r.	132
„ 12.	Radjo w Polsce w latach 1927—1930	132
„ 13.	Liczba radjoabonentów w niektórych państwach w 1929 r.	132

Dział XVII. Statystyka polityczna

Tabl. 1.	Wybory do sejmu i senatu w latach 1922, 1928, 1930	133
----------	--	-----

XVI

		Str.
Tabl.	2. Głosy ważne i mandaty przy wyborach 1930 r.	134
„	3. Głosy ważne przy wyborach 1930 roku według grup województw.	135
„	4. Posłowie i senatorowie według klubów parlamentarnych w latach 1920, 1923, 1928 i 1931	136

Dział XVIII. Zdrowotność publiczna

Tabl.	1. Personel lekarski w Polsce w dn. 1. I 1931 r.	137
„	2. Lekarze w niektórych państwach w 1928 r.	137
„	3. Szpitale i łóżka w szpitalach w Polsce w latach 1926—1930	137
„	4. Łóżka w szpitalach w niektórych państwach w 1928 r.	138
„	5. Łóżka dla chorych na gruźlicę w szpitalach ogólnych i sanatoriach w Polsce w dn. 1. I 1930 r.	138
„	6. Zakłady dla umysłowo chorych w Polsce w dn. 1. I 1930 r.	138
„	7. Najważniejsze choroby zakaźne zarejestrowane w Polsce w latach 1924—1930	139
„	8. Fundusze państwowe zużyte na walkę z chorobami w latach 1926/27—1930/31	139
„	9. Zgony według przyczyn w miastach ponad 100 000 mieszkańców w Polsce w latach 1929, 1930	140
„	10. Zamachy samobójcze w Polsce w latach 1923—1929	140
„	11. Zgony według przyczyn w niektórych państwach w 1928 r.	141

Dział XIX. Sądownictwo, więziennictwo i przestępczość

Tabl.	1. Sądownictwo w Polsce	142
„	2. Więziennictwo w Polsce	142
„	3. Skazani prawomocnie, uniewinnieni oraz zwolnieni na mocy amnestji w latach 1925—1927	143
„	4. Skazani prawomocnie według wymiaru kary zasadniczej w latach 1925—1927	143
„	5. Skazani prawomocnie według rodzajów przestępstw w latach 1925—1927	144
„	6. Skazani prawomocnie według wyznania i wykształcenia w latach 1925—1927	144
„	7. Skazani prawomocnie według grup wieku w latach 1925—1927	145
„	8. Recydywiści skazani prawomocnie w latach 1925—1927	145

Dział XX. Administracja wewnętrzna

Tabl.	1. Etaty funkcjonarjuszów państwowych w Polsce według budżetów w latach 1924 i 1930/31—1931/32	146
„	2. Policja państwowa w Polsce według stanu na 1. I 1930 r.	146
„	3. Osoby pobierające zaopatrzenie emerytalne ze skarbu państwa	146

Dział XXI. Skarbowość

Tabl.	1. Długi państwowe Polski w latach 1926—1930	147
„	2. Długi wewnętrzne Polski w dn. 31. XII 1930 r.	147
„	3. Długi zagraniczne Polski w dn. 31. XII 1930 r.	147
„	4. Długi państwowe niektórych państw	148
[„	5. Majątek skarbowy w Polsce w dn. 1. I 1927 r.	148

Tabl.	6. Dochody i wydatki budżetowe w latach 1926/27—1930/31	Str. 148
„	7. Wydatki i dochody państwowe w Polsce w latach 1928/29—1930/31	149
„	8. Dochody skarbowe z podatków, opłat i monopolów w Polsce w latach 1928/29—1930/31	150
„	9. Podatek gruntowy i od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich w Polsce w latach 1926—1928	151
„	10. Podatek przemysłowy od obrotu w Polsce w latach 1926—1929	151
„	11. Dochód płatników podatku dochodowego w Polsce, ustalony przez władzę wymiarową w latach 1926—1929	151
„	12. Płatnicy podatku dochodowego w Polsce w latach 1928, 1929	152
„	13. Wydatki i dochody niektórych państw w roku 1928/29	152

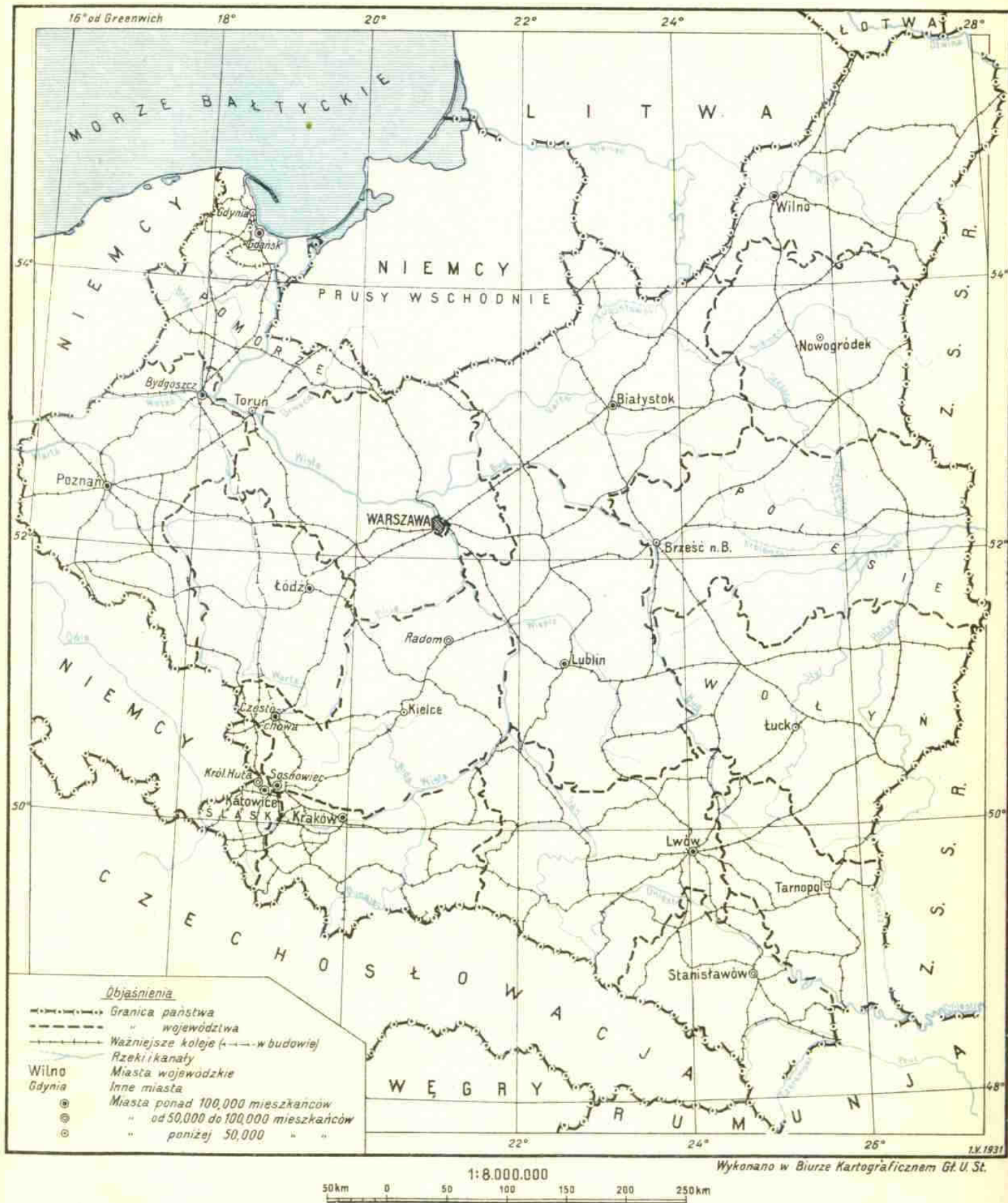
Dział XXII. Samorząd terytorjalny

Tabl.	1. Wydatki samorządu terytorjalnego w Polsce w 1927/28 r.	153
„	2. Wydatki samorządu terytorjalnego w Polsce w 1928/29 r.	154
„	3. Dochody samorządu terytorjalnego w Polsce w latach 1927/28, 1928/29	155
„	4. Długi samorządu terytorjalnego w Polsce w latach 1927/28—1929/30	156
„	5. Przeznaczenie pożyczek zaciągniętych przez samorząd terytorjalny w ciągu 1929/30 r.	156
„	6. Źródła kredytu samorządu terytorjalnego w Polsce w latach 1927/28—1929/30	157
„	7. Porównanie niektórych rodzajów wydatków Państwa i samorządu w latach 1926/27—1928/29	157

10333

RZECZPOSPOLITA POLSKA

GRUPY WOJEWÓDZTW

WOJEWÓDZTWA CENTRALNE: m. st. Warszawa, warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie, białostockie

WOJEWÓDZTWA WSCHODNIE: wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIE: poznańskie, pomorskie, śląskie

WOJEWÓDZTWA POŁUDNIOWE: krakowskie, lwowskie, stanisławowskie, tarnopolskie

DZIAŁ I. METEOROLOGIA
TABL. 1. TEMPERATURA I OPADY

Stacje meteorologiczne	Rzędne stacji meteorologicznych			Temperatura powietrza. Wartości średnie w °C		Opady. Sumy w mm		Liczba dni z opadem 1930	Zachmurzenie przeciętne w stopniach a 1930
	Wzniesienie nad poziom morza m	Szerokość północna	Długość wschodnia względem Greenwich	Średnie wieloletnie (1851 — 1900)	1930	Średnie wieloletnie (1891 — 1910)	1930		
Gdynia	5,0	54°31'	18°32'	7,7	8,2	511	645	175	6,6
Bydgoszcz	46,4	53°08'	18°01'	8,2	8,6	502	556	172	6,0
Poznań	79,0	52°25'	16°55'	7,6	9,2	487	695	157	6,5
Ciechocinek	44,8	52°53'	18°48'	7,6	8,5	540	358	123	6,5
Warszawa (stacja pomp)	89,9	52°13'	21°03'	8,1	8,7	498	633	156	6,9
Kalisz	109,0	51°46'	18°06'	7,8	8,9	513	731	170	5,9
Radom	169,1	51°24'	21°09'	7,8	8,4	747	671	150	6,1
Kraków	220,0	50°04'	19°58'	8,7	9,1	730	765	159	6,7
Tarnów	221,3	50°01'	21°00'	7,9	8,0	1 019	743	159	5,7
Cieszyn	300,0	49°45'	18°38'	4,8	5,3	1 101	1 097	181	6,4
Zakopane	846,4	49°18'	19°58'	6,4	6,9	595	1 056	186	6,7
Wilno	128,0	54°41'	25°15'	6,8	6,3	578	735	173	6,9
Bieniakonie	166,0	54°14'	25°22'	7,2	7,5	559	624	136	6,5
Białystok	133,2	53°08'	23°00'	7,6	6,8	688	647	157	6,8
Adamkowo (Brześć n/B.)	132,7	52°02'	23°42'	7,6	8,0	556	630	162	7,0
Białokrynica	225,0	50°09'	25°45'	7,6	8,0	670	664	130	6,2
Lwów	311,8	49°50'	24°01'	7,8	9,1	688	555	159	6,5
Kołomyja	290,0	48°31'	25°03'	7,8	7,8	670	614	151	6,1

^a Stopnie od 0 do 10: 0 oznacza niebo bez chmur, 10 — całkowicie pokryte chmurami.

DZIAŁ II. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, LUDNOŚĆ

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI

Najdalsze wysunięcie granicy państwowej:

na północ 55° 51' szerokości północnej (w pow. brasławskim woj. wileńskiego)

na południe 47° 44' szerokości północnej (w pow. kosowskim woj. stanisławowskiego)

na zachód 15° 47' długości wschodniej od Greenwich (w pow. międzychodzkiem woj. poznańskiego)

na wschód 28° 22' długości wschodniej od Greenwich (w pow. dziśnieńskim woj. wileńskiego)

Rozciągłość z południa na północ wynosi 8° 07', co odpowiada 903 km.

Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi 12° 35', co odpowiada 864 km, liczonym na równoleżniku 52°.

TABL. 2. GRANICE POLSKI

Nazwa odcinka granicy	Długość w km	W % ogólnej długości granic
Ogólna długość granic Polski . . .	5 534	100,0
Granice lądowe	5 394	97,5
Granice morskie	140	2,5
w tem zatoka Pucka . . .	68	1,2
Odcinki granicy lądowej		
z Niemcami	1 912	34,5
w tem z Prusami Wschodn.	607	11,0
ze Związkiem Sowieckich Socjalistycznych Republik . . .	1 412	25,5
z Czechosłowacją	984	17,8
z Litwą	507	9,2
z Rumunją	349	6,3
z Wolnem miastem Gdańskiem	121	2,2
z Łotwą	109	2,0

Na 1 km granicy ogólnej przypada 70,2 km² powierzchni.

Na 1 km granicy morskiej przypada 2 774,2 km² powierzchni.

TABL. 3. GRANICE NIEKTÓRYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH

Państwa	Po- wierz- nia w tysią- cach km ²	Długość granic			Na 1 km granic	
		ogółem km	w tem morskich		ogółem	morsk.
			km	‰		
					przypada km ² powierzchni	
Francja . . .	551	5 624	2 850	50,7	98	193
Hiszpanja . .	505	4 808	3 144	65,4	105	161
Niemcy . . .	471	7 677	1 733	22,6	61	272
Szwecja . . .	448	9 817	7 624	77,7	46	59
P o l s k a . .	388	5 534	140	2,5	70	2 774
Finlandja . .	388	4 685	1 646	35,1	83	236
Włochy . . .	310	9 960	7 989	80,0	31	39
Czechosłowacja	140	4 013	—	—	35	—
Bułgarja . . .	103	2 158	311	14,4	48	331
Litwa	56	1 258	91	7,2	44	612
Szwajcarja . .	41	1 886	—	—	22	—
Belgja	30	1 445	66	4,6	21	461

Źródło: Roczniki urzędowe poszczególnych państw, *Annuaire militaire* 1929—1930.

TABL. 4. POWIERZCHNIA I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POLSKI W DN. 1. IV 1931 R.

Grupy województw Województwa	Po- wierz- nia tys. km ²	Liczba		
		powia- tów	miast	gmin wiejsk. i obszar. dworsk.
Polska	388,4	283	634	14 747
Woj. centralne	137,7	94	228	1 301
M. st. Warszawa	0,1	4	1	—
Warszawskie	29,4	23	59	301
Łódzkie	19,0	14	46	232
Kieleckie	25,8	19	40	312
Lubelskie	31,1	20	33	277
Białostockie	32,3	14	49	179
Woj. wschodnie	124,5	37	60	373
Wileńskie	29,0	9	15	97
Nowogródzkie	23,0	8	9	87
Poleskie	36,8	9	14	83
Wołyńskie	35,7	11	22	106
Woj. zachodnie	47,1	69	169	7 025
Poznańskie	26,5	38	118	4 615
Pomorskie	16,4	20	34	2 010
Śląskie	4,2	11	17	400
Woj. południowe	79,1	83	177	6 048
Krakowskie	17,5	23	53	1 870
Lwowskie	26,9	28	60	2 186
Stanisławowskie	18,4	15	29	901
Tarnopolskie	16,3	17	35	1 091

TABL. 5. POWIERZCHNIA NIEKTÓRYCH PAŃSTW
w tysiącach km^2

Z.S.S.R.	21 176	Hiszpanja	505	Anglja <i>a</i>	245
Chiny	11 081	Niemcy	471	Czechosłowacja	140
Brazylja	8 511	Szwecja	448	Węgry	93
St. Zj. A. P. . .	7 841	P o l s k a	388	Austrja	84
Argentyna	2 797	Finlandja	388	Łotwa	66
Meksyk	1 969	Japonja	381	Litwa	56
Turcja	763	Norwegja	324	Estonja	48
Afganistan . . .	650	Włochy	310	Egipt <i>b</i>	35
Francja	551	Rumunja	295	Holandja	34
Sjam	518	Jugosławja	249	Belgja	30

a W. Brytanja z Północną Irlandją. *b* Tereny zamieszkane (bez pustyni).

TABL. 6. LUDNOŚĆ POLSKI W LATACH 1921, 1931

Grupy województw	I. I 1931		30. IX 1921 <i>a</i>			
	Ogółem w mi- ljonach	Na 1 km^2 po- wierzch- ni	Ogółem w mi- ljonach	Na 1 km^2 po- wierzch- ni	Odsetek ludności	
					miej- skiej	wiej- skiej
Polska	31,1	30	27,2	70	26	74
Woj. centralne	13,1	95	11,3	83	32	68
„ wschod- nie	5,3	43	4,2	34	13	87
„ zachod- nie	4,4	94	4,1	87	30	70
„ poł- dniowe	8,3	106	7,6	96	21	79

a Dla terenów nie objętych spisem z 1921 r. uwzględnione są dane spisu z 1919 r.

TABL. 7. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW *a*
w milionach

Chiny	457,8	Hiszpanja	22,6	Węgry	8,7
Z.S.S.R.	147,0	Rumunja	17,7	Belgja	7,9
St. Zj. A. P. . .	124,8	Meksyk	16,4	Holandja	7,7
Niemcy	64,9	Czechosłowacja	14,5	Austrja	6,7
Japonja	62,1	Egipt	14,2	Szwecja	6,1
Anglja <i>b</i>	45,4	Turcja	13,7	Finlandja	3,6
Włochy	41,5	Jugosławja	13,3	Norwegja	2,8
Francja	41,1	Afganistan	12,0	Litwa	2,3
Brazylja	39,1	Sjam	11,5	Łotwa	1,9
P o l s k a	31,1	Argentyna	10,9	Estonja	1,1

a Według ostatnich danych. *b* W. Brytanja z Północną Irlandją.

TABL. 8. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA NIEKTÓRYCH PAŃSTW ^a na 1 km² powierzchni

Egipt ^b	404	Austria	80	Afganistan	18
Belgia	261	Francja	75	Turcja	18
Holandja	226	Rumunia	60	St. Zjedn. A. P.	16
Anglia ^c	186	Jugosławja	53	Szwecja	14
Japonja	163	Hiszpanja	45	Finlandja	9
Niemcy	138	Chiny	41	Norwegja	9
Włochy	134	Litwa	41	Meksyk	8
Czechosłowacja	104	Łotwa	29	Z.S.S.R.	7
Węgry	94	Estonja	23	Brazylja	5
Polska	80	Sjam	22	Argentyna	4

^a Według ostatnich danych. ^b Na terenach zamieszkałych (bez pustyni). ^c W. Brytanja z Północną Irlandją.

TABL. 9. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ PAŃSTW POSIADAJĄCYCH KOLONJE, PROTEKTORATY, MANDATY I T. P.

Państwa	Powierzchnia		Ludność	
	ogółem	w tem posiadłości	ogółem	w tem w posiadłościach
	w tysiącach km ²		w milionach	
Anglia	34 639	34 394	454,7	409,3
St. Zjednoczone A. P.	9 685	1 843	139,2	14,4
Francja	11 602	11 051	101,2	60,1
Holandja	2 076	2 042	60,7	53,0
Japonja	680	299	86,9	24,8
Belgia	2 470	2 440	21,4	13,4
Portugalja	2 520	2 428	15,4	8,8
Włochy	2 422	2 112	43,7	2,2
Hiszpanja	532	27	22,8	0,2
Danja	235	192 ^a	3,6	0,1

^a W tem część Grenlandji wolna od lodów.

TABL. 10. POSIADŁOŚCI PAŃSTW EUROPEJSKICH W INNYCH CZĘŚCIACH ŚWIATA

Państwa	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w milionach	Państwa	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w milionach
W Ameryce			W Afryce		
Anglia	10 554	12,1	Anglia	10 030	54,2
Danja	88 ^a	0,0	Belgia	2 440	13,4
Francja	93	0,5	Francja	9 984	36,3
Holandja	142	0,2	Hiszpanja	27	0,2
W Azji			Portugalja	2 405	7,8
Anglia	5 300	333,7	Włochy	2 109	2,1
Francja	940	23,0	W Oceanji		
Holandja	1 900	52,7	Anglia	8 509	8,9
Portugalja	23	1,0	Francja	35	0,3
Włochy	3	0,1			

^a Część Grenlandji wolna od lodów.

**TABL. 11. LUDNOŚĆ WIĘKSZYCH MIAST W POLSCE
W LATACH 1900, 1910, 1921, 1926, 1930, 1931**

D a t a	Warszawa	Łódź	Poznań	Lwów	Kraków	Wilno	Katowice	Lublin	Bydgoszcz	Częstochowa	Sosnowiec	Białystok
	w t y s i ą c a c h											
1900 <i>a</i>	594	310	117	160	91	139	32	46	52	41	.	62
1910	781	408	157	206	152	181	43	66	58	.	99	80
30. IX 1921	937	452	169	219	184	.	.	94	88	80	86	77
1. I 1926	1 015	554	220	235	189	.	113	109	106	86	102	88
1. I 1930	1 109	607	.	241	211	202	128	119	118	115	103	96
1. I 1931	1 115	606	248	242	212	209	131	122	118	114	102	100

a Warszawa, Łódź, Wilno, Lublin, Częstochowa, Białys ok r. 1897*

**TABL. 12. MIASTA LICZĄCE POWYŻEJ MIL ONA
MIESZKAŃCÓW**

M i a s t a	Rok	Lud- ność w ty- siącach	M i a s t a	Rok	Lud- ność w ty- siącach
Europa			Afryka		
Londyn . . .	1929	7 917	Kair	1927	1 065
Berlin . . .	1930	4 342	Ameryka		
Paryż . . .	1926	2 871	Nowy York .	1930	6 982
Moskwa . . .	1928	2 127	Chicago . . .	1930	3 375
Wiedeń . . .	1929	1 847	Buenos Aires	1929	2 079
Leningrad . .	1928	1 688	Filadelfja . .	1930	1 964
Hamburg . . .	1930	1 146	Detroit . . .	1930	1 574
Warszawa . .	1931	1 115	Rio de Janei- ro	1928	1 432
Glasgow . . .	1929	1 062	Los Angeles .	1930	1 234
Budapeszt . .	1930	1 005	Australja . .		
Azja			Sidney . . .	1929	1 127
Osaka . . .	1930	2 453	Melbourne . .	1929	1 000
Tokjo . . .	1930	2 070			
Hankou . . .	1927	1 584			
Szanghaj . . .	1927	1 500			
Kalkutta . . .	1921	1 328			
Bombaj . . .	1927	1 299			

TABL. 13. LICZBA WIEKSZYCH MIAST ORAZ ICH LUDNOŚĆ W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1920 R.

Państwa	Liczba miast liczących			Ludność miast liczących po- wyżej 100 000 mieszkańców	
	od 100 000 do 500 000 miesz- kań- ców	od 500 000 do 1 000 000 miesz- kań- ców	powyżej 1 000 000 miesz- kań- ców	w tysią- cach	w od- setkach ogółu ludności
Anglja z Walją	42	3	1	14 838	39,2
Austrja	2	—	1	2 121	32,4
Belgja	3	1	—	1 388	18,6
Czechosłowacja	3	1	—	1 121	8,2
Francja	14	2	1	6 310	15,5
Holandja	2	2	—	1 658	24,2
Jugosławja	3	—	—	322	2,7
Niemcy	39	5	2	16 836	26,6
Polska ^a	5	1	—	2 101	7,7
Rumunja	2	—	—	462	2,8
Włochy	14	4	—	5 490	14,2
Z.S.S.R. (cz. europ.)	21	1	2	7 982	7,0
St. Zjednoczone A.P.	56	9	3	27 430	25,9

^a W 1931 roku: 10 miast od 100 000—500 000, 1 — od 500 000 — 1 000 000, 1 — powyżej 1 000 000. Ludność miast powyżej 100 000 wynosi 3 317 000 (10,6% ogółu ludności).

TABL. 14. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WIEKU I PŁCI W LATACH 1921, 1929

Wyszczególnienie	Ludność w wieku lat							Ra- zem	w tem w wieku lat	
	0—9	10—19	20—29	30—39	40— 49	50— 59	60 i wy- żej		7—13	15—49
	w odsetkach ogółu									
30.IX 1921										
Ogółem .	21,6	26,1	16,8	11,4	9,3	7,6	7,2	100,0	18,7	49,7
Mężczyźni	22,5	26,4	16,1	10,9	9,2	7,7	7,2	100,0	19,5	48,1
Kobiety .	20,7	25,8	17,4	11,9	9,4	7,6	7,2	100,0	18,0	51,2
1. I 1929 ^a										
Ogółem	24,9	19,7	20,1	11,7	8,9	7,3	7,4	100,0	12,4	52,3
Mężczyźni	25,9	20,2	19,9	11,0	8,4	7,2	7,4	100,0	12,8	51,2
Kobiety .	24,1	19,2	20,3	12,3	9,2	7,5	7,4	100,0	12,1	53,1

^a Szacunek przybliżony.

TABL. 15. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW WEDŁUG GRUP WIEKU

Państwa	Rok	Ogółem	W wieku lat						
			0—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60 i wyżej
			w odsetkach ogółu ludności						
Anglia z Walją	1921	100,0	18,1	18,9	16,1	14,7	13,2	9,6	9,4
Austria	1923	100,0	15,4	19,3	17,6	14,6	13,0	9,9	10,2
Belgia	1920	100,0	15,6	19,3	17,4	14,8	13,0	9,8	10,1
Czechosłowacja	1921	100,0	17,8	22,3	17,6	13,0	11,1	8,9	9,3
Francja	1921	100,0	14,0	17,7	15,0	14,3	13,8	11,5	13,7
Holandja	1920	100,0	22,2	20,3	16,5	13,2	10,9	8,1	8,8
Niemcy	1925	100,0	15,8	20,4	18,4	14,2	12,4	9,6	9,2
Polska	1921	100,0	21,6	26,1	16,8	14,4	9,3	7,6	7,2
Szwecja	1920	100,0	19,3	19,5	16,3	13,3	10,8	8,6	12,2
Włochy	1921	100,0	20,1	21,0	16,3	12,9	10,6	8,6	10,5
Z.S.S.R.	1926	100,0	25,5	23,2	17,6	11,9	8,8	6,3	6,7
St. Zjednoczone A.P.	1920	100,0	21,8	19,0	17,4	15,0	11,5	7,8	7,5

TABL. 16. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Państwa	Rok	Ogółem	Na 100 mężczyzn przypada kobiet						
			w tem wśród ludności liczącej lat						
			0—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60 i wyżej
Anglia z Walją	1921	109,6	98,4	100,9	119,2	117,1	109,9	108,0	125,9
Austria	1923	107,6	98,5	99,3	109,1	117,2	111,7	107,0	118,6
Belgia	1920	103,2	98,6	99,6	103,1	102,7	101,8	104,5	120,3
Czechosłowacja	1921	107,5	98,3	100,3	109,7	116,1	111,6	109,6	122,5
Francja	1921	110,3	98,8	99,2	121,0	119,1	107,1	107,4	124,7
Holandja	1920	101,3	96,8	97,9	102,1	103,6	103,9	104,2	110,8
Niemcy	1925	106,7	96,9	98,7	107,1	122,0	108,8	104,5	120,1
Polska	1921	106,9	98,4	104,5	114,9	117,0	109,2	106,2	106,7
Szwecja	1920	103,7	96,1	96,4	100,3	106,2	106,1	113,6	123,4
Włochy	1921	102,6	96,1	97,8	109,2	112,5	103,8	101,6	103,6
Z.S.S.R.	1926	107,0	99,0	103,1	111,8	111,3	104,6	118,6	126,9
St. Zjednoczone A.P.	1920	96,2	97,9	99,9	102,6	93,1	89,1	87,6	94,7

**TABL. 17. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WYZNAŃ
W LATACH 1921, 1930 ^a**

D a t a	Lud- ność ogółem	Ludność wyznania					
		rzym- sko- kato- lickie- go	grec- ko- kato- lickie- go	pra- wo- sław- nego	ewan- gelic- kiego	moj- żesz- owego	in- nych
		w odsetkach ogółu ludności					
30. IX 1921	100,0	63,8	11,2	10,5	3,7	10,5	0,3
1. I 1930 ^b	100,0	64,0	10,9	12,4	2,7	9,7	0,3

^a Obliczenie dla całej Polski łącznie z terenami, których nie objął spis 30. IX 1921 r. ^b Szacunek przybliżony.

**TABL. 18. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW WEDŁUG
JĘZYKA LUB NARODOWOŚCI W ODSETKACH**

Belgia		Polska ^c	
J ę z y k:		N a r o d o w o ś ć:	
Flamandzki	43	Polska	69
Francuski	39	Ukraińska (rusińska)	14
Flamandzki i francuski	13	Żydowska	8
Inne	5	Białoruska	4
		Niemiecka	4
		Inne	1
Czechosłowacja ^a		Szwajcaria	
N a r o d o w o ś ć ^b :		J ę z y k:	
Czesko-słowacka	66	Niemiecki	71
Niemiecka	23	Francuski	21
Węgierska	6	Włoski	6
Inne	5	Inne	2
Jugosławia		Węgry	
J ę z y k:		J ę z y k:	
Serbski i kroacki	74	Węgierski	90
Słoweński	9	Niemiecki	7
Niemiecki	4	Słowacki	2
Węgierski	4	Inne	1
Albański	4		
Inne	5		
Łotwa		Z. S. S. R.	
N a r o d o w o ś ć:		N a r o d o w o ś ć:	
Łotewska	73	Rosyjska	53
Rosyjska	11	Ukraińska	21
Żydowska	5	Białoruska	3
Niemiecka	4	Żydowska	2
Inne	7	Inne	21

^a Obywatele czeskosłowaccy.

^b W odsetkach ogółu obywateli czeskosłowackich. Ponadto było niepodzielonych według narodowości obywateli obcych państw 2% ogółu ludności.

^c Obliczenie dla całej Polski łącznie z terenami, których nie objął spis 30. IX 1921 r.

**TABL. 19. SKŁAD ZAWODOWY LUDNOŚCI POLSKI
WEDŁUG DANYCH 1921 R. ^a**

Wyszczególnienie	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, i rybactwo	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Inne zawody
		w odsetkach				
Zawodowo czynni i bierni	100,0	63,8	15,4	6,2	3,3	11,3
Zawodowo czynni. . .	100,0	72,3	10,3	3,7	1,8	11,9

^a Obliczenie dla całej Polski łącznie z terenami, których nie objął spis 30. IX 1921 r.

**TABL. 20—22. LUDNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH
ZAWODÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
w odsetkach ogółu ludności zawodowo czynnej**

TABL. 20. LUDNOŚĆ ZATRUDNIONA W ROLNICTWIE, LEŚNICTWIE I RYBACTWIE

Bułgarja . . .	82,4	Węgry . . .	58,2	Niemcy . . .	30,5
Polska . . .	72,3	Czechosłowacja	40,4	Szwajcarja . .	25,9
Finlandja . .	68,9	Szwecja . . .	38,7	Holandja . . .	23,6
Estonja . . .	65,6	Norwegja . . .	36,8	Belgja . . .	19,2
		Danja . . .	35,2		

**TABL. 21. LUDNOŚĆ ZATRUDNIONA W PRZEMYSŁE I GÓR-
NICTWIE**

Belgja . . .	46,5	Czechosłowacja	37,0	Estonja . . .	13,4
Szwajcarja . .	44,4	Szwecja . . .	29,5	Finlandja . .	12,8
Niemcy . . .	41,4	Norwegja . . .	28,9	Polska . . .	10,3
Holandja . . .	37,8	Danja . . .	27,3	Bułgarja . . .	8,1
		Węgry . . .	19,7		

**TABL. 22. LUDNOŚĆ ZATRUDNIONA W HANDLU I UBEZ-
PIECZENIACH**

Holandja . . .	11,7	Danja . . .	10,9	Polska . . .	3,7
Niemcy . . .	11,7	Belgja . . .	10,7	Estonja . . .	3,4
Szwajcarja . .	11,7	Szwecja . . .	8,0	Finlandja . .	3,3
Norwegja . . .	11,1	Czechosłowacja	6,0	Bułgarja . . .	2,7
		Węgry . . .	5,0		

DZIAŁ III. RUCH LUDNOŚCI

TABL. 1. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W POLSCE W LATACH 1921—1930

Rok Grupy województw	Mał- żeń- stwa	Uro- dze- nia żywe	Zgo- ny	Przy- rost natu- ralny	Mał- żeń- stwa	Uro- dze- nia żywe	Zgo- ny	Przy- rost natu- ralny
	w tysiącach				na 1000 mieszkańców			
Polska 1926	257	989	533	456	8,7	33,6	18,1	15,5
1927	258	958	525	433	8,7	32,1	17,6	14,5
1928	295	984	505	479	9,8	32,6	16,7	15,9
1929	301	988	520	468	9,8	32,3	17,0	15,3
1930	300	1016	490	526	9,7	32,8	15,8	17,0
Przec. rocznie								
1921—1925	286	985	526	459	10,2	35,0	18,7	16,3
1926—1930	282	987	515	472	9,3	32,7	17,0	15,7
Woj. centralne	120	409	211	198	9,4	32,3	16,6	15,7
„ wschod.	50	190	86	104	9,8	37,4	16,9	20,5
„ zachod.	35	126	64	62	8,1	29,5	15,0	14,5
„ połud.	77	262	154	108	9,5	32,1	18,8	13,3

TABL. 2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1909—1912, 1929

Państwa	Urodzenia żywe		Zgony		Przyrost naturalny	
	1909- 1912	1929	1909- 1912	1929	1909- 1912	1929
	na 1000 mieszkańców					
Z.S.S.R. (część europ.)	43,3	43,6	27,7	20,0	15,6	23,6
Rumunia	41,5	35,9	25,1	20,3	16,4	15,6
Polska	37,4	32,3	21,0	17,0	16,4	15,3
Japonia	33,9	33,0	20,8	20,0	13,1	13,0
Holandja	28,4	22,8	13,5	10,7	14,9	12,1
Portugalia	34,2	28,7	20,4	17,0	13,8	11,7
Hiszpanja	32,3	28,9	22,8	18,0	9,5	10,9
Litwa		27,2		17,1		10,1
W. m. Gdańsk	32,4	22,3	19,8	12,9	12,6	9,4
Włochy	32,5	25,1	20,3	16,0	12,2	9,1
Czechosłowacja	31,1	22,4	21,1	15,5	10,0	6,9
Węgry	36,1	24,2	24,3	17,5	11,8	6,7
Norwegja	26,2	17,5	13,5	11,2	12,7	6,3
Niemcy	29,5	17,9	16,6	12,6	12,9	5,3
Irlandja	23,2	19,8	16,8	14,6	6,4	5,2
Szkocja	26,3	19,0	15,4	14,5	10,9	4,5
Szwajcaria	24,7	17,0	15,3	12,5	9,4	4,5
Belgja	23,4	18,1	15,7	14,4	7,7	3,7
Szwecja	24,5	15,2	13,9	12,2	10,6	3,0
Anglja z Walja	24,7	16,3	14,0	13,4	10,7	2,9
Austrja	23,1	16,7	17,8	14,5	5,3	2,2
Francja	19,4	17,7	18,7	18,0	0,7	- 0,3

a Państwa uszeregowano według malejącego przyrostu naturalnego w 1929 r.

TABL. 3. WYCHODZTWO, POWRÓT WYCHODZCÓW I REPATRYJACJA W POLSCE W LATACH 1919—1930

Wyszczególnienie	1919 — — 1924a	1925 — — 1929	1930
	tysiące osób		
Wychodztwo ogółem	483,4	826,2b	218,4
Do krajów europejskich	179,3	549,8b	171,9
w tem: do Francji	.	234,9	86,5
do Niemiec	.	285,4b	77,5
Do krajów pozaeuropejskich	304,1	276,4	46,5
w tem: do St. Zjednoczonych A. P.	.	44,6	6,9
do Kanady	.	90,8	16,9
do Ameryki Południowej	.	111,0	18,7
do Palestyny	.	23,6	2,4
Powrót wychodźców	.	379,8b	101,1
Z krajów europejskich	.	350,2b	93,5
w tem: z Francji	.	34,2	9,8
z Niemiec	.	253,4b	75,5
Z krajów pozaeuropejskich	106,5	29,6	7,6
w tem: ze St. Zjednoczonych A. P.	.	9,9	1,1
z Kanady	.	3,4	1,8
z Ameryki Południowej	.	5,4	2,8
z Palestyny	.	5,7	0,2
Repatriacja c	1181,8	—	—

a Dane dotyczące wychodztwa i powrotu wychodźców są niekompletne. b Dane za 1925 r. są niekompletne. c Powrót osób, które opuściły Polskę w związku z wypadkami wielkiej wojny.

TABL. 4. WYCHODZTWO W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1920—1929

Państwa	Wychodztwo	Liczba wychodźców w tysiącach					
		przec. 1920— 1924	1925	1926	1927	1928	1929
Austria . . .	zamorskie	7,8	4,6	3,9	5,3	4,6	4,9
Belgia . . .	zamorskie	3,5	2,5	3,7	3,5	2,5	3,4
Czechosłowacja	zamorskie	13,1	7,4	12,1	14,8	15,5	13,2
	kontynent.	28,4	14,5	11,6	7,4	10,0	14,9
Irlandja . . .	zamorskie	16,2	30,2	30,0	27,1	24,7	20,8
Jugosławia . . .	zamorskie	10,3	15,0	15,7	19,5	19,5	15,7
Niemcy . . .	zamorskie	48,2	62,7	65,3	61,4	57,2	48,6
Polska . . .	zamorskie	59,6	38,4	49,9	58,2	64,6	65,3
	kontynent.	35,7	42,8	117,6	89,4	122,0	178,1
Portugalia . . .	zamorskie	29,3	19,2	34,1	25,7	50,5	40,4
Rumunia . . .	zamorskie	.	3,5	21,6	8,3	11,4	12,7
W. Brytania . . .	zamorskie	214,1	140,6	166,6	153,5	136,8	143,7
Włochy . . .	zamorskie	172,5	101,9	122,5	136,1	70,8	61,8
	kontynent.	182,6	178,2	141,3	92,0	79,8	88,1

Źródło: *Revue Internationale du Travail* 1930.

TABL. 5. POLSKA TABLICA WYMIERALNOŚCI 1927 R.

Wiek	Liczba żyjących <i>a</i>	Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku	Przeciętne dalsze trwanie życia	Wiek	Liczba żyjących <i>a</i>	Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku	Przeciętne dalsze trwanie życia
0	10 000	0,1756	45,9	25	6 866	0,0063	40,0
1	8 244	0,0416	54,6	30	6 644	0,0069	36,2
2	7 901	0,0215	55,9	35	6 410	0,0076	32,5
3	7 731	0,0143	56,1	40	6 161	0,0084	28,7
4	7 620	0,0097	55,9	45	5 828	0,0102	24,9
5	7 546	0,0077	55,5	50	5 490	0,0133	21,2
10	7 343	0,0033	52,0	55	5 157	0,0184	17,6
15	7 228	0,0038	47,7	60	4 630	0,0261	14,4
20	7 068	0,0053	43,8	65	3 951	0,0395	11,4
				70	3 102	0,0595	8,8

a Liczba osób dożywających wieku wskazanego z lewej strony z każdych 10 000 urodzonych.

TABL. 6. PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Okres	W wieku lat				
		0	15	30	50	60
Około 1870—1880 r.						
Galicja i Bukowina	1870—1880	27,8	37,4	27,2	14,8	10,0
Austria	1870—1880	32,4	41,2	31,0	18,1	12,3
Niemcy	1870—1880	37,0	43,3	32,3	18,7	12,4
Francja	1877—1881	42,1	45,0	34,7	20,7	14,1
Anglia z Walją	1871—1880	43,0	44,5	33,3	19,8	13,7
Szwecja	1871—1880	47,0	47,7	36,3	21,7	14,8
Bezpośrednio przed wojną						
Rosja europejska	1896—1897	32,3	44,9	34,0	20,1	14,2
Austria	1906—1910	41,7	45,2	34,2	19,6	13,1
Niemcy	1910—1911	49,1	48,6	36,3	20,6	13,7
Francja	1908—1913	50,4	47,1	35,7	20,9	14,2
Anglia z Walją	1910—1912	53,4	50,0	37,2	21,4	14,7
Szwecja	1911—1915	57,9	51,0	39,6	24,0	16,6
Po wojnie						
Z.S.S.R. (część europ.)	1926—1927	44,4	49,5	37,8	22,8	16,1
Polska ogółem	1927	45,9	47,7	36,2	21,2	14,4
Woj. zachodnie	1927	51,8	51,1	39,2	23,4	16,1
Francja	1920—1923	54,1	48,6	37,1	21,7	14,8
Niemcy	1924—1926	57,4	51,8	39,2	22,5	15,1
Anglia z Walją	1920—1922	57,6	51,6	38,9	22,6	15,3
Szwecja	1921—1925	61,8	53,2	41,2	24,7	17,1

U w a g a. Państwa w każdej grupie uszeregowano według rosnącego trwania życia w wieku 0.

DZIAŁ IV. WŁASNOŚĆ NIERUCHOMA

TABL. 1. GOSPODARSTWA WIEJSKIE W POLSCE WEDŁUG WIELKOŚCI I UŻYTKÓW

Spis z 30. IX 1921

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa, których powierzchnia ogólna wynosiła					
		do 2 ha	2-5 ha	5-20 ha	20-50 ha	50-100 ha	powyżej 100 ha
Liczba gospodarstw w tysiącach							
Polska	3 262	1 109	1 002	1 045	76	11	19
Woj. centralne	1 224	271	364	550	29	3	7
„ wschodnie	585	80	210	268	20	3	4
„ zachodnie	279	123	41	85	22	4	4
„ południowe	1 174	635	387	142	5	1	4
Liczba gospodarstw w odsetkach							
Polska.	100,0	34,0	30,7	32,0	2,3	0,4	0,6
Woj. centralne	100,0	22,1	29,7	44,9	2,5	0,2	0,6
„ wschodnie	100,0	13,7	35,9	45,8	3,4	0,5	0,7
„ zachodnie	100,0	44,1	14,7	30,5	7,9	1,4	1,4
„ południowe	100,0	54,1	33,0	12,1	0,4	0,1	0,3
Powierzchnia gospodarstw w odsetkach							
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Grunty orne	47,6	72,6	67,1	62,0	57,7	56,7	28,6
Łąki	10,2	8,1	12,3	12,6	11,6	10,8	8,0
Pastwiska	5,5	2,5	5,3	7,4	9,2	8,7	13,6
Sady i ogrody	1,3	6,0	2,4	1,6	1,3	1,3	0,5
Lasy	24,8	1,3	3,0	4,5	7,0	9,8	49,8
Wody i torfowiska	1,0	0,1	0,2	0,5	1,1	1,8	1,6
Pod zabudowaniami	2,3	7,6	4,3	3,0	2,1	1,7	0,9
Nieużytki	7,3	1,8	5,4	8,4	10,0	9,2	7,0

U w a g a. Spis nie objął Górnego Śląska i Wileńszczyzny. Ostatnie dane co do użytkowania gruntów obacz str. 19.

**TABL. 2. GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG WIELKOŚCI
W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH**

Państwa	Ogółem	Gospodarstwa, których powierzchnia wynosi				
		do 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	20- 100 ha	powy- żej 100 ha

Liczba gospodarstw w odsetkach ogólnej liczby gospodarstw							
Polska {		100,0	64,7	22,5	9,5	2,7	0,6
b		100,0	71,6	26,1		1,8	0,5
Czechosłowacja c		100,0	72,7	14,3	12,7		0,3
Finlandja d		100,0	56,3	21,4	21,9		0,4
Francja e		100,0	83,8		15,7		0,5
Holandja f		100,0	50,8	22,1	15,6	11,4	0,1
Niemcy g		100,0	77,0	18,7		3,9	0,4
St. Zjednoczone A.P. h		100,0		37,9		62,1	

Powierzchnia gospodarstw w odsetkach ogólnej powierzchni							
Polska {		100,0	14,9	17,0	13,8	9,5	44,8
a		100,0	24,9	37,6		10,3	27,2
b		100,0	23,4	18,3	44,8		13,5
Czechosłowacja c		100,0	15,5	18,3	58,2		8,0
Finlandja d		100,0	29,1			70,9	
Francja e		100,0	14,0	17,3	24,3	42,3	2,1
Holandja f		100,0	17,6	35,8		26,4	20,2
Niemcy g		100,0		6,1		93,9	
St. Zjednoczone A.P. h		100,0					

a 1921 r. Klasyfikacja gospodarstw według powierzchni ogólnej.
b 1921 r. Klasyfikacja według powierzchni gruntów ornych, sadów i ogrodów, łąk i pastwisk; obacz uwagę do tabl. 1. *c* 1927 r. Dane szacunkowe. Klasyfikacja według powierzchni gruntów ornych, łąk, ogrodów, winnic i pastwisk. *d* 1920 r. Klasyfikacja według gruntów ornych. *e* 1908 r. Klasyfikacja według powierzchni ogólnej z wyjątkiem nieużytków; ponadto do gospodarstw nie wliczono gruntów państwowych i nieużytków. *f* 1921 r. Klasyfikacja według powierzchni ogólnej z wyjątkiem bagnisk, torfowisk i innych nieuprawianych gruntów; do gospodarstw nie wliczono parceli poniżej 1 ha. *g* 1925 r. Klasyfikacja według gruntów ornych, ogrodów, winnic, łąk i dobrych pastwisk. *h* 1925 r. Klasyfikacja według powierzchni ogólnej; nie uwzględniono gospodarstw, których wartość rocznej produkcji wynosi mniej niż 250 dolarów.

TABL. 3. REFORMA ROLNA W POLSCE W LATACH 1919—1930

Rok	Grupy województw	Prace parcelacyjne ^a		Prace scaleniowe		Likwidacja serwitutów		Obszar podzielonych wspólnot gromadzkich w tys. ha	Obszar zamieszlonych gruntów w tys. ha
		Liczba utworzonych kolonij w tysiącach	Obszar rozdysponowanych na cele parcelacyjne w tys. ha	Liczba gospodarstw scalonych w tysiącach	Obszar scalony w tys. ha	Liczba gospodarstw regulowanych w tysiącach	Obszar otrzymany za serwituty w tys. ha		
1919		2,6	14,2	2,1	20,2	0,1	0,3	0,2	0,2
1920		15,1	74,3	1,7	14,9	0,2	0,5	0,2	0,0
1921		37,5	224,1	2,0	16,8	1,5	4,7	0,2	0,3
1922		33,4	221,7	3,5	28,8	1,1	4,7	0,1	0,4
1923		32,7	163,5	3,8	36,5	2,4	6,6	0,4	0,2
1924		30,8	132,6	3,8	32,3	4,0	12,9	0,4	0,2
1925		32,7	121,2	7,7	68,1	5,6	18,9	1,4	0,1
1926		58,8	217,4	17,5	145,5	12,4	42,9	1,0	0,5
1927		65,8	245,4	29,5	265,4	20,6	82,9	2,8	3,1
1928		70,6	222,5	41,1	325,1	49,7	108,9	3,2	5,8
1929		55,1	163,2	58,6	429,6	32,2	88,7	1,0	3,0
1930		48,4	122,3	70,8	509,7	38,6	103,2	5,5	2,1
Razem 1919—1930 . . .		483,5	1 922,4	242,1	1892,9	168,4	475,2	24,5	15,9
Woj. centralne . . .		.	647,8	139,5	1060,6	88,8	295,9	22,1	13,2
„ wschodnie . . .		.	815,5	98,5	820,1	79,6	179,3	1,6	2,7
„ zachodnie . . .		.	176,4	0,1	1,4	—	—	—	—
„ południowe . . .		.	282,7	4,0	10,8	—	—	0,8	—

^a Dane tymczasowe.

Źródło: Dane Ministerstwa Reform Rolnych.

**TABL. 4. JEDNOSTKI GOSPODARCZE NOWOUTWORZONE I POWIEKSZONE W WYNIKU PARCELACJI
W POLSCE W LATACH 1919—1930**

Rok	Obszar rozdysponowany na cele parcelacyjne			Liczba utworzonych kolonij			Liczba pra- cowników folwarcz- nych, którzy otrzymali działki przy parcelacji		
	Ogółem	Kolonie samodzielne	Kolonie dodatkowe ^a	Inne kolonie oraz wyłączenia ^b	Ogółem	Kolonie samodzielne		Kolonie dodatkowe ^a	Inne kolonie oraz wyłączenia ^b
w tysiącach hektarów				w tysiącach					
1919	14,2	8,7	3,4	2,1	2,6	1,0	1,4	0,2	121
1920	74,3	38,2	24,8	11,3	15,1	4,5	9,5	1,1	574
1921	224,1	136,3	56,7	31,1	37,5	14,0	21,0	2,5	2 321
1922	221,7	143,2	50,7	27,8	33,4	11,5	19,5	2,4	1 605
1923	163,5	102,2	45,4	15,9	32,7	9,3	21,3	2,1	960
1924	132,6	73,2	44,4	15,0	30,8	6,8	20,3	3,7	1 007
1925	121,2	68,3	39,3	13,6	32,7	6,1	18,7	7,9	806
1926	217,4	108,1	85,5	23,8	58,8	12,3	42,0	4,5	1 837
1927	245,4	128,5	95,7	21,2	65,8	15,1	46,6	4,1	2 206
1928	222,5	100,0	105,9	16,6	70,6	12,1	52,3	6,2	1 972
1929	163,2	72,1	78,4	12,7	55,1	10,1	40,2	4,8	1 949
1930	122,3	47,4	65,4	9,5	48,3	5,8	36,1	6,4	1 056
Razem	1922,4	1 026,2	695,6	200,6	483,4	108,6	328,9	45,9	16 411
1919-1930									

^a Obszar użyty na uzupełnienie istniejących jednostek gospodarczych.

^b Parcele robotnicze, urzędnicze, letniskowe, specjalne kolonie wzorowe oraz wyłączenia na rzecz instytucyj państwowych, komunalnych i społecznych.

TABL. 5. KAPITAŁ, KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W 1928/29 R.

W złotych na *ha*

Wiel- kość gospo- darstw w ha	Liczba gospo- darstw wzię- tych do obliczeń	Kapitał czynny			Ka- pitał bier- ny a	Ko- szty pro- duk- cji b	Dochód	
		Ogółem	w tem				brut- to	netto
			grun- towy	budow- lany				
Polska								
2—50	855	3 875	2 317	852	283	436	585	149
2— 3	20	6 510	3 359	2 034	179	834	949	115
3— 5	92	5 543	3 281	1 368	257	655	832	177
5—10	259	4 441	2 770	922	296	481	639	158
10—15	198	3 665	2 211	771	336	400	560	160
15—30	230	2 802	1 606	604	249	331	449	118
30—50	56	2 719	1 563	562	253	294	455	161
Woj. centralne								
2—50	285	4 097	2 582	753	314	433	615	182
2— 3	3	6 476	3 609	1 492	185	782	924	142
3— 5	22	4 753	2 880	974	285	641	827	186
5—10	100	4 523	2 790	886	322	489	675	186
10—15	81	3 901	2 525	682	336	397	580	183
15—30	59	3 451	2 234	565	300	331	487	156
30—50	20	3 589	2 314	571	276	318	560	242
Woj. wschodnie								
2—50	173	1 728	980	377	148	235	308	73
2— 3	—	—	—	—	—	—	—	—
3— 5	7	3 223	1 430	972	296	638	713	75
5—10	26	1 771	898	491	126	299	337	38
10—15	41	2 065	1 249	441	199	264	370	106
15—30	83	1 487	858	289	124	182	250	68
30—50	16	1 395	858	219	119	159	223	64
Woj. zachodnie								
2—50	162	3 740	1 661	1 208	441	542	673	131
2— 3	3	7 938	2 342	4 068	211	1 178	1 312	134
3— 5	5	5 166	1 682	2 446	526	751	930	179
5—10	23	4 121	1 920	1 394	536	627	723	96
10—15	40	3 981	1 721	1 274	574	569	717	148
15—30	72	3 422	1 596	1 000	367	500	621	121
30—50	19	2 940	1 357	851	343	389	550	161
Woj. południowe								
2—50	235	5 278	3 434	1 077	235	515	692	177
2— 3	14	6 211	3 524	1 714	171	772	877	105
3— 5	58	6 154	3 794	1 472	218	654	839	185
5—10	110	5 066	3 373	959	263	485	659	174
10—15	36	4 606	3 146	786	228	373	555	182
15—30	16	4 444	3 219	598	178	343	563	220
30—50	1	2 313	1 735	344	211	189	264	75

a Długi. *b* Bez oprocentowania kapitału czynnego.

Źródło: Dane wydziału ekonomiki rolnej drobnych gospodarstw wiejskich w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

DZIAŁ V. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, HODOWLA, RYBOŁÓWSTWO

TABL. 1. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W POLSCE W 1930 R.

Grupy województw	Powierz. ogółem	Grunty orne	Łąki	Pastwiska	Sady i ogrody	Lasy	Inne grunty i nieużytki
W tysiącach hektarów							
Polska . . .	37712	18 449	3 790	2 713	536	8 358	3 866
Woj. centralne . . .	13422	7 492	1 044	860	147	2 585	1 294
„ wschodnie . . .	11744	4 256	1 727	1 047	198	2 774	1 742
„ zachodnie . . .	4 696	2 750	333	145	50	1 044	374
„ południowe . . .	7 850	3 951	686	661	141	1 955	456
W odsetkach ogólnej powierzchni							
Polska . . .	100,0	48,9	10,0	7,2	1,4	22,2	10,3
Woj. centralne . . .	100,0	55,8	7,8	6,4	1,1	19,3	9,6
„ wschodnie . . .	100,0	36,2	14,7	8,9	1,7	23,6	14,9
„ zachodnie . . .	100,0	58,6	7,1	3,1	1,1	22,2	7,9
„ południowe . . .	100,0	50,3	8,8	8,4	1,8	24,9	5,8

TABL. 2. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Grunty orne w ‰ ogól. powierzch.				Lasy w ‰ ogólnej powierzchni			
Dania . . . 60	Włochy . . 44	Austria . . 37	Polska . . 22				
Węgry . . 60	Francja . . 41	Czechosłow. 33	Francja . . 19				
Polska . . 49	Jugosławja 28	Jugosławja 31	Włochy . . 16				
Niemcy . . 44	Austria . . 23	Niemcy . . 27	Węgry . . 12				
Czechosłow. 44	Szwecja . . 9	Rumunja . 25	Holandja . . 7				
Rumunja . 44		Norwegja . 24					

Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole.*

TABL. 3. ZASIEWY WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1909—1913, 1926—1930

Grupy województw	Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe
Powierzchnia zasiana w tys. hektarów							
Polska . . .	1909—13	1 353	5 087	1 265	2 749	2 404	168
	1926—30	1 407	5 697	1 176	2 074	2 529	209
	1930	1 646	5 895	1 234	2 187	2 672	185
Woj. centralne . . .	1909—13	497	2 245	498	1 186	1 085	72
	1926—30	497	2 652	398	764	1 075	75
	1930	575	2 746	420	805	1 124	57
„ wschodnie . . .	1909—13	187	1 206	262	589	345	8
	1926—30	215	1 260	287	473	476	12
	1930	256	1 315	309	519	514	8
„ zachodnie . . .	1909—13	131	936	164	277	452	82
	1926—30	180	977	172	244	437	103
	1930	215	974	172	239	447	104
„ południowe . . .	1909—13	538	700	341	697	522	6
	1926—30	515	808	319	593	541	19
	1930	600	860	333	624	587	16

TABL. 4. ZBIORY WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1909—1913, 1923—1930

Grupy województw	Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemiaki	Buraki cukrowe
Ogólne roczne zbiory w milionach kwintali							
Polska . . .	1909—13	16,8	57,1	14,9	28,1	247,9	41,1
	1926—30	17,5	62,3	14,3	23,8	276,9	43,9
	1923	14,9	61,7	12,8	22,1	224,6	25,7
	1924	10,2	37,6	9,5	15,4	226,2	32,1
	1925	17,4	67,4	13,0	20,9	247,3	36,9
	1926	14,3	51,8	12,1	19,4	213,8	37,2
	1927	16,6	58,9	12,8	21,4	267,7	36,2
	1928	16,1	61,1	15,3	25,0	276,6	49,0
	1929	17,9	70,1	16,6	29,5	317,5	49,7
	1930	22,4	69,6	14,6	23,5	309,0	47,2
Woj. centralne	1909—13	6,1	23,5	5,8	11,2	102,6	14,0
	1926—30	6,6	30,1	5,2	9,9	125,1	14,3
	1930	8,4	33,6	5,1	9,2	140,2	12,9
„ wschodnie	1909—13	1,8	9,8	2,1	4,6	23,3	1,2
	1926—30	2,4	11,0	2,8	4,3	42,7	1,7
	1930	3,1	12,9	3,1	5,1	44,6	1,4
„ zachodnie	1909—13	2,6	15,9	3,2	4,9	64,4	24,7
	1926—30	3,4	13,4	3,2	4,0	54,4	24,3
	1930	4,1	13,7	2,9	3,2	66,2	29,7
„ południowe	1909—13	6,3	7,9	3,8	7,4	57,6	1,2
	1926—30	5,1	7,8	3,1	5,6	54,7	3,6
	1930	6,8	9,4	3,5	6,0	58,0	3,2
Przeciętne zbiory z ha w kwintalach							
Polska . . .	1909—13	12,4	11,2	11,8	10,2	103	245
	1926—30	12,4	10,9	12,1	11,5	109	210
	1923	12,4	11,3	11,8	11,7	98	189
	1924	8,0	7,2	8,7	7,9	96	197
	1925	13,4	11,7	11,8	10,7	102	214
	1926	10,9	9,1	10,9	9,8	89	201
	1927	12,2	10,2	11,4	10,8	110	179
	1928	12,5	11,4	13,2	12,3	110	209
	1929	12,6	12,1	13,2	13,5	120	208
	1930	13,6	11,8	11,9	10,7	116	255
Woj. centralne	1909—13	12,3	10,5	11,6	9,5	95	196
	1926—30	13,2	11,3	13,1	13,0	116	190
	1930	14,6	12,2	12,2	11,4	125	226
„ wschodnie	1909—13	9,5	8,1	8,2	7,8	68	155
	1926—30	11,0	8,7	9,8	9,0	90	152
	1930	12,0	9,8	10,1	9,7	87	171
„ zachodnie	1909—13	19,9	16,9	19,2	17,8	142	300
	1926—30	18,8	13,8	18,3	16,3	124	235
	1930	19,3	14,0	17,1	13,4	148	284
„ południowe	1909—13	11,7	11,3	11,2	10,6	110	200
	1926—30	10,0	9,6	9,7	9,4	101	189
	1930	11,4	11,0	10,4	9,6	99	209

TABL. 5. ZASIEWY I ZBIORY NIEKTÓRYCH INNYCH ZIEMIOPŁODÓW W POLSCE W LATACH 1926—1930

Ziemiopłody	Powierzchnia zasiana w tys. hektarów		Zbiór			
			ogólny w tys. kwintali		przeciętny z ha w kwint.	
	1926 - 1930	1930	1926 - 1930	1930	1926- 1930	1930
Gryka	303,1	308,1	2 047,8	2 095,0	6,8	6,8
Groch	188,9	205,3	1 769,4	1 861,9	9,4	9,1
Len { nasienie	114,6	115,5	670,6	593,1	5,9	5,1
			545,0	441,3	4,8	3,8
Konopie { nasienie	30,7	32,0	207,1	220,7	6,7	6,9
			202,4	209,9	6,6	6,6

TABL. 6. OGÓLNE ZBIORY ŚWIATOWE NIEKTÓRYCH ZIEMIOPŁODÓW

Przeciętna 1925—1929

Pszenica	Miljony kwintali	Owies	Miljony kwintali
Zbiór światowy	1 173	Zbiór światowy	688
w tem:		w tem:	
St. Zjednoczone A.P.	224	St. Zjednoczone A.P.	191
Z.S.S.R.	217	Z.S.S.R.	147
Kanada	117	Niemcy	65
Indje Brytyjskie	87	Kanada	60
Francja	78	Francja	51
Argentyna	63	Wielka Brytania	25
Włochy	62	P o l s k a	23
Hiszpanja	40	Czechosłowacja	14
Australja	37	Argentyna	10
Niemcy	33	Rumunja	10
Rumunja	29	Włochy	6
Węgry	22	Hiszpanja	6
Jugosławja	22		
P o l s k a	16	Jęczmień	Miljony kwintali
Wielka Brytania	14	Zbiór światowy	378
Czechosłowacja	13	w tem:	
Żyto	Miljony kwintali	St. Zjednoczone A.P.	58
Zbiór światowy	459	Z.S.S.R.	57
w tem:		Niemcy	29
Z.S.S.R.	220	Indje Brytyjskie	25
Niemcy	76	Kanada	23
P o l s k a	62	Hiszpanja	20
Czechosłowacja	16	Rumunja	16
St. Zjednoczone A.P.	12	P o l s k a	14
Francja	9	Czechosłowacja	13
Węgry	8	Wielka Brytania	11
Hiszpanja	6	Francja	11
		Węgry	6

(dok. str. 22).

**TABL. 6. OGÓLNE ZBIORY ŚWIATOWE NIEKTÓRYCH
ZIEMIOPLODÓW. (dok.)**

Przeciętna 1925 — 1929

Ziemniaki	Miljony kwintali	Buraki cukrowe	Miljony kwintali
Zbiór światowy	1 832	Zbiór światowy	591
w tem:		w tem:	
Z.S.S.R.	435	Niemcy	108
Niemcy	381	Z.S.S.R.	88
P o l s k a	265	Czechosłowacja	72
Francja	143	St. Zjednoczone A.P.	67
St. Zjednoczone A.P.	103	Francja	55
Czechosłowacja	85	P o l s k a	42
Wielka Brytania	54	Włochy	23
Hiszpanja	38	Hiszpanja	16
Kanada	20	Węgry	15
Włochy	20	Wielka Brytania	13
Węgry	20	Rumunja	11
Rumunja	19	Jugosławja	8
Jugosławja	11		
Argentyna	8		
Len nasienie	Miljony kwintali	Konopie nasienie	Miljony kwintali
Zbiór światowy	37,1	Zbiór światowy	6,1
w tem:		w tem:	
Argentyna	18,2	Z.S.S.R.	5,7
Z.S.S.R.	5,6	Rumunja	0,9
St. Zjednoczone A.P.	5,3	Czechosłowacja	0,5
Indje Brytyjskie	4,0	P o l s k a	0,2
Kanada	1,2		
P o l s k a	0,7		
Francja	0,2		
Włochy	0,1		
Czechosłowacja	0,1		
Rumunja	0,1		
Len włókno	Miljony kwintali	Konopie włókno	Miljony kwintali
Zbiór światowy	5,8	Zbiór światowy	5,6
w tem:		w tem:	
Z.S.S.R.	3,5	Z.S.S.R.	3,3
P o l s k a	0,6	Włochy	1,0
Francja	0,2	Jugosławja	0,3
Czechosłowacja	0,1	P o l s k a	0,2
Jugosławja	0,1	Rumunja	0,2
		Węgry	0,1
		Czechosłowacja	0,1
		Hiszpanja	0,1

TABL. 7. ZBIORY Z *ha* W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

[Przeciętna 1925—1929]

Pszenica	Kwintale	Owies	Kwintale
Wielka Brytania	22,6	Wielka Brytania	20,0
Niemcy	19,8	Niemcy	18,7
Czechosłowacja	17,1	Czechosłowacja	16,7
Francja	14,7	Francja	14,8
Węgry	14,0	Włochy	12,4
Włochy	12,8	Kanada	11,6
Kanada	12,6	P o l s k a	11,5
P o l s k a	12,3	Argentyna	11,3
Jugosławia	11,8	St. Zjednoczone A. P.	11,1
St. Zjednoczone A. P.	9,6	Rumunia	9,0
Hiszpania	9,2	Z.S.S.R.	8,9
Rumunia	9,2	Hiszpania	7,7
Argentyna	8,4		
Z.S.S.R.	7,4		
Australja	7,3		
Indje Brytyjskie	6,8		

Ziemniaki Kwintale

Wielka Brytania	167
Niemcy	136
Czechosłowacja	119
Hiszpania	115
P o l s k a	107
Rumunia	99
Francja	97
Kanada	91
Z.S.S.R.	79
St. Zjednoczone A. P.	76
Węgry	75
Argentyna	66
Włochy	57
Jugosławia	49

Żyto Kwintale

Czechosłowacja	16,3
Niemcy	16,2
Francja	11,5
Węgry	11,4
P o l s k a	10,9
Hiszpania	8,7
St. Zjednoczone A. P.	8,0
Z.S.S.R.	8,0

Buraki cukrowe Kwintale

Czechosłowacja	262
Włochy	258
Niemcy	251
Hiszpania	250
St. Zjednoczone A. P.	245
Francja	232
Węgry	221
P o l s k a	202
Wielka Brytania	198
Jugosławia	168
Rumunia	165
Z.S.S.R.	136

(dok. str. 2).

Jęczmień Kwintale

Wielka Brytania	21,0
Niemcy	20,9
Czechosłowacja	18,1
Francja	15,5
St. Zjednoczone A. P.	14,0
Węgry	13,9
Kanada	13,4
P o l s k a	12,1
Hiszpania	11,3
Rumunia	9,2
Z.S.S.R.	8,0

TABL. 10. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Grupy województw	Stan na 30. VI	Konie		Bydło rogate		Trzoda chlewna		Owce		Kozy			
		Ogółem	w tem 4-letnie i starsze	Ogółem	w tem 3-letnie i starsze	Ogółem	w tem 6-mie- siężne i starsze	Ogółem	w tem roczne i starsze	Ogółem	w tem roczne i starsze		
T y s i a c e s z t u k													
Polska . . .	1929 1930	4 047 4 103	3 189 3 266	9 057 9 399	5 519 5 838	4 829 6 047	2 528 2 892	2 491	1 474	227	153		
Woj. centralne .	1929 1930	1 561 1 587	1 210 1 238	3 251 3 378	2 048 2 138	1 604 2 179	877 1 068	587	354	24	16		
„ wschodnie .	1929 1930	1 019 1 034	812 825	1 927 2 014	1 202 1 265	1 129 1 267	738 754	1 238	703	6	4		
„ zachodnie .	1929 1930	484 487	375 387	1 348 1 368	762 786	1 131 1 399	465 544	331	201	154	105		
„ południowe	1929 1930	983 995	792 816	2 531 2 639	1 507 1 649	965 1 202	448 526	335	216	43	28		

U w a g a. Bez inwentarza żywego znajdującego się w instytucjach, przedsiębiorstwach i zakładach wojskowych.

TABL. 11. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH EUROPEJSKICH

Państwa	Tysiące sztuk	Na 100 ha powierzchni ogólnej	Państwa	Tysiące sztuk	Na 100 ha powierzchni ogólnej
Konie			Bydło rogate		
Z.S.S.R. <i>a</i> . . .	31 200	1,5	Z.S.S.R. <i>a</i> . . .	52 600	2,5
Polska <i>a</i> . . .	4 103	10,6	Niemcy <i>b</i> . . .	18 008	38,3
Niemcy <i>b</i> . . .	3 611	7,7	Francja <i>c</i> . . .	15 005	27,4
Francja <i>c</i> . . .	2 936	5,3	Polska <i>a</i> . . .	9 399	24,2
Anglja <i>a</i> . . .	1 205	5,0	Anglja <i>a</i> . . .	7 752	32,1
Włochy <i>d</i> . . .	1 050	3,4	Włochy <i>d</i> . . .	7 400	23,9
Węgry <i>a</i> . . .	860	9,2	Czechosłow. <i>e</i> . . .	4 691	33,5
Czechosłow. <i>e</i> . . .	740	5,3	Hiszpanja <i>e</i> . . .	3 794	7,5
Hiszpanja <i>e</i> . . .	698	1,4	Danja <i>a</i> . . .	3 101	72,2
Szwecja <i>c</i> . . .	628	1,4	Szwecja <i>c</i> . . .	2 898	6,5
Danja <i>a</i> . . .	516	12,0	Węgry <i>a</i> . . .	1 778	19,1
Trzoda chlewna			Owce		
Niemcy <i>a</i> . . .	23 363	49,6	Z.S.S.R. <i>a</i> . . .	89 900	4,2
Z.S.S.R. <i>a</i> . . .	12 200	0,6	Anglja <i>a</i> . . .	24 653	101,9
Polska <i>a</i> . . .	6 047	15,6	Hiszpanja <i>e</i> . . .	20 067	39,7
Francja <i>c</i> . . .	6 017	11,0	Włochy <i>d</i> . . .	12 350	39,8
Hiszpanja <i>e</i> . . .	5 267	10,4	Francja <i>c</i> . . .	10 445	19,1
Danja <i>a</i> . . .	4 928	114,8	Niemcy <i>b</i> . . .	3 475	7,4
Włochy <i>d</i> . . .	2 850	9,2	Polska <i>a</i> . . .	2 491	6,4
Anglja <i>a</i> . . .	2 664	11,0	Węgry <i>a</i> . . .	1 464	15,7
Czechosłow. <i>e</i> . . .	2 539	18,1	Czechosłow. <i>e</i> . . .	861	6,1
Węgry <i>a</i> . . .	2 362	25,4	Szwecja <i>c</i> . . .	806	1,8
Szwecja <i>c</i> . . .	1 369	3,1	Danja <i>b</i> . . .	191	4,4

Dane z lat: *a* 1930, *b* 1929, *c* 1928, *d* 1926, *e* 1925.

TABL. 12. RYBOŁÓWSTWO MORSKIE W POLSCE

Wyszczególnienie	1926-1930 przeciętnie rocznie	1930	Wyszczególnienie	1926-1930 przeciętnie rocznie	1930
			tys. kwintali		
Liczba rybaków tysięcy	1,3	1,5	Ogólny połów	23,7	31,2
Łodzi motorowych	106	132	Płastugi	8,0	9,2
Łodzi niemotorowych	816	885	Łososie	1,4	0,8
Sieci tysięcy sztuk	28	32	Pomuchle	1,7	1,5
Przeciętny roczny połów rybaka { <i>q</i> tys.zł.	18	21	Śledzie	3,4	2,6
			Szproty	6,5	14,5
			Węgorze	1,2	1,1
			Inne	1,5	1,5

DZIAŁ VI. ZRZESZENIA GOSPODARCZE

**TABL. 1. STAN I RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH
W POLSCE 1930 R. ^a**

Grupy	Stan w dniu 31.XII 1929		Ruch w ciągu 1930 r.				
			Spółki nowoza- łożone		Powięk- szenie kapi- tału w milj. zł. ^b	Spółki zlikwido- wane	
	Licz- ba spół- tek	Kapitał w milj. zł.	Licz- ba spół- tek	Kapi- tał w milj. zł.		Licz- ba spół- tek	Kapi- tał w milj. zł.
Ogółem	1552	3 068,4	53	54,5	224,6	16	15,0
Rolnictwo i hodowla	16	9,1	1	0,2	—	—	—
Górnictwo	66	512,2	—	—	28,9	—	—
Przemysł mineralny	73	79,5	1	5,0	7,3	1	0,1
Hutnictwo	15	434,9	—	—	—	—	—
Przemysł metalowy	66	67,3	3	3,9	10,6	1	0,0
Przemysł maszyno- wy i elektrotechn.	104	178,6	2	0,9	28,9	1	0,1
Obróbka metali szla- chetnych i wyro- by precyzyjne. . .	10	2,7	—	—	—	—	—
Przemysł:							
chemiczny	129	194,7	5	5,3	17,6	—	—
włókienniczy	140	411,4	5	4,7	55,7	1	0,1
papierniczy	29	72,4	1	0,2	17,9	1	12,5
skórzany	18	10,8	—	—	2,1	—	—
drzewny	107	47,5	4	1,6	1,1	1	0,4
spożywczy	205	287,4	6	2,7	10,8	1	0,0
odzieżowy i galan- teryjny	30	13,9	1	0,2	1,3	—	—
poligraficzny	43	25,8	3	2,2	1,7	—	—
budowlany	56	18,5	6	1,8	1,7	—	—
Gaz, woda, elek- tryczność	25	147,3	1	2,0	8,0	—	—
Kąpiele, pralnie, ła- źnie	14	10,1	—	—	—	—	—
Handel towarowy . .	226	88,6	8	3,4	0,9	8	1,8
Handel pieniężny . .	64	209,7	1	10,0	25,2	—	—
Inne	116	246,0	5	10,4	4,9	1	0,0

^a Spółki, których zarząd znajduje się w Polsce.

^b Powiększenie kapitału zakładowego drogą subskrypcji, przelewów z kapitału zapasowego, rezerwowego, zasobowego, specjalnych rezerw, oraz zysków z lat ubiegłych i przewalutowań na złote w złocie w myśl rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 352).

**TABL. 2. RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH
W POLSCE W LATACH 1928—1930**

Rok	Spółki nowozałożone		Powiększenie kapitału <i>a</i>	Spółki zlikwidowane	
	Liczba spółek	Kapitał w milionach złotych		Liczba spółek	Kapitał w milionach złotych
1928	78	109,4	216,1	9	2,6
1929	72	59,1	159,0	28	61,4
1930	53	54,5	152,9	16	15,0

a Powiększenie tylko drogą subskrypcji.

**TABL. 3. ZYSKI I STRATY KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH, ROLNICZYCH, GÓRNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH
W POLSCE 1928 R.**

Grupy	Spółki, które wykazały zysk netto			Spółki, które wykazały straty		
	Liczba spółek	Zysk netto		Liczba spółek	Straty	
		w mil. złotych	w ^{0/0} kapit. własnego		w mil. złotych	w ^{0/0} kapit. własnego
Ogółem 1927	475	123	6,4	146	21	6,9
1928	494	151	5,6	159	36	6,7
Rolnictwo i hodowla . .	7	0	4,5	1	0	26,8
Górnictwo	15	14	3,7	19	5	2,0
Przemysł mineralny . .	39	14	12,3	9	1	7,1
Hutnictwo	14	29	4,4	1	0	0,1
Przemysł metalowy . .	35	7	12,3	11	4	11,9
Przemysł maszynowy i elektrotechniczny . .	48	11	6,6	18	8	15,1
Obróbka metali szlachetnych i wyroby precyzyjne	5	0	6,6	2	0	10,9
Przemysł chemiczny . .	52	20	10,8	16	2	6,4
„ włókienniczy . .	65	15	2,1	15	6	10,5
„ papierniczy . .	15	13	14,3	6	0	0,8
„ skórzaný	6	0	1,8	5	2	17,9
„ drzewny	37	3	8,5	14	2	19,8
„ spożywczy	100	21	7,0	26	6	16,3
„ odzieżowy i galanteryjny . .	14	1	8,7	2	0	5,9
„ poligraficzny . .	15	0	7,3	8	0	8,0
„ budowlany	27	3	16,4	6	0	16,5

U w a g a. Dane zawarte w tablicy dotyczą tych spółek, które do dn. 25 maja 1930 r. nadesłały materiały statystyczne za 1928 r.

TABL. 4. UDZIAŁ KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH W POLSKICH SPÓŁKACH AKCYJNYCH

Miljony złotych

31. XII 1929

G r u p y	Spółki czynne w Polsce		Udział kapitałów zagranicznych		
	Liczba spółek	Kapitały <i>a</i>	Liczba spółek	Kapitały <i>a</i>	%
Ogółem	1 552	5 497	363	1 831	33,3
Górnictwo	66	890	38	462	51,9
Hutnictwo	15	801	9	524	65,4
Przemysł maszyn. i elektrotechn.	104	299	28	72	24,3
Przemysł chemiczny	129	297	40	120	40,6
Przemysł włókienniczy	140	873	36	139	15,9
Gaz, woda, elektryczność	25	215	14	163	75,6
Banki prywatne	64	272	25	76	28,0
Komunikacja i telefon	44	332	14	98	29,3
Inne	965	1518	159	177	11,7

a Kapitały zakładowe i rezerwowe.**TABL. 5. SPÓŁKI AKCYJNE ZAGRANICZNE DZIAŁAJĄCE W POLSCE WEDŁUG SIEDZIBY ZARZĄDU *a***

31. XII 1929

G r u p y	Liczba spółek	Ogółem	Kraj siedziby zarządu				
			Austrja	Belgja	Fran-cja	Niem-cy	In-ne
		Kapitał dla Polski w milionach złotych					
Ogółem	67	236,1	8,3	29,8	88,4	100,2	9,4
Górnictwo	9	37,9	0,2	1,6	28,4	7,1	0,6
Hutnictwo	2	99,0	—	—	15,0	84,0	—
Przemysł	27	48,9	4,5	10,5	28,7	4,2	1,0
w tem włókienniczy	7	28,3	0,3	4,0	24,0	—	—
Gaz, woda i elektryczność	2	16,7	3,0	—	13,7	—	—
Handel pieniężny	6	10,9	—	—	2,5	4,4	4,0
Inne	21	22,7	0,6	17,7	0,1	0,5	3,8

a Spółki, których zarząd znajduje się poza terenem Rzplitej Polskiej.**TABL. 6. EMISJE KAPITAŁÓW AKCYJNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1928—1930**

P a ń s t w a	1928	1929	1930
	w milionach złotych		
St. Zjednoczone A. P.	72 278	90 780	62 762
W. Brytanja	15 721	10 984	10 255
Francja	3 672	5 277	7 679
Włochy	2 534	3 418	2 894
Belgja	3 040	3 710	1 327
Niemcy	2 803	2 044	1 187
P o l s k a <i>a</i>	328	224	214
Czechosłowacja	190	174	121
Austrja	181	129	72

a Łącznie ze spółkami zagranicznymi działającymi w Polsce.

TABL. 7. SPÓŁDZIELNIE W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Wyszczególnienie	Polska	M. st. War- szawa	Województwa				
			cen- tralne bez m. War- szawy	wscho- dnie	po- znań- skie i po- mor- skie	ślą- skie	połu- dni- owe
Stan w dniu 31. XII							
1929	15 533	701	4794	2155	1374	404	6105
1930	16 801	793	5146	2426	1456	401	6579
Spółdzielnie:							
Spożywcze	6 128	104	1637	785	177	64	3361
Budowl.-mieszkan.	864	321	195	78	104	74	92
Kredytowe	6 169	173	2036	963	656	171	2170
Rolniczo-handlowe	598	7	197	118	157	13	106
Inne handlowe . .	221	13	29	34	29	12	104
Surowcowo-war- sztatowe	286	49	85	30	36	5	81
Mleczarskie, jajczar- skie i hodowlane	1 806	—	836	339	166	6	459
Inne rolnicze . . .	41	2	8	2	14	10	5
Rolniczo-przemysł.	71	—	7	6	49	—	9
Inne przemysłowe	130	14	41	11	23	14	27
Księgarsko - wyda- wnicze	114	35	26	9	9	—	35
Inne i nieokreślone	373	75	49	51	36	32	130
Nowopowstałe w ciągu roku							
1929	1 719	86	564	356	78	38	597
1930	1 435	92	414	288	94	16	531
Spółdzielnie:							
Spożywcze	390	5	69	137	19	—	160
Budowlano - miesz- kaniowe	91	29	23	15	11	1	12
Kredytowe	575	27	187	60	27	8	266
Rolniczo-handlowe	64	—	29	11	19	2	3
Inne handlowe . .	19	—	3	6	3	—	7
Surowcowo - war- sztatowe	39	3	12	4	1	1	18
Mleczarskie, jaj- czarskie i hodo- wlane	148	—	63	34	9	1	41
Inne rolnicze . . .	4	—	2	—	—	—	2
Rolniczo-przemysł.	4	—	—	2	—	—	2
Inne przemysłowe	28	6	14	1	1	2	4
Księgarsko - wyda- wnicze	11	4	1	1	2	—	3
Inne i nieokreślone	62	18	11	17	2	1	13
Spółdzielnie nowopowstałe w ciągu roku 1929 według naro- dowości członków założycieli							
1929	1 719	1 011	115	593			
Polska	880	655	98	127			
Polska i ukraińska .	8	6	—	2			
Ukraińska (rusińska)	553	169	—	384			
Niemiecka	22	3	16	3			
Żydowska	233	163	1	69			
Nieznana	23	15	—	8			

TABL. 8. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCZYCH, NALEŻĄCYCH DO ZWIĄZKÓW REWIZYJNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Liczba członków		Państwa	Liczba członków	
	w tysiącach	w % % ogółu mie- szkań- ców		w tysiącach	w % % ogółu mie- szkań- ców
Z.S.S.R.(cz.eur.)	15 991	15,7	Francja . . .	1 750	4,3
W. Brytania . .	5 579	12,3	Austria . . .	254	3,8
Finlandja . . .	411	11,7	Norwegja . . .	100	3,6
Węgry	838	9,9	Łotwa	61	3,3
Dania	332	9,2	P o l s k a . . .	769	2,6
Szwajcarja . . .	347	8,8	Holandja . . .	178	2,4
Szwecja	366	6,0	Litwa	54	2,4
Estonja	55	5,0	Rumunja . . .	192	1,1
Niemcy	2 910	4,6	Bułgarja . . .	47	0,9
Czechosłow. . .	616	4,3	Hiszpanja . .	27	0,1
Belgja	338	4,3			

TABL. 9. UPADŁOŚCI W POLSCE OGŁOSZONE W LATACH 1929, 1930

Grupy województw Rodzaj firmy	1929	1930
Polska	516	817
Województwa:		
centralne	302	473
wschodnie	4	4
poznańskie i pomorskie	120	164
śląskie	17	43
południowe	73	133
Firmy:		
przemysłowe	133	225
handlowe	372	566
kredytowe	3	8
inne	8	18

TABL. 10. LICZBA UPADŁOŚCI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1925—1930

Państwa	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Austria	684	636	624	588	576	696
Czechosłowacja	2 472	3 012	2 928	2 664	3 516	5 184
Francja	7 908	.	8 268	8 208	8 712	9 072
Niemcy	11 376	12 036	5 700	7 980	9 852	11 340
P o l s k a	519	303	204	288	516	817
St. Zjedn. A.P.	18 864	20 028	20 268	20 376	19 704	24 204
Szwajcarja	600	636	672	624	624	624
W. Brytania	4 956	4 440	4 572	4 380	4 236	4 428
Włochy	7 932	8 580	11 424	12 348	12 912	15 792

DZIAŁ VII. GÓRNICSTWO I PRZEMYSŁ

TABL. 1. ZAPASY KOPALIN W POLSCE

Produkty	w milionach tonn	Produkty	w milionach tonn
Węgiel kamienny ^a . . .	61 781	Sole potasowe	250
Węgiel brunatny ^a . . .	131	Ruda żelazna	165
Ropa naftowa	160	Rudy cynkowe i oło- wiane	33
Sól kamienna i warzona	5 900		

^a Do głębokości 1000 metrów.

Źródło: Dane Państwowego Instytutu Geologicznego.

TABL. 2. SZACUNKI ZAPASÓW WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

	w miliardach tonn		w miliardach tonn
St. Zjedn. A. P.	1 900—3 200	Niemcy	115
Kanada	280—1 200	Z.S.S.R. (część europ.)	56
Chiny	200—1 000	Francja	24
Anglja	182	Czechosłowacja	9—24
Polska	62—170	Belgia	11

Źródło: Dane Państwowego Instytutu Geologicznego i wydawnictwa zagraniczne.

TABL. 3. SIŁY WODNE POLSKI

Zasoby do wyzyskania		miljonów K. M.
Zasoby sił wodnych ogółem		3,7
w tem: najlepsza kategoria		2,2
Siły wyzyskane	liczba zakładów	moc w tys. K. M.
Ogółem	9 049	129
Drobne zakłady przemysłowe	9 000	100
Zakłady z mocą instalowaną powyżej 100 K. M.	49	29

Źródło: Dane Ministerstwa Robót Publicznych.

TABL. 4. SIŁY WODNE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH

Zasoby sił w milionach K. M.

	istniejące	wyzyskane w 1926 r.		istniejące	wyzyskane w 1926 r.
Norwegja . . .	9,5	1,9	Polska . . .	3,7	0,1
Z.S.S.R. (część europ.)	8,4	0,3	Jugosławja . .	3,0	0,2
Szwecja . . .	8,0	1,4	Szwajcarja . .	2,5	1,9
Francja . . .	5,4	2,0	Niemcy . . .	2,0	1,1
Hiszpanja . .	4,0	1,0	Austrja . . .	1,7	0,3
Włochy . . .	3,8	2,3	Czechosłowacja	1,0	0,2
			Anglja . . .	0,9	0,3

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich.

TABL. 5. ELEKTROWNIE W POLSCE
Większe zakłady elektryczne (moc zainstalowana powyżej 5 000 kW)

Grupy województw Rodzaje elektrowni	Liczba zakładów	Moc ogólna w tys. kW	Produkcja energii elektrycznej w milionach kWh					
			1930	1925	1926	1927	1928	1929
Woj. centralne	20	303	242	263	327	415	550	574
„ zachodnie w tem śląskie.	27	537	934	1 042	1 247	1 326	1 594	1 407
„ południowe . . .	25	503	916	1 020	1 219	1 284	1 555	1 367
„ . . .	9	117	121	136	168	184	211	185
Ogółem . . .	56	957	1 297	1 441	1 742	1 925	2 355	2 166
Przy zakładach przemysł. .	39	554	766	826	974	1 083	1 507	1 488
Miejskie . . .	9	227	450	530	658	550	359	365
Okręgowe . . .	8	176	81	85	110	292	489	313

TABL. 6. PRODUKCJA ENERGJI ELEKTRYCZNEJ W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927, 1928

Państwa	1927	1928	Państwa	1927	1928
	w milj. kWh			w milj. kWh	
St.Zjedn. A.P.	102 760	113 000	Z. S. S. R.	3 904	4 500
Niemcy	25 135	30 661	Szwecja	4 385	4 410
Wielka Brytania . .	13 828	14 960	Belgja	3 243	3 725
Francja	11 875	13 100	P o l s k a	2 320	2 593
Włochy	8 970	10 000	Austria	2 385	2 400
Norwegja	8 000	8 400	Holandja	1 323	1 502
Szwajcaria	4 434	5 300	Rumunja	500	530

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich.*

TABL. 7. LICZBA ZAKŁADÓW ORAZ ROBOTNIKÓW W GÓRNICTWIE I HUTNICTWIE W POLSCE W LATACH 1913, 1925, 1930

Produkty	Zakłady			Robotnicy ^a		
	1913	1925	1930	1913	1925	1930
	w tysiącach					
Węgiel kamienny	90	91	91	123	110	118
Ropa naftowa	444	501	644	9	9	10
Sól kamienna i warzona	12	15	15	4	4	3
Sole potasowe	1	2	3		0,6	1
Ruda żelazna	37	14	21	4	2	3
Ruda cynkowa i ołowiana	18	9	8	13	10	6
Surowiec żelaza i stal . .	.	11	12	48	33	42
Cynk - metal	29	14	14	15	11	10
Ołów - metal	2	2	2	.	0,6	0,8

^a Stan na 31. XII.

TABL. 8. PRODUKCJA GÓRNICZO-HUTNICZA W POLSCE
W LATACH 1913, 1925—1930

Produkty	1913	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w tysiącach tonn						
Węgiel kamienny . . .	40 972	29 081	35 747	38 084	40 616	40 236	37 520
Ropa naftowa . . .	1 071	812	796	723	743	675	663
Sól kam. i warzonka . . .	189	430	458	498	548	569	388
Sole potasowe . . .	2	179	208	276	342	359	298
Ruda żelazna . . .	474	214	317	546	690	659	477
Ruda cynkowa . . .	509	375	406	347	321	377	412
Ruda ołowiana . . .	54	21	18	18	17	17	17
Surowiec żelaza . . .	1 055	315	327	618	684	704	478
Stal	1 619	782	788	1 244	1 438	1 377	1 238
Cynk - metal . . .	192	114	124	150	162	169	174
Ołów - metal . . .	42	29	28	30	37	37	40

TABL. 9. PRODUKCJA WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE
WEDŁUG ZAGŁĘBI W LATACH 1913, 1925—1930

Zagłębia	1913	1925- -1930	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w %	%	w milionach tonn					
Ogółem . . .	100	100	29,1	35,7	38,1	40,6	46,2	37,5
Śląskie . . .	78	74	21,7	26,2	28,0	30,5	34,4	28,4
Dąbrowskie . . .	17	19	5,7	7,2	7,7	7,6	8,9	6,9
Krakowskie . . .	5	7	1,7	2,3	2,4	2,5	2,9	2,2

TABL. 10. PRODUKCJA WĘGLA W NIEKTÓRYCH PAŃ-
STWACH W 1929 R.

Węgiel kamienny w milj. tonn			Węgiel brunatny w milj. tonn		
St. Zjedn. A. P.	546	Czechosłowacja .	17	Niemcy	175
W. Brytanja . . .	261	Chiny	16	Czechosłowacja .	23
Niemcy	163	Afryka	14	Węgry	7
Francja	67	Australja i Nowa		Jugosławja	5
P o l s k a	46	Zelandja	13	Kanada	4
Z.S.S.R.	40	Kanada	12	Austrja	4
Japonja	32	Holandja	12	Australja i Nowa	
Belgja	27	Hiszpanja	7	Zelandja	3
Indje Brytyjskie	24			P o l s k a	0,1

TABL. 11. PRODUKCJA ROPY NAFTOWEJ W POLSCE
W LATACH 1913, 1924—1930

Okręgi górnicze	1913	Przec. 1925- -1930	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w tysiącach tonn								
Polska	1 114	735	771	812	796	723	743	675	663
Drohobycz . . .	1 004	615	673	697	679	609	624	556	529
Jasło	67	74	57	65	70	73	76	74	85
Stanisławów . . .	43	46	41	50	47	41	43	45	49

**TABL. 12. PRODUKCJA ŚWIATOWA ROPY NAFTOWEJ
W LATACH 1928, 1929**

	1928	1929		1928	1929
	w milj. tonn			w milj. tonn	
Produkcja światowa	188,7	212,2			
w tem:					
St. Zjedn. A. P.	128,8	143,7	Kolumbia	2,9	2,9
Wenezuela	15,1	19,6	Peru	1,7	1,9
Z.S.S.R.	12,0	14,7	Antyle Brytyjskie	1,1	1,3
Persja	6,2	6,5	Argentyna	1,3	1,3
Meksyk	7,2	6,4	Indje Brytyjskie	1,2	1,2
Indje Holenderskie	4,3	5,1	Borneo Brytyjskie	0,8	0,8
Rumunja	4,3	4,9	Polska	0,7	0,7
			Japonja	0,3	0,3

**TABL. 13. PRODUKCJA SOLI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
W 1928 R.**

	w tys. tonn		w tys. tonn
St. Zjedn. A. P.	4 217	Hiszpanja	983
Niemcy	2 983	Włochy	904
Z.S.S.R.	2 365	Japonja	638
Chiny	2 032	Francja	610
Wielka Brytania	1 978	Polska	548
Indje Brytyjskie	1 540	Rumunja	340

**TABL. 14. PRODUKCJA SOLI POTASOWYCH W NIEKTÓRYCH
PAŃSTWACH W LATACH 1928, 1929**

	1928	1929		1928	1929
	w tys. tonn			w tys. tonn	
Niemcy	12 489	13 316	Hiszpanja	243	.
Francja	2 580	3 133	St. Zjedn. A. P.	95	98
Polska	342	359	Japonja	6	.

**TABL. 15. WYTWÓRCZOŚĆ HUT ŻELAZA I STALI ORAZ
WALCOWNI W POLSCE W LATACH 1925—1930**

Rok	Wytwórczość w hutach		Wytwórczość w walcowniach		
	Surowiec żelaza	Stal	Półwytwory przeznaczone do sprzedaży	Wyroby gotowe	Wyroby daleko posuniętej obróbki
w t y s i ą c a c h t o n n					
1925	315	782	82	586	136
1926	327	788	108	562	158
1927	618	1 244	314	920	248
1928	684	1 438	178	1 048	278
1929	704	1 377	167	962	291
1930	478	1 238	.	904	.

**TABL. 16. PRODUKCJA ŚWIATOWA SUROWCA ŻELAZA
W LATACH 1923, 1929**

	1928	1929		1928	1929
	w milionach tonn			w milionach tonn	
Produkcja światowa	88,7	98,7	Luksemburg	2,8	2,9
w tem:			Czechosłowacja	1,6	1,6
St. Zjednocz. A.P.	38,8	43,3	Indje Brytyjskie	1,1	1,1
Niemcy	11,8	13,4	Kanada	1,1	1,2
Francja	11,9	12,5	Polska	0,7	0,7
W. Brytania	6,7	7,7	Włochy	0,5	0,7
Z. S. S. R.	3,3	4,0	Hiszpanja	0,6	0,9
Belgia	3,9	4,1			

**TABL. 17. PRODUKCJA STALI W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
W LATACH 1928, 1929**

	1928	1929		1928	1929
	w milionach tonn			w milionach tonn	
St. Zjednocz. A.P.	52,4	57,3	Luksemburg	2,6	2,7
Niemcy	14,3	16,2	Włochy	2,0	2,1
Francja	11,6	11,9	Czechosłowacja	2,0	2,3
W. Brytania	8,7	9,8	Kanada	1,3	1,4
Z. S. S. R.	4,2	4,7	Polska	1,4	1,4
Belgia	3,9	4,1			

**TABL. 18. PRODUKCJA ŚWIATOWA CYNKU W LATACH
1928, 1929**

	1928	1929		1928	1929
	w tysiącach tonn			w tysiącach tonn	
Produkcja świat.	1414	1472	W. Brytania	56	59
w tem:			Australia	51	53
St. Zjedn. A.P.	547	569	Holandja	27	26
Belgia	206	200	Japonja	19	22
Polska	162	169	Włochy	11	16
Niemcy	105		Hiszpanja	14	12
Francja	97	95	Czechosłowacja	8	
Kanada	74	93			

**TABL. 19. PRODUKCJA ŚWIATOWA OŁOWIU W LATACH
1928, 1929**

	1928	1929		1928	1929
	w tysiącach tonn			w tysiącach tonn	
Produkcja świat.	1657	1745	Indje Brytyjskie	80	82
w tem:			Belgia	86	
St. Zjedn. A.P.	709	703	Polska	36	36
Meksyk	221		Włochy	21	23
Australia	158	176	Francja	23	18
Hiszpanja	131	137	Jugosławja	10	10
Kanada	148	138	Austrja	8	7
Niemcy	114				

**TABL. 20. WYTWÓRCZOŚĆ PRODUKTÓW DYSTYLACJI
ROPY W POLSCE W LATACH 1925—1930**

Wyszczególnienie	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Liczba rafineryj	27	29	26	26	30	30
Liczba robotników	5 399	5 731	4 974	4 698	4 461	3 849
Ropa przerob. - tys. tonn	715	781	682	723	656	633
Wytwórczość - tys. tonn	648	710	618	664	595	581
w tem:						
Benzyna	97	93	90	97	102	122
Nafta	203	234	203	217	188	173
Olej gazowy	117	155	116	126	122	105
Smary i wazelina	130	106	97	111	102	94
Parafina i świece	35	40	37	40	36	33
Asfalt, koks	23	28	27	30	32	29
Półprodukty	43	54	48	43	13	25

TABL. 21. ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE OD I DO VII KATEGORJI ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE

Stan na 31. XII 1927 r.

Wyszczególnienie	Liczba zakładów		Moc silników 1 000 K. M.	Robotnicy	
	Ogółem	Posiadających silniki		Ogółem w tysiącach	Przebiegająca na zakład
Ogółem	25 756	16 868	3 589	849,5	33
I. Górnictwo	609	506	1 220	143,6	249
II. Hutnictwo	46	44	395	61,8	1 404
III. Przemysł przetwórczy	25 101	16 318	1 974	644,1	26
1. Mineralny	1 730	811	118	67,3	40
w tem: cegielnie	1 042	524	39	29,0	28
cementownie	15	15	62	5,9	395
wapienniki	90	26	6	3,7	48
huty szkła	71	39	3	14,4	222
zakł. ceramiczne	26	22	2	4,8	184
2. Metalowy, maszynowy, elektrotechniczny	2 448	1 655	105	101,3	42
w tem: metalowy i maszynowy	2 186	1 543	100	31,3	14
elektrotechniczny	88	69	3	4,7	54
instalacyjny	174	43	2	2,8	16
3. Chemiczny	982	494	178	41,4	43
w tem: organiczny	354	145	48	16,1	47
przetwórczy	552	282	34	17,0	31
nieorganiczny	76	67	96	8,2	109
4. Fabryki zapalek	13	10	1	2,2	222
5. Włókienniczy	2 399	1 477	258	182,1	77
w tem: przędzalnie	113	100	34	22,7	209
tkalnie	1 584	835	26	40,1	25
zakłady wielowydziałowe	195	175	172	.	.
6. Papierniczy	265	194	53	14,2	54
w tem: papiernie	44	41	51	8,5	193
7. Skórzany	577	249	15	8,5	15
w tem: garbarnie	383	196	14	6,3	17
8. Drzewny	2 875	2 278	120	71,1	25
w tem: tartaki	1 536	1 450	95	44,5	29
meble gięte	23	15	3	5,5	239
9. Spożywczy	9 949	7 990	362	83,9	8
w tem: młyny	6 331	5 423	175	20,0	3
piekarnie	481	168	1	3,9	8
fabr. przetworów ziemniacz.	96	84	11	1,4	16
10. Odzieżowy	1 799	214	4	17,8	9
w tem: fabr. mechanicz. obuwia	28	27	1	1,8	68
zakł. konfekcji	131	34	1	2,1	16
11. Budowlany	1 092	121	7	30,0	28
12. Poligraficzny	694	564	10	14,8	21
13. Elektrownie i wodociągi	278	261	743	9,5	34

TABL. 22. LICZBA PRZEPRACOWANYCH ROBOTNIKO-GODZIN W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM ^a W POLSCE W LATACH 1925—1930

Przemysły	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w m i l j o n a c h					
Ogółem . . .	875,2	821,2	1 039,7	1 190,5	1 165,0	945,8
Mineralny . . .	80,8	80,6	111,3	139,1	137,0	103,0
Metalowy . . .	133,6	126,6	162,8	200,7	201,7	153,1
Chemiczny . . .	66,5	65,0	71,3	77,2	80,2	78,0
Włókienniczy . .	236,6	233,1	332,3	345,0	316,2	246,8
Papierniczy . . .	20,8	20,7	23,4	27,0	27,0	26,3
Skórzany . . .	9,7	8,1	10,4	11,8	10,4	9,8
Drzewny . . .	102,8	94,4	110,4	117,7	113,7	95,7
Spożywczy . . .	132,1	115,1	120,0	129,6	135,9	125,6
Odzieżowy . . .	17,6	13,9	20,7	30,4	32,4	27,5
Budowlany . . .	55,3	43,3	56,9	89,0	86,4	56,7
Poligraficzny . .	19,4	17,4	20,2	23,0	24,1	23,3

^a W zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników.

TABL. 23. PRODUKCJA PRZEMYSŁU MINERALNEGO W LATACH 1927—1929

Wytwory	I l o ś ć				Wartość w milj. zł.
	Jednostka	1927	1928	1929	
Cegła zwykła . . .	milj. sztuk	1 283	1 857	1 592	102,7
Dachówka zwykła	„ „	84	73	65	9,0
Cegła ogniotrwała .	tys. sztuk	.	4 376	5 822	1,8
Cegła szamotowa .	tys. tonn	.	95	82	11,8
Cement portlandzki	„ „	.	1 102	1 008	76,5
Wapno	„ „	664	856	896	29,7
Porcelana	„ „	.	4	4	10,3
Fajans	„ „	.	11	11	12,1
Wyroby kamionk. .	„ „	.	11	9	4,5
Szkło taflowe . . .	„ „	.	21	26	17,1
Naczynie szklane .	„ „	88	90	101	61,7

TABL. 24. PRODUKCJA PRZEMYSŁU METALOWEGO
W POLSCE W 1929 R.

Wytwory	Ilość	War- tość w mil- jonach złotych	Wytwory	Ilość	War- tość w mil- jonach złotych
	<i>tys. tonn</i>			<i>tys. sztuk</i>	
Półwytwory wal- cowane	1 688	441,3	Maszyny i narzę- dzia dla przem. spożywczego . .	1,1	6,6
Wytwory walco- wane gotowe . . .	848	368,5	Fortepiany i pia- nina	2,5	4,7
Stal specjalna . .	34	20,6	Płyty gramofon..		4,5
Wyroby kute i prasowane . .	67	64,1		<i>sztuk</i>	
Rury żelazne i sta- lowe spawane i ciągnione . . .	160	128,4	Całkowite samo- chody	95	2,6
Odlewy staliwne .	35	34,8	Podwozia z silni- kami	344	6,7
„ żeliwne	123	72,2	Karoserje	2 565	11,1
Rury odlewane . .	36	20,5	Armatura parowa i wodna		10,4
Odlewane wyroby sanitarne	36	30,6		<i>tys. tonn</i>	
Drut	102	52,5	Gąski, bloki, płyty i t. p. miedziane		
Gwoździe	28	22,4	i mosiężne . . .	2,0	7,9
Liny, łańcuchy . .	5	12,1	Blacha miedziana i mosiężna . . .	4,5	20,4
Śruby, nity . . .	32	31,6	Rury miedziane i mosiężne . . .	0,6	2,8
Kotły parowe . . .	3,7	10,8	Drut miedziany i mosiężny . . .	1,9	9,0
Paleniska	4,5	12,5	Urządzenia i na- rzędzia wiert- nicze	1,7	3,7
Kotły do centraln. ogrzewania . . .	3,1	4,0	Urządzenia trans- portowe w gór- nictwie	3,2	6,2
Zbiorniki	4,3	6,4	Wyroby platero- wane		8,5
Mosty i inne kon- strukcje żelazne	61,7	73,8	Wyroby srebrne .		3,7
Maszyny i narzę- dzia rolnicze . . .	41,9	50,5	Wyroby blachar- skie		7,9
Pompy i kompre- sory	1,0	3,8	Wyroby blaszane w tem emaljow.		46,2
Maszyny młyńskie	0,6	2,1	Zamki, kłódki i t.p	2,7	14,5
Silniki spalinowe.	1,0	4,8	Mebles żelazne . .		5,5
Walce drogowe parowe i spali- nowe	0,9	3,4	Sprzęt szpitalny .		7,7
	<i>tys. sztuk</i>		Narzędzia obrób- cze i sprawdzia- ny		1,8
Obrabiarki do me- tali	0,6	4,0	Wyroby nożowni- cze		6,7
Obrabiarki inne . .	3,7	2,5	Artykuły przeciw- pożarnicze . . .		4,2
Dźwigniki	4,0	5,5			3,2
Parowozy	0,2	65,8			
Wagony osobowe	0,4	40,3			
„ towar.	3,5	36,9			
„ tramwaj.	0,1	5,8			
Maszyny włókien- nicze	2,4	8,8			
Wagi		5,4			

(dok. str. 40).

**TABL. 24. PRODUKCJA PRZEMYSŁU METALOWEGO
W POLSCE W 1929 R. (dok.)**

Wytwory	Ilość	War- tość w mil- jonach złoty- ch	Wytwory	Ilość	War- tość w mil- jonach złoty- ch
	<i>tys. sztuk</i>			<i>tonn</i>	
Maszyny elek- tryczne	11,7	10,7	Transformatory .	591	4,0
Aparaty telefo- niczne	34,2	6,5	Akumulatory, ogniwa i części	.	10,3
Radjoaparaty lampowe	10,4	2,2	Urządzenia roz- dzielcze	670	4,2
Lampy radjowe .	154,5	2,1	Łącznice telefo- niczne i sprzęt	.	15,3
Żarówki	.	12,4	pomocniczy . . .	.	40,6
			Przewodniki . . .	.	

**TABL. 25. PRODUKCJA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO ^a
W POLSCE W 1929 R.**

Wytwory	War- tość w milj. zł.	Wytwory	War- tość w milj. zł.
Produkty suchej dysty- lacji węgla	.	Artykuły farmaceutyczne	26,5
w tem:		Wyroby kosmetyczne .	19,7
gaz świetlny	70,2	Artykuły tłuszczowe . .	.
koks	68,1	w tem:	
benzol oczyszczony . .	10,8	mydła zwykłe i techniczne	52,1
smoła węglowa dystyl.	6,1	mydła toaletowe . . .	10,4
Produkty suchej dysty- lacji drzewa	.	Wyroby gumowe	95,7
w tem:		w tem:	
terpentyna oczyszczona	2,1	obuwie gumowe	25,1
kalafonia	1,2	śniegowce	24,8
Barwniki	7,9	kalosze	14,3
Nawozy sztuczne	126,2	Farby malarskie, emalje, lakiery, atramenty i t. p.	36,8
w tem:		w tem:	
azotniak	49,2	pasty do obuwia	10,2
superfosfat mineralny	42,8	lakiery	7,3
siarczan amonowy . . .	17,4	Inne wytwory	23,6
Farby mineralne	18,1	w tem:	
Gazy techniczne	8,2	ekstrakty garbarskie .	4,0
Produkty nieorganiczne inne	.		
w tem:			
kwas siarkowy	19,9		
soda kalcynow. amonjak.	19,1		
soda żrąca	10,7		

^a Produkcja przeznaczona na zbył.

TABL. 26. FABRYKI ZAPALEK W POLSCE W LATACH 1928, 1929

	1928	1929
Zakłady czynne	10	10
Robotnicy	2 324	2 685
Produkcja w milionach pudełek <i>a</i>	904	1 007

a Pudełka po 50 sztuk.

TABL. 27. WYTWÓRCZOŚĆ FABRYK GAZOLINY W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok	Liczba fabryk	Liczba robotników 31. XII	Wydobycie	Przerobiono	Otrzymano
			gazu ziemnego	na gazolinę gazu ziem- nego	
			w milionach m ³		
1925	12	130	535	116	10
1926	16	153	481	186	18
1927	18	178	454	248	28
1928	19	185	459	259	32
1929	20	239	467	277	35
1930	20	252	489	286	39

TABL. 28. PRZĘDZALNIE I TKALNIE W POLSCE WEDŁUG RODZAJÓW PRODUKCJI ORAZ ZAINSTALOWANYCH WRZECION I KROSIEN W 1929 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Działy produkcji					
		bawełniane	wełniane	lniane	jutowy	konopny	jedwabny
Oddziały przędzalnicze							
Liczba wrzecion w tys. .	2782,4	1 834,0	897,5	18,1	29,4	3,4	—
Produkcja przędzy w tys. kg	131 963	66 896	29 782	1 748	29 503	1 380	2 654
Oddziały tkackie							
Liczba krosien w tys.	70,3	47,6	17,7	0,6	1,8	0,1	2,5
Produkcja tkanin w tys. kg	91 244	44 375	19 060	1 255	24 894	243	1 417

**TABL. 29. LICZBA WRZECION W PRZEMYŚLE BAWELNIA-
NYM W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1928, 1929**

miljonów wrzecion		miljonów wrzecion			
1928	1929	1928	1929		
Anglja	57,4	55,9	Hiszpanja	1,9	1,9
St.Zjedn. A.P.	35,5	34,8	P o l s k a	1,8	1,8
Niemcy	11,2	11,3	Szwajcarja	1,5	1,5
Francja	9,8	9,9	Holandja	1,1	1,2
Z.S.S.R.	7,3	7,5	Austrja	1,0	1,0
Japonja	6,3	6,5	Szwecja	0,6	0,6
Włochy	5,2	5,2	Portugalja	0,5	0,5
Czechosłowacja	3,7	3,7	Finlandja	0,3	0,3
Belgja	2,1	2,2	Danja	0,1	0,1

**TABL. 30. PRODUKCJA PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO
W LATACH 1927—1929**

W y t w o r y	I l o ś ć				Wartość w milj. zł.
	Jed- nostka	1927	1928	1929	
Przędza ogółem	tys. q	.	1 417	1 319	917,9
w tem:					
bawelniana	„	821	788	669	435,5
wełniana	„	346	318	298	347,7
jutowa	„	.	267	295	68,5
jedwabiu sztucznego	„	.	24	27	49,9
Tkaniny ogółem	„	.	1 005	912	1 111,7
w tem:					
bawelne i odpadk.-baweln.	„	544	514	444	534,5
wełniane i półwełn.	„	259	239	191	409,8
jutowe i worki ju- towe	„	.	223	249	71,8
jedwabne i półjedwab- ne	„	.	12	14	78,5
Wyroby dziane	tys. kg	2 365	2 440	1 163	32,3
Bielizna trykotażowa	„			1 088	23,0
Pończochy i skarpetki	tys. tuz.	2 677	2 736	2 569	53,0
Artykuły pasmant. i szmuklerskie	tys. kg	.	.	771	23,8
Stożki do wyrobu ka- peluszy	„	.	555	516	22,3
Dywany, kilimy i go- beliny	„	.	4 504	734	14,1
Artykuły powroźnicz., pasy, chodn. i t. p.	„	.		3 667	20,4
Koronki i firanki	„	.	.	436	16,2
Nici	„	531	559	540	12,7
Wata	„	1 215	1 522	1 721	4,8
Watolina	tys. m.	830	968	1 298	4,1

TABL. 31. PRODUKCJA PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO
W LATACH 1927—1929

Wytwory	Ilość w tys. tonn			Wartość w milj. zł.
	1927	1928	1929	
Papier	99	122	128	125,2
Tektura	22	34	37	20,6
Celuloza	53	59	64	30,8
Masa drzewna	32	38	45	11,0

TABL. 32. PRODUKCJA SKÓR ORAZ SZCZECINY W LATACH
1927 — 1929

Wytwory	Jednostka	Ilość			Wart. w mil.zł.
		1927	1928	1929	
Skóry podeszwiane	tonny	13 460	15 484	11 563	92,3
Faledry i juchty	"	1 062	1 217	948	10,2
Bukaty	tys.stóp.ang.	4 744	4 681	5 270	10,6
Ssaki	"	10 398	10 968	7 822	20,1
Skóry baranie	"	4 197	5 389	3 588	3,2
Szczecina	tonny	.	.	214	2,7

TABL. 33. PRODUKCJA PRZEMYSŁU DRZEWNEGO
W LATACH 1927—1929

Wytwory	Jednostka	Ilość			Wart. w mil.zł.
		1927	1928	1929	
Bale	tys. m ³	1 125	992	696	65,0
Deski	"	2 964	2 789	2 663	260,1
Kantówka	"	340	463	346	34,0
Fryzy	"	28	33	52	11,7
Dykty	"	57	80	96	44,9
Forniry	tys. m ²	3 680	6 403	5 151	4,8
Wełna drzewna	tys. kg	6 315	7 162	7 972	1,6
Mebłe gięte	tys. szt.	.	2 314	2 508	31,3
Wyroby koszykarskie	"	.	.	.	3,6

TABL. 34. PRODUKCJA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO
W LATACH 1927—1929

Wytwory	Jednostka	Ilość			Wart. w mil.zł.
		1927	1928	1929	
Piwo	tys. hl	2 097	2 511	2 786	172,3
Mączka ziemniaczana i krochmal mokry	tys. q	238	348	292	13,3
Syrop ziemniaczany	"	94	119	139	10,7
Konserwy	"	104	119	164	22,7
Wina owocowe	tys. hl	.	.	34	7,1
Miody do picia	"	.	.	13	2,1
Spirytus a	"	663	729	878	.
Cukier b	tys. tonn	565,8	745,4	915,9	.

a Rok budżetowy. b Kampanje w latach 1927/28, 1928/29, 1929/30.

**TABL. 35. CUKROWNIE I PRODUKCJA CUKRU W POLSCE
W LATACH 1913/14, 1925/26—1929/30**

Kampanje Grupy województw	Liczba czyn- nych cukrow- ni	Przero- biono bura- ków	Wyprodukowano cukru				
			ogółem w war- tości cu- kru su- rowego	w tem			
				rafi- nady	krysz- tału	cukru żółtego w prze- liczeniu na kryształ	
tysiące kwintali							
Polska	1913/14	86	44 688	6 348	1 367	583	3 764
	1925/26	72	35 918	5 790	726	3 222	1 264
	1926/27	71	33 597	5 747	680	3 187	1 306
	1927/28	72	35 328	5 658	644	3 295	1 123
	1928/29	71	43 903	7 454	824	4 118	1 767
	1929/30	70	50 942	9 159	770	5 635	1 838
Woj. centralne		39	18 763	3 399	312	2 696	51
„ wschodnie		4	1 852	326	—	291	3
„ zachodnie		24	27 110	4 887	115	2 501	1 782
„ południowe		3	3 217	547	343	147	2

TABL. 36. PRODUKCJA ŚWIATOWA CUKRU

**A. Cukier trzcinowy w wartości
cukru surowego**

	1928/29	1929/30
	w tysiącach tonn	
Produkcja światowa . .	18 175	17 679

w tem:

Kuba	5 156	4 629
Jawa	2 948	2 905
Indje Bryt. . . .	2 735	2 766
Japonja i For- moza	890	895
Wyspy Hawajskie	826	815
Filipiny	741	750
Brazylja	738	685
Portoriko	530	680
Zw. Australijski	529	492
San Domingo . .	367	389
Peru	362	370
Argentyna	375	341
Maurytania . . .	248	230
Meksyk	179	180
St. Zjedn. A.P.	122	172
Kolonje Franc.	94	119
Egipt	98	90

**B. Cukier buraczany w war-
tości cukru surowego**

	1928/29	1929/30
	w tysiącach tonn	
Produkcja światowa . .	9 543	9 535

w tem:

Niemcy	1 864	1 980
Z.S.S.R.	1 425	1 200
Czechosłowa- cja	1 057	1 030
St. Zjedn. A.P.	1 043	1 002
P o l s k a	745	916
Francja	892	900
Włochy	380	431
Anglja	242	328
Holandja	317	263
Belgja	277	250
Hiszpanja	239	247
Węgry	220	247
Danja	170	134
Jugosławja	129	132
Szwecja	161	121
Australja	107	120
Rumunja	134	77

TABL. 37. GORZELNIE W POLSCE W LATACH 1909/10, 1925/26—1929/30

Kampanja		Ogółem	Gorzelnie rolnicze	Gorzelnie przemysłowe				
Grupy województw	razem			mela-sowe	pejsa-chowe	owo-cowe	drożdżowe	
Liczba czynnych gorzelni								
Polska	1909/10	2 466	2 433	33	.	.	.	.
	1925/26	1 351	1 307	44	18	.	11	15
	1926/27	1 282	1 246	36	15	.	8	13
	1927/28	1 402	1 362	40	12	5	10	13
	1928/29	1 424	1 392	32	9	4	8	11
	1929/30	1 471	1 445	26	3	1	11	11
Woj. centralne.		335	327	8	2	1	—	5
„ wschodnie		67	65	2	—	—	—	2
„ zachodnie		670	664	6	—	—	5	1
„ południowe		399	389	10	1	—	6	3
Produkcja spirytusu w tys. litrów 100 ^o								
Polska	1909/10	259 554	253 563	5 991	.	.	.	.
	1925/26	62 600	58 187	4 413	2 752	.	45	1 616
	1926/27	57 881	51 028	6 853	5 118	.	15	1 720
	1927/28	66 280	59 061	7 219	5 346	209	49	1 615
	1928/29	72 850	67 177	5 673	4 203	132	71	1 267
	1929/30	87 804	82 952	4 852	3 916	11	29	896
Woj. centralne.		26 265	23 221	3 044	2 804	10	—	230
„ wschodnie		4 021	3 976	45	—	—	—	45
„ zachodnie		39 171	38 739	432	—	1	19	412
„ południowe		18 347	17 016	1 331	1 112	—	10	209

TABL. 38. PRODUKCJA SPIRYTUSU W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W TYSIĄCACH HEKTOLITRÓW SPIRYTUSU 100°

	1927	1928		1927	1928
Niemcy	1 871	2 806	Włochy	505	459
Francja	1 698	2 153	Węgry	354	417
Anglja	772	.	Holandja	317	.
P o l s k a	579	663	Austria	244	252

TABL. 39. FABRYKI CYGAR, PAPIEROSÓW I TYTONIU W POLSCE W LATACH 1928/29, 1929/30

Kampanje Grupy województw	Za- kła- dy czyn- ne	Robot- nicy	Zużycie surowca		P r o d u k c j a			
			zagra- nicz- nego	krajo- wego	Cy- ga- ra	Cy- ga- ret- ki	Papie- rosy	Tytoń kg
			tonn		miljonów sztuk			
1928/29	18	12 063	19 369	2 047	54	20	10 324	13 997
1929/30	17	11 829	17 976	3 414	60	17	10 658	13 722
Woj. centralne	6	4 272	7 610	1 508	—	—	4 800	6 062
„ wschodn.	2	418	1 181	277	—	—	370	1 247
„ zachodn.	6	4 665	5 475	470	59	17	3 758	2 854
„ połudn.	3	2 474	3 710	1 159	1	—	1 730	3 559

TABL. 40. PRODUKCJA OBUWIA MECHANICZNEGO

Wytwory	Ilość w tysiącach par			Wartość w milj. zł.
	1927	1928	1929	
Obuwie mechaniczne	1 352	1 738	1 735	42,0

TABL. 41. RZEMIEŚLNICY W POLSCE W 1930 R.

Grupy zawodowe Rzemiosła	Liczba wydanych kart rzemieślniczych					
	1929	1930				
		Ogółem	Województwa			
			cen- tralne	wschod- nie	zachod- nie	połu- dniowe
Ogółem . . .	197 802	239 725	118 241	31 260	49 433	40 791
Budowlana . .	11 308	16 205	7 603	2 889	3 377	2 336
w tem:						
Zduństwo . .	876	1 095	580	125	229	161
Mularstwo . .	3 876	6 217	3 168	1 365	1 057	627
Rzeźbiarstwo .	117	204	78	22	58	46
Szklarstwo . .	1 149	1 512	588	427	211	286
Malarstwo . .	3 335	4 557	2 289	522	1 076	670
Drzewna . . .	26 491	32 144	15 711	3 791	7 734	4 908
w tem:						
Stolarstwo . .	15 785	18 902	9 277	2 609	3 897	3 119
Bednarstwo . .	1 371	1 450	746	105	297	302
Ciesielstwo . .	2 682	3 828	2 298	699	450	381
Koszykarstwo .	447	521	232	24	196	69
Włókiennicza .	39 587	48 366	26 202	6 740	8 612	6 812
w tem:						
Krawiectwo . .	31 768	39 660	21 030	5 553	8 015	5 062
Czapnictwo . .	2 065	2 428	1 491	638	30	269
Kuśnierstwo . .	1 817	2 056	1 059	163	88	746
Tapicerstwo . .	991	1 241	688	113	239	201
Metalowa . . .	31 497	36 830	16 385	5 194	7 805	7 446
w tem:						
Ślusarstwo . .	5 391	6 828	3 103	834	1 704	1 187
Blacharstwo . .	3 791	4 348	2 025	609	435	1 279
Kowalstwo . .	16 838	19 724	7 976	3 071	4 932	3 745
Zegarmistrz . .	2 934	3 377	1 701	415	568	693
Spożywcza . . .	34 604	40 300	18 257	4 252	8 580	9 211
w tem:						
Rzeźnictwo . .	14 919	17 415	7 351	1 651	3 647	4 766
Cukiernictwo . .	1 545	1 724	1 015	176	238	295
Piekarstwo . .	11 640	13 308	6 338	1 649	3 473	1 848
Wędliniarstwo .	5 626	7 177	3 355	613	1 166	2 043
Skórzana . . .	46 463	56 121	29 446	6 933	11 387	8 355
w tem:						
Szewctwo . . .	36 254	44 446	22 198	4 881	10 014	7 353
Rękawicznic . .	208	192	115	54	2	21
Rymarstwo . .	2 506	3 228	2 102	509	224	393
Introligator . .	997	1 033	562	115	116	240
Usług osobistych	7 852	9 759	4 637	1 461	1 938	1 723
w tem:						
Fotograf . . .	1 020	1 282	575	289	211	207
Fryzjerstwo . .	6 496	8 184	4 001	1 169	1 703	1 311
Golarstwo . . .	233	183	13	.	24	146

**TABL. 42. PRYWATNY RUCH BUDOWLANY W MIASTACH
LICZĄCYCH PONAD 25 000 MIESZKAŃCÓW
W LATACH 1925—1930**

Rok Miasta	Liczba rozpoczętych budowli		Liczba zakończonych budowli		Liczba izb mie- szkal- nych w za- kończo- nych budo- włach <i>a</i>
	ogółem	w tem mie- szkalne	ogółem	w tem mie- szkalne	
1925	3 640	2 136	2 420	1 220	6 114
1926	3 959	2 555	2 757	1 635	8 094
1927	4 148	2 373	3 326	1 836	16 106
1928	4 673	2 961	3 235	1 919	14 293
1929	4 672	3 172	3 998	2 680	20 317
1930	6 244	4 248	5 113	3 317	27 470
w tem miasta:					
Katowice	196	68	78	36	723
Kraków	108	93	106	101	2 117
Lublin	154	125	168	126	620
Lwów	133	87	159	146	2 267
Łódź	407	201	142	67	1 887
Poznań	293	199	217	121	1 989
Sosnowiec	140	113	95	65	509
Warszawa	562	315	506	273	4 579
Wilno	275	153	201	146	777
Ogółem 1925—1930 .	27 336	17 445	20 849	12 607	92 394
w tem miasta:					
Katowice	625	202	435	155	2 760
Kraków	536	494	535	485	8 265
Lublin	792	606	754	561	2 940
Lwów	1 306	947	737	580	7 539
Łódź	2 186	1 378	1 374	812	8 366
Poznań	1 148	580	1 002	429	7 224
Sosnowiec	653	446	464	271	1 575
Warszawa	2 143	1 235	1 744	927	15 805
Wilno	990	569	795	483	1 618

a Dane częściowo niekompletne.

U w a g a. Zestawieniem nie są objęte nadbudowy i przebudowy.

DZIAŁ VIII. KOMUNIKACJA

TABL. 1—4. KOLEJE NORMALNOTOROWE W POLSCE

TABL. 1. DŁUGOŚĆ LINIJ I TABOR W LATACH 1923—1930

Rok	Długość linij w km	Tabor kolejowy		
		Parowozy	Wagony osobowe	Wagony towarowe
1923	16 583	5 030	11 710	118 471
1924	16 687	5 079	11 661	126 469
1925	16 847	5 123	11 781	130 932
1926	16 987	5 200	11 635	126 087
1927	17 146	5 223	11 653	136 846
1928	17 208	5 215	11 941	144 652
1929	17 239	5 269	11 913	150 929
1930	17 352	5 330	12 127	153 381

TABL. 2. PRZEBIEG PAROWOZÓW, WAGONÓW I POCIĄGÓW W LATACH 1923—1930

Rok	Przebieg parowozów w milionach parowozo- km	Przebieg wagonów w milionach osio-km	Przebieg pociągów		
			ogółem	ruchu osobowego	ruchu towaro- wego
			w milionach pociągo-km		
1923	129	4 471	89	52	37
1924	122	4 144	84	50	34
1925	128	4 682	92	54	38
1926	133	5 782	101	55	46
1927	147	6 813	111	57	54
1928	157	7 482	119	60	59
1929	164	7 737	124	63	61
1930	140	6 804	115	64	51

TABL. 3. PRZEWÓZ PASAŻERÓW I TOWARÓW W LATACH 1923—1929

Rok	Przewóz pasażerów		Przewóz towarów	
	milionów osób	milionów pasażero- km	milionów tonn	milionów tonno-km
1923	169	9 551	75,6	10 583
1924	177	6 897	60,1	10 025
1925	163	6 366	58,5	12 634
1926	146	5 965	64,6	16 368
1927	159	6 307	73,7	19 238
1928	174	7 077	81,1	21 968
1929	167	7 073	86,1	23 548

TABL. 4. ŚREDNI DZIENNY NAŁADUNEK NA KOLEJACH
NORMALNOTOROWYCH W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
	Wagony 15-tonnowe				
Ogółem	14 081	16 198	17 413	17 990	14 924
I. Naładowano na P.K.P.	12 515	13 987	15 180	15 755	13 098
a) Do przewozu w kraju	8 843	10 652	11 804	12 203	9 911
Węgiel, koks i brykiety	2 511	3 217	3 423	3 923	2 866
Ropa i produkty naftowe	173	171	180	176	179
Sól kuchenna	65	71	78	84	76
Drzewo	815	1 004	1 036	950	670
w tem { opałowe	263	279	253	274	174
kopalniańskie	94	141	125	123	87
obrobione	181	232	276	232	193
nieobrobione	277	352	382	321	216
Materiały budowlane (bez drzewa)	196	399	565	475	186
Nawozy sztuczne	171	167	211	241	184
Buraki cukrowe	391	374	494	533	540
Ładunki aprowizacyjne	745	819	906	878	797
w tem { zboże w ziarnie	253	270	270	288	256
cukier	69	69	77	82	76
ziemniaki	133	133	102	83	76
Drobnica	1 153	1 286	1 327	1 346	1 319
Inwentarz żywy	169	129	147	178	129
Ptactwo domowe żywe	7	6	6	7	4
b) Do wywozu zagranicę	3 672	3 335	3 376	3 552	3 187
Węgiel, koks i brykiety	2 483	1 969	2 271	2 557	2 350
w tem { Gdańsk	542	753	954	977	1 012
przez Gdynię	76	154	317	429	543
Ropa i produkty naftowe	81	52	48	45	33
Drzewo	788	987	730	589	424
w tem przez Gdańsk	271	295	131	115	132
Zboże	85	29	26	63	79
w tem przez Gdańsk	39	12	11	30	42
Cukier	17	18	17	32	38
Inwentarz żywy	.	23	34	29	28
II. Naładowano w obrębie W. m. Gdańska	250	413	459	456	280
III. Przyjęto od kolei zagranicznych	461	693	643	604	441
IV. Tranzyt przez Polskę	855	1 105	1 131	1 175	1 105

TABL. 5. KOLEJE WĄSKOTOROWE W POLSCE W LATACH
1923—1930

Rok	Długość linij w km	Tabor kolejowy		
		Parowozy	Wagony osobowe	Wagony towarowe
1923	2 724	397	314	7 847
1924	2 631	389	319	7 929
1925	2 434	430	336	8 108
1926	2 273	418	341	8 551
1927	2 231	368	335	8 102
1928	2 288	365	341	8 023
1929	2 294	369	351	8 236
1930	2 249	329	347	8 063

TABL. 6. KOLEJE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Długość eksplo- atacyj- na linij w tys. km	Długość linij na 100 km ² po- wierzch- ni	Wagony			
			osobowe		towarowe	
			liczba w tys.	na 1 km linji	liczba w tys.	na 1 km linji
St.Zjedn. A.P. . .	401	5,1	53 ^a	0,1	2 328 ^a	6,0
Z.S.S.R. . . .	77	0,4	26	0,3	468	6,1
Kanada	66	0,7	6	0,1	217	3,3
Niemcy	56	12,4	65	1,2	694	12,4
Francja	44	7,9	35	0,8	535	12,2
Australja . . .	43	0,5	8	0,2	86	2,0
Anglja	33	13,5	52	1,6	706	21,4
Włochy	22	7,1	9	0,4	160	7,3
Japonja	20	5,2	14	0,7	145	3,8
P o l s k a	19	5,0	12	0,6	75	7,3
Szwecja	16	3,7	4	0,3	58	3,6
Czechosłowacja	14	9,8	9	0,6	110	7,8
Rumunja	11	3,8	3	0,3	52	4,7
Belgja	10	33,3	12	1,2	143	14,3
Węgry	9	9,6	3	0,3	32	3,5
Austrja	7	8,3	6	0,9	31	4,4

^a Tylko koleje I klasy.

TABL. 7. PRZEWOZY TOWARÓW NA KOLEJACH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927, 1928

Państwa	1927	1928	Państwa	1927	1928
	Miljony tonn			Miljardy tonno-km	
St.Zjedn.A.P.	2 277,0	2 272,0	St.Zjedn.A.P.	630,7	636,7
Niemcy . . .	483,0	476,0	Z.S.S.R. . . .	81,6	88,1
Anglja . . .	350,0	333,0	Niemcy . . .	71,9	72,5
Francja . . .	305,8	324,7	Kanada . . .	57,4	67,7
Z.S.S.R. . . .	135,9	150,6	Francja . . .	40,5	42,9
Kanada . . .	114,4	125,4	Indje Bryt. .	35,8	37,4
Belgja . . .	104,1	120,6	Anglja . . .	30,8	29,0
Czechosłowacja	95,1	104,2	P o l s k a . .	19,3	22,0
P o l s k a . .	78,1	85,8	Włochy . . .	11,7	12,2
Włochy . . .	61,8	64,5	Belgja a . . .	7,8	7,8
Argentyna . .	53,7	51,4	Rumunja . .	4,7	4,3
Węgry . . .	40,1	40,1	Austrja . . .	4,3	4,2
Szwecja . . .	43,2	35,1	Węgry . . .	3,4	3,4
Szwajcarja .	24,6	25,6	Szwecja . . .	4,0	3,2
Holandja . .	20,4	22,0	Szwajcarja a .	2,0	2,2
Rumunja . .	23,6	21,8			

a Tylko na kolejach państwowych.

TABL. 8. DROGI BITE ^a W POLSCE W LATACH 1925—1930

Wyszczególnienie	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30
	w tysiącach km				
Drogi bite	40,8	44,7	45,5	46,8	46,1
w tem:					
Państwowe ^b	13,1	13,2	13,4	13,5	13,7

^a Utrzymywane z budżetu państwowego lub budżetów samorządu (bez dróg gminnych). ^b Bez woj. śląskiego.

Źródło: Dane Min. Robót Publicznych.

TABL. 9. SAMOCHODY ^a W POLSCE W LATACH 1926—1931

R o k	Ogółem pojazdy mecha- niczne	Samochody			Moto- cykle	Inne pojazdy mecha- niczne
		ogółem	osobowe	ciężaro- we		
w tysiącach						
1. I 1926	17,2	14,6	11,8	2,8	2,5	0,1
„ 1927	19,7	16,6	13,6	3,0	3,0	0,1
„ 1928	25,7	21,8	18,3	3,5	3,8	0,1
„ 1929	34,3	29,4	24,5	4,9	4,6	0,3
„ 1930	43,3	37,0	30,3	6,7	5,9	0,4
„ 1931	47,3	38,8	31,4	7,4	7,9	0,6

^a Bez samochodów wojskowych.

TABL. 10. SAMOCHODY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH WEDŁUG STANU NA 1. I 1929, 1930 R.

WIELKI STAN NA T. 1929, 1930 R.

Państwa	1929	1930	Państwa	1929	1930
	Ogólna liczba samochodów w tys.			Liczba samochodów na 1 000 mieszkańców	
St. Zjedn. A. P.	24 630	23 127	St. Zjedn. A. P.	206,5	195,0
Anglja . . .	1 148	1 425	Kanada . . .	85,6	117,6
Francja . . .	1 098	1 294	Australja . .	82,9	93,0
Kanada . . .	820	1 126	Argentyna . .	20,9	34,0
Niemcy . . .	531	636	Francja . . .	26,8	31,6
Australja . .	517	580	Anglja . . .	25,2	31,2
Argentyna . .	223	362	Danja . . .	28,3	28,9
Włochy . . .	138	181	Szwecja . . .	17,6	22,3
Belgja . . .	113	143	Belgja . . .	14,3	19,1
Indje Bryt. .	125	142	Zw. Poł. Afr. .	9,9	18,2
Zw. Poł. Afr. .	77	141	Szwajcarja . .	17,0	14,6
Szwecja . . .	99	136	Norwegja . .	13,3	13,0
Hiszpanja . .	112	128	Holandja . .	9,1	10,7
Danja . . .	99	101	Niemcy . . .	8,4	10,1
Japonja . . .	74	83	Algier . . .	6,4	7,4
Holandja . .	69	82	Hiszpanja . .	5,0	5,7
Meksyk . . .	52	72	Meksyk . . .	3,5	4,8
Szwajcarja . .	66	58	Włochy . . .	3,4	4,3
Algier . . .	39	45	Egipt . . .	1,7	1,9
P o l s k a . .	29	37	Japonja . . .	1,2	1,3
Norwegja . .	37	36	P o l s k a . .	1,0	1,2
Egipt . . .	25	28	Indje Bryt. .	0,4	0,4

TABL. 11. PASAŻERSKA MIĘDZYMIASTOWA KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA W POLSCE W LATACH 1927—1930

Rok	Liczba			Długość szlaków autobu- sowych w km	Liczba autobu- so-kilo- metrów w tys. na dobę	Prze- ciętna liczba miejsc w auto- busie
	linij	przedsię- biorstw	auto- busów			
1927	984	777	1 067	14 050	140	16,8
1928	2 041	1 717	2 121	20 281	286	15,7
1929	1 607	2 009	3 224	25 710	431	16,7
1930	1 545	2 112	3 223	26 870	449	16,3

**TABL. 12. RUCH STATKÓW W PORTACH MORSKICH
GDAŃSKA I GDYNI W LATACH 1913, 1925—1930**

Rok	Weszło			Wyszło			
	Liczba statków	Pojemn. w tys. reg. tonn netto	Ładu- nek w tys. tonn	Liczba statków	Pojemn. w tys. reg. tonn netto	Ładu- nek w tys. tonn	w tem węgla w tys. tonn
Ogółem							
1913	2 910	925	1 234	2 855	937	878	—
1925	4 071	1 945	693	4 030	1 935	2 082	655
1926	6 265	3 637	641	6 206	3 604	6 074	3 806
1927	7 480	4 323	1 524	7 461	4 349	7 269	4 981
1928	7 306	5 030	2 022	7 276	5 001	8 550	7 110
1929	6 937	5 337	2 117	6 984	5 376	9 265	7 774
1930	8 316	6 174	1 597	8 305	6 158	10 244	8 313
Gdańsk							
1913	2 910	925	1 234	2 855	937	878	—
1925	3 986	1 870	691	3 958	1 864	2 032	618
1926	5 967	3 432	641	5 903	3 396	5 660	3 404
1927	6 950	3 900	1 517	6 942	3 933	6 380	4 103
1928	6 198	4 045	1 832	6 183	4 027	6 783	5 369
1929	5 396	3 892	1 793	5 432	3 918	6 767	5 322
1930	6 078	4 143	1 091	6 086	4 143	7 122	5 348
Gdynia							
1913	—	—	—	—	—	—	—
1925	85	75	2	72	71	50	37
1926	298	205	0	303	208	414	402
1927	530	423	7	519	416	889	878
1928	1 108	985	190	1 093	974	1 767	1 741
1929	1 541	1 445	324	1 552	1 458	2 498	2 452
1930	2 238	2 031	506	2 219	2 015	3 122	2 965

**TABL. 13. OBRÓT STATKÓW (WESZŁO I WYSZŁO)
W GDAŃSKU I GDYNI WEDŁUG BANDERY W LATACH
1925, 1930**

Bandera	G d a ń s k				G d y n i a			
	1925	1930	1925	1930	1925	1930	1925	1930
	w tys. reg. tonn netto		w odsetkach ogólnego obrotu		w tys. reg. tonn netto		w odsetkach ogólnego obrotu	
Ogółem	3 734	8 286	100,0	100,0	146	4 046	100,0	100,0
Niemcy	1 237	2 052	33,1	24,7	8	537	5,4	13,3
Dania	617	1 605	16,5	19,4	6	386	4,1	9,6
Szwecja	371	1 494	10,0	18,0	8	1 025	5,4	25,3
Łotwa	63	623	1,7	7,5	7	240	4,8	5,9
Polska	49	604	1,3	7,3	4	721	2,7	17,8
Anglja	588	432	15,7	5,2	—	113	—	2,8
Norwegja	215	419	5,8	5,0	5	259	3,4	6,4
Francja	122	82	3,3	1,0	94	290	64,0	7,2
Inne	472	975	12,6	11,9	14	475	10,2	11,7

**TABL. 20. LOTNICTWO NA LINJACH PASAŻERSKICH
W POLSCE W LATACH 1926—1930**

Rok	Linje		Przyloty i odloty razem				
	Liczba	Długość w km	Liczba lotów	Prze- byta droga w tys. km	Liczba pasa- żerów	Ła- dunki	Poczta
							w tonnach
1926	9	2 582	2 883	918	6 427	169	1
1927	12	3 601	3 729	1 133	7 469	288	14
1928	9	2 717	3 921	1 189	6 789	248	36
1929	16	4 171	6 122	1 552	15 056	439	54
1930	16	4 499	5 762	1 518	12 507	413	76

**TABL. 21. LOTNICTWO NA LINJACH PASAŻERSKICH
W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927—1929**

Państwa	Przebyta droga w tys. km			Przewieziono pasażerów w tys.		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Kanada . . .	1 263	4 157	9 577	35,7	149,5	268,9
Niemcy . . .	9 970	11 450	10 419	107,6	120,7	96,8
Francja . . .	5 987	.	9 161	15,8	19,5	25,3
Włochy . . .	.	.	3 009	.	.	25,0
Japonja . . .	762	878	1 106	14,8	18,0	17,5
Z.S.S.R. . . .	2 126	.	.	16,4	.	.
Austrja . . .	1 576	2 013	1 926	15,7	18,3	17,4
P o l s k a . . .	1 133	1 189	1 552	7,5	6,8	15,1

**TABL. 22. INSTYTUCJE POCZTOWO-TELEGRAFICZNE
W POLSCE W DN. 1. I 1931 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem	Województwa			
		cen- tralne	wschod- nie	zachod- nie	połu- dniowe
Ogólna liczba instytucyj					
Instytucje pocztowe	3 646	1 082	580	1 025	959
Stacje telegraficzne .	3 845	1 007	554	1 589	695
Telefony międzymiast.	3 826	1 002	553	1 589	682
Liczba instytucyj na 100 000 mieszkańców					
Instytucje pocztowe	11,9	8,4	11,1	23,5	11,6
Stacje telegraficzne .	12,5	7,8	10,6	36,4	8,4
Telefony międzymiast.	12,4	7,8	10,6	36,4	8,3
Liczba instytucyj na 1 000 km ²					
Instytucje pocztowe	9,4	7,9	4,7	21,7	12,1
Stacje telegraficzne .	9,9	7,3	4,5	33,7	8,8
Telefony międzymiast.	9,9	7,3	4,4	33,7	8,6

TABL. 23. RUCH POCZTOWO-TELEGRAFICZNY W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Listy	Prze- ka- zy	Tele- gramy
	w milionach sztuk		
1925	672	11	15
1926	736	14	14
1927	833	16	15
1928	934	16	14
1929	999	17	13

TABL. 24. TELEGRAF W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Długość linij w km	Liczba stacyj telegraficzn.
1925	33 899	3 739
1926	30 681	3 876
1927	26 458	4 032
1928	27 012	4 214
1929	24 505	4 616

TABL. 25. TELEFONY W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Liczba sieci miejscowych	Długość przewodów w tys. km	Cen- trale telefo- niczne	Publicz- ne roz- mów- nice	Abo- nenci w tysią- cach	Rozmo- wy w miljo- nach
1925	1 724	226,3	1 736	3 103	92	574
1926	1 967	229,1	2 006	3 310	102	578
1927	2 113	246,3	2 142	3 548	112	616
1928	2 397	263,9	2 466	3 767	126	672
1929	2 571	269,7	2 794	4 005	137	723

TABL. 26. PRZESYŁKI POCZTOWE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Liczba przesyłek na 1 mieszkańca			Państwa	Liczba przesyłek na 1 mieszkańca		
	ogó- łem	w obrocie			ogó- łem	w obrocie	
		kra- jo- wym	zagra- nicz- nym			kra- jo- wym	zagra- nicz- nym
Francja . .	154,2	145,1	9,1	Czechosłow.	66,7	54,0	12,7
Belgja . .	150,0	128,4	21,6	Włochy . .	55,2	51,5	3,7
Austrja . .	145,9	98,2	47,7	Zw.Poł.Afr.	48,3	41,8	6,5
Szwajcarja .	144,1	119,3	24,8	Węgry . .	38,7	33,1	5,6
Anglja . .	143,9	131,5	12,4	Jugosławja	32,0	27,6	4,4
Holandja .	125,6	107,3	18,3	Brazylja . .	31,9	27,9	4,0
Niemcy . .	121,8	111,9	9,9	P o l s k a .	30,7	25,0	5,7
Japonja . .	78,9	74,5	4,4	Rumunja . .	23,6	20,8	2,8
Szwecja . .	74,6	65,4	9,2	Z.S.S.R. . .	5,2	4,9	0,3

TABL. 27. OBRÓT TELEGRAMÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Państwa	Liczba telegramów na 1 000 mieszk.			Państwa	Liczba telegramów na 1 000 mieszk.		
	ogó- łem	w obrocie			ogó- łem	w obrocie	
		krajo- wym	zagra- nicz- nym			krajo- wym	zagra- nicz- nym
Australja .	2853	2621	232	Austrja . .	784	267	517
Anglja . . .	1465	963	502	Niemcy . . .	645	404	241
Belgja . . .	1311	782	529	Czechosłow.	544	289	255
Japonja . .	1261	1213	48	Węgry . . .	541	338	203
Szwajcarja .	1244	273	971	Rumunja . .	447	372	75
Francja . . .	1151	860	291	Jugosławja .	396	330	66
Holandja . .	1047	301	746	P o l s k a . .	254	195	59
Szwecja . . .	896	460	436	Z.S.S.R . . .	181	175	6
Włochy . . .	854	730	124				

**TABL. 28. TELEFONY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
NA 1. I 1928, 1929**

**A. Ogólna liczba aparatów
telefonicznych w tys.**

**B. Liczba aparatów na 100
mieszkańców**

Państwa	1928	1929
St. Zjedn. A.P.	18 523	19 341
Niemcy . . .	2 815	2 950
Anglja . . .	1 634	1 760
Kanada . . .	1 260	1 335
Francja . . .	883	966
Japonja . . .	751	811
Szwecja . . .	467	486
Australja . .	442	477
Włochy . . .	293	333
Danja . . .	324	331
Holandja . .	239	255
Szwajcarja .	224	244
Argentyna . .	232	240
Austrja . . .	165	209
Norwegja . .	179	185
Polska . . .	157	174
Czechosłowacja	134	144

Państwa	1928	1929
St. Zjedn. A.P.	15,8	16,3
Kanada . . .	13,2	13,7
Danja . . .	9,3	9,4
Szwecja . . .	7,7	7,9
Australja . .	7,2	7,6
Norwegja . .	6,4	6,6
Szwajcarja .	5,6	6,1
Niemcy . . .	4,4	4,6
Anglja . . .	3,6	3,8
Holandja . .	3,1	3,3
Austrja . . .	2,4	3,1
Francja . . .	2,2	2,3
Argentyna . .	2,2	2,3
Japonja . . .	1,2	1,3
Czechosłowacja	0,9	1,0
Włochy . . .	0,7	0,8
Polska . . .	0,5	0,5

DZIAŁ IX. HANDEL ZAGRANICZNY

**TABL. 1. BILANS HANDLU ZAGRANICZNEGO POLSKI
W LATACH 1923—1930**

Wyszczególnienie	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych							
Przywóz . . .	1 920	2 542	2 755	1 539	2 892	3 362	3 111	2 246
Wywóz . . .	2 056	2 177	2 188	2 246	2 515	2 508	2 813	2 433
Saldo . . .	+136	-365	-567	+707	-377	-854	-298	+187

U w a g a. Obszar celny Polski obejmuje W. m. Gdańsk.

**TABL. 2. PRZEGLĄD OGÓLNY HANDLU ZAGRANICZNEGO
POLSKI WEDŁUG GRUP KLASYFIKACJI MIĘDZYNARODOWEJ^a W LATACH 1925—1930**

Grupy towarów	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w a r t o ść					
Przywóz w milionach złotych						
Ogółem b	2 755	1 539	2 892	3 362	3 111	2 246
I. Zwierzęta żywe . . .	2	1	6	3	5	3
II. Art. spoż. i napoje . .	698	219	616	594	380	287
III. Surowce i półfabryk.	847	753	1 140	1 282	1 300	923
IV. Wyroby gotowe . . .	1 208	566	1 130	1 483	1 426	1 033
V. Złoto i srebro (kru- szec i monety)	2	3	4	307	20	27
W odsetkach ogólnej wartości przywozu						
Ogółem b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
I. Zwierzęta żywe . . .	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
II. Art. spoż. i napoje . .	25,3	14,2	21,3	17,7	12,2	12,8
III. Surowce i półfabryk.	30,7	48,9	39,4	38,1	41,8	41,1
IV. Wyroby gotowe . . .	43,9	36,8	39,1	44,1	45,8	46,0
Wywóz w milionach złotych						
Ogółem b	2 188	2 246	2 515	2 508	2 813	2 433
I. Zwierzęta żywe . . .	174	115	191	232	225	188
II. Art. spoż. i napoje . .	512	595	519	526	715	692
III. Surowce i półfabryk.	1 001	1 226	1 454	1 386	1 321	1 028
IV. Wyroby gotowe . . .	501	310	351	364	552	525
V. Złoto i srebro (kru- szec i monety)	0,0	0,1	1	0,2	1	43
W odsetkach ogólnej wartości wywozu						
Ogółem b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
I. Zwierzęta żywe. . . .	8,0	5,1	7,6	9,3	8,0	7,7
II. Art. spoż. i napoje . .	23,4	26,5	20,6	21,0	25,4	28,4
III. Surowce i półfabryk.	45,7	54,6	57,8	55,2	47,0	42,3
IV. Wyroby gotowe . . .	22,9	13,8	14,0	14,5	19,6	21,6

^a Konwencja Międzynarodowa w Brukseli z dn. 31. XII 1913 r.
^b Bez złota i srebra.

TABL. 3. HANDEL POLSKI Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ GDAŃSK I GDYNIĘ W LATACH 1928—1930

A. Przywóz

Grupy towarów	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Waga w tysiącach tonn			Wartość w milionach złotych		
Ogółem	5 165	5 088	3 571	3 362	3 111	2 246
w tem: przez Gdańsk	1 610	1 562	778	888	793	512
przez Gdynię	115	218	343	34	64	84
Produkty spożywcze	807	445	369	651	451	357
przez Gdańsk	329	192	152	317	222	168
przez Gdynię	42	46	51	26	29	36
Produkty zwierzęce	42	32	32	278	237	199
przez Gdańsk	9	6	7	53	41	34
przez Gdynię	0,1	0,1	0,0	0,2	0,3	2
Materiały budowlane i wyroby ceramiczne	1 368	1 257	1 023	48	46	33
przez Gdańsk	49	36	17	3	3	1
przez Gdynię	6	2	2	0,4	0,2	0,2
Minerały i wyroby z nich	855	1 057	680	101	121	84
przez Gdańsk	238	386	202	17	25	14
przez Gdynię	0,1	15	23	0,0	1	1
Gumelastyka	7	7	6	65	50	40
przez Gdańsk	3	3	3	23	21	19
Materiały i przetwory chemiczne nieorganiczne	664	790	428	115	137	74
przez Gdańsk	313	372	210	61	61	32
przez Gdynię	67	115	40	7	15	7
Materiały i przetwory chemiczne organiczne	93	107	95	138	153	139
przez Gdańsk	38	41	40	55	62	53
przez Gdynię	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Metale i wyroby z metali	612	632	418	245	266	173
przez Gdańsk	513	406	71	116	107	39
przez Gdynię	0,1	39	224	0,1	7	29
Maszyny i aparaty	71	64	32	320	300	171
przez Gdańsk	13	10	5	67	55	30
przez Gdynię	0,2	0,2	0,3	0,1	1	2
Przyrządy, przewodniki i inne mat. elektrotech.	15	12	8	93	97	71
przez Gdańsk	1	1	1	12	16	10
przez Gdynię	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
Środki komunikacji	17	17	10	114	113	68
przez Gdańsk	6	8	4	37	48	24
przez Gdynię	0,0	0,0	0,1	0,2	9	4
Papier i wyroby z papieru	90	77	74	84	73	58
przez Gdańsk	12	11	10	10	8	7
przez Gdynię	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Materiały i wyroby włókniste	138	130	111	841	788	569
przez Gdańsk	5	6	5	57	64	43
przez Gdynię	0,0	0,3	0,3	0,0	1	1

TABL. 3. HANDEL POLSKI Z UWZGLĘDNIENIEM HANDLU PRZEZ GDAŃSK I GDYNIĘ W LATACH 1928—1930 (dok.

B. Wywóz

Grupy towarów	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Waga w tysiącach tonn			Wartość w milionach złotych		
Ogółem	20424	21037	18922	2 508	2 813	2 433
w tem: przez Gdańsk	6748	6865	7475	588	699	651
przez Gdynię	1593	2402	2932	45	71	147
Produkty spożywcze	846	1 515	1 907	594	788	739
przez Gdańsk	296	673	838	170	310	267
przez Gdynię	1	33	110	0,2	12	71
Zwierzęta żywe w tys.szt.	3 015	2 950	2 759	232	225	188
przez Gdańsk	15	24	31	7	9	10
Produkty zwierzęce	20	19	23	54	57	59
przez Gdańsk	5	3	6	14	12	10
Materiały i wyroby drzew- ne	4 889	3 746	2 803	590	482	348
przez Gdańsk	936	608	753	173	133	129
przez Gdynię	2	0,1	0,5	0,1	0,2	0,3
Rośliny i ich części	76	111	81	63	81	54
przez Gdańsk	15	30	21	26	31	19
Materiały budowlane i wy- roby ceramiczne	601	522	250	14	12	11
przez Gdańsk	91	73	65	7	6	5
Paliwo, asfalt, ropa i po- chodne	13280	14333	12867	454	467	400
przez Gdańsk	5351	5410	5699	170	157	162
przez Gdynię	1589	2367	2817	44	57	72
Materiały i przetwory che- miczne nieorganiczne	128	109	171	25	28	38
przez Gdańsk	34	45	58	6	9	10
Materiały i przetwory che- miczne organiczne	34	37	30	18	20	17
przez Gdańsk	7	7	5	3	4	3
Metale i wyroby z metali	336	422	611	269	324	317
przez Gdańsk	9	6	13	4	5	8
Maszyny i aparaty	3	5	3	8	16	11
Papier i wyroby z papieru	17	17	20	7	9	10
przez Gdańsk	1	3	8	1	2	4
przez Gdynię	0,0	1	1	0,0	1	1
Materiały i wyroby włók- niste	37	42	30	149	240	186
przez Gdańsk	1	1	1	3	4	8
Odzież i konfekcja	0,4	1	0,3	7	13	10
przez Gdańsk	0,0	0,1	0,1	0,0	2	2

TABL. 4. HANDEL POLSKI. PRZYWÓZ I WYWÓZ NAJWAŻNIEJSZYCH TOWARÓW W LATACH 1928—1930

Towary	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Waga w tysiącach tonn			Wartość w miljonach złotych		
A. Przywóz						
Bawełna	76	66	61	326	271	198
Włna	17	20	19	181	198	124
Tkaniny	6	5	4	125	127	108
Przędza	7	6	5	157	140	104
Rudy	835	1 026	650	85	105	72
Tłuszcze techniczne	39	51	47	63	78	66
Skóry wyprawione	4	4	3	101	86	63
Tytoń	10	16	19	34	52	61
Papier i wyroby	90	77	74	84	73	58
Tłuszcze jadalne	41	42	29	96	87	56
Śledzie	81	100	89	50	57	52
Skóry surowe	22	15	21	74	42	47
Samochody	12	12	7	83	71	43
Żelastwo (szmelc)	532	516	334	75	76	43
Owoce i jagody	29	38	45	29	33	34
Futra surowe	3	3	3	26	36	30
Kawa	7	8	8	34	37	26
Futra wyprawione	0,4	0,3	0,2	38	35	26
Miedź i wyroby	12	11	8	37	44	26
Ryż	101	56	53	62	30	26
Maszyny włókiennicze	12	8	3	68	50	22
Kotły, aparaty i części do ogrzewania	7	8	4	30	37	22
B. Wywóz						
Węgiel	12863	13934	12497	363	384	335
Drewno napółobrobione	1 723	1 311	1 311	317	254	211
Trzoda chlewna tys. szt.	1 279	960	721	208	185	139
Cukier.	186	298	395	102	134	138
Jaja	55	53	55	145	143	135
Mięso	28	29	44	68	88	110
Cynk	133	140	140	144	152	105
Drewno surowe	3 094	2 358	1 428	226	169	91
Przędza	3	6	7	46	88	85
Szyny, żelazo i stal	58	108	273	18	36	84
Tkaniny	8	11	7	65	112	83
Żyto	7	200	383	3	59	71
Masło	11	15	12	66	88	59
Jęczmień	111	244	217	46	82	50
Pasza	208	296	293	50	65	44
Wyroby z drzewa	70	75	63	45	57	44
Rury	58	67	54	35	45	41
Blacha żelazna i stalowa	36	50	90	22	26	37
Nasiona roślin pastewnych i traw	44	64	52	39	46	30
Nawozy sztuczne	77	71	131	14	16	28
Skóry surowe	7	5	10	22	18	27
Bydło rогate tys. szt.	3	29	40	4	16	22

TABL. 5. HANDEL POLSKI WYTWORAMI ROLNICZEMI I WYROBAMI PRZEMYSŁU ROLNEGO STREFY UMIARKOWANEJ W LATACH 1928/29—1929/30 ^a

Grupy towarów	Przywóz		Wywóz	
	1928/29	1929/30	1928/29	1929/30
	wartość w milionach złotych			
Ogółem	550	429	1 040	1 181
I. Produkcja roślinna . . .	170	121	277	326
II. Produkcja zwierzęca . . .	337	278	583	602
Zwierzęta żywe . . .	3	5	219	203
Produkty zwierzęce . . .	334	273	364	399
III. Produkty przemysłu rolnego	43	30	180	253

^a Lata gospodarcze, t. j. od 1. VIII do 31. VII.

TABL. 6. HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI WEDŁUG ZASADNICZYCH DZIEDZIN PRZEMYSŁU W LATACH 1928—1930

Grupy towarów	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	Przywóz			Wywóz		
	Wartość w milionach złotych					
Przemysł hutniczy . . .	885	912	578	283	352	341
surowce i półfabrykaty	209	237	146	163	176	125
wyroby gotowe . . .	676	675	432	120	176	216
Przemysł mineralny . .	72	72	54	15	14	13
surowce i półfabrykaty	25	25	20	10	10	8
wyroby gotowe . . .	47	47	34	5	4	5
Przemysł chemiczny . .	312	340	252	132	130	112
surowce i półfabrykaty	204	235	162	31	35	43
wyroby gotowe . . .	108	105	90	101	95	69
Przemysł skórzaný . . .	263	222	189	34	34	40
surowce i półfabrykaty	100	78	76	29	28	35
wyroby gotowe . . .	163	144	113	5	6	5
Przemysł włókienniczy .	840	788	569	149	240	186
surowce i półfabrykaty	715	661	461	84	127	103
wyroby gotowe . . .	125	127	108	65	113	83
Przemysł papierniczy . .	102	93	75	11	14	14
surowce	46	42	33	4	5	6
wyroby gotowe . . .	56	51	42	7	9	8
Przemysł drzewny . . .	21	26	18	590	482	348
surowce i półfabrykaty	9	12	9	544	423	303
wyroby gotowe . . .	12	14	9	46	59	45
Wielki przemysł rolny	17	19	10	115	151	169
w tem produkty:						
młynarstwa . . .	8	4	2	1	4	17
krochmalnictwa .	3	3	3	6	3	5
cukrownictwa . .	0	4	2	102	134	138
browarnictwa . .	5	6	2	0	0	1
gorzelnictwa . .	0	0	0	1	6	4

**TABL. 7. HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI
W LATACH 1924 i 1930**

Części świata Państwa	1924		1930		1924		1930	
	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz
	wartość w milj. złotych				wartość w ‰			
Ogółem . . .	2 542	2 177	2 246	2 433	100,0	100,0	100,0	100,0
Europa . . .	2 081	2 128	1 740	2 310	81,9	97,7	77,5	94,9
w tem:								
Anglja . . .	190	229	178	294	7,5	10,5	7,9	12,1
Austria . . .	298	220	127	227	11,7	10,1	5,7	9,3
Belgja . . .	52	38	55	62	2,0	1,7	2,5	2,5
Czechosłow. . .	146	171	170	216	5,7	7,9	7,5	8,9
Francja . . .	125	91	151	75	4,9	4,2	6,7	3,1
Holandja . . .	43	68	78	83	1,7	3,1	3,5	3,4
Łotwa . . .	12	45	6	67	0,5	2,1	0,3	2,8
Niemcy . . .	877	940	606	627	34,5	43,2	27,0	25,7
Rumunja . . .	35	135	22	51	1,4	6,2	1,0	2,1
Szwajcarja . . .	40	10	85	52	1,6	0,5	3,8	2,1
Szwecja . . .	21	23	41	111	0,8	1,1	1,8	4,6
Węgry . . .	24	41	22	36	0,9	1,9	1,0	1,5
Włochy . . .	128	11	70	31	5,0	0,5	3,1	1,3
Z.S.S.R. . .	8	20	46	129	0,3	0,9	2,0	5,3
Azja . . .	42	19	80	44	1,6	0,9	3,6	1,8
Ameryka . . .	381	15	351	41	15,0	0,7	15,6	1,7
w tem:								
St. Zj. A.P. . .	316	12	271	22	12,4	0,6	12,0	0,9
Afryka . . .	15	3	31	12	0,6	0,1	1,4	0,5
Australja . . .	19	0	44	0	0,7	0,0	1,9	0,0
Z nieokreślone- go kierunku	4	—	0	—	0,2	—	0,0	—
Transporty dyspozycyjne	—	12	—	14	—	0,6	—	0,6
Zaopatrywanie statków mor- skich . . .	—	.	—	12	—	.	—	0,5

**TABL. 8. OBRÓT HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH
PAŃSTW NA GŁOWĘ LUDNOŚCI W 1929 R.**

złotych	złotych	złotych
Nowa Zelandja 2 990	Norwegja . . . 1 517	St.Zjedn. A.P. 696
Kanada . . . 2 237	Argentyna . . . 1 417	Zw.Połudn. Afr. 691
Danja . . . 2 217	Szwecja . . . 1 397	Łotwa . . . 573
Holandja . . . 2 172	Austria . . . 1 007	Estonja . . . 511
Szwajcarja . . . 2 075	Francja . . . 917	Włochy . . . 408
Belgja . . . 2 007	Niemcy . . . 860	Węgry . . . 377
Australja . . . 1 774	Finlandja . . . 828	Hiszpanja . . . 360
Anglja . . . 1 649	Czechosłowacja 728	P o l s k a . . . 190

TABL. 9. HANDEL ZAGRANICZNY NIEKTÓRYCH PAŃSTW
W LATACH 1925—1930

Państwa	Przeciętna roczna 1925—1929			1930		
	Przy- wóz	Wy- wóz	Saldo	Przy- wóz	Wywóz	Saldo
	wartość w miliardach złotych					
Anglja	50,8	32,9	— 17,9	44,2	27,0	— 17,2
Austria	3,8	2,5	— 1,3	3,4	2,3	— 1,1
Belgia	7,6	6,8	— 0,8	7,7	6,5	— 1,2
Czechosłowacja	4,7	5,2	+ 0,5	4,1	4,6	+ 0,5
Dania	3,7	3,5	— 0,2	3,9	3,6	— 0,3
Francja	18,7	18,4	— 0,3	18,3	15,0	— 3,3
Hiszpanja	4,3	3,3	— 1,0	4,2	4,0	— 0,2
Holandja	9,2	6,7	— 2,5	8,7	6,2	— 2,5
Indje Bryt.	7,8	11,0	+ 3,2	6,4	8,0	+ 1,6
Japonja	9,1	8,2	— 0,9	6,6	6,3	— 0,3
Kanada	9,9	11,4	+ 1,5	8,9	8,0	— 0,9
Niemcy	27,0	22,6	— 4,4	22,1	24,1	+ 2,0
Polska	2,7	2,5	— 0,2	2,2	2,4	+ 0,2
St.Zjedn. A.P.	37,7	43,7	+ 6,0	27,3	34,2	+ 6,9
Szwecja	3,8	3,7	— 0,1	3,9	3,7	— 0,2
Włochy	9,6	6,8	— 2,8	8,2	5,7	— 2,5

TABL. 10. STRUKTURA HANDLU ZAGRANICZNEGO NIE-
KTÓRYCH PAŃSTW W 1927 R.

Państwa	Ogół- łem	Zwie- rzęta żywe	Artyku- ły spo- żywcze i napoje	Surowce i półfa- brykaty	Wyroby gotowe	Złoto, srebro (kruszec i monety)
Przywóz — w % ogólnej wartości						
Anglja	100,0	1,6	42,0	33,7	19,2	3,5
Belgia	100,0	0,3	24,7	52,1	22,7	0,2
Czechosłowacja	100,0	4,0	20,9	47,5	27,5	0,1
Dania	100,0	0,2	24,2	38,0	37,5	0,1
Holandja	100,0	0,1	25,1	36,3	37,4	1,1
Niemcy	100,0	1,2	29,9	49,7	17,5	1,7
Polska	100,0	0,2	21,3	39,4	39,0	0,1
St.Zjedn. A.P.	100,0	0,6	21,7	48,2	23,6	5,9
Wywóz — w % ogólnej wartości						
Anglja	100,0	0,3	5,9	15,3	73,6	4,9
Belgia	100,0	0,6	8,0	33,6	57,5	0,3
Czechosłowacja	100,0	0,2	14,3	19,6	65,8	0,1
Dania	100,0	6,4	76,5	6,2	10,9	0,0
Holandja	100,0	1,1	40,7	20,3	35,7	2,2
Niemcy	100,0	0,1	4,1	21,9	73,7	0,2
Polska	100,0	7,6	20,6	57,8	14,0	0,0
St.Zjedn. A.P.	100,0	0,1	16,8	40,5	37,4	5,2

DZIAŁ X. HANDEL WEWNĘTRZNY I SPOŻYCIE

TABL. 1. LICZBA I OBROTY PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

A. Według kategorii świadectw przemysłowych w latach 1925-1929

Rok	Ogółem	Przedsiębiorstwa wykupujące świadectwa przemysłowe			
		I kat.	II kat.	III kat.	IV kat.
Liczba przedsiębiorstw w tysiącach					
1925	381,3	1,5	33,1	190,9	155,8
1926	395,5	1,0	29,3	191,4	173,8
1927	428,2	1,0	30,5	203,1	193,6
1928	446,2	1,1	35,5	219,0	190,6
1929	446,4	1,1	38,9	229,5	176,9
Suma obrotu rocznego w milj. złotych					
1925	11 289	1 749	4 370	4 050	1 120
1926	9 214	1 354	3 370	3 420	1 070
1927	12 482	1 881	4 842	4 326	1 433
1928	15 080	2 350	6 179	4 942	1 609
1929	15 059	2 073	6 524	4 951	1 511
Obrót na 1 przedsiębiorstwo w tys. złotych					
1925	30	1 169	132	21	7
1926	23	1 331	115	18	6
1927	29	1 851	159	21	7
1928	34	2 184	174	23	8
1929	34	1 885	168	22	9

B. Według grup województw w latach 1927—1929

Wyszczególnienie	Ogółem	Województwa				
		centralne		wschod-nie	zachod-nie	połud-niowe
		ogółem	m. st. Warszawa			
Liczba przedsiębiorstw w tysiącach						
1927	428,2	193,4	29,8	54,9	66,2	113,7
1928	446,2	198,0	29,8	57,9	70,1	120,2
1929	446,4	197,4	30,0	56,7	71,7	120,6
Kateg. I . . .	1,1	0,6	0,5	0,0	0,3	0,2
„ II . . .	38,9	15,9	5,0	4,4	11,4	7,2
„ III . . .	229,5	97,8	13,0	34,3	39,7	57,7
„ IV . . .	176,9	83,1	11,5	18,0	20,3	55,5
Na 1 przedsiębiorstwo przypadało w 1929 r.						
Mieszkańców .	68	65	36	91	60	68
Kilometrów ² . .	0,87	0,70	.	2,19	0,66	0,66
Obrót przedsiębiorstw w 1929 r.						
Ogółem milj. zł.	15 059	7 277	3 142	1 213	3 719	2 850
Na 1 przedsiębiorst.						
tys. zł. . . .	34	37	105	21	52	24
Na 1 mieszk.						
złotych . . .	495	570	2 893	236	861	348

TABL. 1. LICZBA I OBROTY PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH (dok.)

C. Według poszczególnych branż w latach 1928, 1929

Branże	Liczba przedsiębiorstw w tysiącach		Obroty			
			ogółem w milj. złotych		na 1 przedsiębiorstwo tys. złotych	
	1928	1929	1928	1929	1928	1929
Ogółem	446,2	446,4	15 080	15 059	34	34
Skup zawodowy	34,4	33,8	1 595	1 549	46	46
Artykuły spoż.-kolonj.	167,9	189,2	3 842	4 425	23	23
Zakłady gastronom.	33,1	36,5	668	752	20	21
Wina i wódki	4,5	5,4	161	222	35	41
Manufaktura	25,1	24,7	1 463	1 270	58	51
Konfekcja i galanterja	25,3	26,5	644	657	25	24
Ubrania	8,4	9,2	219	243	26	27
Skóry i obuwie	17,0	17,9	443	446	26	25
Maszyny, narzędzia i art. techniczne	2,4	1,6	574	393	239	249
Artykuły budowlane i opałowe	11,1	11,9	744	766	66	64
Żelazo i wyroby żel.	6,4	6,8	503	542	78	79
Porcelana, szkło, fajans	5,5	4,8	154	156	28	32
Instrumenty ^a	1,4	1,3	195	201	135	150
Apteki i składy apt.	4,0	4,5	246	299	61	66
Hotele, pensjonaty	3,3	3,5	60	58	18	17
Księgarnie i mat.piśm.	4,6	4,7	219	248	48	53
Syndykaty i spółdzielnie rolnicze	2,4	3,2	229	385	95	122
Banki i spółdz. kred.	1,6	1,2	293	311	183	268
Towarzystwa ubez.	0,2	0,1	75	77	375	1149
Przedsiębiorstwa spedycyjne i przewozowe	3,3	5,6	157	219	48	39
Teatry i widowiska	0,6	0,8	52	61	87	81
Przedsięb. inne	83,7	53,2	2 544	1 779	30	33

^a Chirurgiczne, optyczne, fotograficzne, muzyczne, elektrotechniczne i radjotechniczne.

Źródło: Dane Ministerstwa Skarbu.

TABL. 2. ZBYT WĘGLA KAMIENNEGO Z KOPALŃ POLSKI WEWNĄTRZ KRAJU W LATACH 1924—1930

Grupy odbiorców	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
	w odsetkach ogólnego zbytu w kraju						
Razem 1—4	71,6	73,8	75,3	74,5	76,7	75,3	75,9
1. Przemysł	43,5	45,5	53,4	52,7	54,5	51,7	54,8
2. Żegluga	1,1	1,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1
3. Pośrednicy	18,6	17,2	11,6	11,2	11,4	12,3	10,9
4. Opał domowy	8,4	9,8	10,1	10,5	10,7	11,3	10,1
Razem 5—7	28,4	26,2	24,3	25,5	23,3	24,7	24,1
5. Koleje żelazne	19,4	19,0	17,8	19,3	17,5	18,6	18,1
6. Inne inst. państw.	2,3	1,4	1,4	1,6	1,4	1,9	2,0
7. Instyt. miejskie	6,7	5,8	5,1	4,6	4,4	4,2	4,0

**TABL. 3. ZBYT ŻELAZA WALCOWANEGO
W LATACH 1927—1930**

R o k	Ogółem	Handel	Przemysł		Rząd	Samo- rządy
			ogółem	w tem huty syndy- katowe		
W tysiącach tonn						
1927	528,8	189,6	210,1	32,8	127,9	1,2
1928	712,6	245,0	291,8	16,7	173,5	2,3
1929	508,3	178,0	229,8	5,8	97,1	3,4
1930	369,9	147,9	149,3	3,6	72,0	0,7
W odsetkach						
1927	100,0	35,9	39,7	6,2	24,2	0,2
1928	100,0	34,4	41,0	2,4	24,3	0,3
1929	100,0	35,0	45,2	1,1	19,1	0,7
1930	100,0	40,0	40,4	1,0	19,4	0,2

Źródło: Dane Syndykatu Polskich Hut Żelaznych.

**TABL. 4. SPRZEDAŻ WYROBÓW PAŃSTWOWEGO MONO-
POLU TYTONIOWEGO W LATACH 1925—1930**

Grupy województw	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ogólna wartość sprzedanych wyrobów w milionach złotych						
Polska	371	475	559	647	705	704
Woj. centralne	149	192	227	253	267	271
„ wschodnie	32	41	49	60	63	62
„ zachodnie	78	99	122	149	168	169
„ południowe	112	143	161	185	207	202
Przeciętna wartość sprzedanych wyrobów na 1 mieszk. w złotych						
Polska	12,6	15,9	18,5	21,4	23,1	22,9
Woj. centralne	12,1	15,4	18,0	20,0	20,8	21,0
„ wschodnie	6,6	9,3	9,8	11,7	12,2	11,8
„ zachodnie	17,7	20,8	27,3	34,7	38,7	38,8
„ południowe	14,1	17,8	19,9	22,7	25,2	24,4

**TABL. 5. SPRZEDAŻ WYROBÓW PAŃSTWOWEGO MONO-
POLU SPIRYTUSOWEGO W LATACH 1925—1930**

Grupy województw	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ogólna ilość sprzedanych wyrobów w tysiącach hektolitrów						
Polska	499	554	501	596	613	530
Woj. centralne	221	230	235	288	299	280
„ wschodnie	58	81	67	78	79	58
„ zachodnie	116	119	94	107	118	99
„ południowe	104	124	105	123	117	93
Przeciętna ilość sprzedanych wyrobów na 1 mieszkańca w litrach						
Polska	1,7	1,9	1,7	1,9	2,0	1,7
Woj. centralne	1,8	1,9	1,9	2,3	2,3	2,2
„ wschodnie	1,2	1,6	1,3	1,5	1,5	1,1
„ zachodnie	2,7	2,8	2,2	2,5	2,7	2,3
„ południowe	1,3	1,5	1,3	1,5	1,4	1,1

TABL. 6. SPRZEDAŻ SOLI PRZEZ PAŃSTWOWY MONOPOL SOLNY W LATACH 1925—1930

Rok	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południo- we
Ogólna ilość sprzedanej soli jadalnej w tysiącach tonn					
1925	280,8	120,9	49,2	32,4	78,3
1926	289,3	123,0	49,9	36,1	80,3
1927	307,5	130,8	53,8	38,2	84,7
1928	285,4	122,1	48,5	35,6	79,2
1929	304,8	128,1	53,0	36,8	83,9
1930	304,9	129,0	54,0	37,7	81,2
Przeciętna ilość sprzedanej soli jadalnej na 1 mieszkańca w kilogramach					
1925	9,7	9,9	10,2	7,9	9,9
1926	9,8	10,0	10,1	8,6	10,0
1927	10,3	10,5	10,8	9,0	10,5
1928	9,4	9,6	9,5	8,3	9,7
1929	9,9	10,0	10,2	8,5	10,2
1930	9,8	10,0	10,4	8,6	9,8
Ogólna ilość sprzedanej soli bydłowej i przemysłowej w ty- siącach tonn					
1925	22,7	8,7	0,2	8,8	5,0
1926	31,0	11,2	0,2	13,9	5,7
1927	41,2	15,8	1,0	17,4	7,0
1928	50,6	17,7	1,2	19,1	12,6
1929	52,5	20,9	1,6	21,0	9,0
1930	47,0	20,3	2,1	16,4	8,2

TABL. 7. SPRZEDAŻ CUKRU W POLSCE W LATACH 1927—29

Grupy województw	1927	1928	1929	1927	1928	1929
	Ogólna ilość sprzedanego cukru w tysiącach tonn			Przeciętna ilość na 1 mieszkańca w kg		
Polska	317,8	351,0	361,0	10,6	11,5	11,9
Woj. centralne	154,3	166,7	171,0	12,3	13,1	13,3
„ wschodnie	26,8	31,1	30,6	5,3	6,1	5,9
„ zachodnie	66,9	76,6	79,1	15,7	17,7	18,2
„ południowe	69,8	76,6	80,3	8,6	9,5	9,8

Źródło: Dane Banku Cukrownictwa S. A.

TABL. 8. ZBYT KRAJOWYCH NAWOZÓW SZTUCZNYCH W LATACH 1928—1930

Rok gospodarczy Sezon (wiosna I. X—15.V) (jesień 16.V—30.IX)	Polska		Województwa			
	ogółem	na 1 000 ha ziemi ornej	cen- tralne	wscho- dnie	za- chodnie	połu- dniowe
w tonnach						
Azotniak						
1928/29 wiosna	90 077	5,1	21 991	2 343	59 572	6 171
jesień	46 803	2,6	16 997	1 042	25 167	3 597
1929/30 wiosna	53 012	3,0	10 861	1 537	38 815	1 799
jesień	32 466	1,8	12 805	677	16 949	2 035
Superfosfat						
1928/29 wiosna	119 626	6,6	38 224	6 163	50 511	24 728
jesień	165 812	9,2	79 056	11 561	39 316	35 879
1929/30 wiosna	57 863	3,2	17 024	2 905	29 420	8 514
jesień	119 120	6,6	58 631	8 743	31 334	20 412
Sylwinit						
1928/29 wiosna	51 240	2,8	13 716	370	27 227	9 927
jesień	50 362	2,8	15 455	1 694	25 111	8 102
1929/30 wiosna	73 605	4,1	15 889	2 162	49 978	5 576
jesień	34 580	1,9	10 052	1 173	19 014	4 341
Kainit						
1928/29 wiosna	76 197	4,2	27 177	1 261	37 911	9 848
jesień	50 582	2,8	18 665	1 707	24 324	5 886
1929/30 wiosna	61 406	3,4	15 696	1 349	38 514	5 847
jesień	39 894	2,2	12 749	1 397	22 453	3 295

TABL. 9. ZBYT NIEKTÓRYCH TOWARÓW NA 1 MIESZKAŃCA W LATACH 1929, 1930

Towary	Rok	Polska ogółem	Województwa			
			centr.	wschodn.	zachodn.	połudn.
W liczbach bezwzględnych						
Tytoń (w zł.) . .	1929	23,1	20,8	12,2	38,7	25,2
	1930	22,9	21,0	11,8	38,8	24,4
Spirytus a (w litr.)	1929	1,57	1,85	1,39	1,89	1,07
	1930	1,21	1,48	1,01	1,48	0,79
Cukier (w kg) . .	1929	11,9	13,3	5,9	18,2	9,8
	1930	11,3				
Sól jadalna (w kg)	1929	9,9	10,0	10,2	8,5	10,2
	1930	9,8	10,0	10,4	8,6	9,8
Nafta (w kg) . . .	1929	4,37	4,49	3,46	4,53	4,67
	1930	4,16	4,24	3,34	4,00	4,62
Węgiel b (w kg) .	1929	726	618	63	2 482	395
	1930	540	426	44	1975	274
Żelazo walcowane c (w kg)	1929	12,5	13,5	2,4	28,8	8,7
	1930	9,3	11,0	2,4	16,4	7,1
Cement (w kg) . .	1929	29,9	27,5	11,0	62,8	28,1
	1930	24,7	23,1	9,5	49,9	23,4
Wskaźniki (Polska = 100,0)						
Tytoń	1930	100,0	91,7	51,5	169,4	106,6
Spirytus a	1930	100,0	120,3	83,5	122,3	65,3
Cukier	1929	100,0	112,7	50,0	154,2	83,1
Sól jadalna	1930	100,0	102,0	106,1	87,8	100,0
Nafta	1930	100,0	101,9	80,2	96,2	111,1
Węgiel b	1930	100,0	78,9	8,1	365,7	50,1
Żelazo walcowane c	1930	100,0	118,3	25,8	176,3	76,3
Cement	1930	100,0	93,6	38,3	202,0	94,8

a Na cele spożywcze. b Bez zużycia kolei, kopalń i na deputaty.

TABL. 10. POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA
W 1929 R.Wystawcy z dziedziny przemysłu, rzemiosła, handlu i finansów
A. Według poszczególnych grup B. Według województw

Wystawcy	Liczba wystawców	Powierzchn. zajęta w m ²	Województwa i W. m. Gdańsk	Liczba wystawców	Powierzchn. zajęta w m ²
Ogółem	3 276	54 668	Ogółem	3 276	54 668
Przemysł:			Warszawskie ^a	806	21 000
górnictwo			Łódzkie	311	3 102
hutniczy	56	2 038	Kieleckie	204	2 166
metalowy			Lubelskie	108	1 349
i maszynowy	327	13 386	Białostockie	82	185
włókienniczy	116	2 000	Wileńskie	41	292
chemiczny	122	2 174	Nowogrodzkie	18	113
spożywczy	495	5 066	Poleskie	31	83
przetworów			Wołyńskie	38	82
zwierzęcych	35	514	Poznańskie	652	13 110
elektrotechniczny	67	2 063	Pomorskie	180	1 460
drzewny	36	1 650	Śląskie	238	5 515
naftowy	25	268	Krakowskie	210	2 535
pozostałe	1 771	22 760	Lwowskie	223	2 079
Rzemiosło	180	776	Stanisławowski	64	362
Handel	9	783	Tarnopolskie	57	156
Inni	37	1 190	W. m. Gdańsk	13	1 079

^a Łącznie z m. st. Warszawą.

TABL. 11. WYSTAWCY NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH WSCHODNICH I POZNAŃSKICH W LATACH 1925—1930

Rok	Ogółem	Wystawcy krajowi				Wystawcy zagraniczni
		Razem	Z województw			
			centralnych i wschodnich	zachodnich	południowych	

Targi Wschodnie						
1925	1 410	1 053	286	204	563	357
1926	1 508	1 262	331	184	747	246
1927	1 515	1 117	296	156	665	398
1928	1 602	1 132	245	116	771	470
1929	1 435	955	147	93	715	480
1930	1 483	1 182	235	124	823	301

Targi Poznańskie ^a						
1925	920	711	175	452	84	209
1926	1 400	1 086	342	665	79	314
1927	1 065	792	232	501	59	273
1928	1 620	1 161	362	656	143	459
1929 ^b	—	—	—	—	—	—
1930	833	598	209	345	44	235

^a Wystawcy z W. m. Gdańska włączeni są do grupy woj. zachodnich.^b Z powodu Powszechnej Wystawy Krajowej normalne Targi Poznańskie nie odbyły się w 1929 r.

TABL. 12. TARGI ZWIERZĘCE W POLSCE W 1928 R.

Grupy województw	Ogólna liczba miejscowości, w których odbywają się		Na 1 miejscowość z targami małymi przypada		Na 1 miejscowość z targami wielkimi przypada		Ogólna liczba dni targowych	
	targi małe	targi wielkie	km ²	ludności w tys.	km ²	ludności w tys.	targi małe	targi wielkie
Polska . . .	1 030	655	377	29,3	593	46,1	54 265	4 854
Woj.:								
centralne	438	224	315	28,7	615	56,1	23 374	1 911
wschodnie	187	84	665	27,0	1 480	60,2	9 017	732
zachodnie	154	253	306	29,1	186	17,7	10 746	1 427
południowe	251	94	315	32,3	841	86,2	11 128	784

TABL. 13. PRZECIĘTNE SPOŻYCIE WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW W POLSCE W LATACH 1924—1930 ^a
Na głowę ludności w kilogramach

Produkty	Przeciętne pięcioletnie			1930
	1924 — —1928	1925 — —1929	1926 — —1930	
Produkty spożywcze				
Pszenica	46,4	46,8	47,1	47,8
Żyto	149,3	147,3	163,7	179,9
Jęczmień	30,7	31,2	34,6	37,7
Owies	53,5	56,0	63,8	79,7
Ryż	2,1	2,1	2,0	1,5
Herbata	0,07	0,07	0,07	0,07
Kawa	0,22	0,24	0,24	0,25
Kakao	0,17	0,17	0,18	0,20
Cukier	9,2	10,6	11,2	11,3
Surowce, półfabrykaty i wytwory				
Węgiel	790,9	856,9	874,5	793,0
Koks	41,4	47,0	49,9	48,1
Sól	14,8	15,8	15,2	11,4
Ropa naftowa	25,4	24,6	23,4	21,3
Benzyna i gazolina	1,4	2,1	2,6	4,1
Surowiec żelaza	16,2	17,5	18,3	15,4
Cynk	1,3	1,0	0,9	1,3
Bawełna	2,1	2,2	2,2	1,9
Tkaniny bawełniane	1,8	2,0	2,0	1,7

^a Na polskim obszarze celnym łącznie z W. m. Gdańskiem.

TABL. 14. SPOŻYCIE^a WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

^a Na głowę ludności w *kg*

Pszenica		Żyto	
Belgja	200	P o l s k a	160
Francja	200	Niemcy	114
Włochy	171	Czechosłowacja	110
Węgry	167	Z.S.S.R.	95 ^b
Anglja	162	Austria	83
Jugosławja	141	Szwecja	80
Stany Zjednoczone A. P.	134	Belgja	72
Hiszpanja	127	Węgry	69
Szwecja	116	Francja	18
Niemcy	84	Stany Zjednoczone A. P.	7
P o l s k a	46	Włochy	4

Ryż		Cukier	
Włochy	11,1	Danja	56,9
Hiszpanja	11,1	Holandja	48,4
Holandja	9,5	Stany Zjednoczone A. P.	48,3
Stany Zjednoczone A. P.	6,2	Anglja	47,3
Belgja	4,8	Czechosłowacja	35,5
Austria	4,3	Szwecja	33,5
Francja	4,1	Austria	32,7
Czechosłowacja	3,3	Belgja	29,9
Niemcy	2,9	Francja	27,6
Anglja	2,4	Niemcy	26,2
Danja	2,2	P o l s k a	11,9
P o l s k a	1,7	Hiszpanja	10,0
Norwegja	1,2	Włochy	9,9
Szwecja	0,9	Z.S.S.R.	7,7

Kawa		Herbata	
Danja	7,2	Anglja	4,61
Szwecja	6,7	Irlandja	3,64
Stany Zjednoczone A. P.	5,5	Holandja	1,68
Norwegja	5,5	Stany Zjednoczone A. P.	0,33
Finlandja	4,9	Danja	0,16
Belgja	4,8	Niemcy	0,09
Holandja	4,4	P o l s k a	0,06
Francja	4,1	Norwegja	0,06
Niemcy	2,3	Szwecja	0,06
Włochy	1,1	Finlandja	0,04
Anglja	0,4	Francja	0,04
P o l s k a	0,3	Belgja	0,04

(dok. str. 74)

^a Przy obliczaniu spożycia uwzględniono produkcję łącznie z przywozem i zapasami po potrąceniu wywozu, względnie wysiewu (dla zbóż). Spożycie Polski łącznie z W.^om. Gdańskiem.

^b Bez obrotu zagranicznego.

TABL. 14. SPOŻYCIE^a WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R. (dok.)

Na głowę ludności w kg

Kakao		Węgiel	
Holandja	6,4	Belgja	4 586
Stany Zjednoczone A. P.	1,9	Stany Zjednoczone A. P.	4 341
Anglja	1,5	Anglja	3 882
Niemcy	1,2	Kanada	3 093
Belgja	1,0	Niemcy	2 665
Francja	0,9	Francja	2 223
Norwegja	0,8	Australja	2 051
Danja	0,8	Czechosłowacja	1 926
Szwecja	0,6	Holandja	1 811
Czechosłowacja	0,6	Zw. Pol. Afr.	1 403
Hiszpanja	0,4	Austrja	1 344
Polska	0,2	Szwecja	1 147
Włochy	0,2	Polska	1 040
		Węgry	581
		Japonja	529
		Z.S.S.R.	221
Bawełna		Surowiec żelaza	
Anglja	14,4	Belgja i Luksemburg	866
Stany Zjednoczone A. P.	11,9	Stany Zjednoczone A. P.	322
Belgja	10,8	Francja	230
Francja	8,6	Niemcy	182
Holandja	6,0	Anglja	139
Włochy	5,9	Czechosłowacja	108
Niemcy	4,9	Szwecja	68
Austrja	4,3	Austrja	68
Szwecja	3,5	Węgry	38
Z.S.S.R.	2,5	Polska	22
Polska	2,1	Włochy	17
Danja	1,5	Holandja	14
Norwegja	0,7		

^a Przy obliczaniu spożycia uwzględniono produkcję łącznie z przywozem i zapasami po potrąceniu wywozu, względnie wysiewu (dla zbóż). Spożycie Polski łącznie z W. m. Gdańskiem.

Źródła: *Annuaire International de Statistique Agricole, Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich.*

TABL. 15. UBÓJ ZWIERZĄT GOSPODARSKICH W POLSCE W LATACH 1928—1930

Rok		Bydło rogate		Trzoda chlewna	Owce i kozy	Konie
		ogółem	w tem cielęta			
1928	tysięcy sztuk . .	3 256	2 056	3 982	758	19
	żywa waga tysięcy tonn . .	400	77	449	21	5
1929	tysięcy sztuk . .	3 366	2 034	3 761	702	19
	żywa waga tysięcy tonn . .	437	79	431	21	5
1930	tysięcy sztuk . .	3 477	2 237	3 706	687	19
	żywa waga tysięcy tonn . .	422	90	444	20	5

DZIAŁ XI. KREDYT

TABL. 1. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW BANKU POLSKIEGO W LATACH 1926—1930
Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych				
Stan czynny					
Złoto	138	517	621	701	562
Pieniądze i należności zagraniczne	166	895	749	526	413
z tego zaliczono do pokrycia	165	688	527	419	288
Dyskonto weksli	321	456	641	704	672
Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	9	41	91	77	86
Dług Skarbu Państwa	25	25	25	25	—
Suma bilansowa	907	2 038	2 263	2 256	1 969
Stan bierny					
Kapitał zakładowy	100	150	150	150	150
Fundusz zapasowy	3	94	100	110	114
Natychmiast płatne zobowiązania	143	660	524	468	210
w tem: a) kasy państwowe	9	237	268	269	27
b) inne r-ki żyrowe	125	184	182	177	162
c) państwowy fundusz kredytowy	—	124	19	2	0
Obieg biletów bankowych	593	1 003	1 295	1 340	1 328
Rachunek specjalny Skarbu Państwa	—	75	75	75	—
Czysty zysk	14	24	36	48	33
Podział czystego zysku:					
Na dywidendę	8	8	12	12	12
Na superdywidendy	2	6	9	13	8
Dla Skarbu Państwa	2	10	15	23	13

TABL. 2. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW W BANKACH EMISYJNYCH NIEKTÓRYCH PAŃSTW
Stan w końcu 1930 r.

Państwa	Kruszec	Waluty i dewizy	Dyskonto	Obieg banknotów
	w milionach złotych			
Anglja	6 396	.	.	15 979
Austrja	269	899	186	1 369
Belgja	1 710	1 209	1 116	4 092
Czechosłowacja	409	648	95	2 070
Francja	18 782	9 192	2 939	23 355
Niemcy	4 710	997	5 028	10 156
Polska	562	413	672	1 328
Z.S.S.R.	2 220	253	7 157	9 642
St. Zjednoczone A.P.	26 670	.	6 313	15 348
Szwajcarja	1 234	597	164	1 838
Szwecja	577	804	551	1 422
Włochy	3 309	2 022	1 844	7 328

TABL. 3. OBIEG PIENIĘŻNY W POLSCE W LATACH 1926, 1929, 1930

Stan w dniu 31. XII

Wyszczególnienie	1926	1929	1930	1926	1929	1930
	w milj. złotych			w odsetkach		
Ogółem	1 021	1 600	1 569	100,0	100,0	100,0
Bilety Banku Polskiego	593	1 340	1 328	58,1	83,8	84,6
Bilety zdawkowe	287	64	3	28,1	4,0	0,2
Bilon	141	196	238	13,8	12,2	15,2

TABL. 4. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO W LATACH 1926—1930

Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych				
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji . .	28	46	53	38	44
Waluty zagraniczne	3	4	3	4	4
Dyskonto weksli	73	136	176	183	165
Otwarty kredyt	59	62	65	80	114
Pożyczki terminowe	25	22	40	62	35
Pożyczki gotówkowe długoterminowe	283	416	465	482	698
w tem z lokat Skarbu Państwa	269	357	386	413	589
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	206	391	584	663	735
Papiery wartościowe	22	57	75	73	73
Papiery wartościowe własnej emisji	16	115	94	75	71
Suma bilansowa	787	1 346	1 665	1 753	2 039
Stan bierny					
Kapitały własne i rezerwy . .	51	149	195	201	208
Lokaty Skarbu Państwa . . .	317	373	388	417	623
Wkłady:					
terminowe	53	59	136	116	104
à vista	94	151	181	131	117
w tem oszczędnościowe	4	11	19	24	35
Różne salda kredytowe	3	20	8	8	23
Redyskonto weksli	7	19	39	72	78
Listy zastawne	26	70	101	142	196
Obligacje	180	321	483	521	539
Czysty zysk	4	5	7	13	12

**TABL. 5. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW PAŃSTWOWEGO
BANKU ROLNEGO W LATACH 1926—1930**

Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych				
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji . .	8	14	11	8	8
Dyskonto weksli	17	36	46	70	112
Otwarty kredyt	8	15	22	34	32
Pożyczki terminowe	22	62	89	95	112
Pożyczki towarowe	5	17	34	46	27
Pożyczki w listach zastawnych	8	41	134	182	220
Pożyczki w obligacjach meljora- cyjnych	—	—	20	79	103
Banki	1	60	20	24	22
Papiery wartościowe	4	5	50	88	120
Majątki własne w parcelacji . .	8	5	10	20	26
Dłużnicy z funduszków admini- strowanych <i>a</i>	51	88	167	253	343
Suma bilansowa	93	296	523	744	917
Stan bierny					
Kapitały własne i rezerwy . .	15	79	140	149	159
Lokaty Skarbu Państwa . . .	23	64	50	50	88
Wkłady:					
terminowe	8	23	23	25	30
à vista	3	11	27	43	31
Różne salda kredytowe . . .	0	1	4	3	1
Redyskonto weksli	1	—	5	29	69
Listy zastawne i obligacje w obie- gu	8	41	155	261	323
Sumy do dyspozycji Skarbu z funduszków administrowanych	9	27	30	39	30
Czysty zysk	3	9	12	14	10

a Nie wchodzi do bilansu.

TABL. 6. GŁÓWNE POZYCJE BILANSÓW POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI W LATACH 1926—1930
Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych				
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji . .	43	52	71	62	61
Lokaty w bankach państwowych	21	7	24	25	17
Gotówka w urzędach pocztowych	11a	6a	8a	50	55
Skarb Państwa za waloryzacje	8	27	30	35	38
Pożyczki wekslowe	23	36	20	10	7
Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	3	7	13	12	9
Papiery wartościowe własne i funduszu zapasowego.	37	101	179	249	313
Dłużnicy	3	6	5	5	7
Suma bilansowa	174	272	389	505	555
Stan bierny					
Wkłady czekowe	104	133	194	211	178
Wkłady oszczędnościowe.	25	68	122	173	254
Przekazy niezrealizowane	21	29	34	33	38
Różni za obligacje waloryzacyjne i inni wierzyciele	8	18	5	2	2
Czysty zysk	0	2	4	5	6

a Liczby z lat 1926—1928 nie są porównywalne z liczbami lat następnych wskutek zmian w rachunkowości.

TABL. 7. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE, UDZIELONE POSZCZEGÓLNYM DZIEDZINOM ŻYCIA GOSPODARCZEGO
Stan kredytów wykorzystanych w dniu 31. XII 1930 r.

Wyszczególnienie	Bank Polski	Bank Gospodarstwa Krajow.	Państwowy Bank Rolny	Razem	
	w milionach złotych			w %	
Ogółem	672,0	239,4	213,5	1124,9	100
Rolnictwo	8,9	58,3	62,3	129,5	12
Górnictwo i hutnictwo	46,2	3,4	—	49,6	4
Przemysł	125,4	46,9	17,2	189,5	17
Banki i spółdzielnie kredytowe	434,0	37,6	122,2	593,8	53
Handel i różne	57,5	32,9	10,0	100,4	9
Państwo i samorządy	—	60,3	4,8	62,1	5

TABL. 8. BILANSE BANKÓW AKCYJNYCH KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO ^a W LATACH 1926—1930
Stan w dniu 31. XII

Pozycje bilansów	1926	1927	1928	1929	1930 ^b
	w milionach złotych				
Stan czynny					
Kasa	21	30	38	36	37
Sumy do dyspozycji	22	41	56	58	46
Dewizy i waluty zagraniczne	33	22	26	25	27
Dyskonto weksli	283	530	773	819	760
Otwarty kredyt	322	491	602	750	752
Pożyczki terminowe	8	11	16	15	20
Banki krajowe		22	27	35	56
Banki zagraniczne	91	48	61	59	70
Papiery wartościowe	25	37	46	49	37
Inne aktywa	296	300	249	285	543
Straty z lat ubiegłych	1	9	13	0	.
Straty z roku sprawozdawczego	7	0	4	6	.
Suma bilansowa	1 109	1 541	1 911	2 137	2 348
Stan bierny					
Kapitał zakładowy	146	161	199	224	221
Rezerwy	36	37	48	54	61
Wkłady bezterminowe	163	245	329	358	365
Wkłady terminowe	109	175	290	334	354
Salda kredytowe w rach. bież.	178	225	199	219	253
Redyskonto weksli i zastaw pa- pierów wartościowych	166	246	306	323	297
Banki krajowe		96	83	112	62
Banki zagraniczne	161	167	310	360	334
Inne pasywa	140	167	126	129	401
Zyski z lat ubiegłych	0	1	1	3	.
Zyski z roku sprawozdawczego	10	21	20	21	.

^a Wszystkie banki czynne (z pominięciem banków w likwidacji).

^b Bilanse brutto.

TABL. 9. LICZBA ZARZĄDÓW I ODDZIAŁÓW BANKÓW KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO W LATACH 1924—1930

Rok Siedziba zarządów wzgl. oddziałów	Bank Polski i banki pań- stwowe	Akcyjne banki prywatne krajowe		Oddzia- ły ban- ków zagra- nicz- nych
		zarządy	oddzia- ły	
Ogółem 31. XII 1924	.	107	530	.
„ 1925	74	82	259	10
„ 1926	76	71	218	11
„ 1927	81	56	175	11
„ 1928	86	54	176	14
„ 1929	88	51	164	16
„ 1930	87	49	136	13
Woj. centralne	29	26	64	4
w tem m. st. Warszawa	4	18	15	1
„ wschodnie	12	1	10	—
„ zachodnie	25	17	28	9
„ południowe	20	5	29	—
Gdańsk	—	—	3	.
Zagranica	1	—	2	.

TABL. 15. PROTESTY WEKSLI W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Wyszczególnienie		Polska	Województwa			
			cen- tralne	wschod- nie	za- chodnie	połud- niowe
Liczba weksli za- protestowanych (w tys. sztuk)	1929	5 545	3 659	640	530	716
	1930	5 526	3 351	700	622	853
Suma weksli za- protestowanych (w milj. złotych)	1929	1 255	768	117	187	183
	1930	1 366	777	133	236	220
Przeciętna suma wekslu zaprotest. (w złotych)	1929	226	210	183	353	255
	1930	247	232	190	379	258

TABL. 16. KREDYT DŁUGOTERMINOWY W POLSCE W LATACH 1927—1930

Instytucje	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych			
Stan pożyczek (listy zastawne i obligacje w obiegu) w dn. 31. XII				
Ogółem	746,1	1 060,4	1 291,9	1 488,4
T-wa kredytowe ziemskie .	395,8	432,0	440,6	447,3
„ „				

**TABL. 17. KURSY WALUT OBCYCH (DEWIZ) W POLSCE
W LATACH 1926—1930**

A. Przeciętne roczne kursy w złotych

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
Kursy na giełdzie w Warszawie					
1 dolar St. Zjedn.	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9
1 funt sterling. . .	43,3	43,5	43,4	43,3	43,4
100 franków francusk.	28,9	35,1	35,0 ^a	34,9	35,0
100 belgów		124,4	124,1	124,0	124,4
100 franków szwajc. .	172,2	172,4	171,7	171,9	172,9
100 lirów włoskich . .	34,7	46,2	46,9	46,7	46,7
100 koron czechosłow.	26,4	26,5	26,4	26,4	26,4
100 szyling. austrjack.	125,7	126,0	125,6	125,3	125,7
100 florenów holend.	357,5	358,8	358,5	357,9	358,7
100 guld. gdańskich .	173,6	173,6	173,5	173,2	173,4
Kursy arbitrażowe na Nowy York					
100 pengő węgierskich.	158,1	156,3	155,7	155,4	155,9
100 lei rumuńskich . .	4,1	5,4	5,5	5,3	5,3
100 koron duńskich . .	233,7	238,8	238,2	237,6	238,5
100 mk. niemieckich . .	211,8	212,3	212,4	211,9	212,5

B. Odchylenia od parytetu w odsetkach

Wyszczególnienie	Parytet ^b	1927 ^c	1928	1929	1930
1 dol. St. Zjedn. . .	8,9	-0,12	-0,16	-0,16	-0,08
1 funt sterling. . .	43,4	+0,22	+0,02	-0,17	-0,05
100 franków francusk.	34,9 ^d	.	-0,10 ^a	+0,04	+0,23
100 belgów	124,0	+0,33	+0,14	+0,03	+0,37
100 franków szwajc. .	172,0	+0,04	-0,16	-0,04	+0,54
100 lirów włoskich . .	46,9 ^e	.	-0,08	-0,54	-0,44
100 koron czechosłow.	26,4 ^f	.	.	-0,05	+0,07
100 szyling. austrjack.	125,4	+0,28	+0,12	-0,07	+0,21
100 florenów holend.	358,3	.	+0,06	-0,11	+0,10
400 guld. gdańskich .	173,5	+0,14	-0,01	-0,20	-0,09
100 pengő węgierskich	155,9	-0,03	-0,15	-0,35	-0,03
100 lei rumuńskich . .	5,3 ^g	.	.	-0,29	-0,27
100 koron duńskich . .	238,9	-0,03	-0,31	-0,54	-0,16
100 mk. niemieckich . .	212,4	+0,14	+0,04	-0,19	+0,07

^a Przeciętna z 7 mies. z powodu zmiany parytetu. ^b Od dnia 3. X 1927 r. (1 kg czystego złota = 5 924,44 złotych); poprzedni był równy frankowi szwajcarskiemu (1 kg czystego złota = 3 444,44 zł.). ^c Przeciętne z 3 ostatnich miesięcy. ^d Nowy parytet od dn. 25. VI 1928 r., dawny 172,00. ^e Nowy parytet od dn. 21. XII 1927 r., dawny 172,00. ^f Nowy parytet od dn. 27. XI 1929 r., dawny 180,62. ^g Nowy parytet od dn. 7. II 1929 r., dawny 172,00.

TABL. 18. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	Wartość nominalna	Przeciętne roczne kursy				
		1926	1927	1928	1929	1930
		w odsetkach nominalnej wartości				
Giełda Warszawska						
Papiery państwowe:						
4% premjowa pożyczka inwestycyjna	100 zł. w zł.	—	—	119,7 ^a	112,1	112,9
6% pożyczka dolarowa	100 dol.	71,0	83,7	85,6	83,2	76,6
7% pożyczka stabilizacyjna	100 dol.	—	—	92,5 ^a	90,8	85,9
10% pożyczka kolejowa, serja I	100 fr. w zł.	81,6	101,7	103,1	102,5	103,0
5% pożyczka konwersyjna kolejowa	100 zł.	.	61,1 ^b	61,2	52,7	49,1
5% pożyczka konwersyjna państw.	100 zł.	40,6	62,0	67,0	57,9	53,3
Listy zastawne:						
8% Banku Gospodarstwa Krajowego	100 zł. w zł.	80,0 ^c	89,8	93,9	94,0	94,0
8% Państwowego Banku Rolnego	100 zł. w zł.	80,0 ^c	89,9	93,9	94,0	94,0
8% Tow. Kredytowego Ziemskiego	100 zł.	.	91,0	79,9	73,7	74,4
8% Tow. Kredyt. m. st. Warszawy	100 zł.	.	76,8	75,0	67,6	74,3
8% Tow. Kredytowego m. Łodzi	100 zł.	.	74,0 ^a	68,6	60,6	68,3
4 1/2% Tow. Kredytowego Ziemskiego	100 zł.	33,4 ^b	56,2	53,1	48,5	53,9
4 1/2% Tow. Kredytowego m. st. Warszawy	100 zł.	33,8	58,5	54,1	47,0	53,6
Giełda Poznańska						
Listy zastawne:						
8% listy dolarowe Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego	1 dol.	.	91,3	95,5	92,9	93,9
4% listy konwersyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego	100 zł.	.	50,5 ^c	53,3	43,7	41,1

^a Przeciętne z 5 miesięcy. ^b Przeciętne z 7 miesięcy. ^c Przeciętne z 3 miesięcy.

TABL. 19. WSKAŹNIKI KURSÓW 45 AKCYJ W POLSCE
W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	Liczba uwzględ- nio- nych akcyj	Wskaźniki przeciętnych rocznych kursów				
		1926	1927	1928	1929	1930
		Kursy w 1927 r. = 100,0				
Wskaźnik ogólny	45	39,7	100,0	106,4	79,9	54,8
Górnictwo, hutnictwo i przemysł	34	41,1	100,0	105,3	78,6	53,9
produkcja <i>a</i>	21	37,2	100,0	105,1	77,9	51,7
konsumcja <i>b</i>	13	48,5	100,0	105,5	79,9	58,0
Handel i transport	6	33,1	100,0	110,0	77,5	40,7
Banki	5	38,2	100,0	110,0	93,6	88,4

a Spółki, posiadające zakłady, które produkują wyroby przeznaczone do dalszej produkcji. *b* Spółki, posiadające zakłady, które produkują wytwory, służące do bezpośredniej konsumpcji.

TABL. 20. WAHANIA KURSÓW AKCYJ PRZEMYSŁOWYCH
W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Państwa	Liczba uwzględ- nio- nych akcyj	Wskaźniki kursów akcyj przemysłowych: przeciętna roczna mniejsza (—) lub więk- sza (+) niż w roku poprzednim %				
		1926	1927	1928	1929	1930
Anglja	92	+ 5,5	+ 7,8	+14,5	— 2,1	—19,4
Austria	21	+ 0,5	+27,4	— 6,8	— 8,0	—14,7
Czechosłowacja	.	— 9,1	+25,0	+42,0	+ 0,7	—18,1
Niemcy	213	+13,2	+46,0	— 7,7	—11,5	—19,9
Polska	34	—39,4	+143,3	— 7,7	—24,8	—31,6
St. Zjedn. A. P.	342	+13,1	+17,6	+31,2	+22,7	—25,8
Szwajcaria	33	+20,5	+20,6	+22,8	— 4,6	— 8,9

TABL. 21. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDZIE
W NOWYM YORKU W LATACH 1926—1930

Pożyczki	Przeciętne roczne kursy				
	1926	1927	1928	1929	1930
	w odsetkach nominalnej wartości				
Państwowe					
8% dolarowa 1925 r.	88,4	97,7	100,0	95,0	91,6
7% stabilizacyjna 1927 roku	—	90,9	89,7	84,1	82,4
6% dolarowa 1920 r.	68,5	82,4	83,9	78,1	73,4
Samorządowe					
7% dolarowa m. War- szawy 1928 r.	—	—	87,5	78,9	72,3
7% dolar. woj. śląskie- go 1928 r.	—	—	87,6	77,6	70,5

**TABL. 22. POŻYCZKI NIEKTÓRYCH PAŃSTW NA GIEŁDZIE
W NOWYM YORKU W LATACH 1927—1930**

Wyszczególnienie	Bel- gja	Cze- cho- sło- wacja	Fin- landja	Fran- cja	Ju- gosła- wja	Niem- cy	Wę- gry	Wło- chy
Oprocentowa- nie	6 0/0	8 0/0	6 0/0	7 0/0	8 0/0	7 0/0	7 1/2 0/0	7 0/0
Rok zaciągnię- cia	1924	1922	1923	1924	1922	1924	1924	1925
Rok spłaty	1955	1951	1945	1949	1962	1949	1944	1952
Kurs spłaty	100	108	100	105	100	105	100	100
Suma emisyj milj. dolarów	50	60	10	100	25	230	47	100
Przeciętne roczne kursy w odsetkach nominalnej wartości								
1927	97,8	108,2	95,5	104,4	100,3	106,8	102,6	95,2
1928	100,5	109,7	97,7	107,6	99,1	106,9	101,9	97,1
1929	100,1	109,5	92,2	108,6	88,7	105,9	100,3	92,4
1930	103,1	110,1	92,9	118,2	93,6	105,7	100,9	93,0

U w a g a. Kursy pożyczek polskich obacz tablicę 21 na str. 85.

**TABL. 23. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH W POLSCE
W LATACH 1926—1930**

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929	1930
Giełda Warszawska					
Liczba tranzakcyj w tys.	91	117	64	49	41
Obroty w milionach złotych . . .	677 1	149	876	550	713
Walutami	621	923	725	455	604
w tem dewizy	568	858	710	438	562
Papierami wartościowymi	56	226	151	95	109
akcje	32	132	65	26	20
papiery procentowe	24	94	86	69	89
Giełdy prowincjonalne					
Liczba tranzakcyj w tys.	47	67	23	20	15
Obroty w milionach złotych . . .	25	55	41	34	34
Walutami	6	11	7	11	15
w tem dewizy	2	1	1	2	3
Papierami wartościowymi	19	44	34	23	19
akcje	19	19	9	6	4
papiery procentowe	19	25	25	17	15

TABL. 24. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W POLSCE
W LATACH 1926—1930

Rok	Ogółem	Warszawa	Łódź	Poznań	Katowice	Kraków	Lwów
Liczba przedstawionych dowodów w tysiącach							
1926	186	65	—	54	—	—	67
1927	314	134	—	118	—	—	62
1928	640	380	—	136	—	—	124
1929	1 530	867	60	314	39	—	250
1930	1 393	688	41	328	52	61	223
Sumy w milionach złotych							
1926	1 105	746	—	286	—	—	73
1927	2 736	2 225	—	432	—	—	79
1928	5 019	4 273	—	587	—	—	159
1929	7 267	5 681	197	702	393	—	294
1930	8 741	6 748	150	908	516	164	255
% wzajemnie skompensowanych dowodów							
1926	43,9	37,2	—	69,8	—	—	11,2
1927	46,5	43,6	—	68,0	—	—	9,5
1928	51,0	49,7	—	64,5	—	—	35,8
1929	57,2	58,7	25,9	64,7	43,4	—	50,0
1930	58,8	61,3	27,7	60,8	44,6	33,4	47,8

TABL. 25. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Państwa	Sumy obrotów					Wskaźniki obrotów		
	1926	1927	1928	1929	1930	1928	1929	1930
	w miliardach złotych					Obroty 1926 = 100		
Anglja . . .	1530	1602	1706	1736	1693	112	114	111
Austrja . . .	2,9	3,9	3,9	5,1	5,2	134	175	179
Belgja . . .	86	92	107	120	113	124	140	131
Czechosłowacja	21	24	28	26	21	135	123	100
Francja . . .	158	108	145	179	195	91	113	123
Niemcy . . .	120	208	257	268	254	213	222	212
Polska . . .	1,1	2,7	5,0	7,3	8,7	455	660	791
St. Zjedn. A.P.	2360	2670	3402	4247	3092	144	180	131
Szwajcarja .	23	27	25	24	22	108	101	96
Włochy . . .	435	344	366	339	302	84	78	69

TABL. 26. BILANS PŁATNICZY NIEKTÓRYCH PAŃSTW

Kraje	Rok	Przychód				Rozchód			
		Obrót w milionach złotych							
		bieżący		kapitałowy		bieżący		kapitałowy	
		ogółem	w tem towa- rowy	ogółem	w tem krót- ko- term.	ogółem	w tem towa- rowy	ogółem	w tem krót- ko- term.
Jugosławja	1927	1 486	1 032	329	18	1 691	1 219	451	71
Niemcy	1928	29 917	26 420	15 706	76712	39 385	2 9000	6 247	1 931
Polska	1929	3 693	2 696	1 637	1 397	4 289	3 123	1 050	845
Rumunja	1928	1 691	1 450	409	.	2 038	1 709	160	.
St.Zj. A.P.	1928	67 789	47 465	23 803	605	57 725	41 191	33 476	4 173
Czechosl.	1928	6 329	5 597	925	178	5 820	5 063	1379	196
Holandja	1928	8 071	6 798	.	.	9 130	8 952	.	.

a Kapitały krótkoterminowe i o terminie niewiadomym.

**TABL. 27. BILANS PŁATNICZY POLSKI W LATACH
1927—1929**

Pozycje obrotu płatniczego	Przy- chód	Roz- chód	Przy- chód	Roz- chód	Przy- chód	Roz- chód
	1927		1928		1929	
	w milionach złotych					
Ogółem	4705	4930	5162	5156	5339	5345
A. Obrót bieżący	3169	3899	3265	4369	3696	4296
Obrót towarowy	2553	3253	2485	3580	2705	3248
w tem						
złoto	6	253	0	107	1	82
Inne pozycje bieżące	616	646	780	789	991	1048
w tem						
usługi komunikacyjne	200	96	247	87	281	79
emigracja	243	54	271	61	278	69
turystyka	71	122	98	169	167	165
dywidendy, procenty i pro- wizje	18	247	32	316	31	411
B. Obrót kapitałowy	1536	1031	1897	787	1643	1049
Kapitały krótkoterminowe	922	935	1570	679	1399	847
w tem:						
wzrost zadłużenia i wie- rzytelności z tytułu handlu zagranicznego	.	.	422	20	56	168
kredyty gotówkowe przedsiębiorstw (otrzy- mane i spłacone)	725	311	769	530	914	601
banki	115	583	282	59	374	—
Kapitały długoterminowe	614	96	327	108	244	202
w tem:						
zadłużenie Państwa i sa- morządów	545	95	167	94	7	124
udziały zagraniczne w przedsiębiorstwach polskich i polskie w przedsiębiorstwach zagranicznych	68	.	101	.	130	40

U w a g a. Pozycje ogólne przychodu bilansu płatniczego winny się równać pozycjom ogólnym rozchodu. Różnica między przychodami i rozchodami jest wynikiem niemożności ścisłego obliczenia wszystkich pozycji bilansu.

**TABL. 28. STAN ZADŁUŻENIA I WIERZYTELNOŚCI POLSKI
WOBEĆ ZAGRANICY W DN. 31. XII 1929**

Wyszczególnienie	Ogółem	w tem				
		Stany Zje- dno- czone A.P.	Fran- cja	Niem- cy	Wiel- ka Bry- tania	Bel- gja
		w milionach złotych				
Zadłużenie	10 328	3692	1560	1213	940	434
Długi Państwa i samorządów	4 007	2691	378	9	301	1
Obligacje i listy zastawne prywatne	326	138	17	35	48	0
Kapitały zaangażowane w przedsiębiorstwach polskich	2 037	375	494	415	105	256
Kapitały przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce	656	49	330	127	8	49
Kredyty gotówkowe przedsiębiorstw polskich	1 385	203	149	167	235	53
Zobowiązania bankowe .	676	65	99	116	136	39
Kredyty z tytułu handlu zagranicznego	1 152	156	93	325	105	31
Z innych tytułów	89	15	0	19	2	5
Wierzytelność	1 484	339	34	219	268	15
Kapitały polskie zaangażowane w przedsiębiorstwach zagranicznych	52	—	1	41	—	7
Wierzytelności przedsiębiorstw polskich	199	—	0	1	—	1
Wierzytelności bankowe (wraz z Bankiem Polskim)	714	334	19	41	248	1
Kredyty z tytułu handlu zagranicznego	375	2	8	78	16	4
Z innych tytułów	144	3	6	58	4	2

DZIAŁ XII. CENY

TABL. 1. ROZWÓJ CEN W POLSCE W LATACH 1922—1930

Rok	Wskaźnik cen hurtowych w Polsce			Wskaźnik cen detalicznych w Warszawie				Wskaźnik kosztów utrzymania w Warszawie	
	Ogólny	Artykuły rolne	Artykuły przemysłowe	Ogólny	Artykuły rolne	Artykuły przemysłowe	Żywność	Ogólny	Żywność
Ceny w 1927 r. = 100									
1922	71	58	82	.	.	.	.	44	51
1923	82	56	107	.	.	.	.	56	61
1924	103	86	115	.	.	.	.	111	112
1925	106	99	110	112	111	113	111	115	112
1926	89	82	94	93	86	97	88	90	87
1927	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1928	101	97	104	104	100	107	100	103	99
1929	96	86	103	107	105	110	105	106	99
1930	82	69	94	101	91	111	92	100	86

U w a g a. Wskaźniki obliczone zostały według cen wyrażonych w złotych.

TABL. 2. WAHANIA CEN W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1927—1930

Państwa	Wskaźnik cen hurtowych				Wskaźnik kosztów utrzymania			
	Przeciętna roczna mniejsza (—) lub większa (+) niż w roku poprzednim %/0							
	1927	1928	1929	1930	1927	1928	1929	1930
Anglja . . .	— 4	— 1	— 3	— 12	— 3	— 1	— 1	— 4
Austria . . .	+ 8	— 2	0	— 10	+ 3	+ 2	+ 3	0
Czechosłowacja . . .	+ 2	0	— 6	— 12	+ 4	0	0	— 3
Francja . . .	— 11	0	— 1	— 12	+ 2	+ 1	+ 7	+ 4
W. m. Gdańsk . . .	— 1	— 3	— 4	— 10	+ 7	— 3	0	— 3
Niemcy . . .	+ 2	+ 2	— 2	— 9	+ 5	+ 3	+ 1	— 5
Polska . . .	+ 13	+ 1	— 5	— 14	+ 10	+ 3	+ 2	— 6
St.Zjedn. A.P. . .	— 5	+ 2	— 1	— 11	— 1	— 1	0	— 4
Szwecja . . .	— 2	+ 1	— 5	— 13	— 1	+ 1	— 1	— 3
Włochy . . .	— 17	— 8	— 3	— 14	— 3	— 8	+ 1	— 2
Z.S.S.R. . . .	— 8	+ 1	+ 4	+ 4	— 4	+ 6	+ 10	— 2

U w a g a. W obliczeniach uwzględniono ceny w walucie nominalnej.

TABL. 3. CENY GIEŁDOWE ZBÓŻ W LATACH 1926—1930

Giełda	Przeciętne roczne ceny w złotych za kwintal				
	1926	1927	1928	1929	1930
Pszenica					
Warszawa	46,3	54,3	52,5	45,2	35,8
Poznań	44,4	50,4	47,4	42,8	33,4
Berlin	56,7	56,0	49,6	48,3	54,6
Hamburg			48,3	44,7	34,8 ^a
Praga	58,7	63,5	57,3	48,5	44,3
Paryż	53,9	57,4	56,4	52,8	52,1
Liverpool	57,3	52,7	48,6	45,0	35,7
Chicago	51,2	45,5	43,2	40,5	31,8
Nowy York	56,2	50,5	47,9	44,1	34,1
Buenos Aires	46,4	43,7	40,7	36,8	29,9
Żyto					
Warszawa	31,4	43,7	42,6	29,6	19,3
Poznań	30,1	42,5	40,8	28,4	19,1
Berlin	40,8	52,8	50,8	40,8	34,5
Hamburg			45,6	38,7	26,2 ^a
Praga	42,2	60,2	55,7	38,6	26,0
Paryż	39,8	48,6	46,9	40,2	28,2
Chicago	34,1	37,4	39,9	36,4	23,3
Nowy York		41,8	44,1	40,1	24,2
Jęczmień					
Warszawa	30,3	41,4	43,2	31,3	25,3
Poznań	29,6	39,5	39,3	31,0	24,7
Berlin	44,1	51,1	52,1	43,4	41,3
Praga	43,3	50,7	55,3	42,3	36,1
Paryż		45,5	48,3	42,7	28,5
Owies					
Warszawa	30,3	38,3	41,9	29,5	20,5
Poznań	28,3	35,5	37,1	27,1	18,4
Berlin	39,2	64,2	48,0	39,0	32,5
Praga	37,7	46,1	49,5	38,6	27,5
Paryż	33,0	39,0	42,5	39,0	25,6
Liverpool	39,0	40,5	45,4	39,1	26,8
Chicago	27,9	33,4	38,9	30,0	24,8
Buenos Aires	24,8	27,8	33,6	28,0	15,1

^a Bez cla c. i. f. Hamburg.

TABL. 4. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM W LATACH 1925—1930
Przeciętne roczne ceny w złotych

Wyszczególnienie	Miara	Lata gospodarcze ^a					Lata kalendarzowe	
		1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1929	1930
Pszenica	100 kg	37,47	50,19	51,65	45,32	36,33	41,89	31,80
Żyto	" "	24,34	39,14	42,50	33,76	20,25	28,44	17,24
Jęczmień	" "	24,13	34,61	39,66	31,84	19,70	26,99	17,64
Owies	" "	25,34	34,00	38,52	32,06	18,81	26,89	17,12
Gryka	" "	.	.	40,76	37,08	24,16	32,46	21,98
Groch	" "	.	49,69	51,74	48,64	32,80	44,31	27,12
Ziemniaki jadalne	" "	5,58	9,72	9,34	8,70	4,86	7,13	4,63
Ziemniaki fabryczne	" "	.	.	7,30	6,69	3,72	5,49	3,53
Siano koniczyny	" "	.	.	11,34	19,20	10,16	16,04	9,55
Siano łąkowe	" "	8,96	7,83	8,74	14,96	7,73	12,49	7,29
Słoma	" "	.	.	5,33	8,31	4,97	7,40	4,53
Wieprz żywej wagi	1 "	.	2,02	2,04	1,99	2,10	2,11	1,82
Mleko	1 liter	.	.	0,30	0,33	0,30	0,32	0,28
Jaja	10 szt.	.	.	1,58	1,72	1,36	1,70	1,27
Koń roboczy	1 "	.	337	419	386	372	392	341
Krowa dojna	" "	.	375	478	419	414	427	382

^a Od 1 sierpnia do 31 lipca następnego roku.

Źródło: Sprawozdania korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego.

TABL. 5. CENY ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY
W HANDLU DETALICZNYM W POLSCE W LATACH 1927—1930

Przeciętne roczne ceny w złotych

Artykuły	Rok	Miasta						
		War- szawa	Łódź	Wilno	Po- znań	Kato- wice	Kra- ków	Lwów
Chleb żytni za 1 kg . .	1927	0,66	0,65	0,67	0,68	0,72	0,66	0,66
	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	0,63	0,62	0,61
	1929	0,50	0,45	0,49	0,45	0,50	0,48	0,49
	1930	0,43	0,36	0,39	0,38	0,41	0,40	0,41
Mąka pszenna za 1 kg . .	1927	0,98	0,89	1,05	0,98	1,09	0,95	0,84
	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	0,96	0,92	0,94
	1929	0,91	0,78	0,96	0,83	0,83	0,86	0,81
	1930	0,86	0,68	0,83	0,70	0,69	0,71	0,65
Mąka żytnia za 1 kg . .	1927	0,74	0,74	0,68	0,71	0,75	0,77	0,65
	1928	0,71	0,72	0,70	0,70	0,66	0,72	0,62
	1929	0,52	0,61	0,52	0,57	0,49	0,58	0,45
	1930	0,43	0,41	0,37	0,38	0,38	0,45	0,36
Mięso wołowe za 1 kg . .	1927	3,13	2,85	2,52	3,16	2,70	2,76	2,62
	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	3,14	2,73	2,55
	1929	3,34	2,89	2,53	3,33	3,30	3,03	2,43
	1930	2,89	2,46	2,23	3,05	2,80	2,78	2,27
Mleko za 1 litr . .	1927	0,51	0,45	0,42	0,36	0,46	0,42	0,41
	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	0,48	0,46	0,44
	1929	0,53	0,47	0,39	0,41	0,49	0,47	0,45
	1930	0,45	0,36	0,36	0,35	0,45	0,40	0,40
Masło za 1 kg . .	1927	7,24	6,61	6,95	6,84	7,48	5,86	6,49
	1928	7,59	7,04	6,79	7,55	7,83	6,36	6,89
	1929	7,19	6,91	6,48	7,20	7,68	6,86	6,57
	1930	5,87	5,38	5,63	5,87	6,13	5,68	5,32
Jaja za 1 sztukę	1927	0,19	0,21	0,19	0,21	0,20	0,19	0,17
	1928	0,21	0,23	0,20	0,21	0,21	0,20	0,19
	1929	0,23	0,25	0,21	0,25	0,24	0,21	0,20
	1930	0,18	0,18	0,17	0,18	0,18	0,16	0,15
Węgiel za 10 kg . .	1927	0,61	0,60	0,66	0,62	0,36	0,44	0,64
	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	0,36	0,49	0,67
	1929	0,81	0,77	0,74	0,74	0,57	0,58	0,80
	1930	0,81	0,76	0,70	0,76	0,60	0,55	0,80
Nafta za 1 kg . .	1927	0,66	0,64	0,73	0,68	0,81	0,64	0,62
	1928	0,71	0,72	0,73	0,73	0,85	0,87	0,68
	1929	0,80	0,81	0,79	0,79	0,85	0,71	0,73
	1930	0,81	0,80	0,79	0,82	0,85	0,72	0,73
Mydło za 1 kg . .	1927	2,30	1,99	2,25	2,57	2,08	2,38	2,26
	1928	2,20	2,11	2,40	2,46	2,03	2,20	2,00
	1929	2,16	2,20	2,30	2,50	2,00	2,20	2,10
	1930	2,14	2,13	1,83	2,40	2,00	2,21	2,15

TABL. 6. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE ^a, WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA I WIEPRZA ŻYWEJ WAGI ORAZ W PŁACY ROBOTNIKA ROLNEGO.

Artykuły	Przed wojną	1925-1926	1926-1927	1927-1928	1928-1929	1929-1930	Luty 1931
w kilogramach żyta ^b							
Plug — 1 szt. . .	135	164	102	99	130	198	321
Superfosfat ^c — 10 kg	36	41	25	20	26	45	59
Garnek emalj. 10 szt.	62	96	55	51	64	120	193
Kamasze — 1 para	79	161	96	99	127	223	321
Madapolam — 10 m	62	98	56	53	67	109	131
Nici Nr. 50 — 10szp.	17	37	21	20	25	43	61
Cukier — 10 kg . .	46	62	37	35	46	84	117
Sól — 10 kg	6	17	9	8	10	18	26
Wódka — 1 litr . .	11	19	14	14	18	31	47
Tytoń — 1 kg . . .	115	228	166	140	188	380	543
Mydło — 10 kg . .	51	95	60	52	64	108	146
Węgiel — 100 kg . .	23	24	16	15	23	41	59
Nafta — 10 kg . . .	16	26	16	16	23	41	59
w kilogramach wieprza ^b							
Plug — 1 szt. . .	23,0	23,0	19,8	20,6	22,1	19,0	44,6
Superfosfat ^c — 10 kg	6,1	5,9	4,8	4,2	4,5	4,2	8,1
Garnek emalj. 10 szt.	10,5	13,6	10,7	10,6	10,9	11,4	26,7
Kamasze — 1 para	13,4	22,9	18,6	20,7	21,6	21,2	44,6
Madapolam — 10 m	10,5	13,9	10,8	11,1	11,4	10,4	18,1
Nici Nr. 50 — 10szp.	2,9	5,3	4,1	4,2	4,3	4,0	8,4
Cukier — 10 kg . .	7,8	8,7	7,1	7,4	7,9	8,0	16,2
Sól — 10 kg	1,0	2,4	1,7	1,7	1,7	1,7	3,6
Wódka — 1 litr . .	1,8	2,6	2,7	2,9	3,0	2,9	6,5
Tytoń — 1 kg . . .	19,7	32,0	32,0	29,4	32,2	36,2	75,2
Mydło — 10 kg . .	8,7	13,6	11,6	10,9	10,9	10,3	20,2
Węgiel — 100 kg . .	3,9	3,4	3,0	3,1	3,9	3,9	8,1
Nafta — 10 kg . . .	2,7	3,7	3,1	3,3	3,9	3,9	8,1
w % rocznej płacy robotnika rolnego (ordynariusza)							
Plug — 1 szt. . .	.	.	2,28	2,22	2,83	3,84	4,55
Superfosfat ^c — 10 kg	.	.	0,56	0,45	0,57	0,87	0,83
Garnek emalj. 10 szt.	.	.	1,23	1,14	1,39	2,33	2,73
Kamasze — 1 para	.	.	2,14	2,22	2,77	4,32	4,55
Madapolam — 10 m	.	.	1,25	1,19	1,46	2,11	1,85
Nici Nr. 50 — 10szp.	.	.	0,47	0,45	0,54	0,83	0,86
Cukier — 10 kg . .	.	.	0,83	0,78	1,00	1,63	1,66
Sól — 10 kg	.	.	0,20	0,18	0,22	0,35	0,36
Wódka — 1 litr . .	.	.	0,31	0,31	0,39	0,60	0,67
Tytoń — 1 kg . . .	.	.	3,71	3,14	4,10	7,36	7,68
Mydło — 10 kg . .	.	.	1,34	1,17	1,39	2,09	2,06
Węgiel — 100 kg . .	.	.	0,36	0,34	0,50	0,79	0,83
Nafta — 10 kg . . .	.	.	0,36	0,36	0,50	0,79	0,83

^a Według notowań w Warszawie. ^b Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. ^c Według cen hurtowych.

D Z I A Ł XIII. STATYSTYKA SPOŁECZNA

TABL. 1. STAN RYNKU PRACY W POLSCE W LATACH
1927—1931

Według danych kas chorych i państwowych urzędów pośrednictwa pracy

Rok Miesiące Grupy województw	Liczba utrzymujących się z pracy najemnej <i>a</i> w tysiącach			Na 100 utrzymujących się z pracy najemnej przypada zatrudnionych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Polska 1. I 1927 .	2 212	1 548	664	91	91	92
1. IV „ .	2 303	1 609	694	91	90	93
1. VII „ .	2 419	1 680	739	93	93	94
1. X „ .	2 457	1 713	744	95	95	96
1. I 1928 .	2 399	1 662	737	93	92	95
1. IV „ .	2 502	1 729	773	93	92	95
1. VII „ .	2 729	1 908	821	96	95	96
1. X „ .	2 764	1 949	815	97	97	97
1. I 1929 .	2 676	1 885	791	95	95	96
1. IV „ .	2 674	1 878	796	94	93	96
1. VII „ .	2 872	2 017	855	96	96	96
1. X „ .	2 879	2 034	845	97	97	97
1. I 1930 .	2 728	1 927	801	93	93	94
1. IV „ .	2 755	1 937	818	90	88	93
1. VII „ .	2 846	1 996	850	93	92	94
1. X „ .	2 846	2 001	845	94	93	95
1. I 1931 .	2 722	1 906	816	90	88	92
Woj. centralne	1 123	754	369	86	85	88
„ wschodnie	145	101	44	94	93	97
„ poznańskie i pomorskie	577	392	185	94	92	97
„ śląskie	338	264	74	85	83	90
„ południowe	539	395	144	92	90	97

a Robotnicy i pracownicy umysłowi zatrudnieni ubezpieczeni w kasach chorych, oraz bezrobotni, zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy; zestawieniem nie są objęci zatrudnieni w rolnictwie i leśnictwie w woj. centralnych i wschodnich, zatrudnieni w gospodarstwach rolnych i leśnych obszaru poniżej 75 ha w b. dzielnicy austriackiej, pracownicy kolei państwowych i urzędnicy państwowi powołani przez nominację.

TABL. 2. PRACOWNICY UMYSŁOWI W DN. 1. I 1930 R.
Według danych zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych państwowych urzędów pośrednictwa pracy

Grupy województw	Liczba pracowników umysłowych <i>a</i> w tysiącach			Na 100 pracowników umysłowych przypada zatrudnionych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Polska 1. I 1929 . . .	235,0	168,0	67,0	96	96	96
1. I 1930 . . .	288,0	204,9	83,1	95	95	97
Woj. centralne . . .	139,9	99,9	40,0	95	95	96
„ wschodnie . . .	22,6	16,7	5,9	95	94	95
„ pozn. i pomors. . .	49,8	32,0	17,8	96	95	98
„ śląskie . . .	35,3	27,6	7,7	97	97	97
„ południowe . . .	40,4	28,7	11,7	94	93	96

a Pracownicy zatrudnieni ubezpieczeni w zakładach ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz bezrobotni zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy; zestawieniem nie są objęci młodociani niżej lat 16, starsi ponad lat 65 w chwili objęcia zatrudnienia i wszystkie osoby zwolnione od obowiązku ubezpieczenia.

TABL. 3. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W ZAKŁADACH OD I DO VII KATEGORJI ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W DNIU 1. I 1929 R.
Według kategorii zatrudnionych

Gałęzie pracy		Liczba zatrudnionych				Na każde 100 zatrudnionych przypada		
		Ogółem	Dorośli		Młodociani	Mężczyźni	Kobiety	Młodociani
			Mężczyźni	Kobiety				
			w tysiącach					
Ogółem	1928	845,1	602,7	184,5	57,9	71	22	7
	1929	923,4	657,4	199,8	66,2	71	22	7
Górnictwo		153,5	146,6	5,7	1,2	95	4	1
Hutnictwo		65,8	59,3	4,8	1,7	90	7	3
Przemysł:								
mineralny		64,2	47,6	10,1	6,5	74	16	10
metalowy, maszynowy, elektrotechniczny i instalac.		120,3	89,2	10,6	20,5	74	9	17
chemiczny		50,4	33,8	14,3	2,3	67	28	5
włókienniczy		191,7	84,6	96,6	10,5	44	50	6
papierniczy		17,2	9,2	6,4	1,6	53	37	10
skórzany		8,7	6,9	1,3	0,5	79	14	7
drzewny		68,0	54,4	7,2	6,4	80	11	9
spożywczy		93,1	63,0	26,2	3,9	68	28	4
odzieżowy		23,6	9,2	10,1	4,3	39	43	18
budowlany		39,7	34,9	1,4	3,4	88	4	8
poligraficzny		16,8	9,0	4,8	3,0	54	28	18
Elektrown. i wodociągi		10,4	9,7	0,3	0,4	94	3	3

TABL. 4. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W GÓRNICTWIE, HUTNICTWIE, PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM ORAZ NA ROBOTACH PUBLICZNYCH W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok Miesiące	Górnictwo, hutnictwo i przemysł przetwórczy					Roboty pu- bliczne
	Ogółem	Gór- nictwo	Hut- nictwo	Prze- mysł <i>a</i>	Inne <i>b</i>	
	w tysiącach					
1925 31. III	694,6	162,8	49,0	418,6	64,2	8,6
30. VI	736,0	157,2	49,3	464,1	65,4	21,2
30. IX	658,5	135,7	47,5	411,4	63,9	21,5
31. XII	612,8	135,4	44,3	370,1	63,0	6,7
1926 31. III	576,0	131,4	42,8	344,1	57,7	20,2
30. VI	631,9	134,3	43,9	392,9	60,8	44,3
30. IX	682,1	153,1	48,4	418,2	62,4	44,6
31. XII	683,2	156,5	51,5	415,1	60,1	24,1
1927 31. III	714,4	148,3	54,6	447,6	63,9	29,2
30. VI	755,1	140,5	57,0	492,2	65,4	49,3
30. IX	785,3	140,5	59,2	516,1	69,5	40,5
31. XII	789,3	144,7	57,6	518,5	68,5	16,2
1928 31. III	798,3	142,6	60,7	525,3	69,7	20,8
30. VI	848,6	143,4	63,5	571,7	70,0	41,5
30. IX	870,8	143,0	66,0	591,1	70,7	46,5
31. XII	862,8	147,4	66,6	577,0	71,8	17,3
1929 31. III	818,5	149,7	65,5	533,8	69,5	10,7
30. VI	865,1	153,0	65,8	576,7	69,6	36,9
30. IX	860,6	157,5	63,5	569,7	69,9	41,7
31. XII	780,1	163,7	59,8	488,7	67,9	16,6
1930 31. III	725,7	156,8	56,8	445,6	66,5	15,1
30. VI	732,8	145,9	56,1	464,2	66,6	51,2
30. IX	743,4	147,1	54,2	477,6	64,5	47,1
31. XII	655,2	148,1	51,9	391,3	63,9	11,1

a Zakłady zatrudniające 20 i więcej robotników. *b* Elektrownie, wodociągi, wytwórnie wojskowe, fabryki amunicji i warsztaty kolejowe.

TABL. 5. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1926—1930

Rok 1928 = 100

Rok Miesiące	Anglja	Ka- nada	Niemcy	Polska <i>a</i>	Stany Zjedn.	Włochy
1926 III	96	83	86	69	109	.
VI	89	92	90	75	106	.
IX	85	95	91	81	107	.
XII	91	92	88	81	105	.
1927 III	99	87	97	85	106	.
VI	101	96	103	90	103	.
IX	101	99	103	93	102	.
XII	101	91	94	94	99	.
1928 III	100	92	97	95	100	99
VI	101	102	103	101	99	93
IX	99	107	103	104	101	103
XII	99	105	94	103	102	104
1929 III	100	100	94	97	105	104
VI	103	109	104	103	105	98
IX	103	114	103	102	106	104
XII	102	107	94	93	98	104
1930 III	100	99	93	86	96	101
VI	99	104	97	87	91	91
IX	97	104	95	88	85	94
XII	95	97	85	78	80	92

a Zatrudnieni w górnictwie, hutnictwie i w przemyśle przetwórczym (ob. tabl. 4 na str. 97).

TABL. 6. ODSETEK ROBOTNIKÓW CZĘŚCIOWO BEZROBOTNYCH^a W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO W POLSCE W LATACH 1925—1930

Gałęzie przemysłu	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ogółem	25,4	18,0	8,5	13,0	16,3	22,8
Przemysł mineralny . .	.	9,7	6,4	6,3	6,5	11,3
„ metalowy . .	18,0	14,4	5,8	6,4	10,5	23,6
„ chemiczny . .	11,7	8,1	4,0	3,9	4,2	8,2
„ włókienniczy . .	48,8	34,2	12,4	26,8	38,5	45,7
„ papierniczy . .	.	12,9	4,9	5,2	5,9	8,4
„ skórzaný . .	.	10,3	6,2	7,4	10,7	14,9
„ drzewny . .	17,8	13,4	11,2	9,4	9,4	16,0
„ spożywczy . .	11,6	10,7	7,5	6,2	3,4	6,4
„ odzieżowy . .	.	14,3	7,7	7,9	10,8	31,0
„ budowlany . .	.	6,8	6,3	7,5	3,4	4,2
„ poligraficzny . .	.	5,7	1,9	2,5	3,8	4,2

a Pracujących mniej niż 6 dni w tygodniu w stosunku do ogółu zatrudnionych w zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników.

TABL. 7. ROBOTNICZY PRACUJĄCY CAŁY TYDZIEŃ ORAZ ROBOTNICZY CZĘŚCIOWO BEZROBOTNI W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM ^a W POLSCE W LATACH 1925—1930

Rok Kwartaly		Ogólna liczba zatrud- nio- nych przy produk- cji w ty- siącach	Robot- nicy pracu- jący wszyst- kie dni w tygo- dniu	Robotnicy częściowo bezrobotni			Prze- cięt- na liczba dni pra- cy w ty- godniu na 1 ro- botnika
				ogółem	pracujący dni w tygodniu		
					4-5	1-3	
w odsetkach ogółu robotników zatrudnionych							
1925	1 kwartał	401	79,7	20,3	16,5	3,8	5,63
	2 „	418	82,7	17,3	14,6	2,7	5,76
	3 „	405	79,2	20,8	16,9	3,9	5,71
	4 „	387	67,7	32,3	16,5	15,8	5,50
1926	1 kwartał	318	71,0	29,0	19,2	9,8	5,49
	2 „	350	77,4	22,6	17,9	4,7	5,68
	3 „	372	89,0	11,0	8,7	2,3	5,87
	4 „	421	90,5	9,5	8,4	1,1	5,97
1927	1 kwartał	403	91,7	8,3	7,4	0,9	5,93
	2 „	448	91,6	8,4	7,8	0,6	5,93
	3 „	473	93,0	7,0	6,1	0,9	5,95
	4 „	502	89,6	10,4	8,9	1,5	5,94
1928	1 kwartał	481	86,2	13,8	12,8	1,0	5,85
	2 „	523	84,4	15,6	13,8	1,8	5,80
	3 „	542	88,9	11,1	10,5	0,6	5,88
	4 „	565	88,4	11,6	9,8	1,8	5,92
1929	1 kwartał	497	88,7	11,3	9,6	1,7	5,86
	2 „	533	78,9	21,1	17,1	4,0	5,68
	3 „	523	84,5	15,5	13,1	2,4	5,77
	4 „	534	82,9	17,1	14,5	2,6	5,82
1930	1 kwartał	426	72,6	27,4	18,7	8,7	5,50
	2 „	426	75,1	24,9	18,6	6,3	5,60
	3 „	433	83,1	16,9	13,8	3,1	5,76
	4 „	444	77,9	22,1	18,5	3,6	5,74

^a W zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników.

TABL. 8. BEZROBOCIE W POLSCE W LATACH 1924—1930
Bezrobotni zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy

Rok	31.III	30.VI	30.IX	31.XII	31.III	30.VI	30.IX	31.XII
	w tysiącach				w ‰ liczby ubezpieczonych w kasach chorych			
1924	26,0	29,9	107,1	103,8	.	.	.	.
1925	138,0	127,2	153,4	251,3	.	.	.	.
1926	295,5	243,3	185,2	190,1	15,9	12,3	9,0	9,4
1927	205,8	159,4	116,8	165,3	9,8	7,0	5,0	7,4
1928	167,0	116,7	79,9	126,4	7,2	4,5	3,0	4,9
1929	170,4	105,1	81,8	185,3	6,8	3,8	2,9	7,3
1930	289,5	205,0	170,5	299,8	11,7	7,8	6,4	12,4

TABL. 9. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W PAŃSTWOWYCH URZĘDACH POŚREDNICTWA PRACY W LATACH 1926—1930

A. Według województw

Grupy województw Okręgi państwowych urzędów pośrednictwa pracy	3I. XII 1926	3I. XII 1927	3I. XII 1928	3I. XII 1929	3I. XII 1930	3I. XII 1930 <i>a</i>	
	w t y s i ą c a c h						w 0/0 <i>b</i>
Ogółem	190,1	165,3	126,4	185,3	299,8	298,7	12,7
Woj. centralne . .	98,8	77,6	64,3	109,3	159,2	159,0	14,8
w tem:							
okr. Warszawa	11,4	9,9	6,8	13,8	17,8	17,8	.
„ Łódź . .	43,7	22,8	19,0	40,5	62,9	62,9	.
„ Sosnowiec	11,5	12,8	7,4	10,8	15,7	15,7	.
Woj. wschodnie . .	6,9	6,2	5,6	7,1	9,0	9,0	6,1
„ poznańskie i pomorskie	20,6	15,0	15,2	25,9	37,1	36,7	10,8
„ śląskie . . .	42,1	42,1	23,1	17,0	52,1	52,0	20,1
„ południowe .	21,7	24,4	18,2	26,0	42,4	42,0	7,9

a Z wyłączeniem grupy robotników rolnych. *b* W stosunku do liczby członków kas chorych.

B. Według zawodów

Gałęzie pracy	3I. XII 1926	3I. XII 1927	3I. XII 1928	3I. XII 1929	3I. XII 1930
	w t y s i ą c a c h				
Ogółem	190,1	165,3	126,4	185,3	299,8
w tem:					
Górnicy	16,2	18,3	7,4	2,3	7,9
Hutnicy	5,0	2,7	1,3	1,0	4,1
Robotnicy przem. metalowego .	13,9	10,6	6,7	11,2	22,4
„ „ włókienniczego	24,0	13,5	10,3	25,9	38,4
„ „ budowlanego	11,5	13,7	12,3	22,3	31,8
„ niewykwalifikowani .	74,6	72,1	65,4	93,5	150,3
„ rolni	2,4	2,2	2,0	1,8	1,1
„ młodociani	5,4	3,8	1,6	0,9	1,4
Pracownicy umysłowi	21,4	15,5	9,9	13,4	21,3

**TABL. 10. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH
EUROPEJSKICH W LATACH 1925—1930**

Państwa	31. XII 1925	31. XII 1926	31. XII 1927	31. XII 1928	31. XII 1929	31. XII 1930
Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach						
Niemcy					2 851	4 384
Włochy	122	181	414	364	409	642
P o l s k a	251	190	165	126	185	300
Czechosłowacja	48	71	46	39	53	240
Szwecja	46	48	51	50	54	81
Węgry	13	13	14	13	17	53
Rumunja			14	72	7	43
Norwegja	26	31	29	24	22	27
W. m. Gdańsk					16	24
Francja	11	21	28	10	11	21
Łotwa	5	5	6	14	8	10
Jugosławja				6	6	10
Estonja	3	4	4	8	6	6
Finlandja	2	2	2	3	9	9
Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach						
Niemcy	1 499	1 749	1 400	1 830	1 985	2 823
Anglja	1 243	1 432	1 194	1 334	1 344	2 500
Austrja	208	205	207	203	227	295
P o l s k a	136	97	74	44	80	105
Holandja	45	36	45	38	49	81
Danja	84	89	87	77	63	71
Belgja	17	16	23	12	16	66
Irlandja	36	27	29	28	26	26
Francja	1	17	13	1	1	5
Odsetek bezrobotnych						
Niemcy <i>a</i>	19,4	16,7	12,9	16,7	20,1	31,7
Norwegja <i>a</i>	26,1	29,6	28,0	22,1	18,9	25,5
Danja <i>a</i>	31,7	32,2	31,6	28,4	22,4	24,6
Szwecja <i>a</i>	19,6	19,1	18,6	17,3	16,3	22,6
Anglja <i>b</i>	10,4	11,9	9,8	11,1	11,0	20,2
Holandja <i>b</i>	16,0	12,1	14,9	11,5	12,3	18,2
P o l s k a <i>c</i>		9,4	7,4	4,9	7,3	11,3
Czechosłowacja <i>b</i>	1,6	1,5	1,3	1,7	2,3	8,3
Szwajcarja <i>b</i>		5,6	4,5	4,0	4,2	6,6

a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. *b* Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia. *c* Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych w Kasach Chorych.

TABL. 11. PRZECIĘTNE ZAROBKI ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Ośrodki przemysłowe Kategorie zawodowe	Stawka płacy za godzinę	Prze- ciętny zarobek za 1 godzinę pracy	Prze- ciętna liczba godzin pracy w ty- godniu	Prze- ciętny zarobek tygo- dniowy
	złotych			złotych
Przemysł metalowy — grudzień 1929 r.				
Warszawa—Rzemieślnik	1,05—1,31	1,99	43,10	85,92
Łódź	0,95	1,42	39,13	55,46
Lublin	0,76—1,35	1,52	30,75	46,62
Poznań	0,84—1,17	1,44	45,11	64,87
Górny Śląsk	0,64—1,09	1,29	52,73	68,20
Lwów	.	1,02	44,04	45,12
Przemysł włókienniczy — luty 1930 r.				
Łódź				
Przędka	0,50—0,75	0,73	31,07	22,61
Przykręcaacz	0,41—0,88	0,90	38,51	34,47
Śrubownik	0,86—1,10	1,06	37,45	39,64
Tkacz na 2 krosnach	0,68—0,93	0,96	34,97	33,46
Tkacz na 4 krosnach	0,92—1,26	1,19	23,54	28,10
Tkaczka na 2 krosnach	0,68—0,93	0,80	32,23	25,66
Tkaczka na 4 krosnach	0,92—1,26	1,05	22,71	23,92
Bielsko-Biała				
Przykręcaacz	0,39—0,52	0,48	41,95	20,02
Przędka	0,39—0,52	0,54	44,05	23,85
Tkacz materj. gładkich	1,13	1,30	44,53	57,96
Tkacz materj. modnych	.	1,32	44,43	58,70
Garbarnie — grudzień 1929 r.				
Warszawa—Rob.wykwal.	1,04—1,17	1,77	46,07	81,51
Radom	.	0,95	48,62	46,40
Fabryki czekolady i cukierków — grudzień 1929 r.				
Warszawa — Kobieta	.	0,63	48,95	30,63
Wilno	.	0,37	39,62	14,65
Kraków	.	0,65	47,73	30,79
Przemysł budowlany — lipiec-wrzesień 1929 r.				
Warszawa — Murarz	1,59—2,83	2,02	38,48	77,70
Łódź	1,60	1,58	43,50	68,71
Kraków	1,44—1,75	2,05	43,77	89,81
Poznań	1,80—2,00	2,37	44,66	105,67
Górny Śląsk	1,60—1,70	1,68	48,70	81,77

**TABL. 12. PRZECIĘTNY CAŁKOWITY ZAROBEK ROBOTNIKA
NA DNIÓWKĘ W GÓRNICTWIE I HUTNICTWIE
w złotych w złocie**

Gałęzie pracy	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Kopalnie węgla kamien.	8,46	6,48	7,64	8,45	9,42	9,98
Zagłębie górnośląskie . . .	8,90	6,82	8,04	8,83	9,87	10,47
„ dąbrowskie . . .	7,58	5,87	6,99	7,81	8,59	9,04
„ krakowskie . . .	6,96	5,30	6,10	6,89	7,66	8,20
Huty żelaza	.	.	7,76	8,93	9,81	10,33
Woj. kieleckie	.	.	5,98	6,89	7,41	7,54
Woj. śląskie	.	.	9,31	10,62	11,40	11,83
Huty cynku	.	.	6,92	7,86	8,89	9,74
Woj. śląskie	.	.	7,14	8,00	9,05	9,81
Huty ołowiu	.	.	7,20	8,04	8,94	9,47

**TABL. 13. PŁACE MIESIĘCZNE ETATOWYCH FUNKCJO-
NARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH W WARSZAWIE W 1931 R.**

Stopień służbowy	Do I. V 1931		Od I. V 1931	
	Samotny	Żonaty z 2 dziećmi	Samotny	Żonaty z 2 dziećmi
	z ł o t y c h			
Dyr. depart. (IV)	1 049,69	1 282,02	925,38	1 146,48
Nacz. wydz. (V)	853,86	1 011,92	755,10	901,92
Referendarz (VII)	490,81	613,65	434,62	546,22
Sekretarz (IX)	319,73	439,89	281,42	390,34
Rejestrator (X)	280,56	400,73	247,36	356,29
Kancelista (XI)	241,41	361,56	213,31	322,23
Woźny (XIV)	182,65	280,81	162,22	249,15
Goniec (XVI)	150,02	248,17	133,84	220,77

**TABL. 14. UPOSAŻENIA URZĘDNIKÓW ADMINISTRACJI
OGÓLNEJ W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1930 R.**

Kategorie urzędników	Grupa uposa- żenia w Polsce	Uposażenie miesięczne urzędników etatowych samotnych w stolicy			
		Austria	Czecho- słowacja	Niemcy	Polska
		z ł o t y c h			
Podsekretarz stanu . . .	III	1 995	1 916	4 731	1 311
Naczelnik wydziału . . .	V	905	1 017	1 735	854
Referendarz	VII	544	548	1 028	491
Rejestrator	X	264	304	540	281
Kancelista	XI	228	284	477	241
Goniec	XVI	227	205	345	150

Źródło: Statystyka Pracy r. 1930, zesz. 3, str. 264.

TABL. 15. WSKAŹNIKI UMOWNYCH STAWEK PŁAC ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁOWYCH W POLSCE W LATACH 1924—1930

Rok	Wskaźnik stawek płac	
	w złotych	realnych <i>a</i>
1927 = 100,0		
1924	119,3	105,6
1925	119,0	102,2
1926	85,6	94,7
1927	100,0	100,0
1928	109,9	106,4
1929	119,3	113,1
1930	120,9	121,4

a Według wskaźnika kosztów utrzymania.

Źródło: Obliczenia Głównego Urzędu Statystycznego.

TABL. 16. WSKAŹNIKI PŁAC URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH W POLSCE W LATACH 1924—1930

Rok	Wskaźnik płac	
	w złotych	realnych <i>a</i>
1927 = 100,0		
1924	120,7	.
1925	133,7	116,9
1926	86,1	95,3
1927	100,0	100,0
1928	107,6	105,1
1929	112,8	107,3
1930	112,8	114,8

a Według wskaźnika kosztów utrzymania.

Źródło: Obliczenia Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen.

TABL. 17. WAHANIA NOMINALNYCH PŁAC ROBOTNICZYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W LATACH 1924—1930

Wyszczególnienie	Płace w czerwcu mniejsze (—) lub większe (+) niż w czerwcu roku poprzedniego %					
	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Anglia	.	+ 0	0	— 1	— 0	— 1
Czechosłowacja (Praga)	+ 1	+ 1	+ 1	+ 5	+ 3	+ 3
Dania	.	.	— 4	— 2	+ 1	0
Estonia	+ 9	— 1	+ 4	+ 7	+ 3	.
Francja:						
Paryż	+ 8	+ 23	+ 0	+ 3	+ 20	+ 8
Inne miasta Francji	+ 7	+ 15	+ 3	+ 4	+ 11	.
Łotwa:						
Wykwalifikowani	+ 11	+ 13	+ 5	0	+ 1	.
Niewykwalifikowani	+ 8	+ 8	+ 3	— 13	+ 5	.
Niemcy:						
Wykwalifikowani	+ 21	+ 7	+ 7	+ 5	+ 5	+ 1
Niewykwalifikowani	+ 21	+ 7	+ 8	+ 6	+ 7	+ 0
Polska	+ 10	+ 11	+ 21	+ 9	+ 9	+ 1
Rumunia	+ 10	+ 8	+ 9	+ 1	+ 1	.
Stany Zjednoczone	+ 4	+ 2	+ 1	0	+ 4	— 7
Szwajcaria:						
Wykwalifikowani	+ 1	+ 1	0	— 3	+ 2	.
Niewykwalifikowani	0	0	+ 1	— 2	+ 2	.
Szwecja	+ 3	+ 1	+ 1	+ 1	+ 4	.
Włochy	.	.	.	.	+ 1	0

U w a g a. Wahania obliczono według wskaźników opartych na stawkach, względnie zarobkach, wyrażonych w walucie obiegowej. W wypadkach, kiedy wahania płac były mniejsze niż 0,5 %, wzrost płac oznaczono znakiem + 0, zmniejszenie płac znakiem — 0. 0 bez znaku oznacza, że płace się nie zmieniły.

TABL. 18. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE W LATACH 1913, 1922—1930

Rok	Przeciętna wydajność na 1 dniówkę	
	ogółu robotników	robotników na dole
	w kg	
1913	1 143	1 710
1922	571	.
1923	571	912
1924	693	1 085
1925	938	1 473
1926	1 118	1 724
1927	1 191	1 815
1928	1 267	1 914
1929	1 264	1 874
1930	1 250	1 887

TABL. 19. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1927 R.

Państwa Zagłębia	Przeciętna wydajność na 1 dniówkę	
	ogółu robot.	robot. nadole
	w kg	
Polska	1 191	1 815
Górny Śląsk	1 274	1 846
Dąbrowa	995	1 754
Kraków	1 053	1 673
Anglja	1 047	1 332
Czechosłowacja	938	1 247
Francja	603	843
Niemcy:		
Ruhr	1 132	1 386
Górny Śląsk	1 335	1 722
Saksonja	634	851
Saara	703	969

TABL. 20. PŁACE ROCZNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH W LATACH 1926/27—1929/30

Grupy województw Rok		Rzemieślnicy	Ordynariusze	Komornicy—chałupnicy	Rzemieślnicy	Ordynariusze	Komornicy—chałupn.
		w złotych			w kwintalach żyta		
Woj. centralne	1926/27	.	1 504	983	.	46	35
	1927/28	2 433	1 937	1 476	58	46	35
	1928/29	2 339	1 860	1 442	60	47	37
	1929/30	.	1 238	911	.	53	39
Woj. wschodnie	1926/27	.	1 364	845	.	42	31
	1927/28	2 104	1 633	1 267	54	42	31
	1928/29	2 240	1 765	1 364	55	43	33
	1929/30	1 381	1 182	.	57	49	.
Woj. zachodnie	1926/27	.	1 879	1 357	.	54	42
	1927/28	2 814	2 280	1 796	65	53	42
	1928/29	2 740	2 263	1 775	68	56	45
	1929/30	2 008	1 679	1 406	78	65	55
Woj. południowe	1926/27	.	1 273	.	.	39	.
	1927/28	2 143	1 647	.	50	39	.
	1928/29	2 138	1 619	.	52	40	.
	1929/30	1 367	1 074	.	53	42	.

TABL. 21. BUDŻETY RODZIN ROBOTNICZYCH W POLSCE ^a
W LATACH 1927, 1928

W LATACH 1927, 1928

Wyszczególnienie	1927		1928			
	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną					
	Wszystkie grupy	I do 599 zł.	II 600—899 zł.	III 900—1199 zł.	IV 1200 zł. i więcej	
Liczba zbadanych rodzin	69	7	32	21	9	
Ogólna suma przychodów i rozchodów na rodzinę czteroosobową ^b w złotych						
Przychody netto ogółem	2601	2744	1527	2386	3230	4995
Rozchody netto ogółem	2575	2746	1561	2377	3227	5027
Przychody w odsetkach						
Przychody netto ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zarobki głowy rodziny	78,5	79,7	87,1	80,0	77,8	77,3
Zarobki członków rodziny	9,2	11,1	6,7	8,3	12,3	17,3
Wartość świadczeń otrzymanych w naturze	3,5	3,1	2,8	3,6	2,8	2,6
Świadczenia społeczne	2,7	2,7	1,6	4,3	1,6	1,0
Dochód od sublokatorów i stołowników	0,5	0,7	—	0,4	1,3	0,9
Dochód z własnego gospodarstwa	1,9	0,7	0,2	1,2	0,3	0,1
Podarunki i zapomogi prywatne	1,3	1,1	0,0	1,6	0,8	0,6
Dochód ze sprzedaży rzeczy	0,2	0,1	—	0,2	0,0	—
Pozostałe dochody	0,1	0,0	—	—	0,1	—
Przychód ze sprzedaży majątku	0,1	0,1	—	0,1	1,0	0,2
Przychód z zaciągniętych długów	2,0	0,7	1,6	0,3	2,0	0,0
Rozchody w odsetkach						
Rozchody netto ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Żywność	58,8	56,5	66,1	60,1	54,9	44,6
Alkohol	1,7	1,9	0,5	1,1	2,4	3,6
Tytoń	2,4	2,1	1,7	1,9	2,2	2,7
Komorne	4,8	4,7	5,3	5,1	3,8	4,7
Urządzenie i utrzymanie mieszkania	2,0	2,4	0,6	2,0	3,3	2,5
Opał i światło	4,3	4,4	4,9	4,8	4,1	3,8
Higjena i zdrowie	2,0	1,8	1,4	1,8	1,8	2,2
Odzież, bielizna, obuwie	13,5	15,2	12,1	13,3	15,3	19,9
Kultura, oświata i wydatki społeczne	2,9	3,0	0,6	2,7	3,9	2,9
Ubezpieczenia	3,6	3,9	3,7	3,9	3,9	4,2
Podatki	0,9	1,2	0,1	1,0	1,3	1,8
Inne wydatki	2,2	2,4	0,5	1,9	3,1	3,1
Na nabycie majątku	0,9	0,4	1,2	0,1	—	3,1
Na spłatę długów	—	0,1	1,3	0,3	0,0	0,9

^a Do porównania wzięto wyłącznie rodziny, które prowadziły rachunki domowe przez cały okres dwóch lat sprawozdawczych.

^b Głowa rodziny (1,00 jednostka konsumcyjna), żona głowy rodziny (0,85 jednostki konsumcyjnej), dziecko w wieku 14—17 lat (0,80 jednostki konsumcyjnej) oraz dziecko w wieku 3—7 lat (0,50 jednostki konsumcyjnej) czyli razem cztery osoby = 3,15 jednostkom konsumcyjnym.

TABL. 22. PRZECIĘTNE ROCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW W RODZINACH ROBOTNICZYCH W POLSCE NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ W LATACH 1927, 1928

Artykuły	1927 1 9 2 8					
	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną					
	Wszystkie grupy	I do 599 zł.	II 600—899 zł.	III 900—1199 zł.	IV 1200 zł. i więcej	
Chleb żytni . kg	154,04	150,40	177,18	146,62	156,04	122,25
Bułki i ciasto „	11,82	14,21	4,00	9,64	19,40	36,90
Mąka pszenna „	25,06	25,04	22,18	21,84	31,93	26,16
Mąki inne „	21,29	16,55	2,22	24,79	10,75	7,48
Kasze i ryż „	10,35	10,17	9,03	9,96	11,59	8,71
Groch i fasola „	5,89	5,55	9,13	4,08	7,02	4,68
Kartofle „	225,61	198,86	169,73	204,04	204,66	193,62
Inne jarzyny „	55,70	58,16	32,87	58,25	59,69	86,29
Mleko „	80,61	81,54	38,66	77,36	93,43	124,95
Masło . kg	1,98	1,98	0,98	1,71	2,37	3,57
Ser „	1,03	1,09	0,50	0,78	1,67	1,77
Śmietana „	1,22	1,44	0,94	1,34	1,48	2,50
Jaja . kg	2,39	2,80	0,65	2,17	3,47	7,04
Mięso, wędliny, ryby „	35,61	39,54	19,74	32,63	50,90	69,22
Tłuszcze „	13,08	13,50	8,05	13,55	15,67	14,00
Cukier, słodycze	19,68	20,99	11,73	20,63	22,84	29,57
Herbata . kg	0,12	0,12	0,07	0,09	0,19	0,18
Kawa „	0,27	0,27	0,12	0,25	0,29	0,52
Owoce „	6,08	9,97	2,08	8,26	10,28	28,47

TABL. 23. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPLNA DZIENNYCH NORM SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ W 1928 R.

Wyszczególnienie	Grupy zamożności według sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
	Wszystkie grupy	I do 599 zł.	II 600—899 zł.	III 900—1199 zł.	IV 1200 zł. i więcej
Liczba zbadanych rodzin	93	14	44	25	10
Wartość odżywcza normy dziennej w gramach					
Białko ogółem .	63,8	48,9	61,0	75,2	82,0
roślinne .	36,6	32,4	36,6	40,2	35,9
zwierzęce .	27,2	16,5	24,4	35,0	46,1
Tłuszcze ogółem .	53,0	34,7	50,5	64,1	75,8
roślinne .	4,1	3,3	4,0	4,7	5,0
zwierzęce .	48,9	31,4	46,5	59,4	70,8
Węglowodany ogółem .	474,2	413,1	476,3	514,1	486,6
roślinne .	462,0	404,6	464,6	500,0	467,9
zwierzęce .	12,2	8,5	11,7	14,1	18,7
Wartość cieplna normy dziennej w kalorjach					
ogółem .	2704,6	2222,0	2691,0	3029,8	3047,5
w tem (roślinnego	2087,7	1827,3	2095,4	2264,6	2123,1
pochodzenia) zwierzęcego	616,9	394,7	595,6	765,2	924,4

TABL. 29. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I DORAŻNA AKCJA PAŃSTWOWA POMOCY DLA BEZROBOTNYCH W POLSCE W 1928 R.

Rodzaj ubezpieczenia	Prze- ciętna roczna liczba ubez- pieczo- nych w tys.	Dochody		Wydatki		
		Ogó- łem	w tem skład- ki	Ogó- łem	w tem	
					świad- czenia	ad- mini- stra- cja
w milionach złotych						
Ubezpieczenia społeczne ogółem		567	502	399	338	42 ^a
Choroby	2 518	297	283	263 ^b	223	25
Nieszczęśliwe wypadki	3 668	55	48	33	26	5
Inwalidztwo, starość i śmierć	1 314	145	124	58	51	6
robotników	1 110	74	60	48	44,5	3,5
pracowników umysłow.	204 ^c	71	64	10	6,5	2,5
Bezrobocie	1 148	70	47	28	22	6 ^a
robotników	944	51	32	26	20,5	5,5 ^a
pracowników umysłow.	204 ^c	19	15	2	1,5	0,5
Dorażna akcja państwowa dla bezrobotnych	—	—	—	17	16	—
robotników	—	—	—	14	13	—
pracowników umysłow.	—	—	—	3	3	—

^a Łącznie z wydatkami na dorażną akcję Państwa. ^b Bez odpisów na fundusz zapasowy. ^c Liczba przeciętna z ostatnich pięciu miesięcy.

TABL. 30. DOCHODY I WYDATKI INSTYTUCYJ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W POLSCE I NIEMCZECH W 1928 R.

Wyszczególnienie	Polska	Niemcy
Dochody w milionach złotych		
Ubezpieczenia społeczne ogółem	567	12 045
Choroba	297	4 547
Nieszczęśliwe wypadki	55	839
Inwalidztwo, starość, śmierć	145	4 577
Bezrobocie	70	2 082
Wydatki w milionach złotych		
Ubezpieczenia społeczne ogółem	383	10 307
Choroba	263	4 349
Nieszczęśliwe wypadki	33	800
Inwalidztwo, starość, śmierć	59	3 161
Bezrobocie	28	1 997
Wydatki na 1 ubezpieczonego w złotych		
Choroba	105	209

TABL. 31. KASY CHORYCH W POLSCE W LATACH 1923—1931

Rok Grupy województw	Kasy	Upraw- nieni do ko- rzysta- nia z kas	Obo- wiązko- wo ubez- pieczeni	Człon- kowie rodzin obo- wiąz- kowo ubezpie- czonych	Dobro- wolnie ubez- pieczeni
		w tysiącach			
Polska ^a	1. I				
1923	143	3 139	1 416	1 721	2,3
„ 1924	153	3 721	1 602	2 117	1,9
„ 1925	173	3 757	1 653	2 102	2,0
„ 1926	203	3 580	1 602	1 976	1,6
„ 1927	228	3 937	1 783	2 152	2,0
„ 1928	244	4 346	1 991	2 353	2,1
„ 1929	243	4 809	2 277	2 530	2,0
„ 1930	243	4 789	2 265	2 522	2,3
„ 1931	243	4 679	2 172	2 505	2,3
Woj. centralne . . .	85	1 994	964	1 030	0,4
„ wschodnie . . .	32	267	136	131	0,0
„ zachodnie ^a . .	57	1 327	576	749	1,6
„ południowe . . .	69	1 091	496	595	0,3

^a Bez Górnego Śląska.

TABL. 32. ZGONY, CHORZY, POŁOGI ORAZ DNI ZASIŁKOWE WŚRÓD UBEZPIECZONYCH W KASACH CHORYCH W POLSCE W LATACH 1925—1928

Rok Płeć	Prze- ciętna roczna liczba ubezpie- czonych w ka- sach u- względ- n. w tys.	Na 100 ubez- pieczonych			Na jed- no za- choro- wanie ^a przypa- da dni zasiłko- wych lub szpi- talnych	Na 100 ubez- pieczo- nych kobiet przy- pada połogów	Na jed- den połóg przy- pada dni zasił- ko- wych
		zmar- ło	choro- wało ^a	było zacho- ro- wań ^a			
1925. Ogółem . .	1 298	0,65	34,5	52,9	13,5	—	—
Mężczyźni . .	901	0,73	37,1	55,6	13,4	—	—
Kobiety . .	397	0,47	28,8	46,6	13,8	3,22	44,3
1926. Ogółem . .	1 630	0,71	30,6	41,3	15,5	—	—
Mężczyźni . .	1 102	0,80	32,6	44,0	15,1	—	—
Kobiety . .	528	0,52	26,5	35,8	16,5	4,38	43,1
1927. Ogółem . .	1 710	0,68	33,1	45,5	15,7	—	—
Mężczyźni . .	1 176	0,77	34,2	47,0	15,3	—	—
Kobiety . .	534	0,50	30,6	42,1	16,6	3,52	45,5
1928. Ogółem . .	1 975	0,66	34,6	49,5	15,3	—	—
Mężczyźni . .	1 375	0,73	35,7	51,1	14,8	—	—
Kobiety . .	600	0,50	32,0	45,8	16,7	3,78	46,9

^a Uwzględniono tylko wypadki choroby połączone z niezdolnością do pracy.

TABL. 33. RACHUNEK DZIAŁALNOŚCI KAS CHORYCH
W POLSCE ZA 1928 R.

Wyszczególnienie	Polska <i>a</i>	Województwa			
		central- ne	wschod- nie	zachod- nie <i>a</i>	połu- dniowe
W milionach złotych					
Dochody ogółem . .	262,7	141,7	11,7	58,0	51,3
w tem: składki . .	250,9	135,0	11,1	55,8	49,0
Wydatki ogółem <i>b</i> . .	266,8	143,9	11,7	58,5	52,7
w tem: świadczenia .	194,0	105,8	7,3	44,1	36,8
koszty admini- stracji .	22,8	11,8	1,4	4,6	5,0
Na jednego ubezpieczonego złotych					
Składki	111	135	99	86	100
Świadczenia	86	106	65	68	75

^a Bez Górnego Śląska. ^b Wraz z odpisami na fundusz zapasowy.

TABL. 34. BEZROBOTNI POBIERAJĄCY ZASIŁKI Z FUN-
DUSZU BEZROBOCIA I ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ PRA-
COWNIKÓW UMYSŁOWYCH W POLSCE 1925—1930

Rok Grupy województw		Przeciętne roczne liczby					
		ubezpieczonych		pobierających zasiłki			
				z akcji ustawowej		z akcji doraźnej	
		Robot- nicy	Pracow- nicy umysłowi	Ro- bot- nicy	Pracow- nicy umysłowi	Ro- bot- nicy	Pracow- nicy umysłowi
w tysiącach							
Polska	1925	595,1	—	46,9	—	48,6	1,9
	1926	631,9	79,3	37,1	1,3	86,5	7,4
	1927	788,3	86,6	25,3	1,0	50,2	7,7
	1928	943,8	204,1	28,3	1,2	21,6	4,2
	1929	1002,0	250,8	53,3	3,5	12,2	0,7
	1930	923,9	291,2	106,4	9,4	—	—
Woj. centralne		451,2	143,9	59,8	4,3	—	—
„ wschodnie		34,6	23,3	2,6	0,5	—	—
„ poznańskie		—	—	—	—	—	—
„ i pomorskie		98,2	48,9	15,7	1,9	—	—
„ śląskie		202,7	35,3	12,0	0,8	—	—
„ południowe		137,2	39,8	16,3	1,9	—	—

TABL. 35. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY Z ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ OD NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW ORAZ NA WYPADEK INWALIDZTWA, STAROŚCI I ŚMIERCI W POLSCE W LATACH 1926—1928

Wyszczególnienie	1926	1927	1928
Przeciętna roczna liczba ubezpieczonych w tysiącach			
A. Ubezpieczeni od nieszczęśliwych wypadków			
B. Ubezpieczeni na wypadek inwalidztwa, starości i śmierci	2769,0	3286,7	3667,6
Robotnicy	1069,2 ^a	1105,2	1314,6
Pracownicy umysłowi ^b	988,4 ^a	1017,6	1110,5
	80,8	87,6	204,1 ^c
Liczba osób pobierających renty w dniu 31. XII			
A. Z zakładów ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków			
Robotnicy i pracownicy umysłowi			
ogółem	66 411	70 755	76 865
Uszkodzeni	48 560	52 394	57 418
Wdowy	9 349	9 730	10 452
Sieroty	7 812	7 837	8 092
Ascendenci	690	794	903
B. Z zakładów ubezpieczeń na wypadek inwalidztwa, starości i śmierci			
Robotnicy ogółem	204 335 ^a	205 698	208 606
Inwalidzi	78 099	79 761	83 588
Starcy	16 000	15 403	15 348
Wdowy	31 408	34 743	38 515
Sieroty	78 828	75 791	71 155
Pracownicy umysłowi ogółem ^b	3 704	4 101	5 099
Inwalidzi	625	781	1 016
Starcy	495	578	838
Wdowy	1 236	1 388	1 605
Sieroty	1 348	1 354	1 640

^a Bez ubezpieczenia dodatkowego górników w Małopolsce.

^b Do 31. XII 1927 tylko w b. zaborach pruskim i austriackim, od 1. I 1928 w całej Polsce.

^c Liczba przeciętna z ostatnich 5 miesięcy.

TABL. 36. NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1925—1928

Wyszczególnienie	Prze- ciętna roczna liczba ubez- pie- czonych w tys. a	Ogólna liczba wypad- ków	Następstwa wypadków	
			Śmierć	Nie- zdol- ność do pracy b
Ogółem 1925	2 675	11 163	806	10 357
1926	2 769	12 747	913	11 834
1927	3 287	15 790	926	14 864
1928	3 678	18 871	1 058	17 813
w tem:				
Gospodarstwa rolne, leśne i młyny	.	1 359	161	1 198
Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne	.	5 077	272	4 805
Wyroby z metali	.	1 176	16	1 160
Maszyny, narzędzia, in- strumenty, przyrządy . .	.	1 109	25	1 084
Przemysł włókienniczy . .	.	1 343	25	1 318
Materiały drzewne i sny- cerskie	.	1 669	79	1 590
Budownictwo	.	1 426	117	1 309

a Liczby szacunkowe. b Trwała i przejściowa.

TABL. 37. PRZYCZYNY NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW ODSZKODOWANYCH PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 1926—1928

Przyczyna wypadku	Liczba wypadków		
	1926	1927	1928
Ogółem	12 747	15 790	18 871
Silniki, pędnie, maszyny	2 589	3 561	4 044
Windy, żorawie, dźwignie i t. p.	246	286	342
Kotły, przewody parowe, parniki i t. p.	33	24	44
Materiały wybuchowe	136	150	143
Materiały zapalne, żrące i t. p.	460	753	1 048
Zasypanie, załamanie się rusztowań i t. p.	2 577	2 907	3 633
Upadek z drabin, schodów, rusztowań	1 641	2 035	2 467
Ładowanie, wyładowanie, dźwiganie ciężarów i t. p.	1 245	1 588	1 747
Przewóz wozami, przejechanie, uderzenie, ukąszenie i t. p.	1 309	1 520	1 818
Ruch kolejowy	1 125	1 297	1 344
Przewóz wodą	22	49	47
Użycie narzędzi ręcznych	534	714	877
Prąd elektryczny	830	906	93
Inne przyczyny			1 224

TABL. 38. CZYNNOŚCI INSPEKCJI PRACY W POLSCE W 1929 R.

	w tys.		w tys.
Wizytacje i komisje . . .	22,2	Zatargi poszczególnych robotników	25,3
Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne	84,8	Zatargi zbiorowe	2,3
Stwierdzone wykroczenia zakładów przeciw przepisom ochronnym . . .	45,4	Sprawy na komisjach rozjemczych	6,3
Stwierdzone nieszczęśliwe wypadki przy pracy	64,9	Umowy zbiorowe	0,3

TABL. 39. ZWIĄZKI ZAWODOWE W POLSCE W LATACH 1925—1929

Rok	Licz- ba zwią- zków	Licz- ba od- dzia- łów	Liczba członków		Do- chody	Wy- datki	Nakłady roczne czaso- pism związk. w tys.
			za- reje- strow.	placą- cych			
			w tysiącach				
Centrale związkowe					w tysiącach złotych		
Ogółem							
1925	412	4 917	1 153	787	11 720	.	9 430
1926	325	5 603	937	700	11 950	11 792	10 467
1927	325	5 511	874	658	13 111	12 043	11 001
1928	330	4 564	792	594	13 406	12 266	9 967
1929	294	7 436	952	715	20 428	18 546	16 917
w tem:							
Związek Stowa- rzyszeń Zawo- dowych . . .	31	1 639	262	205	7 904	6 319	5 676
Zjednoczenie Za- wodowe Pol- skie	11	1 773	202	125	1 624	1 298	1 226
Chrześc. Zjedn. Zawodowe .	30	238	101	59	459	435	526
Związki robotnicze							
1925	218	2 434	.	473	4 148	3 952	2 873
1926	155	2 396	582	368	3 820	3 709	2 980
1927	161	2 608	576	388	4 884	4 514	4 281
1928	190	2 320	540	382	5 921	5 454	4 991
1929	154	3 692	573	373	6 952	5 680	5 713
Związki pracowników umysłowych							
1925	123	801	.	57	.	.	551
1926	109	798	76	57	1 695	1 787	486
1927	106	577	60	46	1 775	1 699	337
1928	93	709	66	50	1 651	1 688	477
1929	92	1 033	79	63	2 442	2 254	749
Związki pracowników państwowych i samorządowych							
1925	71	1 682	.	257	.	.	6 006
1926	61	2 409	279	275	6 435	6 296	7 001
1927	58	2 326	238	224	6 452	5 830	6 383
1928	47	1 535	186	162	5 834	5 144	4 499
1929	48	2 711	300	278	11 035	10 611	10 455

Źródło: Roczniki Pracowniczych Związków Zawodowych za lata 1925—1929.

TABL. 40. ZWIĄZKI ZAWODOWE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W R. 1928:

Liczby pracowników i robotników zorganizowanych w związkach zawodowych

w tysiącach		w tysiącach		w tysiącach	
Z. S. S. R. . . .	11 060	Szwecja . . .	564	Norwegja . . .	108
Niemcy . . .	8 695	Holandja . . .	561	Nowa Zelandja	107
Anglja . . .	4 673	Danja . . .	311	Finlandja . . .	90
St.Zjedn.A.P. .	4 444	Japonja . . .	309	Grecja . . .	83
Włochy . . .	3 000	Kanada . . .	301	Jugosławja . .	60
Meksyk . . .	1 850	Hiszpanja . .	291	Rumunja . . .	41
Czechosłowacja	1 738	Indje Ang. . .	274	Łotwa . . .	37
Francja . . .	1 201	Szwajcarja . .	266	Bulgaria . . .	31
Austria . . .	999	Węgry . . .	178	Afryka Połudn.	29
Australja . . .	912	Brazylja . . .	117	Portugalja . .	20
Polska . . .	792	Cejlon . . .	114	Luxemburg . .	18
Belgja . . .	724	Argentyna . .	112	Estonja . . .	13
		Irlandja . . .	109		

Źródło: *Sixième Annuaire, Fédération Syndicale Internationale*
Amsterdam 1930.

TABL. 41. ZAKŁADY OPIEKI SPOŁECZNEJ W POLSCE W 1927 R.

Wyszczególnienie	Liczba zakła- dów	Liczba osób w zakładach		
		ogółem	osób płci męskiej	osób płci żeńskej
			w tysiącach	
Zakłady dla dzieci i młodo- cianych	1 625	118	56	62
opieki otwartej	703	71	31	40
opieki zamkniętej	922	47	25	22
Zakłady dla dorosłych	574	51	20	31
opieki otwartej	117	32	14	18
opieki zamkniętej	457	19	6	13

Źródło: Dane Min. Pracy i Opieki Społecznej.

TABL. 42. INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA PRZY ZAKŁADACH PRACY, URZĄDZONE NA ZASADZIE USTAWODAWSTWA PRACY

Stan w dniu 1. I 1931 r.

Grupy województw	Liczba fabryk	Liczba zatrudnionych kobiet	Żłobki		Stacje lotne	
			Liczba żłobków	Liczba dzieci	Liczba stacyj	Liczba dzieci w stacjach
Polska	83	22 740	32	512	69	4 153
Woj. centralne i wschodnie	46	11 458	17	245	36	2 658
„ zachodnie	26	8 434	12	222	22	1 069
„ południowe	11	2 848	3	45	11	426

TABL. 43. KOLONJE I PÓLKOLONJE DZIECIĘCE W LATACH 1922—1929

Rok	Kolonje				Półkolonje		Kwoty wydatkowane na kolonje i półkolonje	
	Liczba kolonij	Liczba dzieci na kolonjach			Liczba półkolonij	Liczba dzieci na półkolonjach w tysiącach	ogółem	w tem przez Państwo
		ogółem	wypo- czynko- wych	leczni- czych				
							w tysiącach	
1922	200	28,6	22,3	6,3	24	10,7	.	.
1923	146	17,0	12,2	4,8	12	2,4	.	.
1924	195	19,8	12,1	7,7	14	6,7	2,3	.
1925	212	32,3	21,7	10,6	19	8,4	2,4	0,2
1926	378	37,4	31,5	5,9	51	8,5	2,5	0,2
1927	515	42,5	34,2	8,3	115	17,3	3,8	0,3
1928	633	65,0	56,2	8,8	125	20,7	6,6	0,5
1929	1029	79,1	62,6	16,5	136	45,7	8,6	1,1

Źródło: Dane Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

TABL. 44. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI W POLSCE WEDŁUG PRZYCZYN INWALIDZTWA ^a

Stan w dniu 1. VII 1930 r.

Grupy województw	Ogółem	Przyczyny utraty zdolności zarobkowania					
		Uszkodzenia cielesne	Gruźlica	ChOROBY zakaźne	ChOROBY umysłowe	Utrata wzroku	Inne
Polska	143 245	103 944	7 836	1 439	1 299	1 562	27 165
Woj. centralne	25 791	16 540	3 082	427	107	197	5 438
„ wschodnie	7 877	6 253	228	145	9	49	1 193
„ zachodnie	60 146	42 838	2 652	512	664	377	13 103
„ południowe	49 431	38 313	1 874	355	519	939	7 431

^a Osoby uznane przez komisje rewizyjno-lekarskie za inwalidów.

**TABL. 45. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI
W POLSCE WEDŁUG STOPNIA UTRATY ZDOLNOŚCI ZA-
ROBKOWEJ**

Stan na 1. VII 1930

Grupy województw	Ogółem	Inwalidzi którym nie przyznano prawa do otrzymywania zasiłków a	Inwalidzi, którym przyznano prawo do otrzymywania zasiłków według stopnia utraty zdolności zarobkowej		
			15 ⁰ / ₀ — —44 ⁰ / ₀	45 ⁰ / ₀ — —84 ⁰ / ₀	85 ⁰ / ₀ — —100 ⁰ / ₀
Inwalidzi, których uprawnienia określono na stałe					
Polska	122 978	25 515	71 603	23 775	2 085
Woj. centralne	20 911	4 101	11 931	4 418	461
„ wschodnie	6 859	909	3 833	1 952	165
„ zachodnie	50 069	13 189	27 324	8 904	652
„ południowe	45 139	7 316	28 515	8 501	807
Inwalidzi, których uprawnienia określono tymczasowo					
Polska	20 267	3 135	13 975	2 711	446
Woj. centralne	4 880	1 067	2 926	752	135
„ wschodnie	1 018	222	589	183	24
„ zachodnie	10 077	1 084	7 586	1 178	229
„ południowe	4 292	762	2 874	598	58

^a Stopień utraty zdolności do pracy mniej niż 15%.

Źródło: Dane Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

**TABL. 46. WYDATKI SKARBU PAŃSTWA NA ZAOPATRZE-
NIE INWALIDÓW WOJENNYCH I OSÓB UPRAWNIONYCH
DO ZAOPATRZENIA Z USTAWY 18. III 1921 R.**

Rok budżetowy	Zaopatrzenie pieniężne	Leczenie i pro- tezowanie in- walidów wojen- nych	Opieka nad inwalidami wo- jennymi
	w milionach złotych		
1927/28	92,0		
1928/29	139,2	1,7	1,5
1929/30	145,4	3,6	1,2
1930/31	155,6	3,6	1,8
1931/32	156,1	3,4	1,7

Źródło: Budżety Rz. Polskiej z lat 1927/28—1931/32.

**TABL. 47. OSOBY, POBIERAJĄCE RENTY INWALIDZKIE
W DNIU 31. III 1929 R.**

Ogółem	270 344
Inwalidzi	92 337
Wdowy	55 922
Sieroty	112 137
Rodzice	9 948

Źródło: Preliminarz budżetowy Rz. Polskiej na 1930/31 r.

DZIAŁ XIV. UBEZPIECZENIA. POŻARY
TABL. 1. ZAKŁADY I DZIAŁY UBEZPIECZEŃ W POLSCE
W LATACH 1926—1928

Wyszczególnienie	1926	1927	1928
Liczba zakładów ^a			
Polska	128	146	132
Z siedzibą zarządów w woj. centralnych	54	56	56
„ „ „ „ „ wschodnich .	5	8	8
„ „ „ „ „ zachodnich .	46	47	35
„ „ „ „ „ południowych	14	26	24
„ „ „ „ „ zagranicą	9	9	9
Publiczne	7	7	8
Wzajemne większe	12	12	12
Wzajemne mniejsze	80	102	87
Akcyjne krajowe	20	16	16
Zakłady zagraniczne	9	9	9
Liczba działów ubezpieczeń ^a			
Ogółem	216	238	232
Życiowy	31	32	21
Wypadkowy	16	16	16
Od ognia	45	43	43
Od kradzieży	18	18	18
Inwentarza żywego	51	72	69
Inne	55	57	65

^a Zakłady działające, bez znajdujących się w likwidacji.

TABL. 2. WAŻNIEJSZE POZYCJE BILANSÓW ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W LATACH 1927 I 1928

Wyszczególnienie	1927	1928
Liczba zakładów uwzględnionych ^a		
Ogółem	35	35
Publiczne	7	7
Wzajemne większe	12	12
Akcyjne krajowe	16	16
Pozycje bilansów w milionach złotych		
Stan czynny:		
Kasa i sumy do dyspozycji	27	29
Dłużnicy	60	65
Papiery procentowe	28	35
Nieruchomości i ruchomości	24	31
Inne aktywa	32	51
Strata	3	2
Sumy bilansowe	174	213
Stan bierny:		
Kapitał zakładowy	14	19
Kapitał zapasowy	27	37
Kapitał zasobowy	16	19
Fundusz rezerwowy	44	59
Wierzyciele	33	34
Inne pasywa	25	32
Zysk	15	13

^a Oprócz zakładów wzajemnych mniejszych i zakładów zagranicznych.

TABL. 3. STAN UBEZPIECZEŃ, ZBIÓR SKŁADEK, ODSZKODOWANIA WYPŁACONE W LATACH 1927—1928

Działy ubezpieczeń	1927 a			1928 a		
	Suma ubezpieczeń	Zbiór składek b	Odszkodowanie wypłacone b	Suma ubezpieczeń	Zbiór składek b	Odszkodowanie wypłacone b
	w milionach złotych					
Ogółem . . .	36 585	167	94	47 998	217	110
Życiowy . . .	235	22	4	459	38	4
Wypadkowy . .	.	2	1	.	3	2
Od ognia . . .	31 116	106	57	40 451	130	72
Od kradzieży . .	743	3	2	1 158	4	3
Inne rzeczowe .	4 491	22	21	5 930	28	20
Reasekuracyjny	—	12	9	—	14	9

a Uwzględniono 35 zakładów krajowych (ob. tabl. 2) i 9 zakładów zagranicznych. b Z ubezpieczeń własnych i przyjętych do reasekuracji

TABL. 4. POŻARY NIERUCHOMOŚCI ZABUDOWANYCH W 1928 R.

Wyszczególnienie	1927	1928				
		Ogółem	Województwa			
			centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba pożarów w tys. .	11,0	12,0	4,7	2,8	1,2	3,3
w miastach	1,8	1,9	0,8	0,3	0,2	0,6
na wsi	9,2	10,1	3,9	2,5	1,0	2,7
Liczba dotkniętych pożarem nieruchomości zabudowanych w tys. .	17,9	21,2	9,2	5,5	1,3	5,2
budowli w tys.	.	39,7	19,3	10,1	1,8	8,5
Wartość budowli dotkniętych pożarem w milj. zł.	95,8 a	151,0 a	83,6	22,6	17,5 a	27,3
Straty pożarowe { w milj. zł.	21,7 a	34,5 a	16,1	6,7	6,2 a	5,5
w budowl. { w % wartości	22,6	22,8	19,3	29,7	35,3	20,0

a Liczby niekompletne; bra danych dla części budowli z woj. zachodnich.

DZIAŁ XV. SZKOLNICTWO I WYCHOWANIE

TABL. 1. SIEĆ SZKOLNA W POLSCE
W ROKU SZKOLNYM 1929/30

Wyszczególnienie	Przed- szkola	Szkoły					wyższe
		po- wszech- ne	śred- nie	na- uczy- ciel- skie	zawo- dowe		
Liczba miejscowości, w których są szkoły							
Ogółem . . . 1928/29	928	23 215	276	134	221	7	
1929/30	1 029	23 184	277	132	217	7	
Miasta	420	633	257	117	165	7	
Wsie	609	22 551	20	15	52	—	
Liczba szkół							
Ogółem . . . 1928/29	1 557	26 376	777	237	727	21	
1929/30	1 765	26 539	759	229	732	20	
Miasta	1 076	2 959	735	214	678	20	
Wsie	689	23 580	24	15	54	—	
Przeciętna liczba szkół na 100 000 mieszkańców							
P o l s k a . . . 1928/29	5,1	86,7	2,6	0,8	2,4	0,1	
1929/30	5,7	86,3	2,4	0,7	2,3	0,1	
Woj. centralne . . .	4,7	82,3	2,8	0,7	2,6	} 0,1	
„ wschodnie . . .	1,5	97,5	1,9	0,4	2,0		
„ zachodnie . . .	11,8	99,6	3,0	0,9	2,9		
„ w tem śląskie . .	21,0	56,2	3,0	0,9	1,9		
„ południowe . . .	4,5	80,1	2,2	10,6	2,0		
Promień obwodu przypadającego przeciętnie na 1 ośrodek szkolny w km							
P o l s k a . . . 1928/29	11,5	2,3	21,2	30,4	23,6	132,9	
1929/30	11,0	2,3	21,2	30,4	23,6	132,9	
Woj. centralne . . .	11,5	2,2	20,7	29,6	23,0	} 132,9	
„ wschodnie . . .	33,2	3,0	36,3	55,2	34,1		
„ zachodnie . . .	6,8	2,0	14,6	23,6	19,4		
„ w tem śląskie . .	3,1	1,8	8,6	13,9	11,6		
„ południowe . . .	10,5	2,1	18,4	23,9	19,8		

**TABL. 2. ROZWÓJ NAUCZANIA POCZĄTKOWEGO W POLSCE
W LATACH SZKOLNYCH 1922/23—1929/30**

Rok szkolny	Polska	Województwa				
		cen- tralne	wschod- nie	poznań- skie i po- morskie	śląskie	połu- dniowe
Dzieci w wieku szkolnym (7—13) lat w tysiącach						
1922/23	4 852	2 005	783	533	216	1 315
1923/24	4 519	1 902	717	500	202	1 198
1924/25	4 230	1 814	674	464	188	1 090
1925/26	3 920	1 717	617	425	174	987
1926/27	3 809	1 689	592	406	164	958
1927/28	3 736	1 677	576	398	160	925
1928/29	3 829	1 695	645	393	158	938
1929/30	4 108	1 788	706	412	165	1 037
Uczniowie pobierający naukę początkową w szkołach w tysiącach						
1922/23	3 345	1 304	285	521	207	1 028
1923/24	3 395	1 414	300	501	211	969
1924/25	3 363	1 426	336	465	201	935
1925/26	3 354	1 461	376	422	197	898
1926/27	3 449	1 505	416	409	195	924
1927/28	3 462	1 510	429	401	196	926
1928/29	3 572	1 546	462	396	196	972
1929/30	3 792	1 630	508	410	201	1 043
Uczniowie pobierający naukę w odsetk. dzieci w wieku szkolnym a						
1922/23	68,9	65,1	36,4	97,7	96,1	78,2
1923/24	75,1	74,4	41,8	100,1	104,7	80,9
1924/25	79,5	78,6	49,8	100,2	107,1	85,8
1925/26	85,6	85,1	61,0	99,2	113,3	91,0
1926/27	90,6	89,1	70,3	100,9	119,0	96,4
1927/28	92,7	90,1	74,5	100,7	122,3	100,1
1928/29	93,3	91,2	71,7	100,9	124,0	103,6
1929/30	92,3	91,1	72,1	99,5	121,7	100,6

^a Odsetki wskazują stosunek liczby pobierających naukę początkową uczniów (bez różnicy wieku) do liczby siedmiu roczników dzieci w wieku lat 7—13, który jest wiekiem obowiązku szkolnego w większej części Polski.

**TABL. 3. SZKOLNICTWO ELEMENTARNE W NIEKTÓRYCH
PAŃSTWACH W ROKU SZKOLNYM 1926/27**

Państwa	Ogólna liczba uczniów w szko- łach po- wszech- nych w tys.	Na 100 ludn. w wieku pro- dukcyj- nym ^a przypa- da uczn.	Państwa	Ogólna liczba uczniów w szko- łach po- wszech- nych w tys.	Na 100 ludn. w wieku pro- dukcyj- nym ^a przypa- da uczn.
Japonia . . .	9 299	25	Czechosłowacja	1 719	18
Holandja . .	1 077	23	Szwajcaria . .	483	17
Danja . . .	493	22	Hiszpanja . .	2 504	16
Norwegja . .	396	22	Finlandja . .	334	15
St. Zjedn. A. P.	20 984	21	Niemcy . . .	6 697	14
Anglja z Walją	5 604	20	Belgja . . .	800	14
Polska . . .	3 344	20	Francja . . .	3 928	13
Węgry . . .	1 030	19	Łotwa . . .	165	12

^a Ponad 15 lat.

TABL. 4. SZKOLNICTWO W POLSCE W LATACH SZKOLNYCH
1922/23, 1929/30

Typ szkoły	Liczba szkół względnie wydziałów		Liczba uczniów			
			1922/23	1929/30		
	1922/23	1929/30		Ogół- łem	Chłop- ców	Dziew- cząt
			w tysiącach			
Przedszkola	1 185	1 707	66,6	98,0	45,9	52,1
Szkoły powszechne	27 384	26 539	3208,4	3691,7	1890,5	1801,2
publiczne	26 653	25 119	3132,1	3570,4	1817,1	1753,3
prywatne	731	1 420	76,3	121,3	73,4	47,9
Szkoły ćwiczeń	95	136	11,7	16,8	8,7	8,1
Preparandy	49	3	3,1	0,1	.	.
Szkoły specjalne	50	69	3,8	6,4	4,2	2,2
dla ociemniałych	5	5	0,2	0,3	0,2	0,1
„ głuchoniemych	12	16	0,9	1,2	0,7	0,5
„ niedorozwiniętych	20	34	1,5	3,5	1,9	1,6
„ moralnie zaniedba- nych	13	14	1,2	1,4	1,4	0,0
Szkoły średnie ogólno- kształcące	1 761	1 662	227,1	203,4	125,6	77,8
klasy elementarne	276	158	14,3	10,6	4,9	5,7
gimnazjum niższe	745	679	108,1	66,7	43,2	23,5
„ wyższe	740	825	104,7	126,1	77,5	48,6
Szkoły nauczycielskie	194	229	27,1	36,3	14,3	22,0
Wydziały szkół i kursów zawodowych	707	1 269	49,1	84,9	50,4	34,5
Rolnictwo i ogrodnictwo	22	37	1,0	2,5	1,8	0,7
Przemysł i górnictwo	415	753	23,2	37,6	25,4	12,2
w tem: metalowy i me- chaniczny	77	190	6,8	16,4	16,3	0,1
włókienniczy	55	88	1,5	2,3	0,8	1,5
drzewny	61	84	2,0	2,8	2,8	0,0
spożywczy	20	6	1,7	0,2	0,2	0,0
odzieżowy	132	296	7,0	10,9	1,3	9,6
inny	70	89	4,2	5,0	4,0	1,0
Handel i komunikacja	252	360	23,8	39,4	22,0	17,4
Inne zawody	18	119	1,1	5,4	1,2	4,2
Wydziały szkół dokształ- cających	519	702 ^a	62,7	95,2 ^a	.	.
Przemysłowe	429	573 ^a	59,9	90,4 ^a	.	.
Rolnicze	90	129 ^a	2,8	4,8 ^a	3,5 ^a	1,3 ^a
Wydziały szkół wyższych	59	78	38,6	45,1	32,5	12,6
Teologia	7	8	0,4	1,0	1,0	0,0
Prawo i ekonomja	11	11	10,6	11,8	10,4	1,4
Medycyna	5	5	5,0	3,8	3,1	0,7
Farmaceutyka	.	4	.	0,9	0,4	0,5
Weterynaryja	2	2	0,4	0,9	0,9	0,0
Dentystyka	1	1	0,4	0,5	0,1	0,4
Filozofja	11	13	11,9	12,8	5,4	7,4
Rolnictwo i leśnictwo	6	7	2,4	2,2	1,8	0,4
Technika	13	14	6,2	6,6	6,3	0,3
Sztuki piękne	2	8	0,3	0,6	0,3	0,3
Nauki handlowe	1	4	1,0	3,9	2,8	1,1
Wychowanie fizyczne	—	1	—	0,1	0,0	0,1

^a W roku szkolnym 1928/29.

TABL. 5. SZKOŁY MĘSKIE, ŻEŃSKIE I KOEDUKACYJNE
W POLSCE W ROKU SZKOLNYM 1929/30

Wyszczególnienie	Szkoły				Uczniowie szkół			
	ogółem	męskie	żeńskie	ko-edukacyjne	ogółem	męskich	żeńskich	ko-edukacyjnych
Przedszkola	1765	23	50	1692	100,5	1,2	1,8	97,5
w miastach	1076	15	36	1025	64,5	0,9	1,3	62,3
w gmin. wiejsk.	689	8	14	667	36,0	0,3	0,5	35,2
Szkoły powszechne	26539	899	670	24 970	3691,7	265,1	266,2	3160,4
w miastach	2 959	835	622	1 502	968,1	243,7	246,2	478,2
w gmin. wiejsk.	23 580	64	48	23 468	2723,6	21,4	20,0	2682,2
publiczne								
w miastach	2 058	454	529	1 075	872,5	208,4	234,6	429,5
w gm. wiejsk.	23 061	42	38	22 981	2697,9	19,9	19,2	2658,8
prywatne								
w miastach	901	381	93	427	95,6	35,3	11,6	48,7
w gm. wiejsk.	519	22	10	487	25,7	1,5	0,8	23,4
Szkoły średnie ogólnokszt.	759	282	229	248	203,4	94,2	56,4	52,8
państwowe	272	178	35	59	98,5	67,8	12,9	17,8
niepaństwowe	487	104	194	189	104,9	26,4	43,5	35,0
Szkoły nauczycielskie	229	79	124	26	36,3	13,4	19,8	3,1
państwowe	136	77	48	11	21,4	13,0	7,4	1,0
niepaństwowe	93	2	76	15	14,9	0,4	12,4	2,1
Szkoły zawodowe (wydziały)	1269	497	478	294	84,9	37,5	21,1	26,3
państwowe	306	186	87	33	23,1	16,4	4,3	2,4
niepaństwowe	963	311	391	261	61,8	21,1	16,8	23,9
Szkoły specjalne	69	14	—	55	6,4	1,3	—	5,1

TABL. 6. SZKOŁY W POLSCE WEDŁUG WŁAŚCICIELI
W ROKU SZKOLNYM 1928/29

Właściciele szkół	Liczba przedszkoli	Liczba szkół					
		powszechnych	średnich	nauczycielskich	zawodowych		specjalnych
					zakładów	wydziałów	
Ogółem	1 557	26 592	777	237	477	868	63
Państwo	149 ^a	25 170 ^a	271	136	108	277	42
Samorząd terytorjalny	454	5	65	17	33	77	5
Organizacje wyznaniowe	349	268	70	22	32	56	4
Organizacje społeczne	319	616	190	46	228	352	9
Fundacje	10	3	—	—	4	9	2
Osoby i instytucje prywatne	276	530	181	16	72	97	1

^a Państwo i samorząd terytorjalny.

TABL. 7. UCZNIOWIE WEDŁUG POZIOMU NAUKI W POLSCE

Poziom (rok) nauki	Przed- szkola 1928/29	Szkoly				
		po- wszech- ne 1927/28	średnie 1928/29	nauczy- cielskie 1928/29	zawodo- we 1928/29	wyższe 1928/29
		Liczba uczniów w tysiącach				
Ogółem	92,9	3117,6	203,9	38,3	56,3	43,3
Poziom elementarny						
Rok nauki 1 .	—	917,3	—	—	—	—
2 .	—	687,0	2,3	—	—	—
3 .	—	583,9	2,9	—	0,1	—
4 .	—	456,3	3,8	—	0,2	—
5 .	—	244,5	19,2	—	3,1	—
6 .	—	139,5	22,1	—	4,5	—
7 .	—	86,3	25,1	1,2	7,4	—
Poziom średni						
Rok nauki 8 .	—	2,6	32,2	8,1	20,1	—
9 .	—	0,2	28,8	7,5	11,2	—
10 .	—	—	26,5	6,9	6,0	—
11 .	—	—	22,0	7,2	2,7	—
12 .	—	—	19,0	6,6	0,7	—
Poziom wyższy						
Rok nauki 13 .	—	—	—	0,8	0,2	43,3
14 .	—	—	—	—	0,1	
15 i więcej	—	—	—	—	—	

TABL. 8. WIEK UCZNIÓW

Wiek	Przed- szkola 1927/28	S z k o ł y				
		po- wszech- ne 1925/26	średnie 1928/29	nauczy- cielskie 1925/26	zawo- dowe 1928/29	wyż- sze 1928/29
		Liczba uczniów w tysiącach				
Ogółem zbadani	80,4	3229,7	203,3	37,3	55,1	42,4
w tem liczący lat:						
6 i mniej	74,7	133,6	0,9	—	—	—
7—13	5,7	2894,5	70,9	0,2	—	—
14—18	—	201,6	113,7	25,3	41,6	2,7
19—22	—	—	17,8	10,9	11,5	22,0
23 i więcej	—	—	—	0,9	2,0	17,7
Wiek środkowy	5,5	11,0	15,1	17,9	17,3	22,4

TABL. 9. WYZNANIE UCZNIÓW

Wyznanie	Uczniowie w szkołach				
	po- wszech- nych	śred- nich	nau- czyciel- skich	zawodo- wych	wyż- szych
	1925/26	1928/29	1925/26	1928/29	1928/29
w odsetkach ogółu zbadanych					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rzymsko-katolickie . . .	71,3	67,7	87,9	79,2	70,0
Grecko-katolickie . . .	10,1	4,0	7,1	2,2	4,8
Prawosławne	6,8	2,4	1,1	3,1	2,5
Ewangelickie	2,9	4,1	2,0	1,6	1,9
Mojżeszowe	8,8	21,6	1,8	13,8	20,4
Inne	0,1	0,2	0,1	0,1	0,4

TABL. 10. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH
W ROKU SZKOLNYM 1929/30

Język nauczania	Przed- szkola	Szkoły				
		po- wszech- ne	śred- nie	nau- czy- cielsk.	za- wodo- we	wyż- sze
Liczba szkół						
Ogółem	1 765	26 539	759	229	735	20
Polski	1 588	21 806	673	198	705	20
Polski i ukraiński . . .	—	2 336	1	13	1	—
Polski i inny	16	311	9	1	6	—
Ukraiński (rusiński) . .	47	790	20	10	2	—
Białoruski	—	26	3	—	—	—
Niemiecki	34	768	29	3	5	—
Żydowski	42	177	3	1	16	—
Hebrajski	35	183	11	3	—	—
Litewski	—	105	2	—	—	—
Czeski	—	28	—	—	—	—
Francuski	2	1	1	—	—	—
Rosyjski	1	8	7	—	—	—
Liczba uczniów w tysiącach						
Ogółem	100,5	3691,7	203,4	36,3	84,9	45,1
Polski	93,7	3129,5	179,5	31,3	82,2	45,1
Polski i ukraiński . . .	—	332,0	0,5	2,6	0,0	—
Polski i inny	0,8	26,2	5,0	0,1	0,7	—
Ukraiński (rusiński) . .	1,5	93,6	5,7	1,5	0,3	—
Białoruski	—	2,0	0,4	—	—	—
Niemiecki	1,6	62,7	7,7	0,4	0,2	—
Żydowski	1,5	19,1	0,4	0,1	1,5	—
Hebrajski	1,3	20,7	2,4	0,3	—	—
Litewski	—	3,7	0,5	—	—	—
Czeski	—	1,4	—	—	—	—
Francuski	0,1	0,0	0,2	—	—	—
Rosyjski	0,0	0,8	1,1	—	—	—

TABL. 11. UCZNIOWIE WEDŁUG ZAWODU RODZICÓW
na 10 000 ludności poszczególnych grup zawodowych

Grupy zawodów Stanowisko społeczne rodziców	Uczniowie w szkołach			
	średnich	nauczyciel- skich	zawodo- wych	wyż- szych
	1925/26	1925/26	1928/29	1928/29
Ogółem	79,6	13,7	18,6	15,9
Grupy zawodów:				
Rolnictwo	20,7	6,7	4,5	4,2
Przemysł	105,9	19,4	31,9	13,3
Handel	242,6	10,4	53,9	43,0
Służba publiczna	519,0	86,5	67,0	123,5
Inne zawody	71,7	12,8	42,3	20,0
Stanowisko społeczne				
Samodzielni	63,2	10,3	12,9	11,0
Urzędnicy	676,8	92,3	102,7	162,7
Robotnicy i służba	35,8	11,0	22,8	5,0
Bez określenia	65,4	12,3	11,1	21,9

TABL. 12. NAUCZYCIELE

Płeć Wiek Wyznanie	Przed- szkola 1928/29	S z k o ł y				
		po- wszech- ne 1925/26	średnie 1927/28	nauczycielskie 1927/28	zawo- dowe 1928/29	wyższe 1928/29
Liczba nauczycieli						
Ogółem	2 186	64 513	10 762	1 938	5 500	1 476
Mężczyźni	—	28 347	6 857	1 154	3 794	1 419
Kobiety	2 186	36 166	3 905	784	1 706	57
Odsetki nauczycieli według grup wieku						
Lat 19 i mniej	.	1,8	0,0	0,1	0,4	—
20—29	.	52,4	19,2	20,8	26,3	4,3
30—39	.	26,7	36,8	38,1	32,8	20,0
40—49	.	12,2	30,0	26,2	25,4	37,5
50—59	.	5,1	10,6	10,7	11,1	25,2
60—69	.	1,7	3,0	3,7	3,6	10,5
70 i więcej	.	0,1	0,4	0,4	0,4	2,5

TABL. 13. ABSOLWENCI SZKÓŁ W POLSCE W 1928 ROKU

Wyszczególnienie	Absolwenci ogółem			Płeć	
	1923	1927	1928	1928	
				męska	żeńską
Szkoły powszechne . . .	188 442	255 189	254 736	.	.
Szkoły publiczne . . .	184 557	248 637	246 683	.	.
Szkoły prywatne . . .	3 885	6 552	8 053	.	.
Miasta	41 909	61 413	62 576	.	.
Wieś	146 533	193 776	192 160	.	.
Szkoły średnie ogólnokształcące . . .	9 150	13 530	14 835	9 630	5 205
Szkoły państwowe . . .	5 532	7 275	7 731	6 099	1 632
Szkoły samorządowe . . .	152	570	636	409	227
Szkoły prywatne . . .	3 466	4 854	5 389	2 315	3 074
Eksterni	.	831	1 079	807	272
Szkoły typu:					
matem.-przyrodn. . .	.	2 487	2 385	1 970	415
humanistycznego . . .	.	8 444	9 808	5 382	4 426
klasycznego	.	2 539	2 560	2 261	299
innego	.	60	82	17	65
Szkoły nauczycielskie . . .	3 736	5 280	5 536	1 961	3 575
Seminarja ochroniarskie . . .	.	221	203	—	203
Szkoły zawodowe^a . . .	.	10 389	10 658	4 124	3 751
o poziomie niższym . . .	.	1 359	1 647	633	814
o poziomie średnim I stopnia . . .	.	7 527	7 538	2 649	2 635
o poziomie średnim II stopnia . . .	.	1 368	1 298	760	233
o poziomie wyższym . . .	.	135	175	82	69
Szkoły wyższe	2 270	3 317	3 454	2 967	487
Dyplomy stopnia niższego	2 173	3 086	3 205	2 788	417
Dyplomy stopnia wyższego	97	231	249	179	70
Teologia	75	67	60	60	—
Prawo i ekonomja . . .	617	1 439	1 357	1 282	75
Medycyna	649	577	596	497	99
Farmaceutyka	139	96	119	57	62
Weterynarja	56	57	81	80	1
Dentystyka	194	61	73	15	58
Filozofja	74	212	312	188	124
Rolnictwo i leśnictwo . . .	201	273	277	246	31
Technika	252	481	540	517	23
Sztuki piękne	13	54	39	25	14

^a W szkołach zawodowych podział na płeć uwzględniony częściowo.

DZIAŁ XVI. OŚWIATA POZASZKOLNA, ŻY- CIE UMYSŁOWE I KULTURALNE

TABL. 1. OŚWIATA POZASZKOLNA W ROKU SZKOLNYM
1927/28

Wyszczególnienie	Polska	Województwa			
		cen- tralne	wschod- nie	zachod- nie	połu- dniowe
Kursy początkowe dla dorosł. i młodocianych					
Zespoły	5 980	2 355	1 583	1 025	1 017
Słuchacze w tys. . .	144,1	57,3	32,9	29,3	24,6
Szkoły dla dorosłych i młodocianych					
Zespoły	437	256	71	32	78
Słuchacze w tys. . .	13,2	8,0	2,1	1,0	2,1
Uniwersytety powszechne					
Zespoły	305	119	21	40	125
Słuchacze w tys. . .	14,8	4,9	1,1	4,5	4,3
Kursy instruktorskie					
Zespoły	163	67	39	11	46
Słuchacze w tys. . .	11,6	7,1	2,3	0,6	1,6

TABL. 2. BIBLIOTEKI W POLSCE W LATACH 1927—1929

Biblioteki	Liczba bibliotek			Liczba tomów w tysiącach		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Publiczne	.	.	9 267	.	.	6 110
Szkół powszechn. publ.	22 298	22 741	23 084	2 863	3 155	3 442
„ średnich . . .	1 357	1 329	1 322	2 266	2 444	2 531
„ nauczycielskich	.	349	348	.	514	583
„ zawodowych .	.	600	662	.	411	472
„ wyższych . . .	19	19	20	2 493	2 562	2 647

TABL. 3. WIELKIE BIBLIOTEKI W NIEKTÓRYCH PAŃ-
STWACH W 1924 R.

Biblioteki zawierające powyżej 100 000 tomów

	Liczba biblio- tek	Liczba tomów w milj.		Liczba biblio- tek	Liczba tomów w milj.
St. Zjedn. A. P. . .	160	46,7	Holandja	10	3,6
Niemcy	95	28,0	Belgja	9	2,7
Francja	58	17,3	Hiszpanja	8	2,3
Włochy	57	12,6	Japonja	7	2,3
W. Brytanja . . .	51	15,7	Węgry	7	1,8
Z. S. S. R. . . .	44	20,7	Czechosłowacja . .	6	1,6
Austria	17	4,8	Rumunja	6	1,2
Szwajcaria . . .	17	3,8	Szwecja	5	2,1
Polska	15	3,8	Norwegja	5	1,3
Kanada	13	2,4			

TABL. 4. DRUKI NIEPERJODYCZNE I CZASOPISMA W POLSCE W 1929 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	w języku						Nakład w tys.	
		polskim	ukra- ińskim (rusiń- skim)	biało- ruskim	nie- miec- kim	żydow- skim i hebraj- skim	rosyj- skim		innym
Druki nieperjodyczne	1925 1929								
Prace naukowe	5 969	5 060	181	15	57	519	29	108	22 939
Beletrystyka	12 566	9 944	391	70	276	962	164	759	46 932
Wydawnictwa popularne	2 917	2 458	39	13	44	157	34	172	4 735
Podręczniki	1 939	1 480	90	17	20	304	11	17	6 882
Dokumenty życia społecznego	1 245	900	77	12	43	84	75	54	7 203
w tem odezwy	845	649	39	7	15	81	5	49	4 992
Nuty	5 138	4 124	130	20	151	335	38	340	22 194
Mapy	2 035	1 490	53	11	42	275	17	147	11 499
Reprodukcje	406	276	14	1	2	1	1	111	758
.	42	38	—	—	—	—	—	4	87
.	34	19	2	—	1	—	—	12	81
Czasopisma	1925 1929								
Naukowe	1 606	1 300	63	11	87	119	12	14	. . .
Publicystyczne, literackie i ar- tystyczne	2 329	1 928	86	15	112	146	11	31	. . .
Gospodarcze	298	263	15	—	3	7	1	9	. . .
Rolnicze	978	748	39	11	60	106	4	10	. . .
Zawodowe (zrzeszeń zawodowych)	223	197	8	—	5	6	—	7	. . .
Urzędowe i samorządowe	74	62	3	—	9	—	—	—	. . .
Rozrywkowe	160	143	3	—	10	4	—	—	. . .
Inne	189	188	—	—	—	—	—	—	. . .
.	64	56	3	1	1	2	—	1	. . .
.	319	261	12	3	22	14	6	1	. . .
Treść niepodana	24	10	3	—	2	7	—	2	. . .

TABL. 5. LICZBA DRUKÓW NIEPERJODYCZNYCH W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

w tysiącach		w tysiącach	
Niemcy, Austria i Szwajcarja niemiecka	27,8	Dania	2,9
Japonja	19,9	Kanada	2,9
Francja	15,4	Bułgarja	2,8
W. Brytania	14,4	Szwecja	2,7
St. Zjednoczone A. P.	10,4	Hiszpanja	2,3
P o l s k a	10,3	Portugalja	1,5
Włochy	7,1	Norwegja	1,2
Holandja	5,0	Argentyna	1,0
Węgry	3,4	Urugwaj	0,9
		Palestyna	0,4

TABL. 6. LICZBA CZASOPISM W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

w tysiącach		w tysiącach	
Niemcy	7,1	Chili	0,7
W. Brytania	5,6	Portugalja	0,7
Czechosłowacja	4,4	Finlandja	0,6
Włochy	3,0	Szwecja	0,6
P o l s k a	2,4	Peru	0,5
Argentyna	2,3	Urugwaj	0,5
Dania	2,0	N. Zelandja	0,3
Kanada	1,6	Egipt	0,2
Holandja	1,3	Palestyna	0,2
Bułgarja	0,9		

TABL. 7. DOMY LUDOWE W POLSCE W 1928 R.

Grupy województw	Ogółem	Miasta	Wieś
Polska	621	144	477
Woj. centralne	319	69	250
„ wschodnie	32	6	26
„ zachodnie	96	43	53
„ południowe	174	26	148

TABL. 8. MUZEA I ARCHIWA W POLSCE

Muzea ogółem (1925 r.)	142	Nauk stosowanych	15
Ogólne	52	Sztuk pięknych	35
Historyczno-społeczne	14	Archiwa państwowe ogółem	
Przyrodnicze	26	(1926 r.)	18

TABL. 9. ULGOWE PASZPORTY ZAGRANICZNE WYDANE W POLSCE W CELACH NAUKOWYCH W 1929 R.

w tysiącach		w tysiącach	
Liczba zgłoszeń	13,6	Studja średnie	0,2
Załatwiono przychylnie	10,9	„ artystyczne	0,4
		„ religijne	0,6
Cel wyjazdu		Badania naukowe	1,6
Studja wyższe	6,4	Zjazdy	0,5
„ z zawodowe	0,4	Wycieczki	0,8

TABL. 10. KINEMATOGRAFY W POLSCE W LATACH 1923, 1928, 1929

Grupy województw	1923	1928	1929		
	Kinematografy			Miejsca w tys.	Dni widowisk. w tys.
Polska	428	631	727	232,7	179,2
Woj. centralne . . .	171	283	307	104,7	76,6
„ wschodnie . . .	39	58	59	16,0	15,7
„ zachodnie . . .	126	152	201	62,9	47,1
„ południowe . . .	92	138	160	49,1	39,8

TABL. 11. KINEMATOGRAFY W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

St. Zjedn. A. P. 20 500	Kanada . . . 1 100	Holandja . . . 236
Niemcy . . . 5 266	Austria . . . 736	Grecja . . . 224
W. Brytanja . . 4 426	P o l s k a . . . 725	Norwegja . . . 212
Francja . . . 3 113	Belgja . . . 700	Chiny . . . 185
Włochy . . . 2 405	Węgry . . . 495	Bułgarja . . . 136
Z.S.S.R. . . . 2 131	N. Zelandja . 443	Turecja . . . 104
Hiszpanja . . . 2 074	Rumunja . . . 357	Łotwa . . . 69
Czechosłowacja 1 200	Szwajcarja . . 302	Egipt . . . 60
Szwecja . . . 1 182	Finlandja . . . 297	Estonja . . . 60
Japonja . . . 1 120	Danja . . . 270	Litwa . . . 45

TABL. 12. RADJO W POLSCE W LATACH 1927—1930

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930
Radjoabonenci w tys. a . .	120	184	203	246
Odczyty	2 388	4 490	6 332	.
Audycje muzyczne	1 536	1 928	2 596	.

a Stan w dniu 31. XII.

TABL. 13. LICZBA RADJOABONENTÓW W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1929 R.

w tysiącach		w tysiącach		w tysiącach	
St. Zjedn. A. P. . . 11 000	Danja . . . 343	Szwajcarja . . . 85			
Niemcy . . . 2 838	Zw. Australijski 310	Włochy . . . 85			
W. Brytanja . . 2 704	Węgry . . . 285	Norwegja . . . 74			
Japonja . . . 628	Czechosłowacja 276	Rumunja . . . 32			
Z.S.S.R. . . . 554	Belgja . . . 240	Łotwa . . . 29			
Szwecja . . . 444	P o l s k a . . . 203	Jugosławja . . 23			
Austria . . . 381	Holandja . . . 140	Estonja . . . 15			
Kanada . . . 375	Finlandja . . . 96	Litwa . . . 11			

DZIAŁ XVII. STATYSTYKA POLITYCZNA

TABL. 1. WYBORY DO SEJMU I SENATU W LATACH 1922, 1928, 1930

Wyszczególnienie		Polska	Województwa			
			cen- tralne	wschod- nie	za- chodnie	połu- dniowe
w t y s i ą c a c h						
S e j m						
Uprawnieni do głosowania . .	1922	12 989	5 572	1 972	1 886	3 559
	1928	14 970	6 377	2 320	2 189	4 084
	1930	15 791	6 653	2 488	2 323	4 327
Głosujący . . .	1922	8 821	4 383	1 122	1 508	1 808
	1928	11 728	5 112	1 539	1 913	3 164
	1930	11 816	4 939	1 579	2 011	3 287
Głosy ważne .	1922	8 762	4 357	1 108	1 502	1 795
	1928	11 408	5 057	1 343	1 881	3 127
	1930	11 334	4 640	1 515	2 002	3 177
Stosunek głosu- jących do upra- wnionych w ‰ ‰	1922	67,9	78,7	56,9	80,0	50,8
	1928	78,3	80,2	66,3	87,4	77,5
	1930	74,8	74,2	63,4	86,6	75,9
S e n a t						
Uprawnieni do głosowania . .	1922	9 094	3 838	1 391	1 324	2 541
	1928	10 184	4 328	1 584	1 480	2 792
	1930	10 905	4 598	1 729	1 582	2 996
Głosujący . . .	1922	5 597	2 801	568	1 046	1 182
	1928	6 507	2 653	820	1 220	1 814
	1930	6 917	2 548	946	1 311	2 112
Głosy ważne .	1922	5 560	2 790	557	1 041	1 172
	1928	6 390	2 599	775	1 213	1 803
	1930	6 803	2 508	934	1 260	2 101
Stosunek głosu- jących do upra- wnionych w ‰ ‰	1922	61,5	73,0	40,8	79,0	46,5
	1928	63,9	61,3	51,8	82,4	64,9
	1930	63,4	55,4	54,7	82,9	70,4

TABL. 2. GŁOSY WAŻNE I MANDATY PRZY WYBORACH
1930 ROKU

Listy wyborcze	P o l s k a			
	Ogółem	Miasta	Gminy wiejskie	Liczba manda- tów
	Liczba głosów ważnych w tysiącach			
S e j m				
Ogółem	11 334	3 418	7 916	444
Listy przyłączone do list państw.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współ- pracy z Rządem	5 293	1 497	3 796	249
Nr. 4. Lista Narodowa	1 443	490	953	63
Nr. 7. Centrolew	1 966	325	1 641	79
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	726	71	655	21
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	310	107	203	5
Nr. 14. Blok Narod. Żyd. . . .	185	151	34	4
Nr. 17. Blok Obrony Praw Narodowości Żydowskiej.	247	194	53	2
Nr. 18. Ogólno Żyd. Narod. Blok Gospodarczy	150	126	24	1
Nr. 19. Katol. Blok Ludowy	430	133	297	14
Inne	178	123	55	—
Listy nieprzyłączo- ne do list państw.				
Jedność Robotniczo-Chłopska	232	163	69	4
Zjedn. Lewica Chł. „Samo- pomoc“	23	6	17	1
Blok Socjalistów	52	12	40	1
Inne	99	20	79	—
S e n a t				
Ogółem	6 803	2 026	4 777	111
Listy przyłączone do list państw.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współ- pracy z Rządem	3 717	964	2 753	77
Nr. 4. Lista Narodowa	882	356	526	12
Nr. 7. Centrolew	883	150	733	13
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	434	45	389	4
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	240	94	146	3
Nr. 19. Katolicki Blok Wyb.	161	46	115	2
Inne	384	312	72	—
Listy nieprzyłączo- ne do list państw.	102	59	43	—

**TABL. 3. GŁOSY WAŻNE PRZY WYBORACH 1930 ROKU
WEDŁUG GRUP WOJEWÓDZTW**

Listy wyborcze	Województwa			
	cen- tralne	wscho- dnie	zacho- dnie	połu- dniowe
	Liczba głosów ważnych w tysiącach			
S e j m				
Ogółem	4 640	1 515	2 002	3 177
Listy przyłączone do list państw.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współ- pracy z Rządem . . .	1 852	1 228	518	1 695
Nr. 4. Lista Narodowa . .	814	31	472	126
Nr. 7. Centrolew	1 063	65	430	408
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	—	70	—	656
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	32	—	276	2
Nr. 14. Blok Narod. Żyd.	3	—	3	179
Nr. 17. Blok Obrony Praw Narodowości Żydowskiej	192	55	—	—
Nr. 18. Ogólno Żyd. Narod. Blok Gospodarczy . . .	142	8	—	—
Nr. 19. Katolicki Blok Lud.	168	15	221	26
Inne	154	7	—	17
Listy nieprzyłączo- ne do list państw.				
Jedność Robotn. Chłopska .	171	2	28	31
Zjedn. Lewica Chł. „Samo- pomoc“	23	—	—	—
Blok Socjalistów	—	—	52	—
Inne	26	34	2	37
S e n a t				
Ogółem	2 508	934	1 260	2 101
Listy przyłączone do list państw.				
Nr. 1. Bezpart. Blok Współ- pracy z Rządem . . .	1 197	837	377	1 306
Nr. 4. Lista Narodowa . .	486	19	315	62
Nr. 7. Centrolew	422	15	217	229
Nr. 11. Ukraiński i Białoruski Blok Wyborczy	—	25	—	409
Nr. 12. Niemiecki Blok Wyb.	47	—	193	—
Nr. 19. Katolicki Blok Wyb.	20	4	137	—
Inne	274	31	—	79
Listy nieprzyłączo- ne do list państw.	62	3	21	16

**TABL. 4. POSŁOWIE I SENATOROWIE WEDŁUG KLUBÓW
PARLAMENTARNYCH W LATACH 1920, 1923, 1928 i 1931**

Kluby parlamentarne	20. I 1920	15. II 1923	10. VI 1928	I. III 1931
Posłowie				
Ogółem	395	444	444	444
Bezpart. Blok Współpr. z Rządem	—	—	122	247
Klub Pracy Konstytucyjnej	18	—	—	—
Zw. Lud.-Narod. (Kl. Narodowy)	71	98	37	62
Narod. Zjednocz. Ludowe	71	—	—	—
Kl. Chrześcijańsko-Narodowy	—	28	—	—
Zjednoczenie Mieszczańskie	13	—	—	—
Kluby Chrześc. Demokracji	—	43	18	15
Polskie Str. Katolicko-Ludowe	5	—	—	—
Klub Parlam. Posłów Chłopskich	—	—	—	48
Polskie Stronnictwo Ludowe	108	70	—	—
Klub Pol. Str. Lud. „Piast”	—	—	21	—
Pol. Str. Lud. „Wyzwolenie”	—	48	40	—
Kl. Stronnictwa Chłopskiego	—	—	26	—
Pol. Str. Ludowe-Lewica	11	—	—	—
Str. Radykalno-Chłopskie	2	4	—	—
Związek Chłopski	—	—	3	—
Narod. Chrz. Klub Robotniczy	29	—	—	—
Kl. Narod. Partji Robotniczej	14	18	14	10
Fracja N. P. R. Lewica	—	—	5	—
Zw. Parlam. Polskich Socjalistów	35	41	63	24
Komunistyczna Fracja Poselska	—	2	7	4
Zjednocz. Lewicy Chł. „Samopomoc”	—	—	—	1
Klub Ukraiński	—	20	—	18
Klub Białoruski	—	11	—	—
Ukraińsko-Białoruski Klub Sejm.	—	—	30	—
Niemiecki Klub Parlamentarny	2	16	19	5
Koło Żydowskie	10	34	13	6
Inne i bez przynależn. klubowej	6	11	26	4
Senatorowie				
Ogółem	—	111	111	111
Bezpart. Blok Współpr. z Rządem	—	—	46	74
Zw. Lud.-Narodowy (Kl. Narodowy)	—	30	9	12
Kl. Chrześcijańsko-Narodowy	—	9	—	—
Kl. Chrześc. Demokracji	—	8	6	—
Narod. Partja Robotn. i Chrz. Dem.	—	—	—	6
Klub Parlam. Senatorów Chłopskich	—	—	—	6
Polskie Stronnictwo Ludowe	—	17	—	—
Pol. Str. Ludowe „Piast”	—	—	3	—
Pol. Str. Ludowe „Wyzwolenie”	—	8	7	—
Kl. Stronnictwa Chłopskiego	—	—	3	—
Narodowa Partja Robotnicza	—	3	3	—
Zw. Parlam. Polskich Socjalistów	—	7	10	5
Klub Ukraiński	—	6	12	4
Klub Białoruski	—	2	—	—
Niemiecki Kl. Parlamentarny	—	5	5	3
Koło Żydowskie	—	12	6	—
Inne i bez przynależn. klubowej	—	4	1	1

DZIAŁ XVIII. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA

TABL. 1. PERSONEL LEKARSKI W POLSCE W DN. 1. I 1931 R.

Grupy województw	Liczby bezwzględne				Na 10 000 mieszkańców			
	Lekarze	Lekarze dentyści	Akuszarki	Felczyrzy	Lekarze	Lekarze dentyści	Akuszarki	Felczyrzy
Polska	10 600	2 927	9 554	1 923	3,4	0,9	3,1	.
M. st. Warszawa	2 436	1 098	1 301	311	21,8	9,9	11,7	2,8
Woj. centralne (bez m. Warszawy)	2 345	1 083	3 392	1 202	2,0	0,9	2,8	1,0
Woj. wschodnie	1 082	471	883	410	2,0	0,9	1,7	0,8
„ zachodnie	1 514	110	1 118	—	3,4	0,2	2,5	—
„ południowe	3 223	165	2 860	—	3,9	0,2	3,4	—

TABL. 2. LEKARZE W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.

Przeciętna liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

St. Zjedn. A.P.	12,6	Estonja	7,5	Czechosłowacja	5,8
Szkocja	12,4	Dania	7,4	Holandja	5,6
Austria	12,0	Włochy	7,4	Szwecja	3,7
Węgry	8,6	Belgia	6,7	Polska	3,1
Szwajcaria	8,1	Łotwa	6,4	Finlandja	2,6
Japonja	7,7	Francja	6,2	Litwa	2,0
Niemcy	7,6	Norwegja	6,0	Egipt	1,6

Źródło: *Annuaire Sanitaire International*, 1929.

TABL. 3. SZPITALA I ŁÓŻKA W SZPITALACH W POLSCE W LATACH 1926—1930

Rok Grupy województw	Liczba szpitali	Liczba łóżek w szpitalach	
		ogółem	na 10 000 mieszkańców
Polska 1. I 1926	635	54 235	18,5
„ „ 1927	656	57 313	19,3
„ „ 1928	672	58 836	19,6
„ „ 1929	707	61 028	20,1
„ „ 1930	716	64 493	21,0
M. st. Warszawa	55	6 818	61,5
Woj. centralne (bez m. st. Warszawy)	231	15 777	13,4
„ wschodnie	102	4 590	8,8
„ zachodnie	199	24 746	56,6
„ południowe	129	12 562	15,2

TABL. 9. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W MIASTACH PO-
NAD 100 000 MIESZKAŃCÓW^a W POLSCE W LATACH 1929, 1930

Przyczyna zgonu	Ogólna liczba zgonów		Na 10 000 mieszkańców	
	1929	1930	1929	1930
Ogółem	42 039	40 478	128,8	122,3
Dur brzuszny i rzekomy	360	293	1,1	0,9
Dur osutkowy	12	2	0,0	0,0
Odra	129	326	0,4	1,0
Płonica	268	295	0,8	0,9
Krztusiec	184	155	0,6	0,5
Błonica i dławiec	321	415	1,0	1,2
Grypa	507	414	1,5	1,2
Czerwonka	28	23	0,1	0,1
Inne choroby nagminne	366	316	1,1	1,0
Gruźlica narządu oddechowego	5 830	5 646	17,9	17,1
Gruźlica opon mózgowych	749	582	2,3	1,7
Rak i inne nowotwory złośliwe	2 873	2 858	8,8	8,6
Zapalenie opon mózgowych	693	577	2,1	1,7
Udar i rozmięczenie mózgu	1 388	1 366	4,2	4,1
Choroby serca	6 140	6 015	18,8	18,2
Choroby narządu oddechowego	2 009	1 949	6,2	5,9
Zapalenie płuc	3 805	4 000	11,7	12,1
Choroby przewodu pokarmowe- wego z wyłączeniem raka	2 344	1 952	7,2	5,9
w tem u dzieci do 2 lat.	2 050	1 708	6,3	5,2
Marskość wątroby	64	70	0,2	0,2
Zapalenie nerek	757	762	2,3	2,3
Choroby ciąży i porodu	423	402	1,3	1,2
Wątrość wrodz. i wady rozwoju	2 351	2 219	7,2	6,7
Uwład starczy	2 392	2 214	7,3	6,7
Śmierć gwałtowna	1 086	912	3,3	2,8
Samobójstwo	705	723	2,2	2,2
Inne choroby	5 415	5 312	16,6	16,1
Choroba niewiadoma	840	680	2,6	2,0

^a Warszawa, Łódź, Częstochowa, Sosnowiec, Lublin, Białystok, Wilno, Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów.

TABL. 10. ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a W POLSCE W LATACH
1923—1929

Grupy województw	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Polska	3 201	3 411	3 922	3 903	4 186	4 313	3 929
Woj. centralne	1 820	2 052	2 442	2 412	2 552	2 640	2 464
w tem m. st. War- szawa	938	1 128	1 344	1 195	1 285	1 417	1 256
Woj. wschodnie	559	456	463	405	535	523	465
„ zachodnie	332	302	369	390	413	456	405
„ południowe	490	601	648	696	686	694	595

^a Usiłowania oraz wypadki śmiertelne stwierdzone dochodzeniem policyjnym.

TABL. 11. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W NIEKTÓRYCH PAŃSTWACH W 1928 R.
Przebiegająca liczba zgonów na 10 000 mieszkańców

Państwa	Ogółem	w tem zgony, których przyczyna były						
		Choroby nagminne	Gruźlica narządu oddechowego	Zapalenie płuc	Choroby serca	Rak i inne nowotwory złośliwe	Śmierć gwałtowna	Samo- bójstwo
Węgry	171,0	6,4	19,4	18,4	17,2	9,8	3,7	3,0
Francja	165,4	6,0	14,9	4,6	14,7	9,5	4,9	1,9
Czechosłowacja	151,3	5,9	16,0	16,4	10,9	11,2	3,7	2,8
Austria	143,6	4,1	15,9 ^a	12,2	.	15,5	4,4	3,7
Polska ^b	134,4	7,3	18,8	14,1	18,1	9,1	3,0	2,2
Belgia	132,5	5,5	6,7	9,6	18,3	9,1	3,5	1,6
Szwecja	117,6	2,5	13,4 ^a	7,0	13,5	12,0	3,2	1,4
Anglia	116,6	5,6	7,6	7,9	19,5	14,3	4,2	1,2
Niemcy	116,2	4,5	7,5	9,3	.	12,8	4,4	2,5
Holandja	95,5	4,4	6,1	8,7	11,0	12,3	3,0	0,7

^a Gruźlica ogółem.

^b Miasta liczące powyżej 100 000 mieszkańców.

DZIAŁ XIX. SĄDOWNICTWO, WIĘZIENNIC- TWO I PRZESTĘPCZOŚĆ

TABL. 1. SĄDOWNICTWO W POLSCE

Stan w dniu 31. XII 1929

Sądy		Prokuratorzy	
Sąd Najwyższy . . .	1	Ogółem	411
Sądy apelacyjne . .	8	W Sądzie Najwyższym	40
„ okręgowe . . .	51	W sądach apelacyjnych	38
„ powiatowe		„ okręgowych	333
(grodzkie) . . .	571		
Sędziowie		Inni	
Ogółem	2 979	Sędziowie śledczy . .	247
W Sądzie Najwyższym	72	Komornicy	429
W sądach apelacyjnych	215	Pisarze hipoteczni . .	107
„ okręgowych	977	Asesorowie	76
„ powiatowych		Aplikanci sądowi . .	882
(grodzkich) . . .	1 715	Notariusze	820
		Adwokaci	4 656
		Aplikanci adwokaccy .	1 561

TABL. 2. WIĘZIENNICTWO W POLSCE

Stan w dniu 1. I 1930

Liczba więzień		Pojemność więzień (osób)	
Ogółem	335	Ogółem	35 102
w tem zakłady wychowawczo-prawcze <i>a</i>	3	w tem zakłady wychowawczo-prawcze <i>a</i>	470
Woj. centralne		Woj. centralne	
„ i wschodnie . .	72	„ i wschodnie . .	16 362
„ zachodnie . . .	84	„ zachodnie . . .	8 097
„ południowe . .	179	„ południowe . .	10 643
Warsztaty pracy		Liczba więźniów	
Więzienia posiadające warsztaty pracy .	124	Ogółem	30 219
Ogółem warsztatów . .	382	w tem:	
Woj. centralne		administracyjni . .	478
„ i wschodnie . .	208	polityczni	2 785
„ zachodnie . . .	97	wojskowi	126
„ południowe . .	77	nieletni	899
Liczba bibliotek		Zaludnienie więzień w stosunku do pojemności	
Ogółem	160	Ogółem	86,1
Woj. centralne		Woj. centralne	
„ i wschodnie . .	61	„ i wschodnie	103,5
„ zachodnie . . .	77	„ zachodnie . . .	62,2
„ południowe . .	22	„ południowe . .	77,5

a Uwzględniono jedynie zakłady znajdujące się w bezpośredniej administracji Ministerstwa Sprawiedliwości.

TABL. 3. SKAZANI PRAWOMOCNIE, UNIEWINNINI ORAZ ZWOLNIENI NA MOCY AMNESTJI W LATACH 1925—1927

Rok	Skazani		Z tego zwolnie- ni od kary na mocy amnestji		Uniewinnieni		Na 10 000 mieszk. przy- pada skaza- nych a
	ogółem	w tem kobiet	ogółem	w tem kobiet	ogółem	w tem kobiet	
	w tysiącach						
Woj. centralne i wschodnie							
1925	48,7	9,0	1,5	0,2	123,9	20,5	39
1926	52,9	9,5	0,5	0,1	143,1	24,0	41
1927	60,4	11,0	0,4	0,1	141,8	24,6	46
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk							
1925	29,4	5,7	0,4	0,1	20,1	3,7	109
1926	28,0	5,4	0,4	0,1	20,5	3,7	98
1927	32,8	6,1	0,3	0,0	22,5	4,5	111
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński							
1925	106,8	17,8	0,7	0,1	102,3	20,0	177
1926	108,0	18,6	0,3	0,0	107,5	20,8	182
1927	112,5	19,7	0,2	0,1	111,8	21,8	184

a Do obliczeń przyjęto ludność cywilną odpowiedzialną karnie, oszacowaną według stanu na 1. I 1924, 1. I 1925, 1. I 1926.

U w a g a do tabl. 3—8. Zestawienia obejmują osoby skazane prawomocnie (wzgl. uniewinnione) przez sądy powszechne na obszarze: a) woj. centralnych i wschodnich — za przestępstwa zagrożone karą więzienia lub wyższą, b) woj. poznańskiego i pomorskiego oraz Górnego Śląska — za zbrodnie i występki, c) woj. południowych i Śląska Cieszyńskiego — za przestępstwa zagrożone karą powyżej 3 miesięcy aresztu zwykłego. Dane zatem dla powyższych grup województw są między sobą nieporównalne.

TABL. 4. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYMIARU KARY ZASADNICZEJ W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Kara śmierci	Ciężkie więzienie	Więzienie	Twierdza	Areszt		Grzywna	Inne kary
						ścisły	zwykły		
w tysiącach									
Woj. centralne i wschodnie <i>a</i>									
1925	48,7	0,03	0,8	32,4	0,2	—	9,5	4,6	1,2
1926	52,8	0,04	0,8	34,0	0,2	—	11,8	4,7	1,3
1927	60,0	0,03	0,7	38,8	0,2	—	14,2	4,5	1,6
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk									
1925	29,4	0,006	0,4	13,3	0,04	—	0,1	14,1	1,5
1926	28,0	0,002	0,4	12,5	0,01	—	0,1	13,5	1,5
1927	32,8	0,002	0,5	15,6	0,02	—	0,1	14,6	2,0
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński									
1925	106,8	0,03	12,3	5,6	—	5,0	54,7	29,2	0,0
1926	108,0	0,03	9,8	4,5	—	5,8	56,8	31,1	—
1927	112,5	0,03	11,9	5,1	—	5,8	59,0	30,7	0,0

a Bez osób zwolnionych od kary na zasadzie art. 23 przepisów przechodnich, a uwzględnionych w tabl. 3 i 5—8.

TABL. 5. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW W LATACH 1925—1927

Rok	w tem za poszczególne przestępstwa									
	Ogółem	Prze- ciwko pań- stwu	Za- bój- stwo (mor- der- stwo)	Usz- ko- dzenie ciała	Prze- ciwko czci	Przy- wła- szcze- nie	Kra- dzież	Ban- dy- tyzm (rabu- nek)	Paser- stwo	O- szu- stwo
	w t y s i ą c a c h									
Woj. centralne i wschodnie										
1925	48,7	0,2	0,5	2,5	1,0	1,3	27,6	0,4	2,2	1,6
1926	52,9	0,5	0,6	2,6	1,3	1,9	30,2	0,3	2,0	1,9
1927	60,1	0,7	0,5	2,6	1,5	2,2	35,0	0,3	2,1	2,4
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk										
1925	29,4	0,06	0,07	2,6	3,1	0,9	11,1	0,2	1,6	0,8
1926	28,0	0,02	0,06	2,4	2,9	0,9	10,2	0,1	1,4	1,0
1927	32,8	0,04	0,06	2,6	3,6	1,2	13,1	0,1	1,8	1,0
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński										
1925	106,8	0,05	0,4	34,1	4,3	3,8	50,7	0,1	1,9	0,4
1926	108,0	0,05	0,3	36,2	5,4	3,7	48,6	0,1	1,9	0,4
1927	112,5	0,03	0,3	36,2	6,3	3,8	51,6	0,1	2,4	0,5

TABL. 6. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYZNANIA I WYKSZTAŁCENIA W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	W y z n a n i e						Wykształcenie		
		rzym- sko- kato- lickie	grec- ko- kato- lickie	pra- wo- sław- ne	ewan- ge- lickie	moj- że- szowe	in- ne	anal- fabeci	pół- anal- fabeci	umie- jący czytać i pisać
		w t y s i ą c a c h								
Woj. centralne i wschodnie										
1925	48,7	36,8	0,1	7,5	0,7	3,4	0,2	18,9	1,0	28,8
1926	52,9	39,9	0,1	8,2	0,7	3,8	0,2	19,1	0,9	32,9
1927	60,1	45,4	0,1	9,2	0,8	4,1	0,5	21,3	0,9	37,9
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk										
1925	29,4	27,1	0,03	0,04	1,7	0,4	0,2	0,7	0,1	28,6
1926	28,0	25,8	0,03	0,04	1,6	0,4	0,2	1,2	0,1	26,7
1927	32,8	30,7	0,05	0,04	1,5	0,4	0,1	1,4	0,1	31,3
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński										
1925	106,8	52,9	48,3	0,1	0,5	4,6	0,4	41,2	1,0	64,6
1926	108,0	53,2	48,7	0,1	0,5	5,1	0,4	40,2	1,2	66,6
1927	112,5	56,5	49,3	0,1	0,5	5,7	0,4	40,9	0,9	70,7

TABL. 7. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG GRUP WIEKU
W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Skazani w wieku lat						Wiek niewiadomy
		10-17 <i>a</i>	18-19	20-24	25-29	30-39	i 40 wyżej	
		w t y s i ą c a c h						
Woj. centralne i wschodnie								
1925	48,7	5,4	4,5	11,0	8,9	9,3	9,5	0,1
1926	52,9	6,3	5,3	11,8	9,6	10,0	9,8	0,1
1927	60,1	7,5	5,9	13,3	10,9	11,3	11,0	0,2
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk								
1925	29,4	3,6	2,7	6,2	4,2	5,4	7,0	0,3
1926	28,0	3,7	2,7	5,9	4,2	5,1	6,1	0,3
1927	32,8	4,9	3,2	7,0	4,9	5,9	6,8	0,1
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński								
1925	106,8	10,2	10,8	26,5	17,4	18,0	23,3	0,6
1926	108,0	10,3	10,5	26,6	18,4	18,2	23,4	0,6
1927	112,5	11,4	11,4	28,2	18,8	18,8	23,2	0,7

TABL. 8. RECYDYWIŚCI SKAZANI PRAWOMOCNIE W LATACH 1925—1927

Rok	Ogółem	Recydywiści w wieku 10—17 lat a			Recydywiści w wieku 18 lat i wyżej			
		razem	byli poprzed- nio karani		razem	byli poprzednio karani		
			raz	2 i wię- cej razy		raz	2 razy	3 i wię- cej razy
w t y s i ą c a c h								
Woj. centralne i wschodnie								
1925	7,6	0,5	0,3	0,2	7,1	3,7	1,7	1,7
1926	8,3	0,6	0,4	0,2	7,7	3,7	1,9	2,1
1927	9,9	0,6	0,4	0,2	9,3	4,5	2,2	2,6
Woj. poznańskie, pomorskie i Górny Śląsk								
1925	3,3	0,2	0,1	0,1	3,1	1,5	0,7	0,9
1926	3,2	0,2	0,1	0,1	3,0	1,4	0,6	1,0
1927	3,9	0,3	0,2	0,1	3,6	1,6	0,8	1,2
Woj. południowe i Śląsk Cieszyński								
1925	10,3	0,6	0,4	0,2	9,7	5,1	1,9	2,7
1926	9,5	0,5	0,3	0,2	9,0	4,7	1,7	2,6
1927	10,7	0,6	0,4	0,2	10,1	4,8	2,0	3,3

a Na obszarze woj. poznańskiego, pomorskiego i Górnego Śląska od 12 lat.

XX. ADMINISTRACJA WENETRZNA

**TABL. 1. ETATY FUNKCJONARIUSZÓW
PAŃSTWOWYCH W POLSCE WEDŁUG BUDŻETÓW
W LATACH 1924 i 1930/31 — 1931/32**

Lata	Ogółem liczba etatów	Budżet administracji						Budżet przedsięb. i monopoli	
		Ogółem	w tem Ministerstwa:					Ogółem	w tem P. K. 9.
			Spraw Woj- sko- wych	Spraw Wewn.	Skar- bu	Spra- wie- dliwo- ści	Wy- znań Relig. i Ośw. Publ.		
w tysiącach									
Urzednicy, sędziowie, nauczyciele i t. d. oraz funkcjonarjusze niżsi									
1924	480	256	60	58	26	20	78	224	188
1930/1	475	251	64	43	23	21	87	224	178
1931/2	467	248	60	44	22	21	88	219	172
Urzednicy, sędziowie, nauczyciele i t. d. (bez funkcyjnar. niższych)									
1924	162	144	21	10	16	14	74	.	.
1930/1	179	154	24	8	15	14	83	.	.
1931/2	181	156	25	8	14	14	85	.	.

Źródło: Dane Ministerstwa Skarbu.

**TABL. 2. POLICJA PAŃSTWOWA W POLSCE WEDŁUG
STANU NA 1. I 1930 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem Polska	Komen- da Główna	Województwa			
			cen- tralne	wscho- dnie	za- chod- nie	połu- dniow- e
Liczba komend pow.	249	—	87	37	42	83
„ komisarjatów	182	—	80	19	52	31
„ posterunków	3 292	—	1 095	622	555	1 020
Skład osobowy						
Oficer. i szereg. ogółem	33 810	138	14 184	6 742	5 418	7 328
oficerowie	919	92	323	145	162	197
szeregowi a	30 891	20	12 971	6 280	4 853	6 767
szer. służby śledcz. b	2 000	26	890	317	403	364
Urzednicy	381	77	175	36	50	43
Służba niższa	671	35	277	111	116	132

a Posterunkowi do starszych posterunkowych włącznie. b Wywiadowcy nieumundurowani otrzymujący dodatek na pokrycie wydatków połączonych z ich funkcjami.

**TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIE EMERY-
TALNE ZE SKARBPA PAŃSTWA a**
Stan na 31. XII 1930

Ogółem	70 743	Wojscowi	11 522
Cywilni	56 988	Z armji polskiej	9 380
Państwa Polskiego	40 680	Emeryci	7 084
Emeryci	24 535	Wdowy	1 243
Wdowy	8 713	Sieroty	1 053
Sieroty	7 432	Z armij państw zabor.	2 142
Byłych państw zabor.	16 308	Emeryci	699
Emeryci	4 794	Wdowy	1 239
Wdowy	9 980	Sieroty	204
Sieroty	1 534	Byli skazańcy polityczni	521
Uczestn. powstań narod.	1 712	Skazańcy	301
Weterani	391	Wdowy	141
Wdowy	1 321	Sieroty	79

a Bez emerytów przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

Źródło: Dane Ministerstwa Skarbu.

XXI. SKARBOWOŚĆ

TABL. 1. DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI W LATACH 1926—1930

Wyszczególnienie	Stan na 31. XII				
	1926	1927	1928	1929	1930
	w milionach złotych				
Ogółem	3 520	4 136	4 145	4 048	4 414
Wewnętrzne	270	274	335	357	421
Zagraniczne	3 250	3 862	3 810	3 691	3 993

TABL. 2. DŁUGI WEWNĘTRZNE POLSKI W DN. 31. XII 1930 R.

	w milionach złotych
Ogółem	421,0
5% pożyczka konwersyjna 1924 r.	205,6
10% pożyczka kolejowa 1924 r.	42,3
5% pożyczka premjowa 1926 r. Serja I i II	44,6
5% konwersyjna pożyczka kolejowa 1926 r.	18,4
4% premjowa pożyczka inwestycyjna	37,3
5% renta ziemiska	16,8
3% premjowa pożyczka budowlana. Serja I	50,0
Bilety skarbowe	0,1
Pozostałość pożyczek, podlegających spłacie	5,9

TABL. 3. DŁUGI ZAGRANICZNE POLSKI W DN. 31. XII 1930 R.

	W przeliczeniu na złote milionów złotych
Pożyczki emisyjne ogółem	1 128,0
6% pożyczka dolarowa 1920 r. 19 575 tys. dol.	174,4
7% pożyczka włoska 1924 r. 330,2 mil. lirów	154,2
8% pożyczka dillonowska 1925 r. 26 600 tys. dol.	237,0
7% pożyczka stabil. 1927 r. { 1 760 tys. funt. sterl. } 54 560 tys. dol.	562,4
Długi poaustriackie i powęgierskie 179,8 mil. kor. zł.	324,8
Zadłużenie w instytucjach prywatnych	40,1
Szwecja 4 500 tys. dol.	40,1
Zadłużenie wobec rządów państw ogółem	2 499,7
Stany Zjednoczone A. P. 207,8 mil. dol.	1 851,7
Francja 1 063,4 mil. frank. franc.	372,5
Anglja 4 078 tys. funt. sterl.	176,6
Norwegja { 1 tys. funt. sterl. } 17 069 tys. koron	40,8
Czechosłowacja 17 100 tys. frank. szwajc.	29,6
Szwecja 6 253 tys. koron	14,9
Holandja 3 399 tys. florenów	12,2
Danja 361 tys. koron	0,9
Austria 335 tys. szyling.	0,4
Szwajcarja 76 tys. frank. szwajc.	0,1

TABL. 4. DŁUGI PAŃSTWOWE NIEKTÓRYCH PAŃSTW
Obciążenie na 1 mieszkańca w dn. 31. XII 1928 r.

	w złotych		w złotych
Anglja	7 346	Czechosłowacja	673
Norwegja	1 359	Austrja	455
Holandja	1 334	Japonja	394
St. Zjedn. A. P.	1 240	Niemcy	236
Danja	805	P o l s k a	136
Szwecja	711	Włochy	113

TABL. 5. MAJĄTEK SKARBOWY W POLSCE W DN. 1. I 1927 R.

Rodzaj majątku	Wartość	
	w mi- lionach złotych	w % %
Nieruchomości i ruchomości w adm. cyw. i wojsk.	3 364	20,5
Majątki ziemskie	554	3,4
Lasy państwowe	2 681	16,4
Państwowe zakłady chowu koni	6	0,0
Środki komunikacji	8 467	51,6
Bogactwa mineralne	278	1,7
Przedsiębiorstwa państwowe	347	2,1
Udział państwa w przedsiębiorstwach prywatn.	32	0,2
Monopole państwowe	136	0,8
Banki państwowe	75	0,5
Udział Państwa w bankach Polskim i prywatn.	6	0,0
Lokaty, należności i gotowizna Skarbu Państwa	456	2,8
Razem wartość majątku państwowego brutto	16 402	100,0
Pasywa (długi, bilon i inne)	3 785	23,1
Wartość majątku państwowego netto . . .	12 617	76,9

Źródło: *Majątek Państwa Polskiego*, wydawnictwo Ministerstwa Skarbu.

TABL. 6. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W LATACH
1926/27—1930/31
Zestawienie ogólne

Wyszczególnienie	R z e c z y w i s t e					Budżet
	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
	w milionach złotych					
Dochody budżetowe	2135,3	2770,7	3008,3	3030,7	2747,8	2866,7
daniny publicz.	1128,6	1494,6	1736,8	1736,1	1463,1	1579,8
monopole	626,5	796,6	890,3	886,1	804,7	882,0
administracja	203,3	249,1	246,6	270,6	337,8	243,3
zaopatrzenia	23,7	27,5	28,9	26,7	24,5	24,9
długi państw.	—	—	0,9	—	—	—
przedsiębiorstwa	153,2	202,9	104,8	111,2	117,7	136,7
Wydatki budżetowe	1974,7	2556,0	2841,1	2992,3	2801,3	2865,9
administracja	1632,1	2084,5	2313,8	2403,9	2368,5	2405,4
zaopatrzenia	181,4	243,8	279,0	306,3	161,4	131,4
długi państw.	149,1	186,6	227,8	251,2	266,6	315,1
przedsiębiorstwa	12,1	41,1	20,5	30,9	4,8	14,0

TABL. 7. WYDATKI I DOCHODY PANSTWOWE W POLSCE W LATACH 1928/29—1930/31

Wyszczególnienie	Wydatki		Dochody			
	Zamknięcia		Zamknięcia		Budżet	
	1928/29	1929/30 a, b	1928/29	1929/30 b	1930/31 b	1931/32
w milionach złotych						
Ogółem	2 808	2 991	2 801	2 866	2 748	2 867
w tem : zwyczajne	2 563	2 755	2 654	2 740	2 596	2 701
A. Administracja	2 788	2 960	2 796	2 852	1 825	1 848
Prezydent Rzeczypospolitej	3	4	4	4	0	0
Sejm i Senat	12	13	9	10	0	0
Kontrola Państwa	6	7	7	7	0	0
Prezydjum Rady Ministrów	2	3	5	4	0	0
M-stwo Spraw Zagranicznych	56	57	52	51	13	11
" Spraw Wojskowych	840	850	769	836	4	5
" Spraw Wewnętrznych	249	253	242	253	17	13
Skarbu	170	158	137	137	1 651	1 693
" Sprawiedliwości	116	124	119	130	51	44
Przemysłu i Handlu	55	63	50	34	12	14
" Komunikacji	16	28	16	5	0	1
" Rolnictwa	53	55	43	49	8	10
Wyzn. Relig. i Oświec. Publ.	420	458	440	445	3	5
Robót Publicznych	137	160	132	119	35	19
Pracy i Opieki Społecznej	62	102	135	104	1	1
Reform Rolnych	81	62	44	51	6	7
" Poczty i Telegrafów	2	3	3	3	0	0
Emerytury	123	153	161	131	24	25
Renty inwalidzkie i pensje	157	156	161	164	—	—
Długi państwowe	228	251	267	315	—	—
B. Przedsiębiorstwa	20	31	5	44	118	137
w tem : koleje państwowe	—	—	—	—	30	46
lasy państwowe	—	—	—	—	72	65
C. Monopole	—	—	—	—	805	882
w tem : tytoniowy	—	—	—	—	390	391
spirytusowy	—	—	—	—	332	401

a Łącznie z wydatkami okresu ulgowego, pokrytymi z nadwyżek budżetowych tegoż roku budżetowego, jako też z zaległym dodatkiem mieszkaniowym za rok 1928, wypłaconym w marcu i kwietniu r. 1931.

b Dane tymczasowe otrzymane z sumowania zestawień miesięcznych.

U w a g a. Na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1931 r. (Dz.U. R. P. Nr. 16, p. 81) z budżetu na rok 1931/32 został wydzielony fundusz drogowy, który w latach poprzednich figurował w budżecie Państwa.

TABL. 8. DOCHODY SKARBOWE Z PODATKÓW, OPLAT I MONOPOLI W POLSCE W LATACH 1928/29—1930/31

Wyszczególnienie	Zamknięcia			Budżet
	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
	* w milionach złotych			
Ogółem	2 628	2 622	2 268	2 462
Podatki bezpośrednie	766	786	716	706
Podatek gruntowy	64	51	50	60
Podatek od nieruch. miejsk. i niektórych wiejskich	47	46	52	48
Podatek przemysłowy	350	347	299	300
Podatek dochodowy	243	278	265	250
Podatek wojskowy	1	1	1	1
Podatek od kapitałów i rent . . .	16	17	9	6
Zaległości podatk. zniesion. . .	0	0	0	0
Odsetki zwłoki, kary, grzyw. . .	45	46	40	41
Podatki pośrednie	182	192	183	186
Podatek od wina	5	4	3	4
Podatek od piwa	13	15	13	14
Podatek od cukru	117	127	120	125
Podatek od drożdży	9	9	10	9
Podatek od oleju skalnego	29	28	31	28
Akcyzowe opłaty patent.	5	4	4	4
Inne	4	5	2	2
Cło	425	395	257	350
Cło przywozowe.	379	355	230	313
Wpływy uboczne cła przywo- zowego	38	35	26	34
Cło wywozowe	7	4	1	3
Wpływy uboczne cła wywo- zowego	1	1	0	0
Opłaty stemplowe i daniny po- krewne	199	204	178	181
w tem.:				
Opłaty stemplowe od przeje- ścia własności	39	.	.	29
Opłaty stempl. od weksli	43	.	.	39
Podatek spadkowy	12	.	.	12
Podatek majątkowy	49	40	21	44
10% dodatek do danin publ. . . .	117	119	108	113
Monopole.	890	886	805	882
Sól	46	41	48	47
Tytoń	384	390	390	391
Spirytus	433	420	333	401
Zapałki	12	16	15	25
Loterja państwowa	15	19	10	18

TABL. 9. PODATEK GRUNTOWY I OD NIERUCHOMOŚCI MIEJSKICH I NIEKTÓRYCH WIEJSKICH W POLSCE W LATACH 1926—1928

Rodzaj podatku	Rok	Licz- ba płat- ników w ty- sią- cach	Suma za-	Wymiar	Umorzono	Wpłacono	Nie uiszczono	w tem	
			ległości na r. I	podatku			no 31. XII	zaległo- ści do- jrzale do egze- kucji	% a
			w milionach złotych						% a
Podatek gruntowy	1926	4 414	36	112	8	91	40	31	27,7
	1927	3 707	40	72	5	63	44	36	50,0
	1928	3 644	44	72	5	64	47	42	56,0
Podatek od nieru- chomości miejsk. i niekt. wiejskich	1926	350	16	48	1	41	16	12	25,0
	1927	299	15	48	1	46	16	15	31,3
	1928	332	16	49	1	47	17	15	30,6

a W stosunku do wymiaru.

TABL. 10. PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU W POLSCE W LATACH 1926—1929

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929
Liczba płatników w tysiącach	529	576	602	598
Kwota ustal. obrotu w milj. zł.	15 253	20 484	25 141	25 396
Kwota wymierzonego podatku w milj. zł.	258	335	413	420

TABL. 11. DOCHÓD PŁATNIKÓW PODATKU DOCHODOWEGO W POLSCE, USTALONY PRZEZ WŁADZĘ WYMIAROWĄ W LATACH 1926—1929

Wyszczególnienie	1926	1927	1928	1929
	w milionach złotych			
Ogółem	1 830	2 457	3 490	3 909
Z nieruchomości gruntowych . .	305	456	822	838
Z budynków	174	236	325	357
Z przedsiębiorstw przemysł. i handl.	1 181	1 556	2 024	2 314
Z zajęć zawodowych, zatrudnień zarobkowych	102	117	188	221
Z tantjem	7	5	6	9
Z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych	30	50	70	85
Z innych źródeł	31	37	55	85

U w a g a. Dochody z uposażeń, emerytur i t. p. nie są wliczone.

**TABL. 12. PŁATNICY PODATKU DOCHODOWEGO W POLSCE
W LATACH 1928, 1929**

Wysokość dochodu rocznego w złotych	Od osób fizycznych i prawnych oraz spadków wakujących				Od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za pracę najemną <i>a</i>			
	Liczba płatników		Suma podatku		Liczba płatników		Suma podatku	
	1928	1929	1928	1929	1928	1929	1928	1929
	w tysiącach		w milionach złotych		w tysiącach		w milionach złotych	
Ogółem .	592	653	301,5	357,8	507	581	66,2	83,3
do 2600 ^b	292	319	13,9	15,2	37	45	1,2	1,5
2600— 2800	23	24	1,8	1,9	59	62	2,2	2,4
2800— 3000	33	35	2,8	3,0	57	58	2,6	2,8
3000— 3400	32	35	3,2	3,4	74	82	4,3	4,7
3400— 4000	50	55	6,1	6,7	85	91	6,2	7,1
4000— 6000	67	75	12,3	13,7	119	150	13,9	18,1
6000—12000	59	68	25,4	29,1	62	75	15,1	19,6
12000—20000	19	23	20,7	24,0	11	13	7,9	9,9
20000—30000	8	9	17,1	20,6	2	3	4,3	5,5
30000—60000	6	7	30,5	35,2	1	2	5,1	6,3
60000 i wyżej	3	3	167,7	205,0	0	0	3,4	5,4

a Nie uwzględniono urzędników, funkcjonariuszów niższych i robotników urzędów, przedsiębiorstw i monopolów państwowych.

b Dla osób fizycznych i prawnych oraz spadków wakujących od 1 500; dla płatników od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę od 2 500.

**TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY NIEKTÓRYCH PAŃSTW
W ROKU 1928/29**

Państwa	Wydatki		Dochody	
	miljony złotych	na 1 mie- szkańca	miljony złotych	na 1 mie- szkańca
Anglja	33 700	741,8	33 700	741,8
Czechosłowacja	2 833	196,2	2 814	194,9
Francja	14 705	358,5	14 705	358,5
Hiszpanja	5 016	223,5	5 016	223,5
Japonja	6 910	111,2	6 910	111,2
Jugosławja	1 204	90,6	1 204	90,6
Niemcy	25 125	391,2	22 706	353,5
Polska	2 808	92,3	3 009	99,0
Rumunja	1 835	103,7	1 835	103,7
Szwajcarja	709	177,8	709	177,8
Włochy	8 357	204,8	8 357	204,8

DZIAŁ XXII. SAMORZĄD TERYTORJALNY
TABL. 1. WYDATKI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO
W POLSCE W 1927/28 R.

Rodzaj wydatków	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta		Powiaty	Samorząd województw	
			ogółem	w tem liczące ponad 100 000 miesz.		śląskiego	poznańskiego i pomorsk.
w milionach złotych							
Zwyczajne i nadzwyczajne							
Ogółem	872,2	115,5	482,1	265,5	164,1	88,8	21,7
Administracja	161,0	44,9	81,0	36,3	22,6	11,4	1,1
Oświata	122,5	28,6	54,0	27,8	12,1	27,5	0,3
Kultura, sztuka i wyznania	22,9	0,5	19,2	17,0	0,7	2,1	0,4
Opieka społeczna	57,0	4,7	36,8	21,6	7,5	4,0	4,0
Zdrowotność i szpitalnictwo	114,3	8,1	73,1	45,0	20,2	5,7	7,2
Bezpieczeństwo publ.	46,5	4,4	28,4	14,1	2,4	11,3	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja	10,4	1,0	0,7	0,1	6,8	1,5	0,4
Popieranie przemysłu i handlu	1,1	0,1	1,0	0,5	0,0	—	—
Komunikacja	159,6	10,8	63,8	35,5	75,0	2,6	7,4
Kupno gruntów, kupno i budowa domów czynszowych i t. p.	39,4	2,8	33,1	21,4	1,0	2,2	0,3
Utrzymanie majątku	11,1	1,9	8,8	3,5	0,3	0,1	0,0
Inwestycje przedsiębiorstw	45,8	—	42,2	22,6	3,6	—	0,0
Deficyty przedsiębiorstw	4,9	0,3	3,8	3,0	0,7	—	0,1
Splata długów	34,8	1,9	25,5	12,1	6,9	—	0,5
Różne	40,9	5,5	10,7	5,0	4,3	20,4	0,0
Zwyczajne							
Ogółem	627,7	96,4	317,3	172,2	116,2	77,5	20,3
Administracja	151,5	41,9	77,8	35,7	20,9	9,8	1,1
Oświata	96,6	22,8	40,3	21,7	6,9	26,3	0,3
Kultura, sztuka i wyznania	19,8	0,5	17,2	15,1	0,6	1,3	0,2
Opieka społeczna	48,3	4,7	30,2	17,5	6,9	2,6	3,9
Zdrowotność i szpitalnictwo	89,7	7,8	52,2	34,1	17,5	5,2	7,0
Bezpieczeństwo publ.	45,7	4,4	28,0	13,9	2,3	11,0	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja	7,1	0,8	0,7	0,1	4,9	0,3	0,4
Popieranie przemysłu i handlu	0,7	0,1	0,6	0,1	0,0	—	—
Komunikacja	93,3	7,2	32,6	16,5	45,9	0,8	6,8
Utrzymanie majątku	11,1	1,9	8,8	3,5	0,3	0,1	0,0
Deficyty przedsiębiorstw	4,9	0,3	3,8	3,0	0,7	—	0,1
Splata długów	30,4	1,2	21,9	10,3	6,8	—	0,5
Różne	28,6	2,8	3,2	0,7	2,5	20,1	0,0

TABL. 2. WYDATKI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W POLSCE W 1928/29 R.

Rodzaj wydatków	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta		Po- wiaty	Samorząd województw	
			ogółem	w tem liczące ponad 100000 mieszk.		ślą- skiego	poz- nańsk. i po- morsk.
w milionach złotych							
Zwyczajne i nadzwyczajne							
Ogółem	1293,0	153,1	766,6	406,9	225,8	117,1	30,4
Administracja	201,6	52,0	95,8	43,2	30,4	21,7	1,7
Oświata	172,6	40,6	76,6	40,5	15,0	39,1	1,3
Kultura, sztuka i wy- znania	33,7	0,6	27,2	24,2	1,3	4,4	0,5
Opieka społeczna	73,7	5,5	44,9	27,6	8,7	12,0 ^a	2,6
Zdrowotność i szpi- talnictwo	157,8	11,5	112,0	67,2	24,6	2,1	7,6
Bezpieczeństwo pu- bliczne	52,6	5,1	31,5	15,4	2,7	13,3	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja	12,1	1,5	0,9	0,2	9,3	—	0,4
Popieranie przemy- słu i handlu	0,7	0,0	0,5	0,4	0,1	0,1	—
Komunikacja	242,6	17,8	85,9	51,1	109,2	21,2	8,5
Kupno gruntów, kupno i budowa domów czynszo- wych i t. p.	56,0	3,7	49,9	30,4	1,8	—	0,6
Utrzymanie majątku	12,9	2,0	10,2	4,2	0,6	—	0,1
Inwestycje przed- siębiorstw	153,6	4,2	136,2	57,2	6,9	—	6,3
Deficyty przedsię- biorstw	4,2	0,0	3,4	1,7	0,7	—	0,1
Splata długów	99,8	2,2	83,6	40,6	10,1	3,5	0,4
Różne	19,1	6,4	8,0	3,0	4,4	—	0,3
Zwyczajne							
Ogółem	772,7	113,7	408,4	223,3	140,7	88,2	21,7
Administracja	181,0	47,3	91,4	42,6	26,2	14,4	1,7
Oświata	125,6	27,4	50,7	27,0	8,1	38,1	1,3
Kultura, sztuka i wyznania	25,2	0,6	22,7	19,9	0,6	0,9	0,4
Opieka społeczna	65,6	5,5	38,7	23,6	7,5	11,4	2,5
Zdrowotność i szpi- talnictwo	103,5	9,9	63,8	43,5	20,3	2,1	7,4
Bezpieczeństwo pu- bliczne	51,3	5,1	30,7	15,2	2,3	13,2	—
Popieranie rolnictwa i weterynarja	9,2	1,2	0,9	0,2	6,7	—	0,4
Popieranie przemy- słu i handlu	0,5	0,0	0,3	0,2	0,1	0,1	—
Komunikacja	115,5	9,2	38,5	20,0	56,1	4,5	7,2
Utrzymanie mająt- ku	12,9	2,0	10,2	4,2	0,6	—	0,1
Deficyty przedsię- biorstw	4,2	0,0	3,4	1,7	0,7	—	0,1
Splata długów	68,1	1,7	52,6	23,5	10,0	3,5	0,3
Różne	10,1	3,8	4,5	1,7	1,5	—	0,3

^a Wchodzą częściowo wydatki nadzwyczajne związane ze zdrowotnością, których nie dało się wyodrębnić.

**TABL. 3. DOCHODY SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO
W POLSCE W LATACH 1927/28, 1928/29**

Rodzaj dochodów	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta		Powiaty	Samorząd województw	
			ogółem	w tem liczące ponad 100 000 mieszkańców		śląskiego	poznańskiego i pomorskiego
w milionach złotych							
Rok 1927/28							
Dochody zwyczajne i nadzwyczajne . . .	883,7	116,2	479,3	266,6	161,3	105,7	21,2
Daniny komunalne . . .	528,8	92,0	232,2	131,0	99,8	100,8	4,0
Podatki bezpośrednie . . .	326,7	45,9	152,1	87,4	45,7	79,0	4,0
Podatki pośrednie . . .	86,4	8,5	58,8	32,8	12,3	6,8	0,0
Oplaty	44,0	7,4	15,6	8,0	6,0	15,0	—
Specjalne składki . . .	71,7	30,2	5,7	2,8	35,8	—	—
Wpływy za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	57,3	2,7	39,1	21,8	5,5	3,5	6,5
Wpływy od związków prawno-publicznych	38,3	1,2	11,2	6,7	20,7	0,5	4,7
Subwencje i zasiłki	18,4	3,1	5,2	1,8	7,3	—	2,8
Dochód z eksploatacji majątku	38,8	8,9	25,7	10,9	2,6	0,6	1,0
Dochód z przedsiębiorstw	45,8	0,7	41,4	27,1	3,7	—	—
Pożyczki	133,2	3,9	107,1	55,1	20,2	—	2,0
Sprzedaż majątku nieruchomego	2,9	1,5	1,1	0,7	0,2	—	0,1
Inne	20,2	2,2	16,3	11,5	1,3	0,3	0,1
Rok 1928/29							
Dochody zwyczajne i nadzwyczajne . . .	1316,5	152,5	777,5	416,6	218,4	137,3	30,8
Daniny komunalne . . .	661,3	110,7	285,4	165,0	128,6	130,8	5,8
Podatki bezpośrednie . . .	408,4	53,7	188,4	111,2	55,5	105,0	5,8
Podatki pośrednie . . .	98,4	9,5	66,0	36,5	13,9	9,0	—
Oplaty	54,8	9,9	21,5	12,4	6,6	16,8	—
Specjalne składki . . .	99,7	37,6	9,5	4,9	52,6	—	—
Wpływy za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	58,4	3,2	42,3	23,0	5,7	0,3	6,9
Wpływy od związków prawno-publicznych	54,6	1,7	10,3	5,5	30,8	6,2	5,6
Subwencje i zasiłki . . .	33,7	9,3	10,7	2,5	10,1	—	3,6
Dochód z eksploatacji majątku	52,8	10,2	38,9	19,0	2,9	—	0,8
Dochód z przedsiębiorstw	47,2	1,3	41,7	23,9	4,1	0,0	0,1
Pożyczki	378,6	11,9	324,8	163,8	34,1	—	7,8
Sprzedaż majątku nieruchomego	7,9	1,8	5,6	0,7	0,5	—	—
Inne	22,0	2,4	17,8	13,2	1,6	—	0,2

**TABL. 4. DŁUGI SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W POLSCE
W LATACH 1927/28 — 1929/30**

Typy związków komunalnych	1927/28		1928/29		1929/30	
	Licz- ba sa- mo- rząd.	Suma w milj. zł.	Licz- ba sa- mo- rząd.	Suma w milj. zł.	Licz- ba sa- mo- rząd.	Suma w milj. zł.
Pożyczki zaciągnięte						
Samorząd terytorjalny						
ogółem	454	230	541	402	488	132
Miasta liczące ponad 20 000 mieszkańców	47	171	44	197	40	72
Miasta liczące do 20 000 mieszkańców	252	27	303	44	282	24
Powiatowe związki ko- munalne	154	31	191	54	164	28
Wojewódzkie związki ko- munalne	1	1	3	107	2	8
Stan zadłużenia w końcu każdego okresu						
Samorząd terytorjalny						
ogółem	766	506	672	863	634	879
Miasta liczące ponad 20 000 mieszkańców	49	397	51	569	44	568
Miasta liczące do 20 000 mieszkańców	504	51	390	91	374	97
Powiatowe związki ko- munalne	211	52	228	91	213	95
Wojewódzkie związki ko- munalne	2	6	3	112	3	119

**TABL. 5. PRZEZNACZENIE POŻYCZEK ZACIĄGNIĘTYCH
PRZEZ SAMORZĄD TERYTORJALNY W CIĄGU 1929/30 R.**

Przeznaczenie pożyczek	Miasta		Związki komunalne	
	ponad 20 000 mieszk.	do 20 000 mieszk.	powia- towe	woje- wódzkie
Liczba samorządów				
Ogółem	40	282	164	2
I. Inwestycje	32	235	131	2
działów administrac. a	27	178	113	1
przedsięb. komunalnych	18	90	46	1
II. Spłata pożyczek	5	14	4	—
III. Kapitał obrotowy	6	8	10	—
IV. Wydatki bieżące	19	93	80	—
V. Wydatki niewyszczególn.	1	3	2	—
Suma w milionach złotych				
Ogółem	72	24	28	8
I. Inwestycje	41	20	18	8
działów administrac. a	22	10	16	.
przedsięb. komunalnych	19	10	2	8
II. Spłata pożyczek	3	.	.	—
III. Kapitał obrotowy	3	1	2	—
IV. Wydatki bieżące	4	3	8	.
V. Wydatki niewyszczególn.	21	.	.	—

a Budowa dróg, szpitali, szkół, ochronek, sierocińców, ośrodków zdrowia i t. p.

TABL. 6. ŹRÓDŁA KREDYTU SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO W LATACH 1927/28—1929/30

Źródła kredytu	1927/28		1928/29		1929/30	
	Liczba samorządów pożyczających	Suma pożyczek w milionach złotych	Liczba samorządów pożyczających	Suma pożyczek w milionach złotych	Liczba samorządów pożyczających	Suma pożyczek w milionach złotych
Ogółem	454	230	541	402	488	132
I. Państwo	290	88	315	162	190	59
Ministerstwa	105	10	93	4	106	9
Państwowe instytucje kredytowe	243	78	278	158	112	50
II. Organizacje samorządowe	245	29	363	76	342	42
w tem:						
Banki komunalne	176	18	238	39	235	21
Komunalne Kasy Oszczędności	61	11	138	12	153	14
III. Ubezpieczenia społeczne	68	8	88	4	110	7
IV. Instytucje i osoby prywatne	58	4	107	22	120	12
V. Pożyczki obligacyjne wewnętrzne (własne obligacje)	1	9	2	13	2	5
VI. Zagraniczne pożyczki obligacyjne (własne obligacje samorządów)	2	92	2	103	—	—
VII. Inne pożyczki zagraniczne	—	—	1	22	6	7

TABL. 7. PORÓWNANIE NIEKTÓRYCH RODZAJÓW WYDATKÓW PAŃSTWA I SAMORZĄDU W LATACH 1926/27—1928/29

Wy-szczególnienie	Państwo			Samorząd		
	1926/27	1927/28	1928/29	1926/27	1927/28	1928/29
	w milionach złotych					
Szkolnictwo powszechne	185,5	229,1	272,4	65,3	86,6	118,5
Zdrowie publicz-ne	9,9	10,3	14,8	85,4	114,3	157,8
Opieka społecz-na	77,9	68,7	62,3	43,9	57,0	73,7
Drogi	24,1	33,1	50,4	110,6	159,6	242,6
Popieranie pro-dukcji rolniczej	31,5a	37,2a	53,4a	5,7	10,4	12,1

a Ministerstwo Rolnictwa.

Źródło: Zamknięcia rachunkowe Państwa i samorządów.

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Liczby oznaczają strony. Liczby bez gwiazdek dotyczą tablic z zakresu stosunków polskich, liczby z gwiazdkami dotyczą przeglądów międzynarodowych.

A.

Absolwenci szkół 128
Administracja wewnętrzna 146
Administracyjny podział 3
Akcje — kursy 85, 85*
Akcyjne spółki 27—29, 29*
Akcyjnych kapitałów emisje 29*
Akuszerki 137
Amnestja skazanych prawomocnie 143
Archiwa 131
Autobusowa komunikacja 52

B.

Bank Gospodarstwa Krajowego — główne pozycje bilansów 76
— Polski — główne pozycje bilansów 75
— Rolny Państwowy — główne pozycje bilansów 77
Banki akcyjne kredytu krótkoterminowego — pozycje bilansów, zarządy i oddziały 79
— emisyjne — główne pozycje bilansów 75*
— — stopy dyskontowe 81*
Bezrobocie 98—100, 101*
Biblioteki 129, 129*
Bilans handlu zagranicznego 59
— płatniczy 87*, 88
Bilanse banków — obacz Banki
— Pocztowej Kasy Oszczędności 78
— zakładów ubezpieczeń 119
Budowlany prywatny ruch w większych miastach 47
Budżet dochodów i wydatków państwowych 148, 149, 150
Budżety rodzin robotniczych 106, 108*

C.

Ceny 90—94, 90*
Ceny giełdowe zbóż 91*
Choroby zakaźne zarejestrowane 139
Chorzy 111, 138
Cukier — produkcja 44, 44*
— sprzedaż 69
Cukrownie 44
Cygar fabryki 45
Cynku produkcja 34, 36*
Czasopisma 130, 131*
Członkowie spółdzielni spożywczych 31*

D.

Dentyści 137
 Detaliczne ceny 93, 94
 Długi państwowe 147, 148*
 — samorządu terytorjalnego 156
 Długość granic 2, 3*
 — linii kolejowych 48, 50, 50*
 Dochodowy podatek 151, 152
 Dochody budżetowe 148
 — kas chorych 112
 — państwowe 149, 152*
 — instytucyj ubezpieczeń społecznych 110*
 — mniejszych gospodarstw rolnych 18
 — samorządu terytorjalnego 155
 — skarbowe z podatków, opłat i monopolii 150
 — płatników podatku dochodowego 151
 Domy ludowe 131
 Drogi bite 51
 — wodne 55, 55*
 Druki nieperiodyczne 130, 131*
 Drzewostan 24
 Dyskontowe stopy banków emisyjnych 81*

E.

Elektrownie 33
 Elektrycznej energii produkcja 33, 33*
 Emeryci 146
 Emigracja 12, 12*
 Emisje kapitałów akcyjnych 29*
 Etaty funkcjonariuszów państwowych 146

F.

Fabryki obacz: Produkcja
 Felczerzy 137
 Finanse komunalne 153—157
 Flota handlowa 54, 55*
 Fundusze państwowe na walkę z chorobami 139
 Funkcjonariusze państwowi — etaty 146
 — — płace 103, 103*

G.

Gazoliny wytwórczość 41
 Geograficzne położenie Polski 2
 Gęstość zaludnienia 5*
 Giełdowe ceny zbóż 91*
 Giełdy pieniężne — kursy i obroty 83—86, 86*
 Głosy ważne, przy wyborach do sejmu i senatu 134, 135
 Gminy — liczba gmin 3
 Gorzelnie 45
 Gospodarcze jednostki nowoutworzone 17
 Gospodarcze zrzeszenia 27—31
 Gospodarskie zwierzęta 25, 26*
 — — ubój 74
 Gospodarstwa rolne mniejsze — kapitał, koszty produkcji i dochody 18
 — wiejskie 14, 15*
 Górnictwo — produkcja 34—36, 34*—36*
 — zakłady, robotnicy 33

Granice państw 2, 3*
Gruntowy podatek 151
Gruntów użytkowanie 19, 19*
— zamiana 16
Gruźlica — szpitale, sanatoria, łóżka 138

H.

Handel wewnętrzny 66—72
— zagraniczny 59—65, 64*, 65*
Hodowla 25, 26
Hutnictwo — produkcja 34, 35
— zakłady, robotnicy 33

I.

Inspekcja pracy 115
Inwalidzi wojenni 117, 118
Izby rozrachunkowe — obroty 87, 87*

J.

Język ludności 9*
— nauczania w szkołach 126

K.

Kapitał mniejszych gospodarstw rolnych 18
Kapitały zagraniczne — udział w polskich spółkach akcyjnych 29
Kasy chorych 111, 112
Kasy oszczędności — wkłady 80, 81*
Kinematografy 132, 132*
Koleje normalnotorowe 48, 49, 50*, 51*
— wąskotorowe 50
Kolonje i półkolonje letnie dla dzieci 117
Kolonje — państwa posiadające kolonje 5*
Kolonje utworzone w wyniku parcelacji 17
Komasacja gruntów 16
Komunalne finanse 153—157
Komunikacja 48—58, 50*—58*
Kopaliny — zapasy 32
Kopalnie węgla kamiennego — wydajność pracy 105, 105*
— — — produkcja 34, 34*
Koszty produkcji mniejszych gospodarstw rolnych 18
— utrzymania — wskaźniki 90, 90*
Kredyt 75—89
— długoterminowy 82
— samorządu terytorjalnego 157
Kredytowe instytucje — wkłady oraz kredyty krótkoterminowe udzielone przez te instytucje 80
Kredyty krótkoterminowe 78, 79, 80
— zagraniczne, otrzymane przez polskie instytucje kredytu krótkoterminowego 80
Krośna 41
Kruszec w bankach emisyjnych 75*
Kursy akcji przemysłowych — wahania 85*
— — — wskaźniki 85
— papierów procentowych na giełdach pieniężnych 84
— pożyczek na giełdzie w Nowym Yorku 85, 86*
— walut obcych (dewiz) 83

L.

Lasy 24
 Lekarze 137, 137*
 Linij kolejowych — długość 48, 50, 50*
 — telegraficznych — długość 57
 Lokauty 109, 109*
 Lotnictwo 56, 56*
 Ludność 4, 4*, 5*
 — gęstość zaludnienia 5*
 — większe miasta 6, 6*, 7*
 — grupy wieku i płeć 7, 8*
 — wyznanie 9
 — język lub narodowość 9*
 — zawód 10, 10*
 — ruch naturalny 11, 11*

Ł.

Ładunek statków w portach morskich Gdańska i Gdyni 53
 Łóżka w szpitalach 137, 138, 138*

M.

Majątek skarbowy 148
 Małżeństwa 11
 Mandaty — państwa posiadające mandaty 5*
 — przy wyborach do Sejmu i Senatu 134
 Meteorologia 1
 Miasta: liczba miast 3
 — ludność 6, 6*, 7*
 — ruch budowlany 47
 Monopole — obacz Dochody skarbowe
 Morskie rybołówstwo 26
 Motocykle 52
 Muzea 131

N.

Naładunek na kolejach normalnotorowych 49
 Narodowość ludności 9*
 — członków spółdzielni 30
 Nauczanie początkowe — rozwój 122
 Nauczyciele 127
 Nawozów sztucznych zbyt 70

O.

Obieg pieniężny 76
 Obroty izb rozrachunkowych 87, 87*
 — na giełdach pieniężnych 86
 — przedsiębiorstw handlowych 66, 67
 — statków w Gdańsku i Gdyni 53
 Obuwia mechanicznego produkcja 46
 Ochrona macierzyństwa 117
 Ołowiu produkcja 34, 36*
 Opady 1
 Opieka nad dziećmi 117
 Opieki społecznej zakłady 116
 Oplaty stemplowe — obacz Dochody skarbowe
 Oszczędności kasy — wkłady 80, 81*
 Oświata pozaszkolna 129

P.

- Państwowe długi 147, 148*
— urzędy pośrednictwa pracy — bezrobotni zarejestrowani 99, 100, 101*
— wydatki i dochody 149—152, 157, 152*
Papierosów fabryki 45
Papiery procentowe — kursy na giełdach pieniężnych 84
Parcelacja 16, 17
Parowozów przebieg 48
Pasażerowie przewiezieni na liniach lotniczych 56, 56*
— — na kolejach 48
Paszporty ulgowe zagraniczne 131
Personel lekarski 137, 137*
Pieniężny obieg 76
Płace funkcjonariuszów państwowych 103, 104, 103*
— robotników 104, 105, 104*
Płatnicy podatku dochodowego 151, 152
Płeć ludności 7, 8*
Pociągów przebieg 48
Poczta lotnicza 56
Pocztowa Kasa Oszczędności — bilanse 78
Pocztowo-telegraficzne instytucje 56
Pocztowo-telegraficzny ruch 57
Podatek dochodowy 151, 152
— gruntowy i od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich 151
— przemysłowy od obrotu 151
Podatki — obacz Dochody skarbowe z podatków
Podział administracyjny 3
Pojemność statków 53, 54
Policja państwowa 146
Polityczna statystyka 133—136
Połogi 111
Położenie geograficzne Polski 2
Pomoc dla bezrobotnych (doraźna akcja państwowa) 110
Porty bałtyckie — ruch statków 54*
— morskie Gdańsk i Gdynia — ruch statków 53
— światowe 54*
Posiadłości państw europejskich w innych częściach świata 5*
Posłowie według klubów parlamentarnych 136
Pośrednictwo pracy 99, 100, 101*
Potasowych soli produkcja 34, 35*
Powiaty — liczba powiatów 3
Powierzchnia — lasów 24
— państw 3, 4*, 5*
Powrót wychodźców 12
Pożary 120
Pożyczki — kursy na giełdzie w Nowym Yorku 85, 86*
— samorządu terytorjalnego 156, 157
Pracownicy umysłowi 96
Praca — czynności inspekcji 115
— pośrednictwo państwowe 99, 100, 101*
— stan rynku 95
— wydajność w kopalniach węgla kamiennego 105, 105*
— zatargi 108, 109, 109*
Procentowa stopa od dyskonta i od wkładów 81
Procentowe papiery — kursy na giełdach pieniężnych 84
Produkcja cukru 44, 44*
— cygar 45

- Produkcja cynku 34, 36*
- energii elektrycznej 33, 33*
- gazoliny 41
- górniczo-hutnicza 34
- hut żelaza i stali oraz walcowni 35
- obuwia mechanicznego 46
- ołowiu 34, 36*
- papierosów 45
- przemysłu chemicznego 40
- przemysłu drzewnego 43
- przemysłu metalowego 39, 40
- przemysłu mineralnego 38
- przemysłu papierniczego 43
- przemysłu spożywczego 43
- przemysłu włókienniczego 42
- ropy naftowej 34, 35*
- skór 43
- soli 34, 35*
- soli potasowych 34, 35*
- spirytusu 45, 45*
- stali 34, 35, 36*
- surowca żelaza 34, 35, 36*
- szczeciny 43
- tytoniu 45
- węgla kamiennego 34, 34*
- zapalek 41
- Produkty dystalacji ropy 36
- Protektoraty — państwa posiadające protektoraty 5*
- Protesty weksli 82
- Przebieg parowozów, wagonów i pociągów 48
- Przedsiębiorstwa handlowe 66
- Przedszkola 121, 123—128
- Przemysł 37—47
 - chemiczny 40
 - drzewny 43
 - metalowy 39
 - mineralny 38
 - papierniczy 43
 - spożywczy 43
 - włókienniczy 42
- Przemysłowe zakłady od I do VII kat. świadectw przemysł. 37
 - — robotnicy zatrudnieni 37, 96, 97, 99
- Przemysłowy podatek od obrotu 151
- Przestępczość 142—145
- Przestępstwa skazanych prawomocnie 143—145
- Przesyłki pocztowe 57, 57*
- Przewóz pasażerów i towarów na kolejach 48, 51*
- Przędzalnie 41
- Przyrost naturalny ludności 11, 11*
- Przywóz — obacz Handel zagraniczny

R.

- Rachunek działalności kas chorych 112
- Radio 132
- Radioabonenci 132*
- Recydywiści skazani prawomocnie 145
- Reemigracja 12
- Reforma rolna 16, 17
- Renty inwalidów wojennych 118

Renty pobierane z zakładów ubezpieczeń 113
Repatriacja 12
Robotnicy bezrobotni 99, 100, 101*
— częściowo bezrobotni 98, 99
— w górnictwie i hutnictwie 33
— zatrudnieni w przemyśle 37, 96, 97, 99
Robotniczych rodzin — roczne spożycie 107
— — budżety 106, 107*
Robotniko-godziny przepracowane w przemyśle przetwórczym 38
Robotnicze płace 104, 105, 104*
Robotnicze zarobki 102, 103
Roboty publiczne — zatrudnienie 97
Rolna reforma 16, 17
Rolne gospodarstwa 15*, 18
Rolni robotnicy — płace 105
Rolnictwo 19—24, 21*—24*
— ludność zatrudniona 10*
Ropy naftowej produkcja 34, 35*
Ruch budowlany w miastach 47
— krajowych spółek akcyjnych 28
— naturalny ludności 11, 11*
— pocztowo-telegraficzny 57
— statków w portach 53, 54, 54*, 55*
Rybołówstwo morskie 26
Rynek pracy — stan 95
Rzemieślnicy 46

S.

Samobójcze zamachy 140
Samochody 52, 52*
Samorząd terytorjalny 153—157
Sądownictwo 142
Scaleniowe prace 16
Sejm — wybory 133—135
Senat — wybory 133—135
Senatorowie według klubów parlamentarnych 136
Serwituty — likwidacja 16
Sieć szkolna 121
Siły wodne 32, 32*
Skarbowe dochody z podatków, opłat i monopolu 150
Skarbowość 147—152, 148*, 152*
Skazani prawomocnie 143—145
Skór produkcja 43
Soli produkcja 34, 35*
— potasowych produkcja 34, 35*
Spirytusu produkcja 45, 45*
— sprzedaż 68
Społeczna opieka — zakłady 116, 117
— statystyka 95—118, 98*, 101*, 103*, 104*, 105*, 107*, 109*, 116*
Spożycia norm dziennych — wartość odżywcza i ciepła 108
Spożycie roczne w rodzinach robotniczych 107
Spożycie ważniejszych artykułów 72, 73*, 74*
Spożywczych spółdzielni członkowie 31*
Spółdzielnie 30, 31*
Spółki akcyjne 27, 28, 29, 29*
Sprzedaż cukru 69
— wyrobów monopolu spirytusowego 68
— wyrobów tytoniowych 68
— soli 69
— spirytusu 68

- Stacje meteorologiczne 1
 — telegraficzne 57
 Stali wytwórczość 35, 36*
 Stan zatrudnienia w przemyśle, górnictwie, hutnictwie i na robotach publicznych 97—99, 98*
 Statków obrót, ruch i tonnaż 53, 54, 54* 55*
 Statystyka polityczna — obacz Polityczna statystyka
 — społeczna — obacz Społeczna statystyka
 Stemplowe opłaty — obacz Opłaty
 Stopa procentowa od dyskonta i od wkładów 81
 Stopy dyskontowe banków emisyjnych 81*
 Strajki 108, 109, 109*
 Straty i zyski krajowych spółek akcyjnych 28
 Stronnictwa polityczne — obacz Sejm i Senat
 Surowca żelaza wytwórczość 35, 36*
 Szczeciny produkcja 43
 Szkolnictwo i wychowanie 121—128
 — elementarne 122*
 — początkowe 122
 Szkoły męskie, żeńskie i koedukacyjne 124
 — nauczycielskie 121, 123, 124
 — powszechne 121, 123, 124
 — specjalne 123, 124
 — średnie 121, 123, 124
 — według właścicieli 124
 — wyższe 121, 123, 124
 — zawodowe 121, 123, 124
 Szkół polskich absolwenci 128
 Szpitale 137, 138, 138*

T.

- Tabor kolejowy 48, 50, 50*
 Targi Wschodnie i Poznańskie 71
 — zwierzęce 72
 Telefony 57, 58*
 Telegraf 57, 58*
 Telegraficzno-pocztowe instytucje 56
 Telegramy 57, 58*
 Temperatura 1
 Tkalnie 41
 Tonnaż statków 53, 54, 54*, 55*
 Towarów przewóz na kolejach 48, 51*
 Towary przywiezione do Polski i wywiezione z Polski — obacz Handel zagraniczny
 Tytoniowe wyroby — sprzedaż 68
 Tytoniu fabryki 45

U.

- Ubezpieczenia 119, 120
 — społeczne 110—114, 110*
 Ubój zwierząt gospodarskich 74
 Uczniowie według poziomu nauki 125
 — według wieku 125
 — według wyznania 126
 — według zawodu rodziców 127
 Udział kapitałów zagranicznych w polskich spółkach akcyjnych 29
 Umysłowi pracownicy 96
 Umysłowo chorzy 138
 Uniewinnieni przez sądy 143
 Upadłości 31, 31*

Urodzenia 11, 11*

Urzednicy państwowi obacz — Funkcjonariusze

Urzednicze płace 103, 104, 103*

Urzędy państwowe pośrednictwa pracy 99, 100

Utrzymania koszty — wskaźnik 90, 90*

Użytkowanie gruntów 19, 19*

W.

Wagonów przebieg 48

Wahania kursów akcji przemysłowych 85*

— płac robotniczych 104*

Walcowni wytwórczość 35

Waluty obce (dewizy) — kursy 83

Weksl protesty 82

Wewnętrzne długi 147

Wewnętrzny handel 66—71

Węgiel kamienny 105, 105*

— produkcja 34, 34*

— wydajność pracy 105, 105*

— zapasy 32, 32*

— zbyt wewnątrz kraju 67

Wiek ludności 7, 8*

— nauczycieli 127

— skazanych prawomocnie 145

— uczniów 125

Wierzytelności Polski wobec zagranicy 89

Wieżniectwo 142

Wkłady w instytucjach kredytowych 80

— w kasach oszczędności 81*

Własność nieruchoma 14—18

Wodne drogi 55, 55*

— siły 32, 32*

Wojenni inwalidzi 117, 118

Wrzeciona 41, 42*

Wskaźniki cen 90, 90*

— kosztów utrzymania 90, 90*

— kursów akcji 85, 85*

— płac 104

— stanu zatrudnienia 98*

Wspólnoty gromadzkie podzielone — obszar 16

Wybory do sejmu i senatu 133—136

Wychodztwo 12, 12*

Wychowanie i szkolnictwo 121—128

Wydajność pracy w kopalniach węgla 105, 105*

Wydatki budżetowe 148

— instytucyj ubezpieczeń społecznych 110*

— kas chorych 112

— państwowe 149, 157, 152*

— samorządu terytorjalnego 153, 154, 157

— Skarbu Państwa na zaopatrzenie inwalidów 118

Wykształcenie skazanych prawomocnie 144

Wymieralności tablica 13, 13*

Wypadki nieszczęśliwe 114

Wystawa powszechna krajowa 71

Wystawcy krajowi na Targach Wschodnich i Poznańskich 71

Wytwórczość — obacz Produkcja

Wywóz z Polski — obacz Handel zagraniczny

Wyznania ludności 9

— skazanych prawomocnie 144

— uczniów 126

Z.

- Zachmurzenia 1
 Zadłużenie Polski wobec zagranicy 89
 Zagraniczne długi 147
 — kredyty 80
 Zagraniczny handel 59—65, 64*, 65*
 Zakaźne choroby 139
 Zakłady dla umysłowo chorych 138
 — opieki społecznej 116
 — przemysłowe od I do VII kat. świadectw przemysłowych 3
 — ubezpieczeń 119
 — w górnictwie i hutnictwie 33
 Zaludnienie — gęstość 5*
 — obacz Ludność
 Zamachy samobójcze 140
 Zamiana gruntów 16
 Zapalek fabryki 41
 Zapasy kopalin 32
 — węgla 32, 32*
 Zarobki przeciętne robotników 102, 103
 Zarządy i oddziały banków kredytu krótkoterminowego 79
 Zasiwy ziemiopłodów 19, 21
 Zasilki pobierane przez bezrobotnych 112
 Zatargi pracy — obacz Strajki i lokauty
 Zatrudnienie — robotnicy w górnictwie, hutnictwie, w przemyśle
 oraz na robotach publicznych 37, 97
 — robotnicy w zakładach od I do VII kat. świadectw przemysłowych 37, 96, 98, 99
 Zawód ludności 10, 10*
 Zbiory ziemiopłodów 20, 21, 21*—24*
 Zbóż giełdowe ceny 91*
 Zbyt nawozów sztucznych 70
 — niektórych towarów na 1 mieszkańca 70
 — węgla kamiennego 67
 — żelaza walcowanego 68
 Zdrowotność publiczna 137—141, 137*, 138*, 141*
 Zgony 11, 111, 139, 140, 11*, 141*
 Ziemiopłodów zasiwy 19, 21
 — zbiory 20, 21, 21*, 24*
 Zrzeszenia gospodarcze 27—31, 31*
 Związki zawodowe 115, 116*
 Zwierzęce targi 72
 Zwierzęta gospodarskie 25, 26*
 — — ubój 74
 Zyski i straty krajowych spółek akcyjnych 28

Ż.

- Źródła kredytu samorządu terytorjalnego 157

Ż.

- Żelaza wytwórczość 35, 36*
 — walcowanego zbyt 68
 Życia trwanie przeciętne 13, 13*
 Życie umysłowe i kulturalne 129—132